EL CONSERVADORISME CATALÀ A LA SEGONA REPÚBLICA

-Un estudi de la Lliga Regionalista (Catalana) a través de "La Veu de Catalunya"-

A P È N D I X D O C U M E N T A L

C.E.H.I.

TESI DOCTORAL DE
Bernat Muniesa Brito

Director: Antoni Jutglar Bernaus

BIBLIOTECA DE LA UNIVERSITAT DE BARCELONA
0700649538

F.I.E.H.S. Bibliothèque

DOCUMENT 110

LA VEU DE CATALUNYA — 15 juliol 1931

Autor: Josep Plà — p. 1

LA REPUBLICA

INDALECIO PRIETO

(Del nostre redactor corresponsal) Madrid, juliol

El cas d'Indaleci Prieto és veritablement típic d'allò que en podríem dir la tragèdia del Govern Provisional de la Repùblica. Prieto és el cas de l'home que té fama d'intel.ligent, que és considerat com un excel.lent parlamentari, que és tingut per un coneixedor de les complexitats de la vida i sobre-tot de la vida política,que se'l creu capaç de sospesar el valor d'un imponderable, que és un hàbil polemista de cafè -- i això a Madrid té una certa importància -- i que, malgrat totes aquestes condicions, ha estat un dels ministres de Finances més nefastos que ha tingut el país en el que portem de segle. A gairebé tots els ministres del Govern Provisional els passa el mateix: tinguts per homes d'un cert vigor personal, han demostrat tenir, a l'hora difícil de fer-se càrrec d'una responsabilitat política, si no unes condicions fran

ment negatives, almenys unes condicions inferiors a la m mitjana. Però el cas de Prieto presenta aquesta dualitat en un extrem gairebé dramàtic.

Els primers dies de la República fou el ministre que visqué voltat d'una aura més favorable. Ah, Prieto -- - deia la gent --, quina troballa ! Quin ministràs no farà aquest home tan simpàtic.! Quina humanitat no portarà a les arideses i a les passions de la finança!

Efectivament. El primer que fa és destruir tota l'obra admirable de la pre-estabilització feta per Ventosa i rescindeix l'emprèstit Morgar. La gent del carrer aplaudeix perquè li han fet veure que darrera l'operació hi ha tot l'inconfessable. Però la gent assabentada es posa a tremolar perquè veu que darrera l'anul.lació hi ha el començament d'una política d'isolament de la finances internacional que pot tenir resultats incalculables. Pocs dies després els resultats sortien d'una manera clara...

Ve després l'anul.lació del contracte de petrolis amb Rumania i la negació feta per Prieto personalment del contracte rus de petrolis. Aquest acte accentua l'isolament perquè darrera el contracte romanès hi ha l'Anglo-Persian, i, per tant, els "Big-fives" els cinc Bancs anglesos més importants. Tots els contactes amb la finança anglo-americana queden trencats i l'isolament és absolut. Ve la caiguda de la moneda i la intervenció en els canvis a bell raig. ¿Quan ha costat el menteniment de la pesseta als

voltants de cinquanta amb la lliura? La xifra algun dia és coneixerà i produirà un efecte considerable. Les lliures que eren col.locades a Suïssa, què s'han fet? Per tal d'aturar el cop hom ha hagut d'anar a París a mendicar un crèdit irrisori, en condicions molt pitjors que les que aconseguí Ventosa i donant com a garantia la col.locació a França d'una part de l'or del Banc d'Espanya.

Amb això s'inicia, danvant la inexplicable deixadesa del Govern, el començament de caos en què viu avui aquest país. Ve la crema dels convents, l'agitació social, l'espectable lamentable de la dissolució dels vincles del país. El país agafa por i el procés de circulació de capitals sofreix un colapse. La baixa de valors agafa un aire dramàtic. Comencen les dificultats bancàries. El ministre de Finances declara que no hi entén res, que ell, si és a Hisenda, és per manca d'altri. Declaracions fantàstiques! Amb això Prieto inicia la seva manera típica feta de frases gruixudes que volen tenir gràcia, d'arrongament d'espatlles que hom pretén presentar com la darrera moda ultrademocràtica.

Prieto es voltà primer de técnics professorals i germànics, que, naturalment, fallaren. Després sortiren uns altres tècnics i també fallaren. Despres predominaren d'altres interessos. Amb tot això, el ministre no deixa ni un dia de fer llargues i pintoresques declaracions a

la Premsa. La gent s'escama. En unes declaracions al "Crisol" diu unes paraules catastròfiques sobre la Banca privada. Una obsessió sembla ésser-li especialment grata: el Mercat Lliure de Valors de Barcelona, això és, l'ùnica borsa de contractació viva que hi ha a Espanya. El síndic de la Borsa de Madrid ve a Barcelona, durant aquestes últimes setmanes... Es l'obsessió del ministre de Finances.

A Bilbao, durant la campanya electoral, diu un exebrupte sobre el Marroc que produeix a tota Europa un estupor indescriptible. Després ve la polèmica amb Lerroux que és un especimen únic de cosa d'aquesta mena. I la seva política de diferències revoltants davant la crisi bancària, per acabar amb la qüestió del Mercat Lliure de Barcelona, que ha produït una violenta reacció ciutadana -- molt més interessant que els entusiasmes electorals-- i ha fet obrir els ulls a tanta gent sobre la realitat immediata.

I ara digueu-me si el cas de Prieto no és dramàtic, no solament des del punt de vista seu personal, sinó des del punt de vista dels interessos generals. La lliçó d'aquest cas és aquesta: hem d'estar en guàrdia perquè la República no ewdevingui un règim consistent a fer presidir per homes tinguts per intel.ligents la ruïna d'Espanya. Car això no és pas el tracte.

JOSEP PLA

DOCUMENT 111

LA VEU DE CATALUNYA

15 juliol 1931

p. 1

A "UNIO CATALANA"

LA BANCA CATALANA I EL MOVIMENT ECONOMIC ACTUAL

Conferéncia de Josep Mª Tallada.

Ahir, a dos quarts de vuit del vespre, va donar al local d'"Unió Catalana" la seva anunciada conferència sobre el tema que encapçala aquestes ratlles. En Josep M. Tallada.

El conferenciant era acompanyat a la taula presidèncial pels senyors Vidal i Guardiola, Josep Maria Trias de ... Andreu Bausill, Joan Estelrich i Joan Garriga i Massó. El saló d'actes era ple a vessar.

El distingit economista féu una dissertació notable.

Fa uns deu anys llargs -- començà dient -- el món passava, com ara, uns moments de dificultats econòmiques. E Els preus baixaven ràpidament, les monedes oscil.laven i es despreciaven. Aquells moments de crisi tingueren a Catalunya doloroses repercussions. Caigué el Banc de Barcelona de formidable prestigi i darrera d'ell caigueren

altres Bancs com el de Terrassa i Vilanova.

Ara altre cop la situació mundial és difícil i l'economia espanyola sofreix per les dificultats d'adaptació al règim nou i altra vegada hi ha bancs catalans que no poden resistir aquestes dificultats i han de declarar-se en suspensió de pagaments.

Davant d'aquests i aquells fets tothom que s'interessi per Catalunya ha de preguntar-se, si les caigudes de Bancs Catalans són fets accidentals dels que esdevenen frequentment, àdhuc en economies normals, o bé si són - defectes d'organització els que posen en perill la vida dels establiments de crèdit catalans tan bon punt es travessa una situació difícil en l'economia del pais.

Davant d'un objecte o institució que s'estima es poden adoptar dues posicions: o bé lloar les seves bones qualitats i amagar els seus defectes, o bé tractar de posar de relleu aquests defectes perquè puguin ésser corregits. Es el segon el que convé en els moments actuals, sobretot ara que ja ha passat la crisi i els Bancs catalans l'han resistida admirablement.

No es tracta ara de fer història de la banca catalana sinó d'estudiar la seva situació i caracteristiques actuals.

El primer fet que hem de constatar, és que hi ha un excés de Bancs catalans i que la majoria tenen un capi-

tal petit. A Barcelonam dels trenta Banc que concorren a la Cambra de compensació, 14 són Bancs genuinament catalans. Sols els inscrits a la Comissaria de la Banca privada, sumen trenta tres.

Sumant el capital desemborsat i reserves d'aquesta - Banca, trobarem ... sols set passen dels deu milions de pessetes, quatre dels vint-i-cinc i cap dels cinquanta.

En canvi, entre els Bancs de la resta d'Espanya, n'hi ha sis passen dels cinquanta milions i quatre que tenen més de cent milions entre capitals i reserves.

I no oblidem que Catalunya és la regió de més avança da economía i que el desenrotllament bancari és un dels indexs del progrés económic.

Els deu Bancs més importants de Catalunya tenen entre tots 201 milions de pessetes de capital i reserves.

Sols el Banc Hispano Americà i el Banc de Bilbao sumen ja 254 milions.

De les tres zones a què es divideix Espanya des del punt de vista bancari, la A que correspon a Castella i Andalusia, compren Bancs els capital i reserves dels - quals sumen 400 milions.

La B que correspon al Nord, 279 milions.

I la C que és formada per Catalunya, Aragó i Valencia

sols té 187 milions de pessetes com a capital i reserves de tots els seus Bancs.

La segona característica que descobrim en els Bancs Catalans, és que la xifra de comptes corrents a la vista és petita i que també és petit el volum de paper comercial que descompten.

Agafant les xifres dels balanços de 31 de març d'enguany, es troba que el compte corrent dels deu Bancs més importants de Barcelona, ... les xifres de les seves sucursals ascendeix a 393 milions.

Solament quatre dels Bancs no catalans que treballen a Barcelona tenen un compte corrent total de 1.706 milions.

Quant a les xifres del descompte, les xifres correspomemts als dos grups són 73 i 973 milions, respectivament

Podria objectar-se que es comparen Banca catalana i Bancs que treballen a tot Espanya. Acdeptem aquesta objecció que no desfa el fet de la petitesa dels Bancs catalans. Però si mirem les xifres compensades a la Cambra de Barcelona durant el primer semestre d'enguany, veurem que els 14 Bancs catalana arriben als 2.514 milions i solament quatre dels Bancs no catalans dels nou que aci treballen, han compensat durant el semestre, 2,525 milions.

E

El tercer fet que podem deduir de l'estudi dels Bancs catalans és que no existeix cap Banc important de dipòsit i descompte.

Els comptes corrents i els descomptes se n'han anat a Catalunya, i principalment a Barcelona, cap a les nombroses sucursals de Bancs espanyols no catalans i cap als set Bancs estrangers aqui establers. Com a conseqüència d'això. Els Bancs catalans, a la recerca de beneficis s' han anat inclinant cap a l'emissió de valors i la financiació de negocis.

Així, mentre en els quatre Bancs espanyols més importants, el compte "altres valors" representa sols el 62 per 100 de la xifra del descompte de paper comercial, en els deu Bancs catalans més importants aquella xifra és del 235 per 100.

Aquesta orientació ha estat possible per la força de l'estalvi català i per la tres institucions catacteristiques nostres : la finestreta, el compte corrent de títols i el Mercat Lliure.

Aquestes institucions les hem de defersar afferrissadament perquè són elements bàsics de l'economía catalana i per això cal que en l'Estatut de Catalunya és digui ben clar que sobre d'elles no podran legislar les Corts espanyoles.

Solament essent potestatiu de Catalunya l'ordenament de les institucions econòmiques de la nostra terra, podrem lliurar-nos de les freqüents ofensives que contra les nostres institucions dirigeixen esperits incomprensius d'altres terres. ço que succeeix ara en què tot confessant temerariament que no es tè cap preparació tècnica, es vol suprimir el nostre Mercat Lliure sense donar cap raó en què tal decisió es pugui fonamentar.

Al costat de l'acció que pugui exercir la futura Generalitat, és precís que ara que la Banca catalana ha demostrat que está en condicions per a resistir brillantment un pànic com el dels darrers dies, pensem en els defectes que hem apuntat i anem a una completa reorganització.

El remei solament es troba a reguir la tendència iniciada arreu del món, en anar a la concentració bancaria mitjanç-ant la fusió d'alguns Bancs actuals

Necessitem --acabà dient-- un Banc català de gran capital i moderna orientació, que pugui recollir l'estalvi de la nostra terra i fecundar amb ell les nostres activitats econòmiques. I això és molt més necessari ara que l les dificultats naturals en tot poble que canvia de règim i produeixen moments de perill per a l'economía catalana. Una Banca forta és fonament indispensable d'una economía sana.

El conferenciant, escoltat amb vivíssima atenció i

i interès creixent, durant tota la seva disertació, rebé, en acabar, una nodrida ovació.

DOCUMENT 112

LA VEU DE CATALUNYA — 16 juliol 1931

Autor: Editorial — p. 1

LA VAGA DE LA TELEFÒNICA

La vaga del personal de la Telefònica ha accentuat, durant les darreres hores, la seva gravetat indiscutible. Els actes de sabotatge han sovintejat arreu, sense que el Poder públic hagi sabut evitar-ho eficaçment.

Nosaltres no considerem que una vaga, sobretot quan obedeix a motivacions econòmiques o socials, tingui una trascendència extraordinària. Voldríem sempre, això si, que tots els conflictes de la producció es resolguessin harmònicament entre el treball, el capital i la tècnica, sense perjudici de ningú i amb profit de tots . Es a dir voldríem que en tots els conflictes de caràcter social l' interès de classe, patronal o obrer, fos superat sempre per l'interès col.lectiu.

Però ara no ens trobem en aquest cas. No es tracta d' una vaga on les reivindicacions dels treballadors topin contra la resistència estricta d'una empresa. No. Per les circumstàncies que hi concorren des dels primers mo-

ments, la vaga de la Telefònica ofereix totes les característiques d'un conflicte actiu entre l Poder públic i uns elements notòriament pertorbadors. I és perquè la qüestió està plantejada en aquests termes precisos que c considerem d'una importància cabdal i d'una gravetat extrema tot el que passa.

Es evident que una vaga normal, desentotllada dintre el marc econòmic dels conflictes socials, si és guanyada per la raó o la força d'una organització obrera, o per la resistència d'una empresa patronal, no farà trontollar el mecanisme de l'estructura cívil d'un poble. Però una vaga com la de la Telefònica, on lluiten el Poder públic i uns elements notòriament pertorbadors, i on aquests elements utilitzen com a instrument de combat el sabotatge i la transgressió de la llei, no pot acabar amb la victòria dels vaguistes sense que es ressentin els fonaments mateixos de la Societat.

Un precepte constitucional que, figuri o no expressament en la carta orgànica del país, obliga tots els ciutadans, sense cap excepció, és el respecte a la llei. I aquesta llei, que obliga tots els ciutadans, obliga en primer terme les autoritats, que exerceixen funcions públiques.

La vaga de la Telefònica es la primera vaga de serveis públics amb què s'ha trobat el Govern de la República. De

com sigui resolta en definitiva, dependrà en l'esdevenidor el desenvolupament d'altres possibles conflictes semblants: en ferrocarrils, en correus, etcètera. Aquestes vagues de serveis col.lectius tenen sempre un aspecte d'ordre públic, que els governs no poden neglegir sense abdicar de llurs funcions essencials. Després de les setmanes transcorregudes, és evident que els elements pertorbadors que mantenen la vaga no conserven ja cap esperança de guanyar-la sinó mitjançant els procediments de la violència i del sabotatge. No cal dir que si els elements pertorbadors guanyaven aquesta vaga per aquells procediments il.legals, davant la impotència del Govern per impedir la fransgressió de la llei, ens trobaríem en un cas gravíssim de capitulació del Poder públic. Les conseqüències d'aquesta capitulació serien funestíssimes.

Esperem, doncs, que el Govern ho compendrà així i actuará en la forma adequada per a salvaguardar alhora el seu prestigi i els interessos permanents que el país li té confiats.

DOCUMENT 113

LA VEU DE CATALUNYA — 19 juliol 1931

Autor: Editorial — p. 1

PER L'AUTONOMIA DE CATALUNYA

Alguns diaris de Madrid han començat a formular objeccions a l'apetència federativa i a l'organització autonòmica de les terres d'Espanya. Aquestes objeccions són de dues menes: administratives i polítiques. Entre altres, cal esmentar ara els articles " En torno al federalismo," d' "El Socialista"; "La personalidad de las regiones", d' " El Imparcial"; i "La Hacienda i la descentralización", d'"El Debate".

Caldrá que en parlem detingudament, en defensa de l' autonomía de Catalunya, que és aspiració unànime del nostre poble.

"El Debate" admet que es produiran a l'interior d'Espanya regions o Estats, amb facultats autònomes. Creu que el més difícil dels problemes tècnics que es plantejaran serà el de l'adaptació hisendística, car inclòu una greu qüestió de justicia fiscal. El diari madrileny, concreta la seva objecció principal en aquesta forma:

"Supongamos que la compensación entre ingresos y servicios descentralizados se ha logrado con bastante aproximación . Es evidente que a ella se habrá llegado mediante una determinación del importe de los servicios sobre la base de la experiencia de ejercicios anteriores. Y surge esta cuestión:¿no es posible que haya habido provincias habitual o intermitentemente favorecidas por la administración del presupuesto, que ahora vengan a "consolidar" este trato de favor, y viceversa, que las provincias desvalidas consoliden la penuria usual de sus dotaciones? Parece, pués, justo que las dotaciones habituales sean depuradas y en lo menester "corregidas" en función del número de habitantes, del número de kilómetros, de las necesidades de un fomento de la riqueza nacional inspirado en criterios de conjunto, ectétera. "

Per a fer un càlcul que vol "El Debate", més que el nombre d'habitants, més que el nombre de quilòmetres, més que les necessitats del conjunt de la riquesa del país, cal tenir en compte altres factors, com a exemple, les quantitats que rep l'Estat, de cada regió, i el tant per cent d'aquestes ingressos que destina a les atencions culturals, foment, etc., de la regió d'on procedeixen. Aquesta sí que és una revisió prèvia per a establir la justicia fiscal! Es per això mateix que nosaltres, els catalans no neguem, ni molt menys, sinó tot el contrari, la impor-

tància que realment té aquest asoecte de la qüestió i aspirem a què sigui resolt en justicia per a tothom.

Més importància té encara, com a símptoma d'hostilitat, l'article "La personalidad de las regiones, "d'"El Imparcial". Comença entusiasmant-se amb"las provincias españolas" i demostrant la seva hostilitat contra els " "Estados", que li semblen d'una ampul.losita enterament infantil, "múltiple cocina de vanidades y germen de futuras discordias". Creu que a Espanya hi ha una sola raça, que parla un sol idioma, ja que, llevat el basc, tots tenen la mateixa arrel llatina. Afegeix que no hi ha al món "una nación cuyos habitantes se diferencien menos que en España en el índice cefàlico, que es el único módulo de separación de razas." Diu que confonem lamentablement la "persinalitat" amb la "fisonomía", i que el català de les Rambles és igual a l'andalús del carrer de les "Sierpes" o al castellà de Zocodover.

Aquest llenguatge d' "El Imparcial" ens recorda els seus vells temps anticatalanistes que ens figuràvem que havia ja superat darreramnt. Acaba, però, demanant un ambient de serenitat per a discutir els Estatuts d'autonomia que siguin "una confirmación del Estado español, acorde con aspiraciones legítimas y excento de rigideces centralistas, que han sido siempre origen de los morbos

sospechosos de separatismo."

Molta més gravetat té l'article d'"El Socialista", sota l'epígraf " En torno al federalismo", que signa el senyor Josep M. Francès. Demostra la persistència de certs perjudicis centralistes en el dos d'un partit que assumeix responsabilitats de govern.

El senyor Francès arriba a dir:

"La creación en España de Estados federales es en el fondo levantar más barrèras entre unas regiones y otras. Barreras que con el tiempo se convertirán en fronteras."

Retreu després l'exemple d'Austria que aspira a unir-se amb Alemanya, per a poder viure millor, i el projecte de Briand per a crear els Estats Units d'Europa, sense fixar-se que Austria vol unir-se a Alemanya, precisament com a un Estat autònom, i que la hipòtesi dels Estats U-Units d'Europa no és possible sinó amb l'organització democràtica i l'apetència federativa.

A l'article d'"El Socialista", hi ha altres paràgrafs com aquests: "Otro caso, Durán y Ventosa, en una conferencia dada en Barcelona en la "Lliga", decía hace cinco o seis días: " A nosotros no nos interesa consolidar la República española, lo que queremos es la libertat de Cataluña."

Y en todo lo mismo. El interés local por encima del interés general. Esto ahora. ¿ Què será lùego?."

Tothom sap que el nostre volgut amir Sr. Duran i Ventosa no ha dit mai cosa semblant. La Lliga Regionalista desitja que es consolidi la República i que catalunya obtingui la seva llibertat.

El senyor Francès diu que Espanya és un país pobre i que no podría sostenir les despeses dels diversos i nombrosos governs federals.

Una altra mostra dels arguments que utilitza "El socialista" contra l'autonomia de Catalunya és la següent:

"¿ Y qué no se puede decir del caciquismo? Sólo citaremos un ejemplo bien reciente y que nos dice lo que serà el Gobierno federal en la región más preparada para ello. En una lucha que en Barcelona sostenian los obreros del puerto afiliados a la Unión General de Trabajadores con los afiliados a la Confederación Nacional del Trabajo, intervino Maciá. Y resolvió el conflicto de un modo maravilloso. Sólo podían trabajar en el puerto los afiliados a la C.N.T. Hermsa solución y hermosa manera de conseguir los votos de los sindicalistas en las elecciones. Si esto ocurre hoy, si por unos votos así se pisotea la razón, la justicia y la equidad, ¿què pasarà el día en que las regiones sean Estados Federales?".

Afegeix encara "El Socialista" que el federalisme a Espanya es fonamenta en una mentida, car les diferències entre les regions són petites, que caldria declarar idiomes oficials el castellà, el basc, el valenciá, el gallec el balear, el català, el "calò", i el "cheso"; i que el federalisme per a dispersar el que està unit, com a Espanya, és immoral.

N'hi ha prou amb aquests exemples per a comprendre els esforços que haurà de fer encara Catalunya amb l'objecte d'aconseguir, amb la llei la seva autonomia, el reconeixement de la seva llibertat.

DOCUMENT 114

LA VEU DE CATALUNYA — 25 juliol 1931

Autor: Editorial — p. 1

LA INDISCIPLINA SOCIAL

La bomba del Passeig de Gràcia, els toroteigs del Clot i del carrer Mercaders, l'atracament de Coll-blanch, els aldarulls dels "obreros sin trabajo", que no sempre són treballadors sense feina, les batusses del Port, són episodis diversos d'una mateixa indisciplina social, que no és ja solament una qüestió d'ordre públic, sinó que, com ha reconegut el Govern, compromet greument l'economia del país.

A poc a poc aquesta indisciplina -- i/ara ens referim concretament a Catalunya -- ha anat prenent cos, en intensitat i en extensió. I ara són tots els elements de la producció que se'n planyen i temen les seves funestíssimes conseqüències.

Aquest mal, però, no trobarà remei ni en notes oficioses amarades d'un optimisme sistemàtic, ni en vagues sentimentalismes sense cap contingut de realitat.

Es, simplement, un problema elemental de govern. Cal

complir -- i fer complir -- la llei sense excepcions i sense febleses. Cal tenir un sentit humà de la realitat i no confondre les justes reivindicacions dels obrers, amb les tèrboles maniobres dels professionals de la violència. Si el Govern hagués començat per complir la llei i ogligar a tothom a complir-la, com és el seu deure i la seva funció, no hauríem arribat a l'extrem que som ni caldríen mesures excepcionals per a la defensa de la República.

Quant a Barcelona, ara, com a 1919, coincideix aquest ambient l'indisciplina social i aquesta campanya de tendència terrorista amb la imminència de l'aprovació de l'Estatut de Catalunya. Ara, com aleshores, la violència procedeix del mateix sector, Cal reconèixer que aquesta coincidència és força sospitosa i que resulta molt més eloqüent que les coartades hipòcrites o les explicacions insinceres.

Tant en els nuclis socialment conservadors com en els partits d'esquerra, hi ha avui la convicció absoluta de la necessitat de restaurar l'imperi de la llei. Tothom coincideix en la doble impressió que cal reduir la indisciplina social, i que això serà possible així que ho vulguin realment les autoritats.

Els darrers esdeveniments que s'han desenrotllat pels c

carrers de Barcelona son simptomàtics. Si el poder públic no actua amb eficàcia per tal que tothom es mogui dintre de la llei, aqiests esdeveniments no seran sinó el pròleg d'altres violències sagnants. L'exemple del que passa a Sevilla és prou eloqüent.

Hi ha Barcelona, a Catalunya tota, un estat d'agitació que respon a insporacions anònimes i irresponsables. Aquest és un fet notori. Però aquesta agitació que produeix una inquietud i una nerviositat inevitable, no subsistiria si el poder públic tingués la voluntat conscient d'eliminar-la, amb l'imperi estricte de la llei. Aquest és un altre fet innegable.

DOCUMENT 115

LA VEU DE CATALUNYA — 26 juliol 1931

Autor: Editorial — p. 1

L'ESTRUCTURA DE LA CONVIVENCIA

L'article que ha publicat a "La Libertad", de Madrid el senyor Antonio Zozaya, contra l'Estatut de Catalunya, demostra com persisteixen, a través de tots els canvis de règim, els perjudicis essencials contra la llibertat de la nostra terra. L'articulista de "La Libertad" adopta exactament la mateixa posició que l'" A B C " en la seva famosa campanya d' "hermanos o extranjeros". Per a ells, "hermanos" vol dir simplement que Catalunyaes resigni a no ésser Catalunya i renuncii a la seva personalitat, al seu ésser. Antonio Zozaya, amb una posició rotundament separatista, prefereix també la independència a l'autonomia. Retreu, amb una certa enyorança, els exemples de Cuba i Portugal. Hom veu que el senyor Antonio Z Zozaya voldría també, com deia un altre Antonio, Cànovas del Castillo, "continuar la historia d'Espanya".

I Espanya no necessita, avui com avui, continuar la seva història, sinó, tot el contrari, rectificar-ne el sentit i el contingut. Espanya necessita organitzar-se, estructurar-se, vertebrar-se segons la seva pròpia natura

lesa.

L'Estatut de l'autonomia de Catalunya és l'estructura de la convivència entre els pobles hispànics". Un article com el que ha publicat a "La Libertad " el senyor Antonio Zozaya, solament pot ésser escrit per qui, en una concepció radicalment separatista ,està convençut que Catalunya no és Espanya. Si no ho cregués així, si cregués realment que Catalunya és un dels pobles hispànics, no podria dir les coses que diu, ni en la forma que les diu.

El nacionalisme català, com digué Enric Prat de la Riba, no ha estat mai separatista. I Francesc Cambó, en les seves síntesis insuperables " Per la concòrdia" ha demostrat la doble força de la realitat hispànica i de la personalitat catalana i la mútuta conveniència d'harmonitzar-les en un conviure germanívol.

El senyor Antonio Zozaya reconeix i declara que en el problema català és separatista. Difícilment la inconsciència pot arribar ja més lluny. Malgrat tot, nosaltres no en som de separatistes, i no em som, no per interès egoista, car l'egoisme potser ens dictaria una actitud contrària, sinó perquè ens sentim enllaçats per vincles d'afecte al conjunt viu dels pobles espanyols.

Cal repetir que el nostre lema és: ni assimilisme,ni separatisme. Amb la mateixa convicció ens oposem a l'un i

a l'altre. I ens hi oposem perquè, com demostra irrefutablement la història de quatre segles, ni separat sme ni assimilisme no responen a la realitat hispànica, i són igualment contraris a la llibertat de Catalunya i a la grandesa d'Espanya. L'assimilisme ha fracassat definitivament, tràgicament, com demostren els mateixos noms de Cuba i Portugal, que Antonio Zozaya temeràriament invoca. El separatisme seria funest per a Catalunya i per a tots els altres pobles hispànics. L'única solució possible i fecunda és la de la concòrdia, és a dir, la lliure convivència de tots els pobles hispànics, la reintegració d' Espanya en la plenitud dels seus pobles.

Això és i això representa l'Estatut d'autonòmia de C Catalunya: l'estructura de la convivència de Catalunya amb els altres pobles espanyols.

DOCUMENT 116

LA VEU DE CATALUNYA — 26 juliol 1931

Autor: Josep Plà — p. 1

LA REPUBLICA

DAVANT DEL CAOS

(Del nostre redactor corresponsal) Madrid, juliol

El periodista que és troba a Madrid acarat amb l'actualitat d'aquests dies, ja ni sap què fer, ni què pensar ni què dir. Hi ha una complexitat tan gran en els esdeveniments, hi ha un empitjorament tan notori en tos els afers, hi ha una manca tan absoluta de govern, hi ha, sobretot, una lleugeresa tan inconcebible en l'ambient,que la sensació nímina que hom sent és d'un caotisme i d'una confussió espessa, dolorosa i greu. La realitat del problema social ha arribat a un extrem qué no s'hauria pogut sospitar mai. El país està perdent cada dia milions i milions de la manera més freda i més inconscient. La pesseta, en el moment que escrivim, està a 55 amb la lliura esterlina, i ningú no pot negar , a hores d'ara, que ens trobem davant d'un fet monetari de conseqüències evidents. No es veu per cap cantó un millorament de la situació política . Maura qué és l'únic ministre d'aquesta

situació que ha vist d'una manera microfònica i cada dia l'empitjorament paulatí de les coses, està subjecte a una pressió que a la llarga o la curta, el separarà del ministeri. No ha pogut triomfar en el Ministeri/cap idea enraonada; no ha pogut disposar constantment sinó de sis o set governadors; les coses s'han possat d'una manera que no hi ha resistència física possible per a fer cara als esdeveniments. Els ministres estan aixafats, enervats, depassalts pels esdeveniments. Perquè quatre energúmens puguin mantenir una ideología i una mística determinada, per respectar quatre prejudicis d'Ateneu, Espanya es troba abocada a la crisi més greu que ha sofert des que començà - aquest segle.

On anem ? Ningú no podria dir-ho d'una manera coherent Ens trobem davant d'un procés dominat per imponderables, davant d'un procés que és imprevisible i que ens pot conduir a fer un salt profundíssim en el buit més espantós. No sabem absolutament res. No sabem ni com serà la Constitució, perque`tot el problema de la Constitució ha estat portat amb la incbherència més extravagant. No sabem res del que serà la reforma agrària; un dia sembla imminent; un altre dia sembla ajornada indefinidament. Durant tres mesos, el sindicalisme ha estat una cosa santa. Ara, sembla que el sindicalisme és l'amo del carrer, i que fatiga enormement als ideòlegs del Govern. A Sevilla hom fa totes les concessions durant dos mesos . Hi passa el

senyor Pestaña. La repressió costa una xifra important de morts i ferits. Aquesta es la tràgica paradoxa de la llibertat que el país contempla, astorat, actualment. I els pocs il.lusos que queden encara dels procedments actuals, esperen resoldre les questions del país amb la secularització de cementiris i amb altres divertides falòrnies per l'estil.

La situació bancària és greu. L'industrial empitjora constantment. La lectura dels diaris constitueix un un sobressalt constant. Cada dia es tanquen fabriques i tallers. La gent no compra res. El procés de circulació del capital ha sofert un col.lapse perillós. Els elements més subversius i més irresponsables són els amos del carrer. Aquesta situació de follia ha destroçat en un més Carles Esplà, governador de Barcelona, com si la República tingués dotzenes d'homes de la seva bondat, de la seva intel.ligència, i del seu tremp. Els republicans més il.lusionats tres meses enrera, fan avui un possat de desolació i de dolorós astorament. Els ressorts dels país es van afluixant; la vagorositat i la inconsistència del la ideologia va destruint tots els suports del país. El Parlament va deliberant; les discussions "elevades" són constants; de l'hemicicle en ve un lamentable olor de suor; els diputats creuent que tot va admirablement.

Estem així. La pintura que acabem de fer és pàl.lida davant del que creuen els republicans més intel.ligents

Es hora que la gent interessada a mantenir la vida del país i la continuïtat de les coses s'organitzin ràpidament. Tot això que passa, era previst. No hi ha engany possible i cal que el país reaccioni abans que ningú hi sigui a temps.

JOSEP PLA

DOCUMENT 117

LA VEU DE CATALUNYA — 29 juliol 1931

Autor: Editorial — p. 1

SOTA L'AMENAÇA DE L'ANARQUIA

El govern provisional de la República, on hi ha representats tots els matisos d'opinió de les esquerres espanyoles i catalanes, ha declarat oficialment i solidàriament que les vagues recentment iniciades i sostingudes arreu de les terres d'Espanya no tenen com a objecte aconseguir el triomf de les justes reivindicacions dels treballadors, sinó promoure un estat d'inquietud i insegüretat que desarticuli la vida econòmica del país. No c cal dir que aquest s desastrosos efectes són sentits a Catalunya amb major intensitat que enlloc de les terres d'Espanya.

Qui són els culpables d'aquesta amenaça d'anarquia, d'aquesta temptativa caòtica, és prou notori. Assistim a una revifalla del pistolerisme, de tan amargs i dolorosos records per a la nostra terra i una de les causes immediates de la dictadura. A Sevilla, a Madrid, a Barcelona han estat detinguts pistolers professionals i coneguts, Un dels detinguts dies enrera al Clot, segons ha dit tota la premsa, duia la pistola del guàrdia de seguretat

mort el dia primer de maig a la Placeta de Sant Miguel.

La premsa i l'opinió pública han reaccionat ràpidament contra aquesta revifalla del pistolerisme profesional. Cal que les autoritats recullin aquest estat unànime d'esperit, i tinguin la força moral necessària perquè tothom es mogui sota l'imperi estricte de la llei.

Mentrestant, cada dia llegim a la premsa anuncis massa significatius dels consignataris i representants de les cases navileres advertint que les mercaderies destinades a Barcelona han hagut d'ésser descarregades a València, Alacant o Almeria, si no a Marsella, Sète oGibraltar Així, sota l'amenaça de l'anarquia, va morint lentament el port de Barcelona. I el que passa al port s'esdevé a gairebé totes les indústries. Les fàbriques tanquen llurs portes. El nombre d'autèntics treballadors sense feina augmenta de dia en dia. I el conjunt de l'economia del país se'n ressent, en perjudici greu de tots els estaments.

No ignorem pas que existeix una crisi económica universal, que a cada país es presenta amb manifestacions diverses. El mateix problema dels treballadros sense feina és un problema universal. Però a tots els pobles, davant la gravetat extraordinària de les circumstàncies, els governs, els partis polítics, les organitzacions patronals i obreres, senten la responsabilitat de l'hora i procuren treballar solidàriament en cercar solucions pràc

tiques als gravíssims problemes plantejats.

El que no passa enlloc del món és que, precisament - en aquests moments de prova per a tothon, hi hagui organitzacions obreres que, podent ésser formidables instruments de millores socials, s'entessin en una tàctica anacrònica, superada arreu, i, sempre cap visió de la realitat ni de l'esdevenidor, es constitueixin en una nosa.

Ni les Trade Unions Britàniques, ni l'American Federation of Labor, ni les institucions semblants a Alemanya, a França, a Bèlgica, a Holanda, als països escandinaus, no comprendrien una conducta tan insensata.

Cal que el Govern restauri, sense feblesa i sense histerismes, l'imperi inflexible de la llei, i cal que les estaments obrers, els primers interessats a rectificar una actitud equivocada i suïcida, obliguin els organismes que les representen o els volen representar, a una actuació més civil, més europea, més eficaç, per a llurs legítimes reivindicacions.

DOCUMENT 118

LA VEU DE CATALUNYA — 31 juliol 1931

Autor: Editorial — p. 1

UNA DATA HISTORICA

Falten poques hores ja perquè el nostre poble voti unànimement l'Estatut de Catalunya, és a dir, la llei de la nostra autonomía. Aquest referèndum és, com ja havem dit altres vegades, una concreció plebiscitària de cent anys de renaixença i de trenta anys d'actuació política del Catalanisme. Quan Buenaventura Carles Aribau escrivia la seva famosa " Oda a la Pàtria ", que enyorava de Madrid estant, votava esperitualment l'Estatut de Catalunya. I quan Enric Prat de la Riba, amb la seva genial visió d'estadista i amb la seva amor integral a Catalunya estructurava els elements essencials del nostre govern propi, i aconseguia refondre en la Mancomunitat , per primera vegada després de dos segles, la unitat de Catalunya, feia encara quelcom més que votar l'Estatut: el possibilitava, el plasmava, en organismes culturals, polítics i administratius, que si foren en part derruits per la tamborinada de la Dictadura, restaren ben vius en la consciència del nostre ésser col.lectiu i ens demos -

traren als altres pobles hispànics i a tots els pobles del món, l'aptitud essencial de la nissaga per al normal exercici de les funcions de govern en un règim veritablement democràtic.

Hem de votar, doncs, tots els catalans, l'Estatut, de l'Autonomia de Catalunya. I l'hem de votar, molt especialment, tots aquells que durant trenta anys hem lluitat per l'Autonomía, sota el guiatge mestrívol d'Enric Prat de la Riba, i hem fet possible amb el nostre esforç constant que Catalunya recobrés, amb plenitud d'eficàcia, la consciència de viva de la seva personalitat No hi fa res que alguns creadors de l'Esquerra Republicana, precisament en els mítings de propaganda de l'Estatut amb una manca absoluta i característica de lleialtat política i de patriòtica delicadesa, s'hagin entretingut a combatre els altres partits catalans que representen ideologies o procediments distints als seus i que els han precedit de molts anys en la propaganda catalanista. Aquestes intervencions, temeràries i inoportunes en aquests moments històrics, quan tots els altres partits catalanistes col.laboren amb generós entusiasme a la propaganda de l'Estatut, no ens han de retreure en el compliment dels nostres deures cívics. Tot el contrari. Els cent mil vots que el cos electoral de Catalunya ens otorgà en les eleccions del 28 de juny, si no han tingut la deguda concreció parlamentària a causa dels defectes notoris del sis-

tema electoral i de les coaccions demagògiques contra els nostres amics, ens imposen una responsabilitat de representació que nosaltres no podem ni volem oblidar o negligir. I és amb aquesta representació que nosaltres, ara m més que mai, davant l'espectacle que ofereix l'Esquerra Republicana, i que tota la premsa de Barcelona i Madrid recull, ens creiem obligats aintensificar la mostra campanya a favor de l'Estatut, que no és l'Estatut de l'esquerra ni de la dreta, sinó l'Estatut de Catalunya.

Si nosaltres haguéssim vist que l'Esquerra Republicana tenia l'habilitat suficient per a tractar amb el Govern de Madrid i aconseguir d'aquesta manera tot allò que en aquests moments podeia aconseguir-se a favor de Catalunya, podríem haver deixat exclusivament a la majoria la gestió i la propaganda de l'Estatut. Però, quan hem vist el poc encert o la poca fortuna que ha acompanyat, com a exemple, totes les gestions realitzades a Madrid per la majoria consistorial, que ni tan sols ha pogut aconseguir, fins ara, la cessió del castell de Montjuich a la ciutat de Barcelona, no podem regatejar el nostre concurs més actiu ni la nostra cooperació més enttusiasta a la propaganda i a la gestió de l'Estatut,que hem d'aconseguir entre tots.

Pensem tots els catalans que els homes i que no els partits passen, però que Catalunya resta. I és per Cata-

lunya, no pels homes ni pels partits, que el nostre poble votarà diumenge l'Estatut de la seva autonomia.

DOCUMENT 119

LA VEU DE CATALUNYA — 8 agost 1931

Autor: J.E.(Joan Estelrich) — p. 1

L'ESTATUT

ELS NOSTRES MOTIUS

I

POSICIONS

Els catalans hem votat podriem dir unànimament, el nostre Estatut. Ha estat feta la unitat catalana davant la transcendència històrica del moment Catalunya ha manifestat de nou el desig, inequívoc, persistent, que informa tot el procés del seu desvetllament polític. Nosaltres, com els qui més, oblidant de bon grat vexacions i exclussions, hem cooperat entusiàsticament a la propaganda per l'Estatut. Davant la polèmica que es dreça Madrid -- i que ja haviem prevost, contrastant amb el beatific optimisme, d'alguns negociadors --, ens interessa d'insistir i repetir els arguments de la nostra propaganda. Els motius de la nostra actitud no varien davant les actituds dels altres, com no ha variat davant el canvi de règim el nostre catalanisme ni els nostres dalers d'una Espanya gran i comprensiva. El canvi de règim ens ha fortificat en tot cas, en les nostres psoicions ideals. Repetim, docs, el que dèiem la setmana passada en conferències i mitings.

UN COMPLEX DE PROBLEMES

El problema que es vol resoldre o millor dit, que e es vol començar a resoldre amb l'Estatut, és el problema ... secular de l'Autonomia de Catalunya. Aquest problema per la circumstàncies nostres, històriques i actuals, és un problema central, vitalíssim, essencial en la nostra actuació de catalans i en la nostra condició de ciutadans espanyols. Però aquest problema està inscrit dintre un més extens nucli de problemes. El problema de l'Autonomia de Catalanya no és separable, lògicament ni pràcticament d'altres problemes. Una ment honesta no pot considerar-lo isolat. Les nostres circumstàncies històriques i actuals, sigui el que sigui el grau de les nostres aspiracions del punt de vista autonòmic, ens porten a considerar el problema català en funció dels problemes del conjunt hispànic i en funció dels problemes del nostre món occidental.

Assolir la llibertat, l'Autonomia de Catalunya, és , dit en altres mots, la repressa per part dels catalans de llur destí com a poble. S'ha volgut recentment comparar aquesta represa de responsabilitats a la del conjunt dels espanyols i concretament als castellas.Ens apar que les dues situacions són ben distintes. Els catalans fins ara no hem estat, com a catalans, els que determinaven el propi destí; en canvi, els espanyols en conjunts han determinat, en un règim de monarquia o en un altre, el propi destí. Els espanyols en conjunt no poden renun

ciar allò que tingui de bo, ni poden refusar ço que tingui de dolent la història del conjunt hispànic. Escrivia Renouvier, després de Sedan: "Quan hom parla de la responsabilitat d'aquests aventurer (Napoleó III), el patriotisme no ha de fer oblidar que França havia estat la seva còmplice abans d'ésser la seva víctima i que les nacions són responsables dels caps quaelles es donen." Voldríem veure els filòsofs espanyols tan lúcids i equànimes en l'actual moment com Renouvier i els millors francesos en instaurar-se la III República. Altrament els francesos, que havien fet una transformació de règim tan violenta, no han renunciat mai a certes orientacions de la tradició política de la vella monarquia.

El nostre problema està --repetim-- enllaçat amb el problema de l'estructuració, ordenació i orientació del nou Estat espanyol. Es l'ardua qüestió de les directives que calgui dornar a la comunitat hispànica per a rectificar la fatalitat històrica que fins ara ens ha perseguit. Implica també, en visió que ultrapassa el clos de Catalunya i d'Espanya, una presa d'actitud davant els ideals humans , les estructuracions econòmiques, les aspitacions culturals del món modern, de l'home d'avui, dels selge XX Hi ha una interpretació moderna de la vida, de la política, de totes les activitats de l'esperit; una aspiració a traduir en formes noves, originals, tots els afanys de l'ànima contemporània. Nosaltres, com a catalans i com

homes universals, sentim també aquesta aspiració, aquest dealer de traduir, ací, en creacions nostres, la nostra, ànima contemporània.

LA NOSTRA ACTITUD DE SEMPRE

Ara bé: davant aquest complex de problemes, dintre els quals hi ha el de l'Autonòmia de Catalunya, quina actitud hem d'adoptar? La nostra actitud no és una actitud improvisada, ni és determinada pels canvis polítics que hi ha hagut a Espanya. Es la nostra actitud de sempre i està corroborada per textos publicats, molts d'ells, durant la Dictadura. Aparèixer com un neòfit és ja sempre desagradable; però aparèixer-hi quan hem estat, amb altres companys, dels primers desvetlladors de les formes noves quan molts d'altres, usdegruitadors del moment, estaven encara adormits, fòra massa renúncia, fóra una renúncia mortal.

Hi havia, això si, una essencial discrepància de punts de vista. Els uns, nosaltres, envestíem , perquè ens semblaven més substancials, les necessitats permanets, proç-fundes. Anàrem a la rel del mal. Preconitzàvem que era necessària una intel.ligència entre les seleccions hispàniques. Que calia una reorganització econòmica del país. Que calia donar un tomb nou a la història d'Espanya, contrastant amb la política borbònica, unitarista i impeni-

tent, que ha conduït Espanya al desastre; que calia edificar una cosa nova, en gran, començant per reformar, intel.lectualment i moralment, tots els ciutadans espanyols. Demanàvem, en resum, aquella reforma intel.lectual i moral que Renan demanava als francesos després de la guerra franco-prusiana.

D'altres concretaven llur actuació en un canvi de règim: això per a les messes era més entenedor, i per força aquests havian de resultar vencedors. Però les necessitats persisteixen, més descarnades, més retallades que mai i elles s'imposaran als càndids que confiaven en la taumatúrgia d'una República del Dr. Pangloss. Vulguin o no vulguin, hauran d'envestir amb tècnics o sense tècnics, aquests problemes permanets. La facècia contra els tècnics em recorda aquella excusa dels mals pintors i escultors que volen, apel.lant als dets d'una pretesa genialitat, tapar els defectes de dibuix i de modelat que hi ha en llurs obres. — J.E.

DOCUMENT 120

LA VEU DE CATALUNYA 11 Agost 1931
Autor: Joan Estelrich Pàg. 1

L'ESTATUT

ELS NOSTRES MOTIUS

II

La història inflexible

Per què ha vingut aquest capgirament, aquest trasbalsament? Perquè hi ha hagut alguns homes que l'han volgut, uns homes que l'han sentit? No; volem pensar que una ànima col.lectiva s'ha manifestat; el canvi fóra insegur si no fos el resultat d'un formidable corrent històric. Si no fos la història qui hagués determinat aquesta transformació, si no poguéssim considerar aquesta transformació com una fatalitat històrica, no tindríem cap garantia contra possibles mutacions en sentit contrari. Si el canvi fos només degut a la voluntat d'uns homes agosarats, fóra lícit pensar que d'altres homes, no menys agosarats, podrien presentar-se i modificar la situació. Pensem, doncs, que el canvi era cosa fatal, inevitable, imposada per la línia inflexible i profunda de la història dels pobles hispànics. Actuem, doncs, com si hagués vingut per sempre. Treta tota preocupació i divisió per qüestions prèvies de règim, tots els catalans, tots els ciutadans, poden disposar-se a bastir la nova pàtria, a construir el nou Estat.

Després d'un trasbals d'aquesta importància, la realitat psicològica col.lectiva es bifusca en dos sentits.

¿Com serà enfocada la transformació? Persistirà l'estat de desorientació, natural, després del capgirament? O, per contra, la massa social tindrà el suficient sentit de la responsabilitat i del deure, i comprendrà que cal, immediatament, assegurar un nou ordre? Creiem en la necessitat obsoluta d'anar immediatament a construir, a edificar un nou ordre. Un nou ordre pregon; no l'ordre fictici que hem conegut en temps de dictadura; aquell ordre extern amagava l'anarquia interna. La nova situació ha vingut després d'uns anys de desordre intern, i, per tant, no pot sortir-se del pas reproduint aquell ordre aparent, sinó que ha de crear, a fons, el nou ordre.

Un diagnòstic de 1927

En plena dictadura, l'any 1927, férem el diagnòstic del que, al nostre entendre, crèiem que passaria a Espanya. Aquell diagnòstic, consultat i aprovat pels companys més pròxims, es publicava, a primeries de l'any 1929, encara en plena Dictadura, com a conclusions del meu llibre sobre les "Minories Nacionals". Els mateixos mots eren reproduïts com a testimoniatge d'aquest pensament invariable, a tall de conclusions d'un altre llibre "Catalunya endins" publicat l'endemà de caure Primo de Rivera.

Què dèiem en aquelles conclusions?

Sobre la forma de l'Estat afirmàvem:

"La doctrina ortodoxa és ara: nacionalistes lliures dins l'Estat complex. Nació i Estat essent distints i independents, pot convenir que una Nació estigui distribuïda en diversos Estats (Alemanya i Austria, per exemple) o diverses nacions o fragments de nacions, en un sol

Estat (Suïssa). La dificultat de les fronteres s'esvaeix o atenua. Els separatismes, com a tendència, esdevenen anacrònics. Si es demanen per un costat garanties internacionals, per altre costat s'aconsella la tendència a l'acostament dins el mateix Estat. Però això no és possible sense llibertats prèvies. Ningú no pot donar-se si no es posseeix."

Les nostres opinions sobre les funcions de l'Estat, i especialment les culturals, eren: "La funció de l'Estat apar destinada a limitar-se. Els veritable liberals veuen, joiosos, com l'Estat va perdent alguna de les seves funcions pròpies. Cada dia és més un òrgan d'ordenació econòmica i social. Representa un sistema d'interessos, però ja no concreta activitats. Adhuc l'endegament econòmic li anirà escapant, per a concentrar-se en entitats autònomes. L'Estat productor i conductor de cultura, l'Estat hegelià, va cap a la posta. La consciència liberal i les necessitats cada dia més complicades del món modern ho exigeixen. Dia arribarà que la funció de cultura --com als Estats Units-- serà també missió d'entitats culturals autònomes. L'Estat, en un territori de diverses cultures, té l'obligació d'ajudar-les totes. No pot, no ha de protegir-ne una contra les altres. Ha d'ésser un àrbitre i deixar que les cultures lluitin lliurement entre elles, única manera de fomentar-ne l'estímul, la creixença, la vitalitat, i de no oposar-se a les lleis naturals."

Joan Estelrich

DOCUMENT 121

LA VEU DE CATALUNYA — 11 agost 1931

Autor: J.E. (Joan Estelrich) — p. 1

L'ESTATUT

ELS NOSTRES MOTIUS

III

ELS CAMINS AL CANVI

Què calia fer per a realitzar el gran canvi? Dèiem llavors: "Pertoca al moviment enèrgic i intel.ligent que pogués imposar-se a la Peninsula Ibèrica, intentar la realització d'una forma d'Unió federativa ... la qual tendeixen les determinants històriques de la Península, cas oposat al d'Itàlia), sense acudir a les formes imperialístiques ni a les cantonalistes, una Federació de base neo-liberal, nacionalista i corporativa alhora, amb organismes especials dirigint la vida econòmica i la vida cultural del país."

I als que s'engrescaven amb els trasbalsos socials o amb l'espasa pretoriana, per a arribar al canvi, advertiem:"Aquesta seria la revolució autèntica, fecunda, esperançadora; no el joc vuitcentistta i sudamericà, característics de països agro-pecuaris, dels "pronunciamientos" militars. La gran reforma, la gran revolució, ha d'ésser quelcom que pugui transformar la societat peninsular his

pànica, en la seva constitució interna, en la seva economia, en la seva cultura, en la seva coordinació política".

I, en fi, possats en el rost perillós de les profecies, anunciàvem: " El capgirament vindrà fatalment perquè Espanya s'ha endarrerit massa al costat dels altres països europeus, i no li és possible d'anivellar-se amb els pobles per un procés evolutiu normal. Aquest capgirament fatal pot traduir-se en anarquia o pot traduirse en reorganització. Això dependrà dels instruments d'opinió pùblica que haurem reexit a crear, de la gent que estigui preparada a les noves concepcions, de la força que s'hagi pogut aglutinar al servei d'aquest ideal."

Tot això pensavem quan alguns dels ministres de l' actual República no eren encara republicans, quan tothom es sentia atuït per l'opressió dictatorial, quan poquíssima gent creia en la possibilitat del canvi.

Avui els termes dels problemes de forma, estructura, funció i organització de l'Estat, són els que intuíem anys enrera.

La profecia s'és realitzada i ens trobem en el mo - ment crític sobre el qual dèiem.

"Aquest capgirament fatal pot traduir-se en anarquia o pot traduir-se en reorganització."

Aixi els camps es destrien: hi ha els que, de fet,

cooperen a l'anarquia; hi ha els que volen la reorganització. Nosaltres som del darrers; dels que preconitzen - la gran reforma politica, intel.lectual i moral de Catalunya i de tot Espanya.

Creiem en la vitalitat del nostre país. Creiem que si administressim bé la nostra riquesa seriem un pais - exemplar.

Ara bé, per a la reforma del país cal un ordre: cal una democràcia educada; cal una intervenció de tots els ciutadans

El nostre mot d'ordre ha d'ésser: lluitar per aquest ordre, per aquesta educació de la democràcia, per aquesta participació de tots en la creacció de la Pàtria Nova i i del Nou Estat.

L'ESTATUT EN NOM DE L'ORDRE

I és en nom d'aquest ordre, que nosaltres hem de demanar, hem d'exigir, hem de fer tots els possibles per a obtenir l'Estatut de la nova Catalunya. S'ha d'acabar - que Catalunya sigui un pais insistentment desgovernat, insistentment ingovernable; s'ha d'acabar també la por que tenen els catalans a governar.

Entre el molt que hi havia de trasbalsador, de nou, en aquell moviment polític que es va dibuixar a la fi del

del segle anterior, i que ha portat Catalunya al lloc d' avui, cal consignar el fet, la gran originalitat que per primera vegada, no uns catalans isolats com Prim, Pi Maragall, Balmes, sinó tot un equip de catalans, es disposaven a actuar catalanisticament en política; i no en una política de sentimentalismes inconsistents o d'aspiracions vagues, sinó en una política d'exigències i de realitats. Per primera vegada s'erigia a Catalunya un estol, una colla, una generació d'homes que es proposaven governar i dur un pensament propi al govern d'Espanya, fins llavors governada només per castellans, gallecs i andalusos, Ha estat fàcil fer riure la gent, els últims temps, dient - que a Unió Catalana ens proposàvem preparar gent perquè poguessin ésser governadors civils. ¿ Què donariem els responsables del Poder, els que tenen avui l'autoritat a les mans, per a poder disposar d'alguns catalans que servissin per a governadors civils? Justament el senyor Hurtado recordava, en la seva conferència de l'Ateneu, una anècdota sobre aquesta inapetència dels catalans a exercir funcions de govern. Recordava que ...de Cànovas un català d'una certa importància li deia que necessitàvem un governador molt enèrgic, però sobretot que conogués el nostre país, la gent, les nostres aspiracions, perquè els que enviaven no servvien, car no sabien res de Catalunya, i Cànovas li va respondre: Ja en tic un, sou vós. Cosa que va esverar aquell català.

Explicació? Essent cosa suportada, el govern resultava per als catalans cosa antipàtica. I, per un procés psicològic prou conegut, l'antipatia contra el govern havia esdevingut, en els catalans, antipatia contra el govern havia esdevingut, en els catalans, antipatia contra la funció de govern, àdhuc exercida per nosaltres mateixos.

Mentre els catalans no vulguin governar-se, serem a Espanya ciutadans de segon ordre. I d'altra banda, no hi ha per nosaltres garanties de la nostra autonomia si no ens disposem a manar allà; però el lloc de fer el nostre aprenentatge és ací, a casa nostra, la millor, l'única escola de govern.-- J.E.

DOCUMENT 122

LA VEU DE CATALUNYA — 11 Agost 1931

Autor: Josep PLA — Pàg. 1

LA REPUBLICA

L'ARREL DEL MAL

La corba de descens del país continua descabdellant-se d'una manera fatal; i, malgrat les declaracions optimistes, ja ningú no creu que es pugui fer, conservant la composició política actual, res que valgui la pena per aturar la descomposició existent. En unes declaracions a "El Sol" el senyor Ossorio ha dit que, si no es posa remei a les coses abans de la sembra, només Déu podrà dir el que passarà. La situació empitjora. El nostre signe monetari baixa cada dia: la circulació fiduciària ha superat el "golo point", i la massa de maniobra per intervenir el canvi de la pesseta està esgotant les lliures que accedí a concedir la banca francesa. El senyor Prieto en unes declaracions a la premsa, que només ha publicat, molt arreglades, la premsa de franca oposició, ha dit que es considerava mort, i que en l'espectacle de la comèdia nacional li ha tocat el paper de "Desgraciado primero". El Parlament farà aviat un mes que està reunit i el balanç és negatiu de dalt a baix. En moments com els d'ara, que justifiquen passar per sobre de tots els problemes formals, hom ha perdut el temps en coses adjectives que no tenen ni la més mínima importància. Aquella cosa de flamarada patriòtica que caracteritza l'actuació de totes les constituents que han reeixit, no es veu enlloc. A les Corts, quan no s'ha parlat de petita política, dels problemes sempre vidriosos d'ordre públic i de passió personal, no hi ha hagut cap moment de vibració

nacional. Tot continua igual. I la situació política i governamental ha arribat a un extrem de rigorisme i de rigidesa tan gran, que no hi ha manera de donar sortida als anhels i desitjos del país anant a la formació d'un govern capaç de donar --almenys momentàniament-- un endegament a les necessitats del poble.

Aquí, precisament, rau l'origen del mal. Vivim sobre una base falsa, sobre un equívoc fatal. La República no pot ésser sinó una república burgesa, perquè no es veu enlloc la força per intentar una revolució a fons; malgrat això, tenim un règim de socialisme larvat que està fent al país un mal incalculable. Els socialistes tenen tres ministres al Consell, malgrat que a França, país de molta més concentració capitalista i sense problema agrari, els socialistes no han pogut governar mai. Els socialistes --ho ha dit el president Alcalà Zamora-- han vist assolides amb la República les vuit dècimes parts dels seus "desiderata". Això fa que per una inversió de la mecànica política es produeixi el fet monstruós que els socialistes siguin de fet la força més governamental. Els ministres, per congraciar-se amb una opinió que hom suposa al roig viu, han de fer declaracions a base de suposar que el règim capitalista s'està a tot arreu liquidant. Maura ha arribat a suposar aquesta insanitat en unes declaracions públiques. I en definitiva arribem a aquesta terrible paradoxa: que quan més sembla afermar-se la política d'ordre públic estricte, més s'accentua la crisi de confiança del capital. Aquesta crisi, que va íntimament lligada amb la política d'isolament davant de la finança internacional feta per Prieto, pot ésser de conseqüències literalment lamentables.

Aquestes últimes hores han estat interessants. Els republicans més lúcids --tipus Ossorio-- han agafat pel seu compte la feina de transformació de la situació governamental, a base d'anar ràpidament a l'elecció d'un president interí de la República que, fent de poder moderador, permeti evacuar la crisi que es pugui presentar. El grup intel.lectual i els homes més assenyats del socialisme --tipus Besteiro-- semblen flanquejar l'obra de l'il.lustre jurisconsult. Tindrem crisi la setmana entrant? Es plantejarà finalment el gran debat públic que permeti començar l'obra de consolidació de la República, que avui encara està flotant? O, per contra, continuarà aquest procés de congelació interior, de desencant que s'ha apoderat dels millors republicans? Tot això ben entès es desprèn d'una visió de les coses purament política: si entréssim a dins de la qüestió social que el país té plantejada, hauríem de donar una impressió sensiblement més acusada de regressió i d'interinitat. La situació política contè els elements que hem esmentat.

Josep Pla

DOCUMENT 123

LA VEU DE CATALUNYA — 13 agost 1931

Autor: Josep Plà — p. 1

LA REPUBLICA

LA REFORMA AGRARIA

(Del nostre corresponsal redactor) Madrid, agost

El que està passant a l'entorn d'aquesta reforma ag agrària que encara no està feta, que no sap ningú exacta ment si es farà i que des que s'instaurà el nou règim es tà pertonbant fins al moll dels ossos tot els sistema de l'economia del país,i està destruint els elements més sò lids de la nostra societat, és un altre fet enorme per a demostrat la decadència política a què hem arribat. Fa - setmanes que se'n parla, d'aquesta reforma, i sempre amb aquell aire de genialitat, de buidor abstracta, de gro - tesca facilitat que caracteritza el nostre pensament po- lítics. Al cafè,a Madrid, als ministeris, al Congrés, tot hom té el seu projecte perfectament reexit de reforma ag agrària. Tots aquests projectes tenen la mateixa caracte ristica pretenen que la questió és com bufar i fer ampol les, i que no s'ha de fer sinó bufar. Es inútil demanar

a la gent que es posi una mica a la raó; és inútil citar els precedents terribles que respecte del problema d'aqu aquesta reforma s'han rpoduit a Europa, durant la post-guerra, precedents que són la clau de la ruina de molts països de l'Est europeu; és inútil exigir una mica de c calma per a veure la gravetat que representa parlar d'-aquestes coses a la babalà. No passa dia sense que algun energumen ministerial o ministrable no parli amb una - inexplicable lleugeresa, d'una manera perillosíssimament vaga, amb una intolerable manda de responsabilitat, d'una reforma que encara no sap ningú com serà. L'alarma que hi ha a tot Espa--nya, el mal que s'ha fet a Catalunya per exemple, fent les coses d'aquesta manera -- tot i que només certs latifundis lleydatans de Catalunya podrien ésser afectats per la reforma -- si fos aplicable a la nostra terra, és indecible L'Ossorio i Gallardo ha declarat en un interviu a "El Sol" que ha tingut una enorme resonància política, referint-se concretament a la - questió, que si abans del sementer no es possa remei a aquest problema -- això és, a a-quest fantasma -- només Dèu sap el que passarà.

Perquè es tracta purament i simplement d'un fantasma, d'un fantasma que hom agita a cada moment amb una inconsciència total. Ningú no podia dir què serà la reforma, ni com ni quan es farà, ni si a Espanya hi ha prou

diners per a fer l'operació de crèdit necessària per a portar-la a cap. Hom veu la questió des d'un punt de - vista purament melodramàtic: dels latifundis, de les deveses, dels grans vedats de caça o dels tancats d' - animals braus. Com sempre que en aquest país ha predominat l'energumenisme., la reforma es palnteja com una lluita entre grassos i magres. Els grasson són els propietaris, que solen ésser, naturalment, ganduls, ignorants i males persones. Els magres són els pagesos, els quals són alhora treballadors, intel.ligents, i van amb el cor a la má. Tanmateix la reforma ès facilíssima:no més cal agafar un llapis i un escire i anar parcel.lant No són els terrenys -- per als advocats que fan aquestes coses -- tot perfectament iguals? Es a dir que - hom arriba al que sempre s'arriba en aquest país: a p proposar les coses a base de suposar que la terra és - diferent del que és, que els homes no són com són, que es poden tractar les coses de la realitat com si no fos sin reals. La conseqüència de tota aquesta sèrie d'errors la veu avui tothom: els propietaris, dominats d' un pànic naturalíssim, han abandonat la seva funció social i s'han deslligat de tots els interessos generals; els obrers del camp demanen la terra, no per conrear-la, sinó per vendre-se-la. Resum: el que fet amb seny hauria pogut ésser un primcipi de progrés social, ha servit per a instaurar l'anarquia més profunda al camp. A

Catalunya, la repercusió d'aquest energumenisme es pot veure a totes les comarques. S'ha creat avui un problema a la propietat i règim de la terra a Catalunya que ningú no hauria pogut somiar. Unes setmanes de pueril denagògia, de manca de sentit polìtic, d'anarquia organitzada, l'han fet sortit del no res i sense cap raó, com per encant.

Però amb tot és el mateix. Estem dominats per un sistema i per uns homes que semblen tenir un desig delirant de crear problemes. Estan tocats de dolorisme sentimental, i la seva ànsia és redimir-nos de la manera que sigui. Si no poden, ens fan deliberadament una nafra, per tal que ens en puguin guarir amb tranquilitat, doant sortida als fervors que tenen de redempció universal. S'han proposat redimir als pagesos espanyols, i aqiest hivern hi haurà fam. El resultat serà brillantíssim, genial.

Josep PLA

DOCUMENT 124

LA VEU DE CATALUNYA 13 agost 1931

Autor: J.E. (Joan Estelrich) p. 1

L'ESTATUT

ELS NOSTRES MOTIUS

L'ORDENACIO INTERNA

Han d'acabar també l'anarquia de la vida interna de Catalunya i l'anarquia de les seves relacions amb - el poder central. Interiorment la nostra vida ha estat un desordre produït per la interferència de poders i el disguts constant dels ciutadans. Entre l'autoritat i els governats mai no hi ha hagut, d'ençà que Madrid ens mana, la necessària comprenetració determinadora d de l'equilibri cívic. La tradició catalana davant del govern de Madrid ha estat una línia constant de descontentament i de malfiança, interceptada, trencada, per apèl.lacions, de vegades grotesques, a la protecció.

Es a aquest gran problema de l'ordre dintre casa nostra al que l'Estatut ha de donar la primera solució graduant les jerarquies, establint les competències, d

determinant les funcions de cada òrgan de poder. L'Estatut ens mostrarà si el nostre país, territori ocupat per un determinat nombre d'habitants amb determinades cabòries formen realment un poble. Mentre no haurem fet la prova, per força, haurem d'ésser pessimistes. L'Estatut ha d'ésser la primera base de l'ordre intern, flexible. No serem una democràcia fins que no haurem aprés a governar-nos nosaltres mateixos. L'adaptació costarà perquè el català està acostumat a ésser protegit o perseguit, però no a ésser governat. Hi ha qui secretament, dintre la seva consciència, espera que l'autonomia pugui representar una major flexió, una major feblesa de l'autoritat. Si l'autonomia ha d'ésser fecunda i permanent, haurà de crear, contra l'esperança d'alguns, una major severitat en l'exercici d'aquesta. El menor volum de poder haurà de compensar-se amb una major intensitat de poder.

LA REALITZACIO DE CATALUNYA

Catalunya no és sols un poble que ha de fer la prova de la seva viabilitat cívica; és un poble que està per realitzar-se. M'explicarè. Si no donem a la nostra vida individual i col.lectiva una finalitat, un sentit un objectiu, aquesta vida no té cap interès, cap transcendència; és una vida purament vegetal. Perquè tingui interès i transcendeixi, cal que li donem un sentit, una

finalitat; pensadors i filòsofs s'han esmerçat durant segles a escriure llibres densos sobre les finalitats de l'home i dels pobles. Potser, sostenint les finalitats ideològiques diverses, podem trobar una finalitat biològica sobre la quals tots estarem d'acord. La finalitat de les col.lectivitats ¡ com la dels individus, és la respectiva "realització". I les diverses ideologies són "formes" de realització. I "realitzar-se" vol dir estructurar la pròpia personalitat, donar-se caràcter i fesomia, dibuixar-la amb aspiracions i amb actes, amb pensament i amb creacions; marcar la pròpia originalitat dintre el conjunt dels altres individus i dels altres pobles.

Catalunya cerca la seva realització; aquesta finalitat és allò que pot justificar, davant d'un ull superior, la seva ambició; la consciència col.lectiva pròpia és l'intrument i la garantia alhora de la personalitat col.lectiva pròpia. ¿ On trobaríem, si no en aquest principi, la justificació de la diversitat i de la mutació dels ppobles? ¿ I fòra intel.ligible, sense aquest principi espiritual, la mecànica de la història, el moviment de les forces col.lectives? Aixi observem en la història del catalanisme com l'ànima del nostre poble es congrega a l'entorn dels isgnes visibles de la nostra personalitat col.lectiva; com aquesta ànima troba el seu sentit adherit a la nostra cultura; és, cronològicament, vitalment, després del renaixement politic i

i no és el renaixement politic el que ha determinat, p per bé que l'ha fortificat, el reneixament dultural. Manifestació de l'instint de l'ànima col.lectiva adreçant-se a l'única bona eixida. Per on concloem que el nostre problema és un problema humà, senzillament, sense afegidures. Les caracteristiques ètniques no ens interessen; encara més; la consideració que Catalunya fos només una taca ètnica sobre el mapa, ens repugna. Consscient de la seva personalitat humana, congregat-se entorn dels seus signes visibles, Catalunya, per a realitzar-se, reclama els instruments que puguin palesar-la, mostrar-la, desplegar-la i fortificar-la; reclama aquest modestos instruments designats en l'Estatut.

LA TRADICIO CATALANISTA

Catalunya obedeix, en la seva reclamació, a un cert determinisme històric. Catalunya en el fons de la seva ànima, no ha renunciat mai a la personalitat, els atributs de la qual en el camp politic li foren arrabassats, dos segles enrera, per les armes. Fa cent anys que lluita conscientment per a recobrar els signes externs de la seva personalitat. Els poetes, els escriptors, els professors, els artistes, els economistes, que il.lustren aquests cent anys que van de 1830 a 1930, aquests són els primers preparadors de l'Estatut. Diuen que l'han preparat, en pocs dies, en mig de les soledats de

Núria. No; l'han preparat, al llarg de cent anys i arreu de la gran Catalunya, aquestes generacions d'escriptors, de pensadors, d'artistes, d'economistes, que crearen i sostingueren, en el nostre poble un "estat d'esperit". Per la virtut de tots ells podem avui presentar un Estatut. I sobretot, perquè, més concretament, aquest "estat d'esperit", aquest daler, ha pogut concretar-se, definir-se politicament els darrers trenta anys. Devem, per això, especial gratitut als homes que prengueren consciència de la necessitat d'aquesta acció politica, i l'actuaren, i la portaren endavant. Aquesta preparació de més de trenta anys ha determinat que les nostres masses estiguessin a punt, civicament, per a comprendre i "sentir" l'Estatut. L'activitat politica d'aquests trenta anys últims operà la resurrecció de la consciència "civica" dels catalans, rera el recobrament de llur consciència "diferencial". Les lluites i les persecusions, les intervencions, i les cooperacions d'aquests trenta anys, imposaren el problema a Madrid, a tot Espanya, al món. Devem -- repetim -- gratitud profunda, única, intransferible, als que durant aquests trenta anys operaren la transfusió de l'ideal d'una minoria a la unanimitat de les masses. La història no improvisa; la història és destil.la lentament. I els actors de la història som tots nosaltres, mentre creem i produïm fets.

L'Estatut és el producte d'aquesta destil.lació històrica; per força han hagut de tenir-se en compte les formulacions del nostre desig col.lectiu elaborades anteriorment, com, per exemple, el projecte de l' any 19. L'Estatut no és un principi, és un resultat. Catalunya ha tingut diversos moments en què ha semblat que anava a realitzar el seu ideal col.lectiu. L'ha tingut després de l' "alçament", que cantava Maragall, de la Solidaritat. L'ha tingut quan se li donava aquell avenç, aquell modest acompte de la Mancomunitat, que ben administrat va permetre tanmateix de realitzar tantes coses.; l'ha tingut l'any 1917; l'ha tingut l'any 1919. ¿ Què va passar l'any 1919? Un esclat sindicaliste féu fracassar l'autonomia. La provocació fou intencionada. Que idèntics fenòmens no delatessin novament una dilació fatal. --- J.E.

DOCUMENT 125

LA VEU DE CATALUNYA — 14 agost 1931

Autor: J.E. (Joan Estelrich) — p. 5

L'ESTATUT

ELS NOSTRES MOTIUS

LA REALITZACIO PER LA CULTURA

La realització col.lectiva s'efectua supremament per la cultura. Sentiem a dir en els temps de propaganda , més o menys subrepticia sota la Dictadura que l'ànima de la terra perseguida arreu s'havia ... sota la cultura. Imatge inexacta aquesta de la cultura, perquè la cultura és, en tot cas, l'expressió més autèntica, la creació de l'ànima col.lectiva. El tratadista alemany Treitschke ha observat que escassament les federacions i les confederacions realitzin valors culturals. Perquè aquestes valòrs són producte de les ànimes nacionals. Per això l'exclusiva de l'acció cultural que es reserva a l'Estatut ens sembla una de les seves bases essencials, indiscutibles sen ... sense la qual no hi ha pròpia ni vera autonomia.

Ja advertiem en les nostres propagandes culturals durant la Dictadura que no podiem suplir amb esforços

privats la necessaria funció d'Estat. Perquè sense aquesta, donat el programa complex que formulen les necessitats de tot un poble modern en el camp de la cultura, allò que pugui fer-se en l'esfera individual és massa insegur i limitat. Cal tot un sistema d'institucions ... i això no pot realitzar-se sense la funció d'Estat. Per ... demanem el monopoli de l'acció cultural. Quan l'any 1927, portarem els nostres llibres a Madrid... de les nostres reivindicacions, com a argument central tenin aquesta convicció, que amb autonomia multiplicariem el nostre total rendiment com a poble, ... per t tant, més útils a nosaltres mateixos, a la grandesa d'Espanya, a fi de comptes a la humanitat. I diem cultura en els dos sentits: cultura com a creació i cultura com a instrument.

Se'ns podrà objectar en altres aspectes que no hem donat la prova i evidentment ni no l'hem donada, ni podiem donar-la modernament, com a forjadors, per exemple de noves formes jurídiques; hem donat, però, suficientment prova en el camp cultural. Recordem el que era Catalunya culturalment, trenta anys enrera i comparem-ho amb el que és avui, tot i les nostres limitacions, el progrés realitzat és enerme. En cultura, Catalunya hafet els seu assaigs els quals han donat bon resultat, Prat de la Riba en fou el primer sistematit

zador. Amb mitjans escassíssims, ridiculs, va intentar l'organització de la producció cientifica i la seva intensificació en el nostre país. Amb l'obra de l'Institut preparava la tradició cultural de tot un poble. Indiscutiblement les seves orientacions eren les millors Socialment aconsegui elevar considerablement el prestigi dels savis i dels investigadors davant la nostra massa. Preconitzava el programa d'un poble qie ja estigués constituit.

Tota aquesta acció de la Mancomunitat --que recordava suara en aquestes palnes, amb enèrgia, eloqüència, el més ... dels seus impulsors, Puig i Cadafalch -- encara és avui, per a nosaltres, una executòria de noblesa i eficacia. I una prova del nostre entusiasme i de les nostres possibilitats d'esforç privat de cultura, realitzat durant els anys oprobiosos en acord fecund de Mecenes i intel.lectuals.

TRIOMF DE L'APEL·LACIO A LA CONCORDIA

Nosaltres -- i ara fem concreta al.lusió a la nostra significació política -- ens hem adherit a l'Estatut des del primer moment i ens hi haviem ja en principi adherit abans de fer-se public. Tota insunució d'ignorància en aquest punt podria qualificar-se d'ignorància insidiosa. Nosaltres, així, som conseqüents amb la

nostra tradició i amb el sentit de les actuacions nostres. Creiem que aquest Estatut, en la seva substància és, ni més ni menys, el que calia. Tot catalanista, siguin les que siguin les seves tendències o preferències pot acceptar-lo com a propi. En l'actual moment del nostre poble és un projecte just. No és cap projecte maximalista per a poder després retrocedir i escurçar. No és cap projecte minimalista que deixès la porta massa oberta a immediates i noves reivindicacions.

Era en el procediment que ens distingiem. I ens - distingim, d'altres tendències. Nosaltres rebutjàvem la violència per inútil, per ineficaç i per antiliberal. Nosaltres preconitzàvem l'evolució, la norma persuasiva, contra la violència. A la llarga, totes les ten- - dències adverses han acabat de fer, per donar-nos la raó, posant el problema en un plà de diàleg, de pacte, d'equanimitat, de justicia, de comprensió i --diguem el mot -- de concòrdia.

UNANIMITAT NECESSARIA

Acostem-nos, encara més, a la realitat. Hem conceptuat un error il.lusionar massa la nostra gent dient-li que a Madrid, per virtut del Acte de San Sebastián, l' Estatut no trobaria oposició. En trobarà -- insistiem aquestes darreres setmanes, abans de la votació per l'

Estatut -- i perquè en trobarà cal que donem una mos-- tra inequivoca de la nostra unanimitat. Ens hem de pre parar per a sentir -- repetim -- sota la República, les mateixes coses que sentíem sota la Monarquia; els matei xos perjudicis, les mateixes incompresions.

Es evident que per virtut del Pacte de San Sebastián certes dificultats desapareixeran i serà planer el trac te amb alguns homes del Govern. Mentre el tracte concer neixi a determinades personalitats, les gestions podran resultar fàcils; però la seguretat serà molt menor en el moment que intervindrà l'opinió pública incontrola- ble i es portarà el projecte a la discussió lliure del Parlament. L'Estatut serà atacat per gent d'esquerra, - sense cap consideració al fet que aparegui redactat i presentat per gent d'esquerra. No influirà tampoc que siguin gent d'esquerra els que estiguin en millors con dicions de defensar-lo. Dir que perquè havia canviat el règim ja no hi havia probelme català, perquè el proble ma català no tenia altre obstacle que la Monarquia, ha estat la més insigne obcecació predicada després de l' advenimment de la República.

L'any passat, per aquest temps, ja es... en què el Pacte de San Sebastián representava un progrés per la nostra causa i que representava una il.lusió; repre- sentava un progrès en allò que comprometía uns determi

nats homes a favor de Catalunya. Era, però, una il.lusió creure que el Parlament espanyol, representant tota Espanya, admetría, sense discussió ni reserva, les bases de l'Estatut que li assenyalessin els catalans. L'Estatut serà examinat i discutit i és natural, perquè no hi ha pactes unilaterals. I per això, davant la discussió dels adversaris és indispensable presentar-nos unànimes, units, com un sol home.

ESSENCIALITATS DE L'ESTATUT

Què contè el projecte d'Estatut? No l'examinarem en detall. El seu text és clar. Dels anàlisis publicats pels que han intervingut en la seva confecció, - evidentment el millor, el més cenyit i més sistemàtic és el de Marti Esteve; millor que el discurs tangencial del senyor Hurtado, i les conferències, parcials, dels senyors Carner i Coromines. Es un tipus d'autonomia - territorial que pot anar perfectament dins un Estat u unitari, que es digui "federable" com a concessió als federalistes. Pressuposa una constitució democràtica i parlamentària. Respon al desig general, insistentment i inequivocament expressat, en distintes avinenteses, pels corrents polítics catalans. Tot patriota, repetim, pot perfectament acceptar-lo. Si alguna observació hagués sim de fer -- i potser la podríem fer -- sobre tal o tal fórmula, tal o tal detall, de bon gran hi renun-

ciaríem, i de fet hi renunciem, per a no trencar la unanimitat i sobretot per a no oferir a l'adversari cap punt vulnerable.

L'hem de reclamar invariablement tal com està redactat? Fòra una obcecació. Hem d'acceptar la discussió?. Millor seria que es discutís poc, que només és comentés, que no s'establissin grans debats d'eixida perillosa, en un Parlament com l'espanyol, tan sensible als pinyols patrioters. Millor, pel bon éxit, que no s' arribés, en aquesta discussió, a trencar la cordialitat Però no ens podem negar a la conversa. Podem ésser irreductibles, unànimement irreductibles en totes les coses fonamentals, bàsiques i transigents, si calgués, en les coses de pura fòrmula o accidentals. -- J.E.

DOCUMENT 126

LA VEU DE CATALUNYA — 20 agost 1931

Autor: Editorial — p. 1

LA SITUACIO ECONOMICA I EL MOVIMENT SOCIAL

No ens trobem davant un moviment conscient que vulgui augmentar la riquesa del poble i la justícia de la seva distribució, ideals nobles, mereixedors de tots - els concursos i dignes de tots els sacrificis. Ens trobem davant d'homes que a Andalusia prediquen i practiquen una política de fam, de destrucció, de sabotatge, de ruïna, perquè,segons ells, l'exèrcit revolucionari ha de compondre's exclusivament de famolencs en el sentit literal de la paraula. Ens trobem davant d'homes - que a Catalunya no persegueixen una política de millorar l'organització industrial, encara que sigui amb - participació obrera, ni de revisió de jornals, enceara que sigui rebaixant els beneficis dels patrons que re - sultin exagerats, sinó una política de destrucció de t tota l'estructura industrial i de les bases de càlcul de la seva rentabilitat. Ens trobem davant d'homes que sabotegen els serveis públics, que persegueixen el treball a preu fet, quan a Rússia la dictadura proletària l'està generalitzant, que fomenten la disminució del rendiment del treball, quan socialistes anglesos aca-

ben de fer un gran conveni amb els patrons per a augmentar el nombre de telers de cada operari; d'homes, en canvi, que ni mostren el més petit interés ni aporten la més petita col.laboració envers una ordenada reforma política, administrativa, i econòmico-social que millori la posició de l'obrer, tant en la seva qualitat de productor com en la seva qualitat de consumidor.

I, davant aquest corrent que tot ho innunda i destrueix, resten impassibles els governants i resten impassibles els polítics. No veuen com s'està preparant l'enfondrament dels progressos econòmics assolits durant els darrers quarata anys; no veuen que si no es produeix aviat un canvi radical tots nosaltres i totes les nostres famílies començarem a desfer anys i lustres del nostre progrés econòmic, que els nostres serveis públics, les nostres institucions de crèdit, el tipus mig de les empresses industrials i comercials, el ritme de les noves construccions de tota mena, les comoditats dels serveis de transports i comunicacions, les possibilitats d'ocupació remunerada per a la nostra població, ben aviat després, el nivell de la nostra alimentació, de la nostra habitació, dels vestits, de la instrucció dels nostres fills, de les nostres diversions, esports, etc., s'aniran comprimint fins el nivell d'abans de 1914, després al d'abans de 1.900, després a

al d'abans de 1887. I, ¿ qui sap fins on arribarem, en aquesta marxa enrera? No s'oblidi que, des de 1917 fins a la nova política econòmica de Lenín, Rússia ha passat per un nivell de vida i de civilització que tant podia correspondre als temps anteriors de Pere el Gran com - als de la invasió dels tàrtars.

S'hauran de conformar amb aquest retrocés els nostres burgesos, com els notres obrers; aquests, potser, més que aquells, car és ben cert que la millora del nivell de vida de la calsse obrera ha estat obtinguda pr principalment en els darrers vint o quaranta anys i ens diu la història económica que els darrers avenços obtinguts són els primers de perdre'es quan, en períodes de grans crisi mundials d'estructura o de greus crisis nacionals de transformació política, la humanitat s'entesta a viure cap enrera alguns decennis o segles de la historia.

Mai no hem estat un partit de classe i totes les reformes socials assenyades i justificades oer l'existència d'un sobrant en la nostra economìa han tingut i han de tenir el nostre concurs entusiasta. Ara no és l'hora d'una lluita de classes. Es l'hora d'una transformació o superació de totes elles amb marcada tendència a una dignificació del treball i a la supressió de to-

tes les formes de vagància. Però tot això requereix un programa en l'elaboració i execució del qual correspon una funció important a tots els factors essencials de la vida del país: Govern, partits polítics, corporacions econòmiques, sindicats obrers, tècnis especialistes i la prémsa, òrgan de l'opinió.

El Foment del Treball Nacional ha tingut una iniciativa lloable i que serà molt profitosa, sobretot si bona part dels nostres patrons abandonen la indiferència egoista i cooperen al nou esforç d'estudi i d'investigació. Algunes grans organitzacions obreres es decanten també cap a una política constructiva. Importants òrgans d'opinió comencen per a reclamar amb insistència la preparació ràpida de programes sintètics constructius. Però, el Govern què fa? Els partits polítics, què fan?

El Govern? Cercar bitllets de 1.000 pessetes a la panxa dels gossets que passen la frontera. Demostrar - una manca absoluta de preparació davant els aspectes - clàssicament espanyols del problema de l'atur forçòs... i agreujar, amb una excessiva parsimònia en l'ús de les seves facultats executives, els mals que ocasionà abans amb l'exercici abusiu de funcions legislatives.

Els partits polítics? L'actuació de la gent nova -- podem dir-ho ben alt -- està decepcionant. La majo-

ria dels que els votaren. Als qui ho feren per sentimentalisme, perquè posen en perill la realització dels nostres més nobles ideals; als qui votaren per extremisme, perquè no han pogut, naturalment, ni repartir terres, ni fer incautació de fàbriques, ni molt menys implantar el comunisme; als qui votaren per distracció, perquè comencen d'adonar-se que la miseria general s'apropa.

Així com el sentit col.lectiu de disciplina és un coeficient positiu, tant en els moments de prosperitat com en els d'adversitat (Alemanya, Anglaterra, Estats Units), l'extremisme anàrquic, arrelat en l'esperit d'un poble és un coeficient negatiu que dificulta el progrés i accelera els retrocessos.

Fins quan han de seguir les coses per aquest camí? Fins quan ha de continuar la desorientació de l'opinió pública? ¿Fins quan s'ha d'observar aquest divorci entre l'opinió pública expressada pels vots i l'expressada cada dia als carrers, als cafès, en el si de la família?

Cal que tots els bons catalans, cal que tots els partits i tots els grups -- deixant de banda l'esperit de capelleta -- pensin en la necessitat de fer un esforç suprem per a donar a l'opinió pública un programa modern i complet, un programa que constitueixi l'element d'orientació indispensable en els actuals i crítics moments.

DOCUMENT 127

LA VEU DE CATALUNYA — 22 Agost 1931

Autor: Joan Estelrich — pàg. 1

L'ESTATUT

ELS NOSTRES MOTIUS

Intensificació cultural

Cal intensificar la protecció als Instituts de cultura i d'investigació. Sobretot cal anar a la creació de laboratoris de recerca científica desinteressada i de recerca científica aplicada a la indústria. Aquests últims només existeixen, i encara per a finalitats molt concretes, en fàbriques i empreses molt importants. Heus aquí el gran problema que es plantejà a França després de la guerra. Recordem les campanyes de Maurice Barrés pels laboratoris francesos, i el seu inquietant advertiment: Alemanya tornarà a posar-se en primer rengle perquè té laboratoris d'investigació científica, que manquen a la nostra França. I és, en efecte, admirable el que fa Alemanya en aquest sentit. Els seus laboratoris asseguren per al futur la seva potència econòmica. Mentre a Catalunya no tinguem els nostres laboratoris, el nostre progrés industrial haurà d'ésser simple seguidor del progrés industrial estranger. Les nostres posicions industrials no seran sòlides fins que tinguem a les nostres mans els elements determinants del progrés. Només la nostra capacitat d'invenció ens posarà en condicions de lluitar i vèncer la competència estrangera. Qui ha de pagar els laboratoris? Sens dubte hi han de contribuir l'Estat, les grans corporacions públiques, les entitats patronals. Però sobretot han de pagar-los les grans indústries, com

a Alemanya, les quals són les que més ràpidament i directament se'n beneficien.

Formació professional. Acréixer l'establiment d'escoles de treball industrial. Formació d'especialistes prou aptes en tots els aspectes de treball. Servar la gran tradició de l'art manual. Formació professional agrícola tant dels directors com dels obrers.

I, en conclusió, cultura de les masses. Si ensenyem de llegir a la gent serà perquè llegeixi. Cal posar en marxa tot un sistema d'iniciatives perquè, de la manera, més planera, més fàcil, més atractiva, es generalitzi arreu la lectura i així la cultura general i al dia penetri dins les nostres masses. D'on, una política del llibre, del periòdic i de la revista. D'on, intensificació de la gran obra de les Biblioteques Populars que començà la Mancomunitat, i fundació, als indrets de població menys densa, de clubs de lectura i conversa. I no oblidem la ràdio i el cinema com a nous instruments de la tècnica moderna. La ràdio ha de servir per alguna cosa més que per a les expansions electorals. Pot servir gairebé tant com el cinema. Necessitem el cinema. No un cinema qualsevol, amb rètols en català. Això és indiferent. Sinó un cinema amb finalitats, clares o amagades, d'educació col.lectiva.

Precisament perquè estem encara tan endarrerits podem dir que les possibilitats de Catalunya en el camp cultural són immenses. La realitat, com deia, és molt minsa. Si descomptem la gran producció de la nostra indústria del llibre en castellà, podem dir que entre els pobles de cultura europea secular és el que produeix menys llibres. Ni en els anys més brillants hem passat d'uns 300

o 400. En canvi, Dinamarca, país, per la seva llengua, comparable al nostre, produeix a l'any uns 4.000 llibres nous amb tiratges regularment vint vegades superiors als nostres. L'autor que ací arriba a 5.000 exemplars, allà arriba a uns 100.000. Als que s'extasien davant les llengues molt esteses cal advertir-los que per a l'edició les llengües més importants no són les més parlades, sinó les més llegides. I això vol dir que el dia que a Catalunya hi hagi la densitat cultural interna de Dinamarca, nosaltres podríem produir en llibres catalans el que produeix avui Dinamarca. I, el bon escriptor podrà ésser independent, per damunt de la política i de les colles.

Garanties per a tots

I ara anem a alguns aspectes de la propaganda de l'Estatut. Observàvem en la propaganda d'elements autoritzadíssims que han intervingut en la confecció de l'Estatut una certa acusada tendència a donar seguretats als extremistes d'esquerres. Deien: no temeu, les classes conservadores, en llarg temps, no predominaran políticament a Catalunya. I jo demano, ¿i qui dóna seguretat a les classes conservadores? Democràticament, liberalment, ¿no tenen també dret d'ésser garantides? Si, justament, és aquest l'argument d'oposició que ens fan a Madrid. Ens manifesten clarament en privat, i després ho diran públicament, que tenen por que un dia, de cop i volta, Catalunya es llevi convertida en una república soviètica.

Nosaltres, liberalment i democràticament, volem i deditgem una possible estructuració de les forces políti-

ques de Catalunya, en forma que cap elements del nostre poble no resti sense representar i hi hagi, per tant, organitzacions que reuneixin les forces conservadores, d'altres les liberals i d'altres les obreres. Aquest és, "mutatis mutandis", el tipus de distribució de les forces i organitzacions polítiques de països civilitzats i ordenats com Anglaterra. Es un sistema franc. Ens agrada més que el sistema hipòcrita francès.

I nosaltres, que desitgem per a Catalunya que s'apliquin així totes les reformes de caràcter social vigent als països de tipus social semblant al nostre, com Txecoslovàquia, admetem perfectament que puguin i deguin governar les masses obreres organitzades, formant, això sí, com formen a Anglaterra, un partit integrat dintre la legalitat. Que es tracta d'una legalitat "burgesa"? Es tractaria llavors d'una legalitat de "tots". Obrers, conservadors i liberals podrien establir un torn en el govern intern d'un poble.

El que nosaltres no podem admetre, i contra el que nosaltres hem de lluitar, és contra la separació de la política i l'economia i contra el plantejament de les qüestions socials en el camp de la pura violència. Nosaltres volem, desitgem, que els obrers s'incorporin plenament a la lluita política; que desin la violència. La lluita violenta de classes que vol conduir a l'eliminació de les unes a favor de la dictadura d'una sola, no l'admetrem mai. Això fóra la dissolució, la mort de la nostra societat i la desaparició de les valors morals i espirituals que en formen la substància, les quals per a nosaltres encara conserven molta virtualitat, i, àdhuc suposant que estiguessin afeblides, no veiem pas que tinguin més virtut les noves concepcions que se'ns ofereixen

per a substituir-les.

Crec que amb Autonomia o sense, davant aquesta lluita de classes, la nostra situació sempre serà la mateixa. Tant amb l'Estatut com sense l'Estatut, nosaltres haurem de lluitar i donar de les nostres persones. No hi haurà poder que ens defensi si no comencem per defensar-nos nosaltres.

Joan Estelrich

DOCUMENT 128

LA VEU DE CATALUNYA — 23 Agost 1931

Autor: J.R. (Joan Estelrich) — Pàg. 1

L'ESTATUT

ELS NOSTRES MOTIUS

La responsabilitat de tots

Ultra això, hem d'advertir que l'Estatut, en gran part, és només un sistema de formes. Cal donar contingut a aquest receptacle, a aquestes formes. Cal, després, portar als organismes de govern català els elements que aplicaran les nostres lleis. Catalans: penseu a qui voteu, a qui desitgeu quan es tracti de formar la Constitució interna del nostre poble. Penseu que també caldrà designar el govern que ens regeixi i administri. Preneu bona cura de designar les persones; penseu bé si ofereixen totes les garanties per a salvaguardar els valors substancials de la nostra vida catalana.

Jo crec que si ens capacitem de quin és el nostre deure i de les responsabilitats que contraiem quan designem les persones que han de conduir-nos, nosaltres, per a l'esdevenidor, haurem de témer menys, del que podíem témer si ens abandonéssim al paternalisme d'uns governs als quals pot convenir, per aquestes aberracions que algun cop hem vist, de fomentar les nostres discòrdies socials.

Però la vera reconstrucció de Catalunya començarà després. Com hem dit, L'Estaut no és un fi, és un mitjà. El mitjà perquè Catalunya tregui de si mateixa totes les seves possibilitats: floreixi en lleis, actes, reformes i institucions duradores. I el fet que nosaltres ja tinguem la nostra vida interna estructurada no eliminarà el deure d'intervenció quotidiana. La llibertat s'ha de guanyar cada dia, vigilar-la. La vera tasca dels catalans començarà en el moment que es posi en marxa l'Estatut. Aleshores el que sigui el nostre futur autonòmic dependrà de nosaltres mateixos. Del que sigui el dia de demà Catalunya no en podem donar la culpa als governs de fora; de nosaltres dependrà que aquesta Pàtria nova sigui justa o injusta, sigui una pàtria gran o una pàtria enxiquida.

Crec que per temps haurem de defensar la nostra autonomia contra possibles escomeses de dintre i de fora, de baix i de dalt. Per què? Perquè no existeix a Espanya allò que se'n diu "el sentit federal del dret", el respecte indiscutible del dret. No existeix el sentiment que un cop establerta una autonomia aquesta ja és intangible, aquesta ja és inviolable, com a producte del valor sobirà de tot un poble, i està per damunt dels canvis polítics i de règim. Trigarem sens dubte a què desapareguin reserves mentals que puguin subsistir després de l'Estatut, i s'arribi, en tot el conjunt hispànic, a aquell sentit liberal de respecte mutu i de convivència fecunda, malgrat les diferenciacions, que és imprescindible per a la grandesa de tots.

¿Com podem precipitar la formació d'aquest sentit federal del dret, que és la garantia permanent de la nostra autonomia? Per a assentar la primera pedra, per a envestir i resoldre el problema tothom ha hagut de convenir que calia el moment sentimental, efusiu, de concòrdia... Però, després, ¿fóra possible un estat sentimental permanent? I, si fos possible, quins resultats donaria? Cal no abusar dels sentiments; "méfiez-vous des sentimentaux". Cal anar a un estat d'ànim col.lectiu basat en la raó i en el convenciment lògic. Cal que desapareguin, allà i aquí, més allà que aquí, els recels.

Els catalans per a Espanya

Les objeccions d'un Unamuno i d'un Menéndez Pidal són evidentment producte d'una sinceritat. Aquests grans homes temen la petitesa. No crec que hi hagi en llurs subconscients cap recança per la pèrdua d'unes delegacions d'hisenda, d'uns governs civils, etc. No: aquests homes són grans i pensen en gran i llurs preocupacions són nobles i profundes. Tenen la prevenció que la consecució de les autonomies podria representar pel conjunt hispànic una reclusió dins els localismes; temen que els catalans abandonem tot ideal expansiu i ens dediquem a cultivar només el nostre jardinet. Estan desviats potser pel to, per l'estil en què s'ha manifestat el catalanisme predominant els mesos darrers. Potser aquest to hagi fet oblidar el gran to i l'estil que tenia i ha tingut sempre el catalanisme històric i polític, el qual ha representat dintre d'Espanya la primera veu d'optimisme després del desastre colonial; quan Unamuno plorava i tota la generació del 98 es deixatava en elegies, en aquell moment naixia a Catalunya l'exigència catalanista d'una Espanya nova.

A nosaltres ens semblaria una claudicació esmerçar-nos en altres activitats mentre Catalunya no sigui col.locada en peu d'igualtat. El catalanisme ha estat l'estímul que ha fet sentir a Espanya més vivament la necessitat de modificar-se, de transformar-se en una cosa més moderna, més viva, per a la realització dels ideals del nostre segle. Ni "lugareños", ni "aldeanos", ni "resentidos" ni res de tot això pot ésser-nos aplicat. Si algun defecte té el català és d'ésser poc arrelat, massa transnacional i massa assequible a tota sentimentalitat humanitària. El català, nacionalment, estava a punt de perdre's i el catalanisme l'ha recobrat. I, en recobrar-lo per a Catalunya, ja que sembla que de bon grat continuem els nostres destins, l'ha recobrat per a Espanya.

Els espanyols egregis podem comptar amb nosaltres per a l'estructuració d'una nova gran Espanya. Però aquesta estructuració ha de començar per conformar-se a la realitat de les diversitats espirituals hispàniques. Sense això confirmaria la mateixa obcecació que conduí Espanya a la seva ruïna política, a la seva ruïna moral, a la seva decadència intel.lectual.

Joan Estelrich

DOCUMENT 129

LA VEU DE CATALUNYA — 25 agost 1931

Autor: J. Puig i Cadafalch — p. 1

LA SUPRESSIO DE LES ORDES RELIGIOSES

Jo voldría preguntar als diputats que han redactat el projecte de la Constitució si han fet el pressupost del que costaria la supressió en sec dels serveis públics que presten a Espanya les ordres religioses. Ja sé que aquesta pregunta semblarà inoportuna als homes nous que ens regeixen. Es això la mitja cana davant l'ideal. Els números els fan una certa nosa i el comptar els semblarà cosa impròpia de llurs elevades supervisions. Pel ministre de Finances ens hem assabentat moltes vegades que això no és de la seva competència; per "El Socialista" un dia aprenguérem que en aquella casa es sabia una aritmètica financiera com la que havia usat, en fer la liquidació de la Mancomunitat de Catalunya, el senyor Milà i Camps, secretari de l'Associació de Banquers de B Barcelona; ara ens assabentem, en el projecte de Constitució, de l'anul.lació ràpida i instantània dels innombrables serveis públics que presten les ordes religioses, sesm propòsit fet segurament sense aquest petit compte preliminar que cap català no deixaria d'establir. Jo no faré el compte per a tota Espanya, els serveis de la q

qual em seria difícil de reconèixer. No el faré tampoc dels serveis de Beneficiència. La vaga dels que curen dels malalt s a l'Hospital diu, en un altre aspecte, més del que podria dir jo ara. Pensem en una vaga general a Sant Llàtzer i a Sant Joan de Déu i a les cases de Maternitat.

Parlem tan sols de l'ensenyament. Avui hi ha el dels pobles sense cap ensanyament primari per manca de mestre. Visitant els poblets del Pirineu, visitant el Montseny es troben sovint homes admirablement dotats pels tresors acumulats per una raça enèrgica i austera però mancats de tot ensenyament. L'escola és a dues hores lluny; l'escola fa dos anys que no té mestre perquè l'Estat espanyol compta amb pocs mestres.

Fora de Barcelona, Vilanova, Terrasa i Sabadell, no es pot dir que hi hagi Escoles d'Arts i Oficis; la de Canet, tancada per la Dictadura, recomença tot just les altres, les de Manresa, Mataró i Badalona, s'han a d'ampliar i reformar. Després, per tot Catalunya, en aquest ram, no hi ha res. L'obra a fer és vasta i costosa.

Pensem que la ciutat de Barcelona té tot just dos Liceus per a l'ensenyament secundari i que Catalunya té els de Lleyda, Girona i Tarragona, i, a més, els de Figueres, Reus i Manresa. En la major part de les altres ciutats tenen, amb tot, ensanyament secundari i ensenya-

ment de comerç grácies a les ordes religioses. No fòra exagerat de pensar que caldria crear a Barcelona deu L Liceus més i substituir els col.legis religiosos d'ens senyament secundari de fora per altres Liceus i Escoles de comerç, almenys a Olot, Puigcerdà, Sant Feliu de Guíxols, la Seu d'Urgell, Balaguer, Solsona, Cervera, Igualada, Vilanova, Vich, Calella, Mataró, Sagadell, Terrassa, Valls i Tortosa. Posem un cost mig de 200.000 pessetes -- cos migrat -- per a cada població i veurem com pocs Municipis poden resistir l'augment i com per a instrucció 5.400.000 pessetes, quasi el doble de la despesa de la Mancomunitat, vindrien a limitar tes iniciatives que en el ram de la Cultura cal que tingui la Generalitat de Catalunya.

Després encara tindrem, també, l'altre problema: la manca de mestres. Aquesta és la tragédia de totes les escoles locals d'Arts i Oficis, de Comerç i D'Agricultura. No hi ha prou nombre d'homes prepararts que puguin ocupar-se per sous misers -- misers fins quan siguin augmentats -- de l'ensenyament. No hi ha enginyer ni arquitecte que es traslladi a la Seu d'Urgell per ensenyar en una Escola d'Arts i Oficis. En qualsevol empresa guanyarà més. I anem transquil.lament a prescindir d'una centenars d'homes desinteressats,que ensenyen per vocació, i a tan ... el Laboratori del P. Victòria de Sarrià, i l'Observatori de l'Ebre, i les

escoles de Comerç dels P.P.Escolapis, i la Biblioteca de Montserrat, tal com a Madrid han cremat els treballs històrics del P. García Villada o tancat la seva única Escola d'Electricitat i de Mecànica.

Les ordres religioses, des dels començaments del segle VI, vénen treballant per fer els serveis de cultura a Europa. Són encara avui el primer senyal que n' arriba a molts llocs del món. Durant segles els homes civils ni tan sols hi pensaven. Carlemany, el formador d'un primer renaixement, era gairebé analfabet. La major part dels reis antics i moderns són homes d'una instrucció mitjana. Durant anys els clergues (homes d' estudi) eren exclusivament clergues en el sentit actual.

La República es complica absurdament la vida, com si la realitat visible no li posés problemes, difícils i urgents i com si no existís una realitat invisible p perillosa. Plana damunt la República espanyola la fatalitat històrica? Dèu ens lliuri de la fatalitat geogràfica, penso en Portugal, i de la fatalitat étnica, penso en l'Amèrica espanyola !!

I davant la fatalitat grega implacable, jugem a reproduir la República "demodée" de l'any 1848 de França.

J. PUIG I CADAFALCH

DOCUMENT 130

LA VEU DE CATALUNYA — 2 setembre 1931

Autor: Josep Plà — p. 1

LA REPUBLICA

LA QUESTIÓ POLITICO-RELIGIOSA

Madrid, agost (Del nostre redactor corresponsal

Aquestes últimes hores els observadors més atents de la política s'han concentrat al voltant de les reiterades i sensacionals visites del Nunci del Papa, Monsenyor Tedeschini, al President del Govern Provisional de la República, ... Els mitjans normals d'informació periodística han tendit a donar a aquestes visites la importància del fet polític corrent. Tot permet creure, però, que les reunions han tingut una importància inusitada i que hom ha posat a fons el problema polítco-religiós amb totes les seves conseqüències. Ara bé els meus indícis, recollits en l'ambient catòlic més responsable de Madrid, em permeten creure que les negociacions amb el diplomàtic de la Cúria Romana han pres un aire molt favorable als interesos immediats de la República i que ens trobem davant la possibilitat que les relacions entre l'Església Católica i la República espanyola és normaltizin molt més aviat del que les aparences permetien creure abans d'ara.

Sembla que el fet polític decism per a iniciar la negociació ha estat la situació de les províncies Bascongades i Navarra. El Nunci, hàbil diplomàtic i alhora representant d'una considerable força moral i social no podia fer altra cosa que tractar de posar-se com a mitjancer, com amigable compenedor entre el Govern, que acabava de reconèixer l'exixtència d'un problema basco-navarrés, i els interessos religiosos d'aquelles províncies, que el diplomàtic té cura de defensar. L'obertura de la negociació s'imposava i el Govern havia lògicament pensat, d'aprovar amb entusiasme aquest primer pas i donar-hi tota la importància que objectivament té. Donada la situació política general i les dificultats inherents a aquesta política, l'inici de la negociació era ja un gran èxit per al Govern Provisional, no sols perquè la seva obertura permetia d'enfocar un problema ple d'interrogants, sinó que era un indici de la política del Vaticà envers Espanya. Sobre la questió del r règim no hi podia pas haver problema, perquè és conegut l'escepticisme de la Santa Seu respecte al problema de les formes de govern. Hi ha, sobre aquest punt, precedents innombrables. Si sobre aquest problema es manifesta alguna tendència és la creença que, per contrats, aquest règim pot contribuir a una reforma espiritual i moral de l'Església que els elements eclesiàstics més distinguits propugnen fa anys.

Relativament a la reacció del diplomàtic romà davant la més o menys gravetat de la situació del Nord d' Espanya, és natural que aquesta es manifestés sensiblement oposada a la continuació de la tirantor de relacions entre el Nord i Madrid.

Els membres del Govern Provisional de la República havien d'otorgar a aquesta posició del monsenyor Tedeschini, respecte als problemes anteriors, la més alta importància, convençuts de la transcendència que pot tenir per a l'apaivagament general i la pacificació moral del país aquesta manera de pensar del representat del Papa. La posició del monsenyor Tedeschini pot provocat un moviment de "ralliement" al nou règim, de la part d dels catòlics, d'un volum extraordinari. Si són certes les meves notícies, ja es pot observar aquest moviment en els últims números d' "El Debate".

Probablement, la contrapartida d'aquest sensacional estat d'esperit en què sembla trobar-se la Nunciatura es traduirà en la Constitució. Probablement la llei fonamental del nostre país serà objecte, pel que fa referència a la part que interessa a l'Església Catòlica, d'un treball de llima considerable. No es tornarà pas, és clar, al punt de partida. La separació entre l'Església i l'Estat serà un fet. En les coses reals i sustantives, però, la situaciò podria quedar d'una manera que fos dominada pel fet, sobretot en venir una

una situació liberal-conservadora, del manteniment -- pràctic de l' "statu-quo aute". L'Església començarà una experiència de llibertat, que, com deia, molts elements li auguren favorable. Però l'Estat podria deixar d'ésser un element contrari, per esdevenir comprensiu de l'enorme importància que té l'Església Católica a Espanya.

Les Corts Constituents són, és clar, sobiranes i diran l'última paraula. Però no tindria res d'estrany que el mètode de neutralitat que davant de la Constitució ha adoptat el Goverm com a tal, esdevingués, pel que fa referència a la part religiosa de l'anteprojecte, un intervencionisme actiu i sistemàtic.

Per a resumir: Roma ha aprofitat un moment favorable per negociar i ho ha fet amb la seva habitual habilitat. Però el fet que ha escollit Roma per a l'obertura diplomàtica demostra una feblesa interna del règim imperant que ningú no podria dissimular.

Josep PLA

DOCUMENT 131

LA VEU DE CATALUNYA — 6 setembre 1931

Autor: Editorial — p. 1

LA VAGA GENERAL .

LA SITUACIO

Teníem raó d'acollir amb justificadas reserves els optimismes oficials. La vaga, que aquests optimismes donaven com acabada a mitja tarda de divendres, continuà dissabte. Tanmateix l'aspecte de la ciutat millorà sensiblement, car l'esperit públic reaccionà amb força davant l'escomesa contra Barcelona que representa el caòtic moviment.

La contumàcia, però, dels elements directius de la vaga, en una actitud que l'opinió pública rebutjava amb energia, demostra fins a quin punt viuen allunyats de tot contacte amb l'esperit ciutadà. Aquesta actitud - confirma que no es tracta d'un conflicte social ni d'una reivindicació política. Es tracta, simplement, d'una lluita entre un estament de ciutadans, que s'ha collocat voluntàriament fora de la llei, i el Poder Públic, en les seves funcions essencials. No és una questió de dretes ni d'esquerres. Es una elemental qüestió de respecte a la llei. L'ordre públic pertorbat havia d'ésser

restablert. La llei, burlada, havia d'ésser complida.

Es per això més lamentable que en aquestes circumstàncies, en la pugna entre els elements que s'han col.-locat fora de la llei i el Poder públic. L'Opinió, l'òrgan de l'Esquerra Republicana, partit damunt el qual recauen avuia Catalunya les reponsabilitats del govern, s'entretingui, per a defensar una política equívoca, a restar prestigi a l'autoritat. Es ben notori el dany que aquesta conducta produeix als interessos permanents del país.

Voldríem, doncs, que la tràgica experiència d'aquests darrers dies vos degudament aprofitada per tothom. Es una lliçò de coses que no admet sinó una interpretació. Caldria que aquesta lliçó tingués una eficàcia. Són tan clars, tan definitius, els ensenyaments que cal deduir-ne que no és possible, després d'aquesta tamborinada, persistit de bona fe en l'equívoc. No hi ha estabilitat social possible, ni convivència civil fecunda, si no és refet, en tota la seva estricta integritat, l'imperi de la llei.

Catalunya travessa una de les etapes més crítiques de la seva història. En aquests moments, que poden ésser decissius, cal que tots aquells que exerceixen funcions directives a la nostra terra tinguin un concepte ben clar de llurs responsabilitats i de llurs deures. Un polític

un partit, poden jugar-se, per velleïtats demagògiques, el seu prestigi o la seva popularitat. No poden jugar-se mai l'esdevenidr del seu país.

DOCUMENT 132

LA VEU DE CATALUNYA — 8 setembre 1931

Autor: Editorial — p. 1

DESPRES DE LA VAGA GENERAL

LA TASCA A FER

La vaga revolucionària de la setmana passada ha a acabat no deixant altre rastre , -- a part del seu aspecte poca-solta, absurd i ridícul -- que uns quants - morts i bastants ferits. Tot plegat, doncs, significa que als carrers de la nostra ciutat ha estat novament immolada una mica més de sang en ares al ... anarquisme d'una minoria que fa moure i bellugar els nostres - obrers com si fossin ninotets d'un pim-pam-pum.

No és cap secret que la immensa majoria dels obrers catalans abomina i és contrària als sistemes adoptats pels sindicats. Fins i tot molts d'aquests obrers són contraris al sindicat mateix, sigui del color que sigui. I desitgen i voldrien la garantia d'una llibertat de t treball i d'opinió que fa anys i anys desconeixen en absolut.

No és cap secret per a ningú que el Sindicat Unic s'ha imposat a tots els obrers pels seus procediments

expeditius i per les seves amenaces. El pànic, i no res més, és el que ha fet que tota la massa obrera obedeixi la més adsurda de les indicacions sorgida de l'exaltada imaginació d'uns dirigents amagats sota l'anònim.

Cal una reacció. I és indiscutible que aquesta reacció es produirà, si les autoritats volen. Perquè de res no volen ni serveixen els bons consells, ni les encoratjadores paraules a la nostra massa ciutadana, a la qual es recomana una reacció, si per endavant no se li dóna la més absoluta garantia que aquesta reacció trobarà - la més decidida col.laboració per part de les autoritats. Es més aquestes d'autoritats no poden, ni han d'esperar semblant miracle. Al contrari, haurien de facultar-lo o provocar-lo amb llur exemple, i amb llur actuació. Perquè no cal que ens fem il.lusions. El vergonyós espectacle d'aquestes dies pot repeteir-se a qualsevol - eventualitat. Mentre hi hagi gent armada, mentre existeixin unes minories ciutadanes -- i són les més exaltades -- que comptin amb tota mena d'armaments, no pot demanar-se una reacció a la ciutat, puix que aquesta - sap perfectament que tant si reacciona com si no reacciona no pot alliberar-se del seu martiri.

Aquests dies el senyor Anguera de Sojo i el cap de polícia han donat la sensació de tenir plena consciéncia de llurs deures i de llur autoritat. Ara, però, cal

dria no haver d'arribar als moments culminants perquè això succeís.

Si es vol garantir la llei, si es vol que sigui r respectada la llibertat i l'autoritat, no cal esperar que aquesta llei sigui trepitjada i escarnida per a r remeiar-lo. Si hom desarma els illegalment armats, si ès fa impossible que els rebels de sempre comptin amb tota mena d'armament, s'hauria fet el pas primer i el - més eficaç vers la reacció ciutadana que es demana. - Quan els catalans tinguin la seguretat que hi ha qui - els garanteix llurs vides, ells mateixos sabran fer - respectar llurs drets i llurs llibertats, uns i altres aixafats de fa molts anys per una minoria que en nom de la justícia social, de la llibertat, de la democràcia i del poble, no fa altra cosa que vulnerar totes les lleis, ... la llibertat i sacrificar el mateix poble, del qual es diu representant sense ésser-ho.

Així dons, que les autoritats es limitim, en un dia determinat, a demostrar que ho són, sinó que cada dia, sàpiguem ésser-ho i sàpiguen donar la sensació que hi ha una llei que és igual per a tots i de la qual no pot sortir-se ningú.

DOCUMENT 133

LA VEU DE CATALUNYA — 10 Octubre 1931

Autor: Editorial — Pàg. 1

LA TASCA ANTIDEMOCRATICA

Parlant a propòsit de l'article 42, aprovat per aclamació en la seva forma definitiva, qualificàvem d'antidemocràtica la tasca de les Corts. A hores d'ara, quan ja s'ha entrat en el debat sobre la qüestió religiosa, tenim encara més motius per insistir en aquella qualificació i reiterar el judici pessimista que ens mereix l'elaboració constitucional, missió primera, quasi única, de l'actual Cambra.

Es evidentíssim que el Parlament s'està embrancant en una constitució més prolixa i detallista del que caldria, i que, per això mateix, perilla de perdre's en les branques. Però aquest perill a part, encara que ens amenaci amb una Constitució inservible, hi ha per endavant un fet de procediment que ens sembla la negació mateixa de la democràcia. Perquè no hi ha res més antidemocràtic que l'excedir-se en el mandat popular, travant allò que s'hauria de deixar lliure i prefixant, com es fa ara en el codi que es discuteix, els límits que en llur actuació sobirana correspondris fixar als Parlaments futurs, que també seran elegits pel poble. Les Corts Constituents manquen a llur comesa amb un abús i una coacció que predeterminen el redactat de les lleis especials, dels codis complementaris que el país reservava per a unes Corts ordinàries. L'article 42 sobre la propietat i el 24 sobre la qüestió religiosa són dos exemples típics i indignants d'aquest mancament inqualificable. La Consti-

tució els havia de reduir a un esquema essencial, a una sòlida estructura de base. Defugir aquesta norma, que és un dels postulats més clars del Dret Polític, és abocar l'Estat al pitjor dels abismes. Es fer obra negativa.

D'altra banda, ¿no s'han adonat encara les Corts que, passats només tres mesos de llur elecció, ja no representen el país? ¿No tenen davant els ulls, pel cas, els resultats de les darreres eleccions al país que proclama un notable canvi en la voluntat de la massa.....? ¿A què ve, doncs, aquesta pruija de totalitat amb què.....? Reforma agrària, reforma religiosa, reforma social! ¿Qui els ha donat autorització per a tantes reformes? Reformes que deformes, que estrafan la realitat viva del país, que en comprometen l'esdevenidor, que el decanten vers el pendís de la catàstrofe! No, el poble no vol això. Ho ha dit clar en les darreres eleccions; ho ha dit perquè el sentissin. Però, pel que es veu, les Corts es creuen amb el dret de fer el sord i de continuar llur tasca lamentable... antidemocràtica!

DOCUMENT 134

LA VEU DE CATALUNYA — 10 Octubre 1931

Autor: Editorial — Pàg. 1

CONTRA EL DRET DE PROPIETAT

El famós article 42 de la nova Constitució, la controversia del qual originà tan greus incidents a les Corts, queda redactat definitivament en aquesta forma:

"Toda la riqueza dels país, sea quienes fueren sus dueños, estará subordinada al interés de la economia nacional y afecta al sostenimiento de las cargas públicas con arreglo a la Constitución y a las leyes.

La propiedad de toda clase de bienes podrá ser objeto de expropiación forzosa por causas de utilidad social mediante la adecuada indemnización a menos que se disponga otra cosa por una ley aprobada por la mayoria absoluta de los miembros del Parlamento.

Lo mismo la riqueza que la propiedad podran ser nacionalizados.

Los servicios públicos y las explotaciones que afecten al interés general podrán ser nacionalizados en los casos en que la necesidad social así lo exigiera.

El Estado podrá intervenir por una ley en la explotación y coordinación de las industrias y empresas siempre que así lo exigieran la nacionalización de la propiedad y los intereses de la economia nacional.

En ningún caso se impondrán penas de confiscación de bienes.

Es a dir, després de tantes i tan apassionades discussions, l'article admet la possibilitat de l'expropiació forçosa sense indemnització. L'admissió d'aquest principi és gravíssima, car contradiu essencialment el fet i el dret de la propietat privada i estrangula en el seu mateix origen tot estímul de la iniciativa individual. I és damunt aquest doble fonament de la propietat privada i la inciativa individual que descansa tota

la fàbrica de la civilització industrial, que és la nostra.

Com passa en tants d'altres de la nova Constituació, aquest famós article 42 no és ni una síntesi ni una transacció. Es, senzillament, un garbuix. Literàriament és una desgràcia. Socialment és un perill. Políticament és un error. Pugna, a més a més, amb tots els corrents actuals del món i del pensament europeu. Quan els governs i els pobles d'Anglaterra i Alemanya lluiten heroicament per a rectificar la política socialitzant que els ha portat a llur actual situació crítica, les Corts Constituents espanyoles tanquen els ulls a la realitat i aproven un article que constitueix una amenaça constant contra la propietat privada i la iniciativa individual. No hi ha cap possibilitat d'iniciativa quan la Constitució d'un país, lluny de garantir als ciutadans el fruit de llur treball, als amenaça amb una expropiació sense indemnització, és a dir, amb una veritable confiscació. I no constitueix cap mena de garantia el fet que sigui el Parlament qui hagi de resoldre cada cas. Es tot el contrari d'una garantia el fet que la llei orgànica d'un país declari que el Parlament pot expropiar sense indemnitzar. Ningú no voldrà exposar el seu capital, la seva intel.ligència o el seu treball a l'atzar de l'humor d'un Parlament en una hora de passió.

No oblidem que Catalunya pertany, amb més o menys intensitat, amb més o menys retard, a la zona europea de la civilització industrial. Doncs bé, aquesta civilització requereix, per al seu normal desenvolupament, una creació contínua de riquesa. En aquest punt és on han fallat fins ara els sistemes socialistes o socialitzants.

No han tingut cap mena de capacitat per a crear riquesa.

Sembla, doncs, que la creació de riquesa requereix essencialment la propietat privada i la inciativa individual. Suprimides pràcticament ambdues pel precepte constitucional que permet l'expropiació sense indemnització, la nostra civilització industrial, encara tan feble, resta sense cap fonament. Així, l'article 42 de la nova llei amenaça els fonaments mateixos de la nostra civilització.

Les Corts Constituents han votat aquest article en un parell de sessions. Les conseqüències, però, d'aquest article, si definitivament preval en el nou Codi orgànic del país, es deixaran sentir durant molts anys.

DOCUMENT 135

LA VEU DE CATALUNYA — 12 Octubre 1931

Autor: F. VALLS TABERNER — Pàg. 1

LA DIVISIO PROFUNDA

Tots els insults i totes les calúmnies contra l'Església, contra les ordres religioses, i particularment contra els jesuïtes, acumulats durant temps en les més baixes propagandes anticlericals, han estat abocats ara a les Corts Constituents, per alguns dels oradors que han pres part en els debats d'aquests dies. Multitud de tòpics, d'insídies i de falsedats del to més vulgar i groller, hi han estat vessats a mans plenes per uns quants energúmens sadollats de rencor i d'instint demagògic. Quina impressió més penosa causa i quin símptoma més trist constitueix el davassall repugnant de retòrica encanallada que en les darreres sessions del Congrés han deixat anar alguns diputats de poca qualitat que engresquen, però, amb llur veu plebea i avalotada, un sector numèricament important!

Tots ells, divinitzant l'Estat i exalçant per damunt de tot la seva sobirania i el seu poder com a cosa absoluta i immutable, adoren un déu distint del nostre Déu; propugnen un simulacre de cultura, de moral, de justícia i de dret diferents i, en el fons, contradictoria amb la cultura, la moral, el dret i la justícia nostres, tenen una concepció de la vida i de la finalitat humana fonamentalment antagònica amb la de la nostra societat tradicional; enlairen i canonitzen a la manera laica figures abominables, com Nakens i Ferrer, que representen l'antítesi del mèrit i la negació de la virtut; els dogmes de la

nostra Fe, ells, tot combatent-los acarnissadament i befant-los de manera desvergonyida, els substitueixen per uns altres dogmes que donen com a segurs i indiscutibles; així han escindit profundament l'antiga unitat espiritual de la nostra comunitat, i han arribat a desfer aquella solidaritat general de les consciències que constituïa en realitat el voncle substancial del nostre poble. Es aquesta l'obra nefasta d'uns quants vociferadors.

Tota discussió esdevé ja pròpiament estèril, el diàleg amb ells resulta impossible, perquè no hi ha manera d'entendre's mancant una base comú. Llur lèxic té en cada paraula transcendental un significació íntima diferent del lèxic nostre, tot i la igualtat externa, material i aparent del llenguatge. L'idioma formal que parlem uns i altres és el mateix, però el sentit ideològic i l'accent de la veu interior tenen expressió tan diversa que fan la mútua intel.ligència impossible. Aquesta és avui una realitat dolorosa.

Ells s'han proposat, i aquest és el gran dany de la revolució, operar una doble separació verament trègica: intenten establir una radical solució de continuïtat amb el passat, renegant del que té de més autènticament gloriós i excels, i s'esforcen obstinadament en una obra funesta de destrucció dels valors actuals, realitzant una tasca de disgregació, de dissolució i d'esmicolament respecte tot el que representa encara ordre, estructura orgànica i jerarquia, subvertint-ho tot, desballestant-ho tot, produint les majors confusions i agitacions amb meres negacions o amb quimeres morboses, fruit de desvaris i de passions insanes. Entre ella i nosaltres han establert, doncs, un abís enorme.

Totes les barroeries doctrinals i les intemperàncies sectàries que han llançat en llurs discursos d'aquests dies a les Corts els Albornoz i Torres, tota la bava infecta i els vils dicteris que els Samblancat, Barriobero i Tàpia han volgut escopir contra l'Església i les congregacions religioses, no poden fer altra cosa que enlairar-les encara més en la nostra consideració i afecte, i fer-nos pensar amb major admiració i reconeixença en l'obra considerable i excelsa de cultura, de beneficència i de pietat que han vingut realitzant a través de tants segles, i que seguixen omplint amb devoció i eficàcia exemplars. Però un altre efecte també d'aquella onada d'odi i d'immundícia buidada al Congrés pels declamadors abans esmentats ha estat de fer ben patent la impossibilitat de concebre, d'emprendre i de realitzar conjuntament amb gent d'aquell to una obra solidària; la col·laboració amb homes tals es fa impossible perquè no es pot trobar amb el que ells representen cap punt de contacte aprofitable. I el que ells fessin, si en la nova legalitat en formació arribessin a poder-hi imposar llur criteri vulnerador dels drets i sentiments més sagrats, hauria d'estar sempre més, fins a llur esmena, pendent de revisió; no podria mai ésser acceptat com a legítim fonament d'un règim digne.

F. Valls i Taberner

DOCUMENT 136

LA VEU DE CATALUNYA · 13 octubre 1931

Autor: Josep Plà p. 1

LA REPUBLICA

LA SITUACIO ECONOMICA I POLITICA

(Del nostre redactor corresponsal) Madrid, octubre

El Sr. Prieto -- o don Inda com és anomenat a Madrid -- ha tingut la força o la sinceritat, que ja és molt en els temps que correm, de confessar la veritat en el que a la situació financiera i econòmica, de l'Estat es refereix. Ja hem llegit el seu discurs: es catastròfic. Nosaltres afegirem -- encara que sigui a risc que ens vagin prenent per derrotistes i per aficionats a les maniobres (no em sabut mai de quines maniobres es tracta) -- nosaltres afegiren que és pàlid relativament a l'aclaparadora realitat. Les persones que hagin llegit els articles que hem publicat recentment en aquestes palnes, hauran vist com s'ha anat complint tot el que hem anat deduint de l'inexpugnable, absurda i extravagant política del Govern. No ha fallat res, perquè no podia fallar res. Direm més: si la política actual continua, ens trebarem molt aviat en una situació infinitament més greu que l'actual. Hi

estem abocats, hi anem, els país hi va, amb els ulls tancats. La gran incògnita del moment consisteix a saber si els símptomes del seny per a recollir una herència política dominada pel fet d'haver portat el cos de l'economia del pais a un estat de descomposició avançat.

Quinze dies després d'haver-se fet càrrec el Govern actual de l'administració del país entrà l'ecinomia espanyola com un tot, i la catalana en particular, en una fase de confusió i de marasme que a mesura que ha anat passant el temps no s'ha fet sinó accentuar. Aquesta situació no té res a veure amb les conseqüències de la crisi mundial. Al contrari:sense les fantàstiques depreciacions que han sofert els preus de las primeres matèries -- el cotó per exemple -- la vitalitat de la indústria d'aquest país, en què ahuria anat a parar? les causes del marasme són polítiques, internes i localitzades d'una manera concreta. El Govern començà d'actuar en mig d'una assistència ciutadana com el nostre record no hem vist que tingués cap altre Govern. El país tingué un moment la impressió que finalment -- finalment ! -- començaria una normalitat. Les classes conservadores es disposaren a servir amb la més gran lleialtat. El país sentí una immensa necessitat de pau, d'ordre, de justicia i lliberat i d'autoritat...

I ja veieu el que ha passat. En l'espai de quatre

estem abocats, hi anem, els país hi va, amb els ulls tancats. La gran incògnita del moment consisteix a saber si els símptomes del seny per a recollir una herència política dominada pel fet d'haver portat el cos de l'economia del pais a un estat de descomposició avançat.

Quinze dies després d'haver-se fet càrrec el Govern actual de l'administració del país entrà l'ecinomia espanyola com un tot, i la catalana en particular, en una fase de confusió i de marasme que a mesura que ha anat passant el temps no s'ha fet sinó accentuar. Aquesta situació no té res a veure amb les conseqüències de la crisi mundial. Al contrari:sense les fantàstiques depreciacions que han sofert els preus de las primeres matèries -- el cotó per exemple -- la vitalitat de la indústria d'aquest país, en què ahuria anat a parar? les causes del marasme són polítiques, internes i localitzades d'una manera concreta. El Govern començà d'actuar en mig d'una assistència ciutadana com el nostre record no hem vist que tingués cap altre Govern. El país tingué un moment la impressió que finalment -- finalment ! -- començaria una normalitat. Les classes conservadores es disposaren a servir amb la més gran lleialtat. El país sentí una immensa necessitat de pau, d'ordre, de justicia i lliberat i d'autoritat...

I ja veieu el que ha passat. En l'espai de quatre

els experts, és superior a la donada pel ministre de Finances. A quan arribarà a fi d'any? Es parla ja de fer un emprèstit. Però, donat el crèdit que actualment té el govern on seran trobats aquests diners? L'eixugament de les fonts de tibutació, si continua aquesta política no farà sinó accentuar-se fatalment, i els observadors experimentats de la situació prevenen grans dificultats per l'Estat l'any vinent. Si a això s'afegeix les compres que s'hauran de fer a l'extranger pel dèficit que es produirà en la producció agrícola, el panorama que ve es presenta amb uns colors desagradablement acusats.

Aquest govern que ha portat al país a aquesta situació vol fer escoles. Amb quins diners lesconstituirà? Aquests govern vol expulsar les ordres religioses. Amb quins diners podrà muntar la substitució dels serveis socials que realitzen aquestes ordres? Aquest govern vol tenir un exèrcit bo que serà molt més car que el dolent d'abans; amb que èl pagarà? I l'Esquerra Republicana de Catalunya que és responsable en gran part de la situació en què ens trobem, amb quins diners organitzarà l'autonomia de Catalunya ? Amb les cotizacions de l'Unic? ...

Josep PLA

DOCUMENT 137

LA VEU DE CATALUNYA — 14 Octubre 1931

Autor: Editorial — Pàg. 1

UN CRIM CONTRA LA CULTURA

Per 171 vots contra 59, les Corts Constituents han aprovat el següent dictamen:

"Todas las confesiones religiosas serán consideradas como asociaciones sometidas a una ley especial. Es Estado, la región, la provincia y el municipio, no mantendrán, favorecerán o auxiliarán económicamente a la iglesia, asociaciones o instituciones religiosas.

Una ley especial regulará la forma de extinción, en plazo máximo de dos años, del presupuesto del clero.

Quedan disueltas aquellas órdenes religiosas que estatuariamente impongan además de los tres votos canónicos, otro especial de obediencia a autoridades distintas a la legítima del Estado.

Las demás órdenes religiosas que subsistan, se someterán a leyes especiales ajustadas a las siguientes bases:

1º Disolución de aquellas que con su actividad constituyan un peligro para la seguridad del Estado.

2º Inclusión de las que deban subsistir en un registro especial dependiente del Ministerio de Justicia.

3º Incapacidad de adquirir i conservar, por sí o por persona delegada por ella, más bienes de los que previa justificación se destinen a la vivienda y cumplimiento directo de sus fines privativos.

4º Prohibición de ejercer la industria, el comercio o la enseñanza.

5º Sumisión a todas las leyes tributarias del país.

6º Obligación de rendir anualmente cuentas al Estado con la inversión de sus bienes en relación con los fines

de la asociación.

Los bienes de las Ordenes religiosas podrán ser nacionalizados."

La passió i els prejudicis sectaris han pogut més que no pas la veu del seny i la convivència de la República.

Les Corts Constituents, després d'una sessió nocturna, acaben d'admetre una altra enorme equivocació. Es un atemptat contra la consciència religiosa del país. No és una llei de separació de l'Església i de l'Estat ni de llibertat de cultes. Es una llei d'intolerància sectària, una llei d'exclusió i persecució religiosa. Les Corts Constituents han oblidat que les Ordres religioses són part integrant de l'Església Catòlica. Han ofés, innecessàriament i temerària, els sentiments religiosos d'una gran part del poble espanyol. Han obert, abans encara d'ésser aprovada la Constitució, un període revisionista.

Cap de les Constitucions europees de l'endemà de la guerra, inspirades totes en un sentit democràtic, no conté una clàusula semblant a la del dictamen aprovat per les Corts Constituents. Cap d'elles no parla d'exclusions ni de persecucions. Cap d'elles no limita la llibertat de l'ensenyament amb altres normes que les lleis generals de l'Estat.

Les Corts Constituents de la segona República espanyola, en acordar la dissolució dels Jesuïtes, retrocedeixen a la més pura tradició borbònica del segle XVIII, la dels Borbons d'Espanya, la dels Borbons de França, la dels Borbons de Nàpols.

L'opinió catòlica del país, l'opinió simplement liberal, no pot admetre aquest absurd, pedantesc i ridícul precepte de dissolució de les ordres religioses que "estatutàriamente impongan, además de los tres votos, otro especial de obediencia a autoridades distintas a la legítima del Estado", on es confon tendenciosament la potestat espiritual o religiosa amb la potestat temporal o civil, que són dues coses ben distintes.

També és inadmissible la clàusula que prohibeix a les ordres religioses l'exercici de l'ensenyament. Es, a més a més, un veritable crim contra la cultura, un acte de barbàrie. Quan l'Estat acaba de confessar, per l'òrgan autèntic del seu Ministre de Finances, que el pressupost pateix d'un dèficit considerable, quan més de la meitat dels nois que a Espanya cursen l'ensenyament secundari són alumnes dels establiments docents sostinguts per les ordres religioses, aquella prohibició és un veritable atemptat contra la cultura. Avui com avui, l'Estat espanyol no té ni escoles ni mestres per a poder prescindir de l'ensenyament que ofereixen les ordres religioses, ni mitjans econòmics ni tècnics per a substituir-les immediatament.

El doctor Marañón ho ha dit en forma insuperable. Deixem la referència en el seu text original:

"Es una ligereza lamentable, pues eso lleva aparejado el problema gravísimo de que el ministro de Instrucción Pública se encuentre al día siguiente de incorporar ese artículo por el que se prohiba a las órdenes religiosas dedicarse a actividades culturales, con que se quedan en la calle el 65 por 100 de los alumnos que estudian la se-

gunda enseñanza. Y no va a tener el señor Domingo donde meterlos porque no puede improvisar los centros de enseñanza."

DOCUMENT 138

LA VEU DE CATALUNYA — 15 Octubre 1931

Autor: Editorial — Pàg. 1

VICTIMA DE SI MATEIX

La caiguda del govern Alcalà Zamora s'ha produït com un fet previst i inevitable. Després de la sèrie d'errors comesos per aquest primer Govern provisional, la responsabilitat dels quals plana en la majort part sobre el seu president, que era el cabdill indiscutible del moviment revolucionari, la crisi es podia produir en qualsevol moment, a l'ocasió de la primera topada, i molt més, doncs, si arribava a adquirir les proporcions de la que ha provocat el debat religiós amb la indignant aprovació de l'article 24. En política --en tots els ordres de la vida, però en política més que en cap-- els errors es paguen sempre i proporcionalment a l'aberració que representen.

Alcalà Zamora s'equivocà fonamentalment en l'enfoc de les eleccions de juny. La República era ja una realitat i, en compte de portar les coses partint d'aquella realitat de la República i tendint a la seva definitiva estructuració, Alcalà Zamora convocà unes eleccions confusionàries, en les quals els partits aparegueren barrejats i sense programa. Els ajuntava, com en les eleccions d'abril, la negació monàrquica i res més. I fou a base d'aquesta sola negació, que ja aleshores era redundant i, doncs, negligible, perquè la República, com diem, era un fet, que es recaptà i s'obtingué el sufragi del poble. La negació, reiterada, determinà l'èxit novament. I els mateixos que ara no han sabut entendre's --radicals, so-

cialistes i progressistes-- pogueren per aquell error anar junts a les candidatures i fer conjuntament les campanyes.

Els companys d'un dia ara s'han trobat front a front. Adversaris, només, primer. Més tard, enemics de veres. Per primera vegada en la història política moderna, els mateixos que cordialment s'unien per elaborar una Constitució han donat l'espectacle deplorable d'amenaçar-se entre ells i contra la Constitució mateixa, cas que arribés a concrecions tan possibles com aquests article 24. Per Maura i sobretot per Alcalà Zamora --no podem dubtar que deixi de fer honor a la seva paraula-- ha començat un nou període constitucionalista. Almenys un període de revisió i correcció. Que és com dir un període d'intranquil. litat nova i de perillosa inestabilitat.

Davant de tot això, no pot mancar la decepció del país. Del país que votà només una negació, que no s'adherí aleshores a cap programa partidista ni sectari. Per això ara no es sent representat per les Corts i en segueix les determinacions amb una evident sensació d'engany i amb una tangible angoixa. S'adòna amb esferefment de la gravetat de l'hora, de la transcendència paorosa del moment, veu promoure qüestions que no demanava, crear problemes artificials. I escolta, tolerades i àdhuc ateses per la Cambra mateixa, les vociferacions més abominables de la demagògia.

La Constitució ha d'ésser un codi de garanties, un instrument apte per a les necessàries reformes. Però respecte a aquestes, el poble no ha dit encara res i tot el que es fa és una transgressió del seu mandat que cal condemnar amb tota l'energia. Hom ha abocat a la Constitu-

ció tots els grans problemes d'Espanya, però hom ha fet, a més, una cosa pitjor: posar-hi en forma de problemes trossos de realitat, aspectes vius que no ho són ni ho han estat mai. La Constitució, que s'havia de fer eficaç per la seva flexibilitat, restarà com un cos enterc i inservible. De moment Alcalà Zamora ja s'ha erigit en capdavanter de la seva reforma, és a dir, capdavanter contra la seva obra mateixa, contra l'efecte dels seus propis errors.

Probablement, molts elements catòlics es deixaran enternir pel gest del senyor Alcalà Zamora considerant que així es redimeix dels errors passats. Cal tenir en compte, però que en política no interessa pas tant judicar les intencions i la bona fe dels homes com els efectes de llurs equivocacions en el país. I ens trobem en el cas que és aquest el que està pagant els errors passats, i una dimissió no hi posa pas remei.

Sí, víctima de si mateix ha caigut el President del Govern Provisional. No l'ha seguit tot el Govern. Només l'ha seguit Maura, amb innegable conseqüència. Els altres s'han quedat, entre ells, és clar, Nicolau. I Azaña, que ha precipitat la crisi, sense deixar la cartera de Guerra, ha passat a la Presidència.

Averanys? Els voldríem fer bons. Però hi ha la Constitució per entremig, i la Cambra, i la voluntat de seguir igual, contra les aspiracions i les necessitats del poble.

DOCUMENT 139

LA VEU DE CATALUNYA — 16 Octubre 1931

Autor: Josep PLA — Pàg. 1

IMPRESSIONS PARLAMENTARIES

COMENÇA EL DEBAT RELIGIOS

Ha començat el gran debat dels articles corresponents a la qüestió religiosa. A fora de la Cambra, hi ha grups de curiosos. A Madrid, anit passada, les cantonades apareixien plenes d'innombrables petits cartells d'un anticlericalisme furiós. La gent no parla de res més. A primera hora, el saló de conferències i els passadissos del Congrés són plens de gom a gom. La característica és l'espantosa confusió. Tothom té la impressió que la gran batalla de la Constitució es donarà al voltant dels articles referents a l'anomenat problema religiós.

Una cosa és certa: la discussió de la totalitat del problema no ha aclarit res. Hi ha el dictamen de l'avantprojecte de Constitució. El text és radicalíssim: separació de l'Església i de l'Estat, expulsió de les Ordres Religioses, incautació de llurs béns. Aquest text, si s'aprova, implica la sortida d'Alcalà Zamora i Maura (catòlics practicants) del Govern provisional. Concretament, el que és debat és l'expulsió de les Ordres Religioses i la incautació dels béns. Amb la separació de l'Església i de l'Estat, una enorme majoria de la Cambra hi està conforme. La separació es pot, doncs, donar per assegurada d'una manera fatal.

De manera, doncs, que el dictamen pur i simple implica la crisi i posa les esquerres en el compromís d'haver de governar. Com que no s'ha vist fins ara ni la possibilitat que hom accepti lleugerament allò primer, ni prou valentia per anar francament a això altre, s'ha hagut de trobar una fórmula. Aquesta fórmula suavitza el dictamen, però implica l'expulsió dels jesuïtes. A través de la fórmula de l'expulsió de les Ordres Religioses que fan un vot especial d'obediència a una autoritat diferent de la de l'Estat --cas concret dels jesuïtes, els quals fan, ultra els vots de pobresa, castedat i obediència als superiors, un quart vot d'obediència a l'autoritat del Papa-- s'ha anat purament i simplement a l'expulsió de l'Ordre de Sant Ignasi.

Aquesta fórmula és, com dèiem, suavitzada --relativament al dictamen; així i tot, és radicalíssima.

Quan s'han obert les portes de l'hemicicle i ha començat la sessió s'ha entrat en la discussió relativa a la separació de l'Església i de l'Estat. Han parlat en contra diversos sacerdots i el senyor Carrasco Formiguera. No ha calgut, doncs, defensar la separació. S'ha aprovat sense cap preocupació.

S'ha passat després a l'altra article. Això és la fórmula trobada per la Comissió. Els representants dels partits que havien quedat en minoria --al matí, a la Comissió, socialistes i radicals socialistes-- han declarat que convertien el dictamen anterior en vot particular. Han quedat, doncs, front a front les dues posicions: la dreta i l'esquerra. I ha estat en aquest moment que Azaña, en mig d'una expectació imposant, ha demanat la paraula. El ministre de la Guerra ha fet un discurs

d'una gran habilitat. Ha tractat de superar l'antinòmia dreta-esquerra a través d'un joc clàssic: a través d'un discurs terriblement radical, incendiari, heterodox de dalt a baix, amb l'intent de postular una solució conservadora, això és el manteniment del Govern. Ha dit als socialistes:

--Teniu força per governar? Voleu governar a base del dictamen? Governeu! Jo us ajudaré. Però si no teniu la valenctia suficient per fer-ho, per què impossibiliteu, per què poseu bastons a les rodes de la República?

L'efecte ha estat màgic. Azaña ha convertit el debat religiós en un debat polític, i ha posat la qüestió en un terreny absolutament distint de com estava plantejat en els moments anteriors.

Cordero i els socialistes, sorpresos de l'habilitat d'Azaña, han demanat temps per a reflexionar. Companys s'ha adherit a Cordero. El radical socialista Baeza Medina, en canvi, s'ha mantingut ferm com al primer moment, i ha resistit el joc. Besteiro ha suspés, en mig d'un ambient carregadíssim, la sessió.

Al carrer, grups de persones passaven per les vies cèntriques i cridaven: Abajo el clero! A l'Ateneu, una Junta faceciosa està reunida permanentment. L'ambient és d'una confusió absoluta, i ningú no pot assegurar de quina manera a la sessió de la nit les coses tombaran. El moment és d'una enorme emoció.

Josep Pla

DOCUMENT 140

LA VEU DE CATALUNYA — 16 Octubre 1931

Autor: Editorial — Pàg. 1

L'OBLIT DEL SR. AZAÑA

El senyor Azaña, president del nou Govern, en el seu discurs d'entrada a les Corts agraïa les facilitats que havia trobat en la minoria d'Esquerra Republicana de Catalunya, les quals havien contribuït a fer possible la solució que ha estat donada a la crisi.

Realment una de les adhesions més fervoroses al senyor Azaña que es produïren en la sessió de dimarts, després de la intervenció d'aquell en el debat religiós --intervenció lamentablement definitiva-- fou la del senyor Companys, en nom de la minoria que representa. Després, durant la breu tramitació de la crisi, l'Esquerra i el seu cap actuaren activament acceptant el compromís d'aquella adhesió sense vacil.lacions de cap mena.

El senyor Azaña està content de l'Esquerra. No té res d'estrany. L'Esquerra, a la vegada, resta compromesa amb l'actual president, que ha manifestat que venia a governar la República en republicà i que per a salvar-la arribarà allà on sigui necessari. ¿Allà on sigui necessari? Bé, volem creure que haurà volgut dir: "Allà on sigui necessari, respectant, però, sempre els compromisos contrets, els pactes irrescindibles." Consti que, per un moment, manlleven el llenguatge de l'Esquerra mateixa i al.ludim un oblit del senyor Azaña que té la seva significació, la seva importància, com ha declarat a la premsa de Madrid el nostre volgut company Joan Estelrich, diputat per Girona.

En efecte. En aquest mateix discurs d'entrada a les Corts, el nou president ha exposat el programa del Govern concretant-lo a tres finalitats úniques: votar la Constitució, la llei agrària i els pressupostos. Cal fer, doncs, una pregunta: I la qüestió catalana? El senyor Azaña no hi ha pensat. Ell, que de tots els compromisaris no catalans de San Sebastián és el que s'havia mostrat sempre més propici a les reivindicacions de Catalunya, àdhuc a les més radicals, ara, al moment mateix d'assumir la plenitud de la responsabilitat del poder, no hi ha dedicat ni un sol mot, ni una paraula remota.

El senyor Azaña ha tingut un gran oblit. No? ¿No ha estat oblit? Guardem-nos, millor, d'afirmar-ho o de negar-ho. Això ho sabrà l'Esquerra. L'Esquerra, que encara que no hagi encabit cap ministre en el nou Govern, té compromisos evidents, alts compromisos polítics amb el senyor Azaña.

DOCUMENT 141

LA VEU DE CATALUNYA — 17 Octubre 1931

Autor: Josep PLA — Pàg. 1

IMPRESSIONS PARLAMENTARIES

A Z A Ñ A

Tot el dia ha estat ocupat en el plantejament de la crisi. Després de dinar, la dimissió dels senyors Alcalà i Maura ha començat a córrer pels carrers, i ha produït una impressió profunda. Ningú, però, no ho ha trobat estrany. L'aprovació, en els termes en què s'ha fet, de l'article 24 --la redacció definitiva del qual ha quedat molt més radical que el primitiu dictamen, perquè tot el que tenia el dictamen de vagorós i d'imprecís té l'article de contundent i de concret-- feia impossible la continuació de D. Niceto. Maura ha dimitit també, perquè és impossible que un catòlic aprovi la redacció de l'article 24, i a més a més, perquè Maura estava fatigat d'aguantar, en les condicions que ho ha fet, des de Governació l'ordre públic a Espanya.

Era de suposar que la primera escletxa que es produís per sortir del Ministeri seria aprofitada per Nicolau d'Olwer per a dimitir i tornar a la seva vida habitual, tan torbada actualment pels mals de cap que produeix el Ministeri d'Economia. Així ho ha volgut fer. Però Azaña ha sabut exercir una pressió prou forta sobre l'autor del "Pont de la mar blava", i Nicolau, a darrera hora de la tarda, s'ha quedat. Durant tot el dia es digué a Madrid que, en cas que Nicolau deixés Economia, el seu lloc seria ocupat per un altre català; exactament, per Lluhí i Vallescà. Però no ha estat així, i Lluhí hau-

rà d'esperar la pròxima crisi ministerial. Quant a Companys, sembla que ho té una mica més lluny.

Després del comentadíssim discrus d'ahir d'Azaña --discurs terriblement esquerranista per tal de promoure una fórmula moderada-- és veié de seguida que el ministre de la Guerra s'havia calçat la presidència. Així ha estat. El procediment per a la tramitació de la crisi ha estat d'atribuir al senyor Besteiro, president de les Corts Constituents, funcions de poder moderador. Una vegada ha donat compte Besteiro a la Cambra de la dimissió, el president ha donat el poder a Azaña, el qual ha començat --suspesa la sessió-- les seves gestions per a formar Govern. Aquest procediment no fou pas adoptat en la primera República, Salmerón, Pi i Margall i Castelar foren votats pels diputats. Aquesta vegada s'ha seguit un procediment menys rígidament democràtic, i això ha facilitat considerablement la solució de la crisi.

Casares abandonà la Marina i passa a Governació; Azaña s'encarrega de la Presidència i de Guerra. El senyor Giral passa a Marina.

Feia ja molts dies que es deia, a Madrid, que Casares aniria a Governació, en cas de crisi ministerial. Era el candidat de Maura mateix, amb el qual l'uneix una gran amistat. Casares és considerat com un home fred, una mica taciturn, valent, tenaç. La seva figura migrada i pàl.lida, amb uns ulls distrets i plens de vaguetat, amaga, segons diuen els seus amics, una gran personalitat. Casares trobarà un país desfet i descompost, ple de miasmes de subversitat. La seva gestió serà plena de dificultats.

Giral, el nou ministre de Marina, és un professor de la Facultat de Farmàcia de Madrid, i actualment rector. Es un republicà de sempre, que lluità aferrissadament contra la Dictadura, i féu viatges a París, i actuà com element de liaison. Es considerat un esquerrista integral, i encara que la seva provinença sigui del lerrouxisme madrileny, avui és un dels elements més actius del grup Azaña.

Azaña és la gran personalitat que ha sortit en aquest règim. Es el jacobí integral, home fred, de tipus oriental, que parla com un metge xinès deu manejar el bisturí. Des de tots els punts de vista, és un home considerable --en bé o en mal, això ja ho veurem més endavant. La seva bandera política és l'Estatolatria, la necessitat de posar la salvació de l'Estat per sobre de totes les altres coses. La qüestió de Catalunya no sembla pas interessarli gaire en aquest moment. Veu el problema amb la fredor que el podria veure un estranger. Azaña és un castellà molt curiós, sensacional.

La significació que hom dóna a Madrid al Govern Azaña és d'esquerranisme absolut. Hom considera que aquesta és la combinació més esquerranista que pot donar de si la situació política actual. Veurem, però, Azaña convertit en dictador d'Esquerra? El món dóna tantes voltes! Fa vuit dies, Alcalà Zamora era encara el President indiscutible de la República. Avui aquesta possibilitat està descartada definitivament. Tot --sic transit...-- està capgirat. Hom considera també que el Govern format per Azaña tindrà més força parlamentària que l'anterior.

Tot el dia a Madrid ha regnat una confusió general. A partir de les set del vespre, que ha sortit una manifes-

tació anticlerical de l'Ateneu, a la qual s'han barrejat elements sindicalistes i comunistes, als carrers cèntrics han abundat les col.lisions entre els guàrdies i el poble. Els voltants del Parlament són presos per la guàrdia de seguratat. Els carrers bullen a les primeres hores de la nit.

Quan el nou Govern s'ha presentat a les Corts, ha estat ovacionadíssim. Azaña ha fet un altre gran discurs, de to governamental, d'un sentit de moderació i d'autoritat.

Josep Pla

DOCUMENT 142

LA VEU DE CATALUNYA — 18 Octubre 1931

Autor: Josep PLA — Pàg. 1

IMPRESSIONS PARLAMENTARIES

D'ALCALA ZAMORA A AZAÑA

Mentre els diputats van entrant a l'hemicicle roig amb l'aire de fatiga de l'home que ha passat quarantavuit hores en mig d'una tensió altíssima, mentre el Govern va ocupant el banc blau darrera del nou President, penso en el canvi que ha sofert, en un instant, la situació. Hem passat d'un dovern sorgit directament de la revolució a un govern de tipus parlamentari, hem passat de l'eufòria lírica d'Alcalà Zamora a la precisió i a la claredat d'Azaña; hem passat d'un govern heterogeni, format per homes i per ideologies dispars, a un govern puramment i absolutament d'esquerres. S'ha produït en un moment una radical transmutació.

Naturalment: la qüestió del dia és la crisi d'ahir. Al Parlament no es parla de res més. I val la pena, em sembla, de recollir l'explicació més enraonada que s'ha donat de la darrera crisi. Es evident que entre els homes que formaven el Govern --hom diu-- hi havia compromisos sobre les qüestions més importants. Aquests compromisos eren el resultat natural de l'atemperament a criteris aliens i distints de propis criteris. Des d'aquest punt de vista, tota la política d'Alcalà Zamora i la seva sortida del Govern han estat considerades correctíssimes. Hom cita per a provar-ho la posició que Alcalà Zamora mantingué sempre davant la política de l'Estatut. Malgrat que les aspiracions catalanes són probablement oposades

als íntims sentiments del senyor Alcalà Zamora, aquest portà la política de l'Estatut amb una lleialtat i amb una serietat absolutes, amb una correcció evident. Defensant la seva posició, aguantà la lluita natural en els Consells de Ministres i la campanya del Parlament; tingué la força de jugar-se la popularitat. I la pregunta que molta gent feia avui a Madrid, era aquesta: davant la qüestió religiosa, els companys de Ministeri del senyor Alcalà Zamora ¿han portat les coses amb la claredat que ell demostrà sentir defensant els compromisos concrets amb els catalans? I aquest punt, que és l'essencial per a explicar la crisi, tothom l'explica segons les seves notícies, i segons el seu propi temperament.

Hi ha una opinió, molt generalitzada, que els compromisos contrets al voltant de la qüestió religiosa no passaven de la separació de l'Església i de l'Estat, de la instauració de l'ensenyament laic i la negociació d'un nou Concordat. Si això és així, el Parlament és anat molt més enllà. Per tant, la gent es demana si els grups polítics que feren la revolució, potser aportant-hi menys coses que l'Alcalà Zamora, han complert els compromisos contrets al terreny de la política religiosa, si han sabut contenir-se amb la mateixa força i la mateixa ductilitat que Alcalà Zamora demostrà tantes vegades, i concretament en la política de l'autonomia catalana...

I bé: la sessió ha començat en mig d'una sorpresa que tothom tenia per descomptada, però que ha fet certa impressió. Els bancs ocupats a la part centre-dreta pels diputats basco-navarresos, agraris i catòlics independents són buits. Només, d'aquestes faccions, han quedat Royo Villanova i Gil Robles. ¿Han fet bé aquests diputats de retirar-se? Han fet malament? Aquesta tàctica és difíci-

líssima d'aguantar, perquè generalment és més fàcil de retirar-se que de tornar a entrar. Es clar que les coses s'havien posat d'una manera molt difícil d'aguantar.

Ha continuat el debat religiós al voltant de l'article 25. Però tothom està d'acord en una cosa: que, després del que ha passat, el debat religiós està completament esbravat i mort. Ara queda la qüestió al carrer, en la vida de moltes famílies i en la consciència individual d'una gran part dels ciutadans d'aquest país.

S'ha discutit també l'article de la família --que és important, perquè el dictamen implica la implantació pura i simple del divorci. El dictamen, com tothom sap, permet a la dona divorciar-se "por libre voluntad"; en canvi, per divorciar-se els homes, s'hauran d'al.legar les corresponents raons. Això ha fet parlar altra vegada de l'histerisme i d'aquell conjunt mèdic-escatològic-jurídic-democràtic, que juga tan bé amb l'ambient actual.

Hom té la impressió --que ja vaig comunicar ahir-- que aquest Govern és molt més fort políticament i parlamentàriament que l'anterior, i no es preveu, per ara i tant, cap dificultat a les Corts.

Josep Pla

DOCUMENT 143

LA VEU DE CATALUNYA — 9 Desembre 1931

Autor: Editorial — Pàg. 1

EL COMUNISME LLIBERTARI, ES EL PROGRAMA DE L'ESQUERRA ?

En comentar dissabte els episodis del míting de l'Esquerra Republicana al Poble Nou ja diguérem que les paraules imprudents que es pronunciaren per la més alta representació del govern de Catalunya revelaven una total absència del sentit de la responsabilitat. Les glosses que aquelles paraules han suscitat, als diaris de Barcelona i de Madrid, demostren que l'opinió pública s'ha adonat tot seguit dels greus perills que aquelles paraules inclouen.

El senyor Macià, actuant com a cap de l'Esquerra, digué que, quan l'Estatut fos votat, es faria justícia i els obrers aconseguirien el que volien. Però és evident que quan el cap de l'Esquerra parla d'obrers es refereix a la Confederació Nacional del Treball, és a dir, al Sindicat Unic. I aquesta Confederació que, més que una organització sindical, és un instrument revolucionari, no s'amaga de dir que el seu objectiu no és una República democràtica, sinó el comunisme llibertari.

Es aquest el programa que fa seu l'Esquerra? Caldria que sobre aquest punt essencial de la política catalana no subsistís cap equívoc. Si l'Esquerra té com a objectiu la implantació del comunisme llibertari, és a dir, de l'anarquisme, cal que ho digui clarament. Convé molt

que ho sàpiguen molts dels seus electors del 12 d'abril i del 28 de juny. Però si l'Esquerra no té en el seu programa el comunisme llibertari, encara és pitjor que ho faci veure, per a conservar un predomini que li ha fugit definitivament.

Els comentaris de la premsa de Madrid indiquen com aquest llenguatge i aquesta actitud, inversemblants en qui tingui un elemental sentit de govern, perjudiquen greument la causa de Catalunya i la seva Autonomia i comprometen la sort mateixa de l'Estatut. Com a catalans ens n'hem de plànyer sincerament.

Un partit polític, un home de govern, no poden prometre allò que no poden complir. Ho han dit recentment el senyor Alcalà Zamora i el senyor Azaña, en reconèixer el mal que ha fet al país i al règim la lleugeresa amb què s'han anunciat programes impracticables. El cap de l'Esquerra, tanmateix, insisteix en aquests tòpics que tant de mal poden fer a Catalunya. Està succeint el que sempre havíem temut. L'Esquerra, que no va saber guanyar, tampoc no sap perdre. Inquieta perquè l'abandonen les masses sindicalistes i una gran part dels seus electors de la massa neutra, perd la contenció i el sentit de la realitat. Es deixa dur a tots els extremismes. I, com diu El Socialista, de Madrid, es lliura, o vol tornar a lliurar-se als elements mateixos que la rebutgen i que són incapaços de fer triomfar definitivament una revolució social, però que poden fer "papilla" a Catalunya.

Es ja, però, inútil tot el que faci. El descrèdit en què ha caigut pels seus desencerts és irremeiable. Tots els seus extremismes i totes les seves convulsions no faran sinó precipitar la seva caiguda. No són sols els

diaris de dreta o de centre els que ho diuen. Són els mateixos periòdics d'esquerra i d'extrema esquerra, sense més excepció que els seus propis òrgans oficiosos. Es l'opinió pública. I l'opinió pública, encara que ells, com a bons feixistes, no hi creguin gaire, és la que governa els pobles.

DOCUMENT 144

LA VEU DE CATALUNYA — 7 Gener 1932

Autor: Editorial — Pàg. 1

EL RESPECTE A LES LLEIS

La llei, com a norma de conducta que regula la vida dels individus i de la col.lectivitat, i que fixa les regles de convivència social, ha existit sempre. De primer era la voluntat del més fort, després la d'un rei absolut, més tard l'expressió del pensar i del voler de la majoria. Ha evolucionat i s'ha perfeccionat l'òrgan que fa les lleis, i s'ha adaptat l'esperit d'aquestes als principis de justícia i d'interès públic, però sempre ha existit una llei, i els ciutadans l'han hagut de respectar i obeir.

Sense aquesta base fonamental de la societat política, sols pot arribar-se a l'anarquia, en la qual, suprimit l'òrgan suprem legislatiu, cada ciutadà es fa o es vol fer la seva llei, procurant imposar-la als altres, sense atendre l'interès general, i cercant únicament la pròpia conveniència.

La llei suposa l'existència d'un Poder Públic amb potestat de dictar-la i de fer-la complir, mitjançant la força i els Tribunals de justícia.

El ciutadà es troba, en la civilització moderna, amb una sèrie de drets que li permeten l'exercici de totes

les seves activitats, mentre es mantinguin dintre dels límits marcats per les lleis, i sap que si les infringeix i traspassa aquests límits haurà de topar necessàriament amb el Poder Públic, amb la força que té al seu servei, i en definitiva amb els Tribunals que li aplicaran les sancions que les mateixes lleis estableixen.

- - - - - - -

Fa uns quants mesos que es respira una atmosfera totalment contrària als principis de respecte i de compliment de les lleis. Això crea un ambient de dissolució social obertament incompatible amb la llibertat i la justícia.

Aquells ciutadans que es senten inclinats de sempre, per temperament, a fer-se la justícia per llur mà, han posat en pràctica llurs principis, i han apel.lat constantment a la violència. I quan el Poder Públic ha volgut deturar i reprimir llur actuació pertorbadora, han sorgit les protestes, arribant a demanar, com a programa de partit, la supressió i el desarmament de la força pública.

En dates assenyalades, han estat assaltades i obertes les presons i alliberats els presos, gairebé tots delinqüents vulgars per delictes comuns que arreu del món són perseguits i castigats.

Com si fos una aspiració de millora social, les presons esbotzades no han pogut encara reparar-se i s'han

hagut d'utilitzar, per a substituir-les, vaixells mercants o de guerra, sense cap condició de seguretat ni d'humanitat per a les funcions que els han estat atribuïdes.

Les amnisties i els indults s'han prodigat constantment, sense excloure'n els delictes comuns i des de la Direcció de Presons s'ha glorificat de forma insospitada el delinqüents, declarant que mentre compleix les penes que li han imposat els Tribunals, se li han de tenir consideracions, i se li han de proporcionar comoditats que milions de ciutadans no han tingut mai, malgrat no haver donat cap feina a la justícia.

Es un mèrit, avui, estimable i més estimat que les aptituds i que una vida totalment honesta, l'haver estat a la presó, sense distingir-ne les causes i els motius. Un conflicte social, dels que es produeixen cada dia, serveix d'excusa a tota mena de delictes, i en solucionar-lo s'exigeix per una part públicament, i es concedeix per l'altra, la llibertat de tots els presos i detinguts, atorgant-se així un seguit amnisties falses, sense cap tràmit i contra tots els principis de justícia.

S'ha creat amb tot això un ambient irrespirable. Si una autoritat vol imposar el compliment de la llei i emparar la llibertat i el dret de tots els ciutadans, és acusada de reaccionària i d'enemiga dels nous principis de democràcia que, segons aquesta versió, sols hauria de servir per a convertir en lícit tot el que fins ara s'havia considerat contra ella.

I la conseqüència ha estat un augment ben notori de la delinqüència de tota mena. La vida i el patrimoni del ciutadà pacífic estan constantment amenaçats i atropellats. Els Tribunals i les presons i la força pública, han perdut tota la seva eficiència per a imposar el respecte a les lleis.

Mentre tot això no s'acabi, serà inútil tot intent de restablir la pau i la normalitat del país. No hi ha cap república que pugui suprimir el Còdi Penal, ni els Tribunals, ni la força pública. No hi ha cap règim al món que pugui basar-se en el principi que les lleis poden infringir-se.

Poden fer-se noves lleis i modificar-se les existentes, però tots els ciutadans, sense excepció, les han d'acatar i respectar, amb la seguretat que, en altre cas, hauran de patir el càstig que els serà imposat pels Tribunals. S'han d'evitar totalment les apologies del delicte i les excitacions públiques a la violència. S'ha de restablir, en absolut, aquell sentiment íntim de repulsió que inspirà sempre als ciutadans honrats la delinqüència.

El principi que cal odiar el delicte però que s'ha de compadir el delinqüent, pot modernitzar-se, humanitzant la compassió, però no convertir-la mai en glorificació del que ha delinquit.

Si un dels principis fonamentals de tota democràcia és el predomini de les majories, és impossible que la situació actual perduri, perquè la majoria del país no ho vol. Si les lleis actuals són dolentes, que les modi-

fiquin o les facin noves, però que es compleixin per tothom, i que el Poder de la República doni l'exemple fent-les respectar per tots els ciutadans.

DOCUMENT 145

LA VEU DE CATALUNYA — 8 Gener 1932

Autor: Editorial — Pàg. 1

I L'ESTATUT ?

Les Corts Constituents han reprès llurs tasques legislatives la vigília de Reis. S'han celebrat quatre sessions, i aquestes quatre sessions s'han omplert amb els precs i preguntes reglamentaris, amb el debat polític sobre les tragèdies de Castilblanco i Arnedo i amb l'aprovació de dictàmens que, com el dels ferrocarrils i el de les armes curtes, ja no suscitaven oposició considerable. Ens havien dit que, tot just reprendrien les Corts llurs tasques, caldria discutir els pressupostos i la llei agrària. Però ara, per les declaracions dels Presidents de les Corts i del Consell i per les dels ministres als quals correspon la ponència, ens assabentem que aquests dos projectes encara trigaran bastants dies --hi ha qui diu algunes setmanes-- a discutir-se. Doncs bé: ¿per què no es discuteix, mentrestant, fins i tot omplint el buit de matèria legislativa que pateixen les Corts, l'Estatut de Catalunya? ¿Es que la seva discussió i aprovació necessitarien gaires més dies que el que caldrà esperar fins que siguin presentats els projectes de pressupostos i de llei agrària? ¿Es que pot haver-hi cap altra llei més complementària de la Constitució que l'Estatut? ¿Per què, doncs, no es discuteix ara, ni tan sols quan les Corts no tenen gairebé cap altra cosa a fer? ¿No és notòria la seva urgència per a endegar i normalitzar la vida política de Catalunya?

Aviat farà sis mesos que el poble de Catalunya, unànimement, votà l'Estatut de la seva autonomia. Les dilacions injustificades a les quals va essent sotmès a les Corts, comencen a preocupar seriosament l'opinió catalana. Donada la situació general de la política espanyola, és evident que cada dia que passa sense que l'Estatut es discuteixi a les Corts pot allunyar indefinidament la seva aprovació, amb tots els perills que això comporta. ¿Com s'ha produït, doncs, aquesta situació crítica?

Cal reconéixer que la culpa de tot el que passa la té la ineptitud amb què ha actuat l'Esquerra Republicana. Donant tots els antecedents i atesa la mecànica de les forces parlamentàries en joc, era evident que qualsevol altra minoria catalana, que s'hagués trobat en la situació privilegiada que es trobava l'Esquerra, hauria aconseguit que l'Estatut hagués començat a discutir-se la vigília de Reis. En sis mesos hi ha hagut prou temps per a presentar el dictamen que ara s'està preparant. Pel fet de no haver-ho aconseguit i d'haver arribat a un punt notòriament perillós per a les justes reivindicacions de la nostra terra, l'Esquerra Republicana de Catalunya, i els seus homes representatius, han contret una enorme responsabilitat davant del país i davant de la història. Els viatges a Madrid del President de la Generalitat no han tingut cap eficàcia política. Atent a la part espectacular i externa del viatges, han passat els mesos sense cap concreció pràctica. La nombrosa minoria de l'Esquerra, que hauria pogut ésser l'àrbitre generós i actiu del Parlament espanyol, ha semblat gairebé absent, inexistent. S'ha perdut un temps preciós, i en política, com en totes les altres coses, el temps perdut no es recupera mai més.

DOCUMENT 146

LA VEU DE CATALUNYA — 8 Gener 1932

Autor: Joan ESTELRICH — Pàg. 1

PROBLEMES DE LA CULTURA

III

Reforma cultural d'Espanya

I l'Estat espanyol es troba, com nosaltres mateixos, davant la necessitat indefugible de donar un caràcter orgànic a tot esforç cultural del país. Cultura és unitat i, d'antuvi, l'Estat té el problema de coordinar la pròpia reforma cultural amb les organitzacions culturals de les nacionalitats autònomes. Llibertat, en aquest cas, sense serveis dobles ni intromissions pertorbadores, és la fórmula millor de coordinació. L'Estat, a les nostres latituds, no reeixirà a crear cultura; prou farà si realitza, liberalment, la seva missió de protegir i garantir la lliure respiració de l'esperit, l'arbitratge en la lluita de les cultures i el joc net en les competicions.

Si el nou Estat espanyol, si la República, vol reeixir en la reforma cultural, ha d'envestir el problema amb un sentit de totalitat i ha d'intentar resoldre'l en gran. (Per a això, naturalment, es necessiten diners; i ja ens diran els financiers la manera d'obtenir-los; sàpiguen, però, que aquestes despeses, com les d'obres públiques assenyades, són les úniques que porten, a la curta o a la llarga, una fructífera compensació a l'Estat).

La reforma cultural d'Espanya, no es pot, doncs, entendre parcialment: cal subjectar-la tota, com diem, a un pla orgànic. Menya encara es pot començar per baix, per donar a la democràcia aparents satisfaccions. (Si fos materialment impossible d'envestir-la tota de cop, resultaria preferible començar per dalt, per la cultura superior; amb un mínim de despeses s'obtindrien positius resultats, preparadors de resultats més extensos.)

Fins ara, a Espanya, totes les reformes d'ensenyament no han obtingut la deguda eficàcia per no haver-se tingut en compte els diferents aspectes de la cultura. Els mestres i els organismes docents només són una part de l'utillatge pedagògic. La preocupació cultural no ha d'ésser inquietud exclusiva d'alguns intel.lectuals, ni programa merament oficial i burocràtic; ha d'ésser, per a obtenir resultats, preocupació col.lectiva, ideal de les masses. En compte d'excitar les col.lectivitats a favor d'exaltacions personals o d'interessos partidistes, caldria endegar llur capacitat d'interès i de passió envers els problemes i els interessos de la cultura i de l'escola.

No creiem que la cultura --la cultura com a creació-- ni l'educació --la cultura com a ensenyament i preparació per a la vida-- hagin d'ésser monopolis de l'Estat; ni de l'Estat central, ni dels Estats nacionalístics o regionals. El servei i protecció de la cultura i l'organització docent són funcions i obligacions de l'Estat envers els ciutadans; no monopolis.

La cultura, com a creació, es troba mal a plaer dins els encasillats burocràtics. La cultura reclama lliber-

tat de moviments. La intervenció estatal es transforma sovint en coacció oficial. Tot l'esforç cultural autèntic que s'ha fet a Espanya després del desartre colonial s'ha fet extramurs de l'Estat i molt sovint contra les orientacions i desigs del món ministerial. El que cal no és precisament concentrar en l'Estat totes les activitats culturals. Cal, més aviat, estimular i protegir les iniciatives particulars, coordinant-les entre elles i dotant-les suficientment.

La cultura com a creació es reflecteix, supremament, en la producció de llibres. Aquesta producció és, d'altra banda, el mitjà fins ara més eficaç per a la cultura general de les masses. L'Estat espanyol no ha tingut mai una política del llibre. L'Estat no ha de fer llibres; però ha de facilitar que se'n facin, i s'escampin i es venguin. L'Estat, per tant, ha de vigilar i atendre especialment les indústries del llibre. ¿Com protegeix, per exemple, la indústria del paper? Fent que la protecció al periòdic graviti damunt el paper per a llibres. En tots els aspectes de l'elaboració, del comerç, de la propaganda i de la difusió del llibre espanyol, advertim la deficiència de l'Estat. En punt a Biblioteques, Instituts bibliogràfics, Escoles d'Arts Gràfiques i de Llibreria, Propietat Intel.lectual, les necessitats més elementals estan per atendre.

Joan Estelrich

DOCUMENT 147

LA VEU DE CATALUNYA — 9 Gener 1932

Autor: Editorial — Pàg. 1

L'OBSESSIO REVOLUCIONARIA

Es indubtable que una de les responsabilitats més greus davant els seriosíssims desordres enregistrats de fa un temps a Espanya i que han culminat en les tragèdies d'aquests darrers dies, correspon a les esquerres polítiques que d'ençà de l'advenimment del nou règim es reparteixen la representació de l'autoritat i les funcions del govern. Han comès, cometien ja des del primer moment, errors d'esferoïdora magnitud que, tard o d'hora, havien de tenir forçosament una transcendència lamentable.

I el primer i principal d'aquests errors té el seu origen en la invencible obsessió revolucionària d'aquestes esquerres. El canvi de règim vingué venturosament, sense necessitat de la revolució. Fou conseqüència d'un alçament cívic, d'un cop d'il.lusió i d'entusiasme prou abassegador per a superar totes les resistències i imposar-se. La revolució, que en tot cas havia d'ésser el mitjà violent d'obtenir aquell canvi, quedava fustrada. La República arribava com una pura conquesta democràtica. Solament amb les detonacions i tumults i estridències que la victòria pacífica suscitava entre les multituds apassionades.

I les esquerres assumiren tot seguit el poder. Però, s'adonaren del que això significava? Quina fou llur conducta? ¿Quin era llur parlar? ¿Com menaren les campanyes

electorals subsegüents a aquella primera victòria? La demagògia més desfrenada fou l'espectacle. Demagògia en les declaracions, en els escrits, en els discursos, en els actes. Demàgogia en tot. I mentrestant el sentit de l'autoritat s'afeblia, i es relaxava el respecte a la llei, i, mentre d'una banda es perseguia la llibertat en nom de la República, eren tolerats, en nom de la llibertat, els extremismes més absurds, i la premsa sense solvència i les colles d'agitadors professionals injuriaven i calumniaven -calumnien i injurien encara- sense sanció de cap mena.

Ens havíem estalviat la Revolució i hauríeu dit que això sabia greu a les esquerres. Elles continuaven parlant-ne. Des de llocs de responsabilitat aquè havien estat encimbellades, la caixa dels trons de la Revolució servia satisfactòriament llurs propòsits o llur inconsciència. I l'època que calia haver aprofitat per tal de disciplinar el país i vigoritzar l'amor a les institucions non-nades, i per fer sentir als ciutadans allò que representen de substancial i viu els mots democràcia i República, fou dominada malauradament per aquesta obsessió revolucionària.

I han vingut trontolls, com era d'esperar, per efecte d'aquest error. Hi ha paraules amb les quals no es pot jugar, molt menys des de les altures de certs càrrecs. Prou que les masses tendeixen d'elles mateixes a transgredir els límits en què cal situar-les. Massa hi ha sempre que s'encarrega, subreptíciament si cal, de pervertir-les i desviar-les. La missió de la veritable política, no diguem ja de l'autoritat, és precisament la contrària.

DOCUMENT 148

LA VEU DE CATALUNYA — 13 Gener 1932

Autor: Joan ESTELRICH — Pàg. 1

PROBLEMES DE LA CULTURA

i IV

L'ideal de cultura per a Espanya

Advertim un ideal de cultura a Espanya? Hi ha hagut una idea de reforma intel.lectual i moral que fou personificat per don Francisco Giner de los Ríos i que té en Cossío el seu més venerat representant. Sens dubte el que hi hagi de més ideològicament tendenciós en la nova República parteix de Giner de los Ríos i de la "Institución libre". En l'esfera de la investigació i estudi de les valors nacionals hi ha l'ideal del "Centro de Estudios Históricos", que té al seu davant la robusta personalitat de Menéndez Pidal; en l'esfera de la preparació dels estudiosos i els investigadors, l'ideal de la "Junta para Ampliación de Estudios", inspirat i actuat per aquest home ferreny i auster que és José Castillejo. Les finalitats del "Centro" i de la "Junta", estretament compenetrades, i/o similars, "mutatis mutandis", dels ideals que determinaren la creació del nostre "Institut d'Estudis Catalans"; en part llurs actuacions foren, en l'origen, imitació del nostre "Institut". Quant a la més alta i profunda orientació de la cultura, com a norma de l'esperit, Ortega i Gasset i el seu grup han volgut determinar el caràcter i les ambicions de la nostra civilitat hispànica. Més que res, Ortega i Gasset vol ésser un educador, l'educador de les

generacions actuals, el Fichte de la nova Espanya. El grup d'Ortega i els seus deixebles té una concepció estatal i imperialista de la cultura. Per a ell la cultura ha de vincular-se a l'Estat; també, per als radicals-socialistes --que ara se'ns han revelat com a pedagogs-, tot l'ensenyament ha d'ésser informat per l'Estat. Però la concepció germànica i ambiciosa d'un Ortega i Gasset contrasta amb la concepció primària, francesa i modesta de Marcel.lí Domingo. En la darrera crisi ministerial l'esperit de don Francisco ha vençut l'esperit dels imitadors d'Herriot.

Qui guanyarà? ¿Arribarà a donar-se a la cultura i a l'ensenyament d'Espanya una direcció única? ¿Podrem obtenir una orientació clara i determinant que no sigui ni francesa ni alemanya, avançada ni retrògada, sinó ben espanyola i ensems ben moderna, ben harmonitzada i ben respectuosa de la diversitat, ben agosarada i ben optimista?

El fons de la cultura espanyola havia estat, fins al segle passat, d'inspiració catòlica. El francès racial, tradicionalment catòlic, ha continuat tenint, malgrat el XVIII i la Revolució i el XIX, com a seguidors de la consciència nacional, Pascal, Bossuet, Racine, Fénélon; el francès racionalista ha tingut la tradició de Montaigne, Voltaire, els enciclopedistes, Victor Hugo. L'alemany ha tingut, fins al gran desastre de la guerra, Goethe, Kant, Hegel. L'espanyol podria tenir Cervantes, Calderon, els místics; però tot això és catolicisme. I, en el camp de la cultura, com en altres camps, la República es manifesta irreconciliable amb el catolicisme. Els descendents dels erasmistes, ¿podrien crear un ideal que substituís amb avantatge el cristianisme humanista de Cervantes?

Quan Ortega i Gasset trobava la República trista, manifestava una aprensió de sentit molt més pregon del que entengueren els qui l'escoltaren i àdhuc potser del que ell mateix donava. Negava la gran tradició --per a nosaltres, no exempta de defectes--, ¿on trobarà, tanmateix, l'Espanya nova el gran mestre de la joia, del seny i de l'amor?

Per la Llibertat d'ensenyament

Si en la cultura l'Estat només ha d'intervenir per a protegir i garantir la llibertat, en l'Ensenyament l'Estat té, semblantment, el deure de donar un mínim de coneixements, paral.lel al dret d'exigir-los als ciutadans. D'on, obligatorietat de la instrucció i tendència progressiva a la gratuïtat en els graus mínims i mitjà i en les escoles professionals. I, encara afegiríem, facilitació de mitjans adequats a l'estudiós lliuri que prescindeixi del mestre i dels títols oficials.

Contra la tendència a l'estatisme, contra els abusos del pedagogisme oficial, contra l'unitarisme i el "bourrage de crâne" patrioter o políticament tendenciós, proclamem les virtuts de la llibertat d'ensenyament. També aquí la funció de l'Estat, si vol imitar la llibertat d'ensenyament, ha d'ésser, en tot cas, la d'evitar tendències polítiques en l'educació. Si no ho fa així, l'educació a Espanya serà una polèmica contínua, entrebancadora i mortal. Ultra això, la llibertat d'ensenyament apar l'únic mitjà de suplir les deficiències econòmiques i doctrinals de l'Estat. En fi, estatisme no hauria d'ésser sinònim de laïcisme. LIberalment, calia reconèixer la realitat catòlica, allà on existís, com existeix, dins l'àmbit hispànic. L'Estat, representant, en certa manera, de

tots els interessos espirituals, trobarà les fatals conseqüències haver minvat el poder legítim de la representació oficial de la fe. Hom ha observat, justament, que allà on la fe es troba privada de força i de vida, el camp religiós es veu envaït, sense control, per la turba de les ciències ocultes i de les heterodòxies més estravagants. L'esperit, la cultura hi perd, s'hi degrada.

Sense humanitat no hi ha homes

En conclusió, l'actual situació crítica subratlla la gravetat dels problemes materials i espirituals que es plantegen a la nostra vida de patriotes, de ciutadans i d'homes d'esperit. Mai no lluitarem a bastament per les coses que no es veuen. Mai no proclamarem a bastament que el pensament és el rector de les coses. Nosaltres partim d'uns principis confirmats per la història. Tenim uns ideals concrets. Sabem com pot intentar-se la salvació i reconstrucció de la nostra societat abatuda i abocada a la decadència. Reconeixem que sense unes creences, una moral i una cultura no es pot actuar una política salvadora. Que sense humanitats no hi ha homes. Permeteu-me que retregui, perquè semblen aplicables a posta a certes recents actualitats, unes frases de Tardieu sobre l'escàndol de l'aferOustric: "Els culpables eren gent desproveïda de tota cultura superior o àdhuc solament mitjana. Tal volta per això no tingueren el sentit crític, el sentit de la mesura ni de les proporcions que la cultura clàssica ha donat a tants de nosaltres."

Joan Estelrich

DOCUMENT 149

LA VEU DE CATALUNYA — 14 Gener 1932

Autor: Francesc CAMBO — Pàg. 1

ALGUNS TRETS CARACTERISTICS DE L'ECONOMIA ESPANYOLA

En el número corresponent al mes de desembre de 1931, del Butlletí que edita la "Société Belge d'Etudes et d'Expansions", don Francesc Cambó ha publicat el següent article, la traducció del qual és la següent.

I

Per un belga és difícil de comprendre l'economia espanyola, perquè és exactament el contrari de l'economia belga.

Bèlgica, en temps de pau, acupa una situació geogràfica admirable, que la situa al mig dels grans camins del tràfec europeu. En canvi, en temps de guerra, pateix l'inconvenient de trobar-se situada al mig del camí dels exèrcits.

Espanya, per als temps de pau --que són la major part dels temps!-- té una posició geogràfica detestable, allunyada de tots els grans corrents del tràfec comercial, excepció feta del tràfec marítim. Quant a aquest, el fet que els seus ports siguin escala natural de totes les grans línies de navegació d'Europa, fa que Espanya no pugui tenir una marina mercant florida, perquè els vaixells estrangers li prenen la major part del tràfec, mentre que la marina espanyola no pot comptar sinó amb la resta dels nòlits nacionals.

En canvi, en venir una guerra --mentre no sigui mediterrània-- la situació geogràfica d'Espanya li assegura, fàcilment, una neutralitat unànimement respectada, i li permet obtenir els màxims avantatges de la pertorbació bèl.lica.

En l'estructura de les respectives economies, Bèlgica i Espanya tenen també diferències essencials.

Bèlgica, país d'economia incompleta i d'una fortíssima capacitat de consum, ocupa un dels tres primers llocs, entre tots els Estats del món, en la intensitat del comerç exterior. Avança a Suïssa, a Anglaterra, a Suècia, i a l'Argentina, i es troba al mateix nivell --uns anys lleugerament superior i altres lleugerament inferior-- de Dinamarca i Canadà. L'any 1929 el seu comerç exterior era de 233 dòlars per habitant.

Espanya, en canvi, pot tenir una economia gairebé completa, i per la reduïdíssima capacitat de consum de la meitat dels seus habitants, ocupa un dels darrers llocs de la xifra, per habitant, del seu comerç exterior. L'any 1929 fou de 41 dòlars per habitant, ésa dir, poc més de la sisena part de la corresponent a Bèlgica.

Bèlgica, per fortuna seva, no ha estat mai un poble frugal. Una part, una gran part d'Espanya és d'una frugalitat que, entre pobles civilitzats, sols es troba a l'Orient. I jo he pensat moltes de vegades que la incompatibilitat entre espanyols i flamencs (flamencs de Bèlgica i flamencs d'Holanda), tant o més que per la diferència de religió, venia influïda per la incompatibilitat entre l'in-

tens benestar dels uns i la frugalitat extremada dels altres.

Una altra particularitat accentua la diversa estructura de les dues economies: Així com a Bèlgica el benestar i la intensitat de consum són sensiblement iguals, en tot el territori, a Espanya, en canvi hi ha diferències considerables. A tot el litoral mediterrani i en alguns llocs del Cantàbric, el benestar i la intensitat del consum s'aproximen als de França i als de Bèlgica. En canvi, a l'interior i en bona part del Sud i de l'Oest, s'arriba a unes reduccions de consum inversemblants.

I, fetes aquestes observacions assenyalant les divergències essencials entre les economies belga i espanyola, exposaré alguns trets característics d'aquesta. No penso fer-ne un estudi complet, que excediria, de molt, els límits que tinc assenyalats per aquest article, sinó exposar-ne les característiques essencials.

L'economia espanyola no és ni de les més fortes ni de les més febles; ni de les més avançades, ni tampoc de les més endarrerides. Representa, en conjunt, un terme mitjà bastant confortable.

A Espanya no s'han conegut moments d'excepcional prosperitat sinó en els darrers anys de la guerra i primers de la postguerra: quan les economies de gairebé tots els pobles del món estaven més pertorbades.

En canvi, l'economia espanyola (llevat de la misèria crònica de les regions cerealistes), no pateix mai les crisis greus que es produeixen, de tant en quant, a països més forts, més rics i més avançats.

Es que l'economia espanyola, a més d'ésser gairebé completa i dependre de l'estranger sols per un nombre escasíssim de productes, està estructurada a base de petites unitats. Tant en l'agricultura, com en la indústria, com en el comerç, escassegen les grans unitats. Estan basades, primordialment, sobre unitats petites, i nombrosíssimes, en les quals l'esforç, individual o familiar, és el que predomina i té tota la manca d'empenta per a treure tot el profit dels moments favorables; però té, en canvi, una resistència infinita per a resistir els períodes d'adversitat.

Francesc Cambó

DOCUMENT 150

LA VEU DE CATALUNYA — 15 Gener 1932

Autor: Francesc CAMBO — Pàg. 1

ALGUNS TRETS CARACTERISTICS DE L'ECONOMIA ESPANYOLA

II i darrer

La riquesa predominant d'Espanya és la riquesa agrícola, i aquesta riquesa, per gran fortuna, s'ha complicat i estès considerablement en els darrers cinquanta anys.

Fins molt avançat el segle XIX, la riquesa agrícola d'Espanya es concretava, gairebé exclusivament, a tres articles: cereals, vi i oli. Des de llavors, al litoral mediterrani i a algunes comarques andaluses, ha pres grans proporcions la producció de taronja, de l'ametlla i l'avellana, i de les fruites i verdures. Aquests articles, no sols per la perfecció assolida en llur conreu, sinó per les excel.lències del clima en aquelles contrades, són de tal qualitat, que han envaït tots els mercats exteriors, saltant per damunt de totes les barreres duaneres.

Aquests articles, de recent producció, junt amb l'oli i el vi, de producció tradicional, són la base de les exportacions espanyoles. Bé pot dir-se que Espanya exporta el seu sol, en forma de productes agrícoles, als quals el sol "d'Espanya" dóna la seva exquisidesa.

La remolatxa, en canvi, és un article poc adequat al

clima espanyol, i si bé se'n produeix en la quantitat necessària per a assegurar l'abastament interior en sucre, el seu cost de producció, i per tant el preu del sucre, resulten molt més cars que en tots els països del centre i nord d'Europa.

- - - - -

Al centre d'Espanya i en algunes províncies del sud i de l'oest, és a dir, a les províncies de mínim consum individual, la producció predominant i, en grans extensions, gairebé exclusiva, és la producció de cereals. I el conreu de cereals, en terrenys de secà i que porten molts segles de cultiu, dóna sempre rendiments escasíssims. Allà on el qui conrea la terra n'és el propietari, no arriba sinó a cobrir les seves necessitats més rudimentàries. Per als habitants d'aquestes províncies que han d'anar a jornal, el fet que el conreu de cereals no dóna feina ni tan sols per a la meitat de dies de l'any, fa que el salari efectiu sigui tan miserable que hom no comprèn com arriben a viure.

El problema de les províncies predominantment cerealistes, és, potser, el problema econòmic més greu que té plantejat Espanya. Fins ara s'ha volgut resoldre, aixecant, fins a l'absurd, els drets aranzelaris o establint, amb caràcter de permanència, la prohibició a les exportacions. Això sols ha servit perquè es posessin en conreu terres tan dolentes que llur explotació és absolutament antieconòmica.

I com que la immensa majoria de les terres destinades a conreu de cereals no poden ésser regades, no hi ha més solució que fer-hi una obra immensa i costosíssima de repoblació forestal, que vingui a complicar i a fer més densa llur vida econòmica. Sols així els milions d'habitants que poblen aquestes províncies podran arribar al nivell mínim de consum dels pobles civilitzats.

- - - - -

De tostemps han tingut fama les riqueses mineres d'Espanya, i aquesta fama dista molt d'ésser justificada: Llevat del mercuri, el plom i les pirites, en què Espanya ocupa llocs preeminents, les altres produccions mineres són més aviat modestes. La producció espanyola de ferro, si bé s'exporta en la seva major part, no vol dir això que sigui molt abindosa, sinó que el consum interior és molt escàs.

Existeixen a Espanya immensos jaciments de sals potàsiques, però és ben conegut l'excedent enorme que n'hi ha al món perquè no s'exageri la importància d'aquesta riquesa, que alguns han sobreestimat fantàsticament.

El carbó espanyol, generalment d'extracció cara i difícil, no és suficient per abastar el mercat interior.

Les indústries, llevat de les de consum local o comarcal, estan principalment concentrades en dues grans clapes. La siderúrgia i gran part de la metal.lúrgia, al litoral cantàbric. Els restants, amb gran part de la metal.lúrgia, estan concentrades, principalment, a Catalunya.

Això no vol dir que no hi hagi indústries en altres indrets d'Espanya, principalment a València, Sevilla i Saragossa.

La característica general de les indústries espanyoles és que estan creades per a l'assortiment del mercat interior, el qual tenen reservat gràcies a la protecció aranzelària.

La indústria espanyola presenta un dels conjunts més complets que puguin trobar-se, fins i tot als grans països industrials.

Entre les grans indústries, sols la metal.lúrgica i la de productes químics no arriben, ni de molt, al proveïment del mercat interior.

La metal.lúrgia és víctima del preu elevadíssim dels productes de la siderúrgia i sols pot defensar-se allà on la primera matèria té poca importància en el cost del producte. En productes químics, té Espanya la inferioritat de gairebé tots els països davant de la producció alemanya, però cal remarcar els assenyalats progressos que en els últims anys ha tingut a Espanya aquesta indústria.

Les indústries tèxtils, de tota mena de fibres, no sols abasten totalment el mercat espanyol (llevat d'escasíssims productes de luxe), sinó que algunes de llurs especialitats, com els gèneres de punt, han estat sempre articles d'exportació. Avui, gràcies a la depreciació de la divisa espanyola, hi ha una important exportació d'altres productes de la indústria tèxtil.

Els moments de prosperitat o de crisi de la indústria tèxtil espanyola vénen determinats, no per la situació mundial d'aquesta indústria, sinó per les bones o males collites de les regions agrícoles d'Espanya, que augmenten o disminueixen la capacitat adquisitiva de la majoria dels espanyols.

La indústria sucrera, com la del ciment, proveeixen, íntegrament, el marcat interior.

Les petites indústries es troben, gairebé totes, establertes a Espanya, i aseguren, la majoria d'elles, la totalitat del proveïment interior. Entre elles, cal remarcar la indústria sucrera que, no sols per tenir a mà la primera matèria, sinó per l'extraordinària agilitat de l'obrer espanyol, triomfa i s'imposa en tots els mercats lliures, i sols s'atura davant les barreres duaneres, quan aquestes són tan altes que arriben a constituir una veritable prohibició a la importació.

- - - - -

Els ferrocarrils són, avui, un mal negoci a tot arreu. A Espanya, els ferrocarrils, salvant alguns moments tan breus com excepcionals, han estat sempre un mal negoci, pel preu elevat de llur construcció i per la feble densitat de trèfec en la majoria de les línies. Espanya té poques línies de ferrocarrils, però el fet extraordinari és que tingui les que té, que sols han estat possibles a base de la ruïna de llurs accionistes.

Avui l'escassetat de ferrocarrils no és cosa important perquè Espanya té, en canvi, una magnífica xarxa de carreteres que amb el transport automòbil, asseguren, salvant rares excepcions, el transport de tots els seus productes.

- - - - - -

La marina mercant és en plena decadència, i ho està per raons de geografia comercial contra les quals no es pot lluitar. Si Espanya s'entesta a tenir una forta marina mercant, serà a base d'una càrrega antieconòmica per al seu pressupost.

- - - - - -

Dintre l'economia espanyola tenen escassa influència els factors exteriors. Hi tenen molta més influència el sol i la pluja.

De fa alguns anys, i especialment en els darrers mesos, hi tenen una influència considerable la inquietud política i un excessiu intervencionisme de l'Estat, que no és més fort avui, en què predominen al govern els socialistes, del que ho fou en temps de la Dictadura.

El període d'inquietud política en què viu Espanya, des de fa vuit anys, afebleix l'esperit d'iniciativa i fomenta l'emigració de capitals.

El dia en què a Espanya es consolidi un règim polític prou liberal i generós perquè dintre d'ell puguin conviure a gust tots els espanyols i desapareguin inútils inter-

vencions de l'Estat, que sols produeixen l'afebliment de les iniciatives privades, Espanya serà un dels pobles d'economia més sòlida d'Europa: una economia sense grans esclats, que mai no farà ombra a ningú, però que procurarà a la gran majoria d'espanyols un nivell de vida més baix en aparença, més alt en realitat (per raó de les despeses que suprimeix o atenua el seu clima), i, sobretot, més constant i més sòlid que en la majoria dels Estat d'Europa.

Francesc Cambó

DOCUMENT 151

LA VEU DE CATALUNYA — 16 Gener 1932

Autor: Editorial — Pàg. 1

LES ESSENCIES DE L'ESTATUT

Estem passant, de pocs dies a aquesta part, un període de certa calma política. Acostumada l'opinió a l'agitació incessant, a la inquietud gairebé nerviosa, amb prou feines s'hi sap avenir al transcurs d'uns quants dies sense grans trontolls. Però en aquests moments de calma relativa, Catalunya està passant els més greus perills. Que al cap i al fi, una pertorbació de l'ordre, una vaga general, certs esdeveniments polítics ben espectaculars, representen solament mals passatgers, mentre que el que en definitiva passi amb el projecte de l'Estatut de Catalunya pot tenir una transcendència que molts catalans no se'n donen pas compte.

La il.lusió dels nous elements que han adquirit influència aquests darrers temps, i la incapacitat política de certs catalanistes que, amb tot i ésser-ho, han sacrificat sense adonar-se'n, que és el pitjor, llur catalanisme a d'altres idealitats polítiques, han fet que Catalunya es trobés en aquests moments jugant-se la causa de la seva autonomia a una sola carta, que si no guanya li ajornarà la partida, no diré indefinidament, però sí per moltíssim de temps. Amb una ingenuïtat entristidora, pensant-se garantir l'autonomia de Catalunya i facilitar-ne la consecució en el text constitucional, s'han consentit articles de la Constitució de la República que, lluny de donar-hi

facilitats, fan immensament més difícils les lleis d'autonomia que qualsevulla altres lleis. Tot el que hi hem anat guanyant és que, per obtenir una altra llei de tot ordre, reguladora de la propietat i del treball, de la cultura o de l'economia, n'hi hagi prou amb un vot de les Corts; però si es tracta de l'autonomia de les regions, cal que aquestes segueixin un calvari de tràmits, per a acabar, també, no obtenint la nova llei només si una majoria ho vol.

Però, en fi, cal tenir en compte l'entortolligament de mans en què la ineptitud dels uns i la vivor dels altres han deixat Catalunya. I obligats a acceptar la situació tal com ens l'han deixada els directors actuals de la política catalana, hem de tenir en compte que avui tenim avançada ja aquella tramitació que havia d'ésser una garantia, i demà fóra un possible destorb. I que tenim un projecte d'Estatut, que gairebé tots els elements polítics espanyols s'han compromès a defensar, però que ara està regatejant-se en una forma que està posant en perill tot el que és essencial per al desenvolupament de la futura vida política de Catalunya.

Pel que abans he dit, i perquè Catalunya no resulti víctima dels famosos articles de la Constitució que tan difícils faran en l'esdevenidor les autonomies regionals, és indispensable que les actuals Corts Constituents votin l'Estatut de Catalunya. L'Esquerra Republicana de Catalunya i Acció Catalana tenen en primer lloc l'obligació absoluta d'aconseguir-ho. Però els catalanistes de sempre, els que només som catalanistes, tenim més interès encara, que aquells partits, en què així succeeixi. Es

el nostre amor a Catalunya que ens ho imposa.

Però no podem menys de reclamar que tots els qui ens han portat a aquesta situació ens assegurin que l'Estatut conservarà tot allò que en ell és fonamental. Contra el que s'havia promès, s'hi estant fent alteracions, addicions i modificacions. Amb un ample sentit de transigència, els catalanistes podem acceptar que, malgrat tants compromisos i ofertes fetes al poble català pels seus actuals directors, s'hi modifiqui el que sigui accidental; però no podem amagar la nostra alarma en assabentar-nos que les coses més essencials de l'Estatut ens són regatejades, i es pretén que la Generalitat de Catalunya, aquella "ex-República Catalana", que visqué "tres dies" només de fugissera il.lusió, quedi reduïda a quelcom menys que la Mancomunitat de Catalunya, reconeguda pel Decret del senyor Sànchez Guerra.

Si no queda salvada per a Catalunya la potestat de fer prevaler l'expressió de la voluntat del poble català, dictant-se les seves lleis electorals; si no té llibertat per a organitzar-se la seva cultura en tots els graus, i l'administració de la justícia; si no ha de tenir una Hisenda pròpia, i es pretén que els catalans paguin dues vegades tots els serveis públics, una vegada pagant-los a l'Estat Central i una altra vegada a la Generalitat, la votació de l'Estatut serà una burla sagnant que Catalunya deurà als qui no han sabut dirigir-la i orientar-la, en un moment tan excepcionalment favorable.

Jo no sóc dels qui creuen que calgui oposar-se que tot això seucceeixi, amb amenaces ni restaurant manifestacions

separatistes. En semblaria inconvenient i perillós. Si això passa, els catalans haurem de reconèixer que, més que adversaris constants de les nostres aspiracions, ho deurem al moment d'esbojarrament electoral que féu equivocar el poble en la tria dels qui havien de dirigir-lo en un tombant tan transcendental de la nostra història. Però mentre el moment no arribi de decidir el que calgui fer, els catalanistes de sempre hem de deixar ben clarament fixada la nostra posició reclamant que les Corts aprovin ben aviat l'Estatut de Catalunya, només amb les modificacions que puguin ésser necessàries, en allò que és accidental i opinable, però mantenint-se les essències, sense les quals fóra absurd que parléssim ni tan sols d'autonomia.

DOCUMENT 152

LA VEU DE CATALUNYA — 18 Gener 1932

Autor: Editorial — Pàg. 1

LA VEU D'ESPANYA

La impressió profunda, íntima, cordial, que ha desvetllat a Madrid i arreu de les terres d'Espanya la paraula, clara, justa, precisa, del nostre il.lustre amic Joan Ventosa i Calvell ha tingut un ressò inequívoc i vibrant en la premsa. Veu d'Espanya --diu un diari madrileny-- que ha estat el discurs d'En Ventosa al Círcol de la Unió Mercantil de Madrid. Veu d'Espanya que, per primera vegada, després de nou mesos, torna a ésser una neu pairal, una veu d'una autèntica i inesborrable catalanitat.

I aquesta és l'enorme transcendència de l'acte de dissabte. Per primera vegada, després de nou mesos, l'Espanya viva, l'Espanya permanent, superadora d'anècdotes polítiques i de segles d'història, troba una expressió genuina de la seva inquietud i de la seva voluntat. I aquesta expressió genuina és una veu inconfusible de Catalunya.

Aquest sol fet revela la magna importància de la conferència d'En Ventosa. En una hora rectifica victoriosament nou mesos d'errors inconcevibles. En una hora s'han obert possibilitats immenses de concòrdia i col.laboració. la Ctalunya autèntica ha sabut interpretar, en una hora crítica, l'expressió col.lectiva de l'autèntica Espanya.

I com l´ha interpretada ! D´una manera mestrívola, en plena possessió del pensament i de la paraula, serenament, objectivament, en un to d´enlairat patriotisme, d´austera dignitat, que subratllava l´auditori constantment, amb els seus aplaudiments i les seves aclamacions. En Ventosa parlà de la depressió i de la crisi econòmiques d´Espanya, i en comparà la intensitat i l´extensió amb les de la crisi universal. Demostrà rotundament que, mentre a tot el món la crisi política és conseqüència de la crisi econòmica, a Espanya la crisi econòmica és conseqüència de la crisi política. No sols la crisi espanyola no és un episodi concret de la crisi universal, sinó que, sense aquesta darrera crisi, encara la depressió espanyola fóra més gran. Precisament en aquest fet radiquen les causes d´una possible restauració de la confiança si els governants se´n fan dignes, car els factors psicològics, imponderables, tenen una força decisiva. No existeix cap conjuració de les classes socialment conservadores contra la República, com suposa la mentalitat limitada dels que flirtegen amb Moscou. Tot el contrari. Les classes socialment conservadores desitgen, com tot el país, trobar motius, àdhuc pretextos, de confiança. Espanya és un país de definicions. I les definicions i els fets dels governants no han estat, certament, estímuls per a la confiança.

La mestrívola exposició de l´il.lustre ex-Ministre de Finances tenia la doble autoritat i la doble eficàcia de la seva competència i del seu exemple. Per això quan al.ludia la seva gestió i aquell famós contracte amb la Banca Morgan, que fou un dels casos més típics i més escandalosos d´incompetència i de difamació per part dels elements revolucionaris del país, les ovacions del públic eren vibrants, entusiastes. I cal repetir que a l´audito-

ri eren representades les classes socialment conservadores, no sols de Madrid, sinó de totes les terres d'Espanya.

Gràficament sintetitzà En Ventosa la pertorbació i l'esterilitat de l'obra de les Esquerres en llur actitud davant la bàrbara crema dels convents i en aquell ridícul i lamentable episodi del mur del cementiri de Barcelona. Les dades concretes, les xifres rotundes, que demostraven la trista realitat de la crisi econòmica espanyola, contrastaven amb la verificació que els governants no tenen ni una solució, ni tan sols un principi de solució a cap dels problemes plantejats a ESpanya en l'ordre econòmic, ferroviari, bancari, marina mercant, monetari, agrari, pressupostos, confederacions hidrogràfiques, etc.

Les dades i les xifres queien damunt la situació amb una exactitud impressionant. El detall de l'augment dels sinistres per assegurança de robatori colpí tothom amb la seva immensa gravetat simptomàtica. Poques vegades un orador ha aconseguit efectes tan decisius amb la sola exposició de la realitat. L'agitació social, els crims comuns, els atemptats i les violències de tota mena, prenen tota la gravetat que tenen en la situació econòmica del país. I això contrasta amb l'absència del govern davant dels problemes vius, com si tota la revolució hagués consistit a canviar l'habitant del Palau de la Plaça d'Orient. Mentre el Govern parla d'anivellar els pressupostos, s'augmenten les xifres de les despeses, sense la deguda contrapartida dels ingressos. Cal evitar aquests contrasentits. Com cal evitar que per a combatre els excessos de l'anarquia no es vegi altre programa que els excessos de l'autoritat. Cal salvar el patrimoni espiritual dels pobles es-

panyols. Cal estudiar els problemes i no prometre sinó allò que es pot complir. Cal decidir-se entre la civilització cristiana i occidental, basada en la propietat privada i la llibertat econòmica, o les tendències socialitzants fracassades arreu. Es clar que la propietat privada pot ésser restringida i la llibertat econòmica limitada per l'interès públic, però han d'ésser les forces motores de l'activitat humana.

Després d'exposada insuperablement la situació econòmica del país i les seves causes, En Ventosa insisteix que cal renunciar a les qüestions de forma de govern i treballar per aconseguir rectificar legalment la Constitució en tot allò que no respon a la voluntat del país. No es tracta de crear un nou partit, sinó de suscitar la coincidència de tots els que anteposen el sentit de l'ordre i de la llei als impulsos de la demagògia. Així el discurs d'En Ventosa no fou solament un anàlisi inexorable de la situació. Fou una crida a les classes socialment conservadores, perquè compleixin llurs deures de ciutadania. El país fa bé de no respondre a la crida dels homes que com Miguel Maura han col.laborat a tots els excessos de la demagògia. No és el poble qui ha de rectificar. Són els homes públics que han actuat demagògicament, els homes que no saberen evitar la crema dels convents, els homes que han pertorbat les finances, els homes que han esverinat la pagesia, els homes que han posat en perill la indústria i la riquesa del país.

Molt oportunament remarcà En Ventosa que, sortosament, són notoris els simptomes d'un canvi en l'opinió pública. Aquestes mateixes crides insistents a les classes social-

ment conservadores demostren que hom comença a sentir llur influència. Ara passa ja una cosa ben distinta del que passava en el període pre-revolucionari. Som a les envistes de la normalitat. Som ja al període pre-normal. El discurs d'En Ventosa acaba amb una nota de conscient optimisme. Cal evitar ara el doble perill dels integrismes i dels pessimismes injustificats. Cal fer una República on càpiquem tots els espanyols, dintre de la pau i la justícia.

No és, doncs, estrany que aquesta veu assenyada de Catalunya hagi repercutit arreu de les terres d'Espanya amb tanta intensitat. Catalunya ha parlat ara en nom de tots els pobles d'Espanya. La conferència d'En Ventosa ha estat, més que un discurs, un acte. I un acte que assenyala el començament d'una nova fase en el règim nou.

DOCUMENT 153

LA VEU DE CATALUNYA — 21 Gener 1932

Autor: Editorial — Pàg. 1

L'ARTICLE 26

El Govern de la República, per la veu autoritzada d'alguns dels seus ministres més caracteritzats, ha rectificat els insistents rumors, que circulaven arreu, sobre la imminència de la publicació d'un decret en virtut del qual, per una interpretàcia arbitrària de l'article 26 de la Constitució, era dissolta a les terres d'Espanya la Companyia de Jesús. No ens causa pas cap estranyesa aquesta rectificació del Govern, i esperem que serà definitiva; car, després de llegit el lluminós dictamen emès pels il.lustrets lletrats consultats, i que ja coneixen íntegrament els nostres lectors, és evidents que ni la lletra ni l'esperit d'aquell famós article podia justificar la publicació de l'anunciat decret.

L'aplicació de l'article 26 de la Constitució, segons es desprèn del conjunt mateix del text constitucional, ha d'ésser objecte de lleis complementàries, aprovades per les mateixes Corts Constituents o per les que siguin elegides, quan aquestes acabin llur mandat. No és possible de legislar per decret sobre matèria tan greu, i molt menys essent obertes les Corts. Es tracta d'un article constitucional que, havent estat aprovat per les Corts, no pot ésser resolt per decret.

La dissolució de la Companyia de Jesús a les terres d'Espanya, constituiria una de les més perilloses equivocacions del Govern de la República. Produiria danys irreparables a la cultura del país. Sense sortir de Catalunya, afectaria institucions d'ensenyament i de ciència que són, avui com avui, insubstituïbles, i algunes de les quals, com l'Observatori de l'Ebre i l'Institut de Química de Sarrià, gaudeixen de fama universal. La dissolució de la Companyia de Jesús, en aquestes circumstàncies, ultra ferir els sentiments religiosos d'una gran part del país, causaria una lesió profunda als interessos culturals de totes les terres d'Espanya, i molt especialment de Catalunya. A més a més, fóra ignorar un estat de consciència universal, creure que una iniciativa tan funesta no perjudicaria el crèdit i el bon nom del Govern de la República a l'estranger. Diaris importantíssims de París, Londres, Berlín, Brussel.les, i altres grans capitals europees, n'han parlat aquests dies en llenguatge inequívoc.

La dissolució de la Companyia de Jesús no desarmaria els partits extremistes, enemics del règim, que tenen com a finalitat confessada la revolució social i la implantació del comunisme llibertari. No solament no els desarmaria sinó que, guanyada aquesta primera victòria, els encoratjaria per a enderrocar la República. En canvi, impediria que prestessin llur concurs actiu al règim masses enormes de ciutadans espanyols, i suscitaria la prevenció i el desafecte de nuclis extensíssims de catòlics europeus, alguns dels quals, com els de Bèlgica i Alemanya, per llur eficient organització política i social, exerceixen una influència decisiva en els destins d'Europa.

DOCUMENT 154

LA VEU DE CATALUNYA — 25 Gener 1932

Autor: Editorial — Pàg. 1

UNA EQUIVOCACIO TRANSCENDENT

S'ha publicat el decret que declara dissolta la Companyia de Jesús en el territori espanyol. L'activitat sectària ha entrat en un nou període d'actuació. En pocs dies s'ha aprovat la llei de secularització de cementiris en forma que fereix la consciència religiosa d'un gran nombre de ciutadans, s'ha publicat la circular de la Direcció general d'ensenyament primari que exclou de les escoles els signes religiosos, és dissolta ara la Companyia de Jesús. Potser el Govern creurà que amb aquests acords aconseguirà desarmar els estremistes d'esquerra col.locats en franca rebeldia contra la República. Els fets demostraran que s'equivoca profundament.

En dissoldre per decret la Companyia de Jesús, el Govern al.lega que és funció seva executar els preceptes constitucionals. Aquest argument no podrà convèncer ningú. Els preceptes constitucionals han d'ésser desenrotllats en les lleis complementàries. Es per això, precisament, que les Corts Constituents continuen en funcions. Si el Govern pogués legislar per decret en totes aquelles matèries que són ja a la Constitució, caldris dissoldre les Corts Constituents, car, seguint aquest criteri, el Govern hauria de promulgar per decret tot allò que serà objecte de les lleis complementàries. El mateix Estatut de Catalunya ja ve prefigurat en la Constitució. ¿Per

què no el promulga el Govern per decret? Hi ha encara un altre aspecte interessantíssim. La mateixa Constitució crea el Tribunal de Garanties. Aquest Tribunal no ha estat encara constituït. El Govern no pot, doncs, interpretar per decret la Constitució, inexistent encara l'òrgan que la mateixa Constitució crea per a garantir que aquestes interpretacions no seran arbitràries. En el decret de dissolució de la Companyia de Jesús no hi ha ni un sol paràgraf que no vulneri un precepte o altre d'aquesta mateixa Constitució contradictòria. Qui hauria d'escatir aquest punt importantíssim, bàsic, és el Tribunal de Garanties. ¿Com ho farà si encara no existeix?

I si el procediment és, més que objeccionable, inadmisible, encara ho és més el fons. Dissoldre la Companyia de Jesús per la raó explícita que es consagra al servei de la Seu Apostòlica, és ofendre innecessàriament els sentiments de tots els catòlics del món, units a la Santa Seu pel mateix lligam espiritual. Constitueix, d'altra banda, davant de la història, una veritable vindicació de la Companyia de Jesús.

No parlem ara de l'aspecte moral que implica el fet que l'esforç de diverses generacions per a crear admirables institucions de ciència i d'ensenyament pugui ésser destruït en deu dies per un Estat que no ha sabut bastirne de superiors ni tan sols d'iguals.

Sense sortir de Catalunya, tenim, com a exemple, l'Observatori de l'Ebre i l'Institut de Química de Sarrià, de fama universal. Quan els Estats Units d'Amèrica s'ensenyoriren de Filipines l'any 1808, trobaren l'Observato-

ri de Manila regit pels jesuïtes catalans. Els Estats Units d'Amèrica eren ja la primera potència del món, tenien magnífics Observatoris. Malgrat això, els Estats Units d'Amèrica reteren homenatge a l'esforç realitzat pels jesuïtes catalans, conservaren l'organització de l'Observatori de Manila i retingueren els PP. Algué, Saderra, Selga, etc., als llocs que ocupaven. L'Observatori de Manila, amb caràcter oficial, ha continuat sota la direcció dels jesuïtes. Mentrestant, ¿què anem a fer nosaltres amb l'Observatori de l'Ebre, obra dels Cirera i dels Rodés? I de la llebroseria de Fontilles?

Ningú no podrà culpar la Companyia de Jesús de no haver acceptat lleialment la República. D'ençà del 1er. d'abril, com abans d'aquesta data, s'ha limitat al compliment del seu ministeri, a les seves obres de beneficència i de cultura. El decret de la República del 24 de gener de 1932 és un avatar a la pragmàtica borbònica de 1767. Sabut és de tothom que l'extinció de la Companyia de Jesús en 1773, fou una obra essencialment borbònica. El decret d'ara ve, doncs, a continuar aquella tradició, com ve a continuar un dels aspectes menys falaguers de la història d'Espanya en el segle XIX (1820, 1835, 1854, 1869). Els jesuïtes, d'altra banda, són ja avesats a les persecucions. Com totes les forces persistents en la història s'engrandeixen en la contradicció. Si una cosa hi ha certa, és que la Companyia de Jesús tornarà algun dia. Quan? Com? Es igual. El cert és que tornarà.

Es, doncs, una iniciativa inútil, que no produeix cap benefici a la República ni a l'Estat ni a ningú i que ocasiona notoris perjudicis a uns ciutadans espanyols

benemèrits, a moltes famílies, a la societat, a l'Església.

Es una d'aquelles actuacions de les quals s'ha pogut dir que són, pitjor encara que un crim, una equivocació. Una equivocació tan transcendental que sembla impossible que sigui espontània, i suggereix l'existència de pressions externes, de poders ocults, pressions i poders que exigeixen obediència a autoritats que són, aquestes sí, distintes a les legítimes de l'Estat.

DOCUMENT 155

LA VEU DE CATALUNYA — 4 Febrer 1932

Autor: Josep PLA — Pàg. 1

LA SITUACIO DE LA PAGESIA

Trobant-me a Catalunya per uns quants dies, després d'una llarga absència, he pogut observar diversos fets d'ordre polític que tenen un interès considerable. Avui, el fet més important que s'està produint al nostre país, és la infiltració del comunisme al camp i a la pagesia. Aquest és un fenomen del més alt interès, perquè la penetració es fa en una forma intel.ligentíssima. Estem acostumats, ací, a veure actuar els partits extremistes històrics a través d'un lèxic tan gratuït, d'un programa tan utòpic i d'una lleugeresa tan característica que la tendència a la projecció de la política a través dels problemes concrets, que és com ho fa el comunisme, és un fet digne d'ésser observat i estudiat en totes les seves formes típiques. L'Esquerra Republicana, a l'època de la propaganda electoral, escampà per tota la pagesia catalana una quantitat tan gran de nicieses i d'incconsciència que la mateixa monstruositat del que predicà féu aquella propaganda en part inofensiva. El comunisme --concretament el Bloc Obrer i Camperol-- segueix una altra tàctica molt més moderada, molt més concreta, d'una eficàcia molt més activa. Avui són els comunistes els que fan la propaganda per accentuar el moviment a favor de la revisió dels contractes agrícoles, revisió que perjudica i perjudicarà molt més l'economia del país que la mateixa reforma agrària. La reforma agrària es farà o no es farà; en tot cas

costarà molt, perquè per a portar-la a cap no hi ha diners a Espanya. El projecte de reforma agrària ha estat ja dictaminat tres vegades seguides, i sempre d'una manera incoherent i generalment contradictòria. Avui, en l'interior del Consell de Ministres, el senyor Carner està lluitant aferrissadament perquè la reforma es tanqui definitivament en un calaix. En canvi, contra la campanya per a la revisió de contractes, no hi ha defensa possible. Es una cosa que ja està en marxa, per a lluitar contra la qual és necessari defensar un determinat sistema de l'economia agrària, i avui encara la gent a Catalunya ha reaccionat massa poc perquè la gent es llanci a fer això donant la cara.

El comunisme agrari no té pas, a Catalunya, un programa genèric. Per a cada comarca té un determinat programa, emmotllat a les circumstàncies. El comú denominador de tots ells, però, és la destrucció del nostre sistema d'economia agrària, que és un dels més justos del món, més equilibrats i més clàssics. Per a guanyar els pagesos al comunisme, hom no els parla pas en forma utòpica, grandiloqüent i pomposa. Hom els parla, per contra, del manteniment del règim de la petita propietat, però a base, és clar, de destruir els contractes bàsics. Els pagesos això ho entenen, i la paraula comunisme avui, al camp, malgrat l'individualisme enorme que hi regna, no espanta ningú. Al contrari: la tàctica comunista consisteix, pel moment, en l'accentuació de la tendència a l'individualisme de les masses agràries.

Contra tot això, què és fa? Què és el que hom prepara? La forma de la tàctica política dels partits constructius

ha de tenir avui una forma nova. Es indispensable sortir de la vaguetat actual, fins i tot és indispensable sortir del terreny de la ideologia política i entrar francament en els problemes de cada comarca. L'estar bé, en aquest país, ha passat a la història. La República serà un règim difícil, en el qual caldrà defensar els interessos essencials de la societat amb una força aguda i clara. La República no serà la facilitat, sinó la dificultat, no serà l'arronçar-se d'espatlles, sinó que caldrà plantar cara. Es clar que en definitiva guanyarà, com sempre passa, el que en sabrà més, el més documentat i el més eficaç. Però per a gunyar a base d'aquestes condicions, caldrà preparar-se. La gent, a Catalunya, avui, està lassa de fraseologia política. L'Esquerra ha embafat tothom per deu anys. Ara demana solucions concretes, clares, ràpides. El partit que faci això és el partit del demà. La Lliga ho pot fer perquè és l'únic partit català que té gent preparada. Hom s'ha de decidir perquè s'està destruint el sistema català bàsic. Es hora de fer quelcom i de fer-ho amb entusiasme.

Josep Pla

DOCUMENT 156

LA VEU DE CATALUNYA — 4 Febrer 1932

Autor: Editorial — Pàg. 1

LA REALITAT DE L'ENSENYAMENT

Les notes oficioses dels organismes de l'Estat o de l'Ajuntament que cerquen solucions a l'afer de les ensenyances que hi havia en mans dels Jesuïtes, tenen un interès extraordinari a assegurar que res no serà destruït i que continuaran els estudis com fins ara, amb un altres personal docent.

Com fins ara ? Es evident que no. L'organització d'un ensenyament no es redueix a ocupar uns edificis, unes classes, unes cadires, unes taules. Un ensenyament és, per damunt de tot, un esperit, una qualitat. I és evident que la qualitat, l'esperit de l'ensenyament que els pares de família, en ús d'un dret elemental, reconegut per la Lliga de les Nacions, cercaven per a llurs fills en els col.legis dels Jesuïtes, no seran pas el mateix esperit ni la mateixa qualitat que els puguin oferir ara els organismes oficials.

Tampoc no és exacte, com diuen aquestes mateixes notes oficioses, que amb la incautació dels edificis que ocuparen els Jesuïtes pugui resoldre's en bona part el problema de l'ensenyament primari de Barcelona, en edificis destinats ja a finalitats de cultura i ensenyament. Si hi romanen els mateixos alumnes, no hi haurà lloc per a encabir-ne de nous. Si els vells alumnes no volen continuar

a unes aules, que ja no seran les mateixes aules on iniciaren llur formació, encara que les parets siguin les mateixes, aleshores seran ocupades per alumnes nous, però sempre els antics deixebles restaran sense un lloc on prosseguir llurs estudis. Tot el més, doncs, hi haurà un canvi d'alumnes, però no un augment dels nois que gaudeixin dels beneficis de l'escola. I no parlem pas dels mestres. Per atendre les necessitats noves, caldrà desballestar els grups escolars vells, o els tot just enllestits.

No oblidem les nobles i sinceres paraules del senyor Fernando de los Ríos, el ministre d'Instrucció Pública, al qual ningú no podrà notar de reaccionari. I no oblidem, per damunt de tot, les xifres, les dades que donà sobre escoles i sobre mestres. Concretant-se solament a Madrid i Barcelona, el senyor Fernando de los Ríos donà les dades següents:

A Madrid

Nois de les escoles públiques	37.000
Nois de les escoles privades, religioses principalment	44.000
Nois sense escola	45.000

A Barcelona

Nois de les escoles públiques	25.000
Nois que no reben ensenyament o el reben en escoles privades, religioses la immensa majoria .	120.000

A més a més, el Ministre d'Instrucció Pública afegí les següents dades:

Pessetes que es necessiten en pressupost per a crear les 8.000 escoles que es creuen necessàries per a suplir l'ensenyament religiós . . . . . 160.000.000.

Màxim esforç en pessetes que podrà ésser realitzat enguany 25.000.000

Cal afegir que la totalitat del pressupost eclesiàstic no ha passat mai de 62.000.000 de pessetes i que en aquelles xifres no van incloses ni les escoles de segona ensenyança, ni els hospitals, ni les atencions d'assistència social i altres anàlogues.

Amb la totalitat del pressupost eclesiàstic no n'hi ha, doncs, ni per atendre la tercera part dels serveis que presten les ordres religioses solament en l'ensenyament primari.

Aquestes realitats vives no poden ésser oblidades mai pels homes que tenen la responsabilitat del poder i dels seus actes.

I no s'hi val, en els moments severs d'aquest drama històric, a entretenir el país ni a desviar l'opinió amb notes oficioses d'una tendència evident.

DOCUMENT 157

LA VEU DE CATALUNYA — 10 Febrer 1932

Autor: Josep PLA — Pàg. 1

RES DE NOU AL SUD-OEST

No hi ha res més divertit, aquests dies, que llegir les intermitents i terribles filípiques que segreguen certs escriptors polítics catalans quan algun home públic de Madrid es llança a dir el seu franc sentir sobre la qüestió catalana en general i l'autonomia en particular. Com que generalment aquests homes públics han estat durant una llarga temporada sants de la devoció dels escriptors que esmentem, les segregacions que produeixen aquests escriptors estan impregnades del profund menyspreu que solem aplicar a les il.lusions fallides. Així Maura, que és el polític que ha fet més pel canvi de règim, després del General Sanjurjo, fou tractat, a seguit del seu discurs del Cinema de l'Òpera, amb la violència corresponent. I Rovira i Virgili, davant del discurs del senyor Melquíades Alvarez, parla de Romero i Robledo! Soldevila també descobreix la pólvora i s'indigna admirablement. La llista és extensa i ens estalviem de fer-la per no perdre més temps.

Parlar de Romero i Robledo davant d'un discurs fet per una de les més il.lustres personalitats del règim i després de nou o deu mesos d'haver-se declarat la felicitat i la llibertat del país, no deixa de fer una certa impressió. Però, ¿no podríem meditar un moment? Quan els senyors que esmentem rompen aquestes llances, de dues coses l'una:

o demostren una inconsciència mental profundíssima, puix que fan suposar que creien que el mer canvi de l'habitant de la Plaça d'Orient faria canviar les personalitats cristal.litzadíssimes de la política de Madrid, o demostren que llur criteri ha estat donar al poble gat per llebre, perquè sabien el que passaria i han pronesticat que passaria tot a l'inrevés. Jo m'inclino a creure que això és degut a inconsciència mental i a la tendència a la incoherència que sol observar-se en les persones oficialment assenyades d'aquest país. Del contrari no s'explicarien pas aquests escarafalls d'ara i aquesta necessitat de descobrir la pólvora que es nota avui a Catalunya a cada moment.

Ací, en aquestes columnes, la posició és molt més sòlida. Una cosa tan adjectiva, tan superficial com un canvi de règim, no pot desviar el curs de res i menys el curs de la formació del personal polític d'un país. El senyor Maura d'ahir és el mateix que el d'avui; el senyor Alvarez d'avui és exactament igual que el d'ahir. Podria ésser diferent ? Només el fons d'invencible provincianisme que es troba sempre en certs sectors de la política catalana aparentment més moderna, pot fer creure en aquestes màgiques transmutacions que anhelen els suposats observadors més fins.

He viscut els vuit o nou primers mesos del règim a Madrid. Sobre Catalunya, sobre els nostres problemes, ¿ Què s'observa a Madrid ? ¿S'ha produït algun fet nou, alguna circumstància, algun corrent profund capaç de desviar el curs de la història d'aquest país? ¿Es troba algú, a la capital de la República, que estigui profundament convençut --com nosaltres mateixos-- dels avantatges

de la descentralització i de l'organització federativa? ¿ Es troba algú que cregui tan sols que l'Estatut serà millor per a tothom i accelerarà el progrés del país ? ¿ Hi ha algú que, assabentat de la terminologia moderna, sigui capaç de donar-li el mateix sentit que li donem nosaltres ? Jo no he trobat encara ningú, no he llegit res, no he escoltat cap paraula que permeti de suposar que s'ha produït una variació en la marxa d'un corrent que a Catalunya judiquem, tant com perniciós, equivocat.

I doncs --direu potser--, ¿ com es compagina tot això amb la concessió de l'Estatut?

De l'Estatut, quan sigui aprovat --responc-- ja en parlarem. Tinguem paciència uns mesos més. Però el fet és aquest: l'Estatut que s'obtingui no serà pas el producte de la convicció ni l'admissió franca d'una teoria. La República espanyola no té cap contingut polític propi. Es i serà una imitació, en minúscul, del sistema de la República Francesa. Ara, però, el que domina ací és la terminologia dels departament del Midi --maçoneria, radical-socialisme, retòrica pomposa i inconsistent. Treieu la conseqüència i digueu-me si el més lògic no seria una política d'unió sagrada en tots els frons d'aquest país.

Josep Pla

DOCUMENT 158

LA VEU DE CATALUNYA — 17 Febrer 1932

Autor: Editorial — Pàg. 1

EL RELAXAMENT MORAL DELS COSTUMS

El Director General de Seguratet, senyor Ricardo Herráiz, en donar compte de la seva dimissió als periodistes de Madrid, digué que el plany de l'opinió, quant a l'estat d'inseguretat pública era just. Afegia que no era atribuïble a deficiències d'organització o disciplina de la policia espanyola, que conceptuava una de les millors del món. Confessava, tanmateix, que les estadístiques denunciaven un augment en la delinqüència i ho atribuïa al relaxament moral dels costums.

Es natural que el Director General de Seguretat elogiés l'actuació de les forces a les seves ordres. Es evident també que la policia espanyola ha millorat molt durant els darrers anys, sobretot d'ençà de les reformes del senyor La Cierva. El fet de tractar-se de qui fou un adversari polític nostre, no ens ha de privar de retre-li aquesta justícia. Malgrat tot, ens sembla que el Director General de Seguretat ha extremat, en aquest punt, el seu optimisme.

Però el més important de les seves declaracions ha estat la constatació del fet que les estadístiques demostren un augment en la delinqüència. Aquest fou, precisament, un dels punts que causaren impressió més profunda en la memorable conferència donada per Joan Ventosa i

Calvell al Círcol de la Unió Mercantil de Madrid. Els que aleshores qualificaren de derrotista el nostre il.-lustre amic, per haver realitzat l'obra patriòtica de cridar l'atenció dels governants envers un símptoma tan greu, hauran pogut veure ara que no féu altra cosa que anticipar-se a revelar una situació inquietant. L'autoritat del Director General de Seguretat en aquesta matèria és inqüestionable i confirma plenament un dels punts que han estat més discutits en la conferència del senyor Ventosa.

Sí; la realitat és aquesta, i és una realitat gens encoratjadora. Cal fixar-s'hi serenament, objectivament, patriòticament. I cal, per damunt de tot, esbrinar les causes que produeixen tan deplorables efectes. El Director General de Seguretat n'assenyala el relaxament moral dels costums. Es cert. L'ambient moral que avui respira el país és deplorable. Per a convèncer-se, no cal sinó llançar una ullada damunt dels quioscos de periòdics i publicacions de tota mena. Un dels més populars diaris de Madrid advocava dies enrera, obertament, perquè fos autoritzat altra vegada el joc. I, reduint encara l'anècdota a categoria, veurem com és natural, tristament natural, que, mentre a les propagandes dels partits i àdhuc als actes dels governs es posa en litigi i fins i tot s'anul.la l'essència mateixa del dret de propietat, augmentin els delictes contra la propietat, en les seves diferents formes. Quan tot el respecte a la vida humana es redueix a una abolició teòrica de la pena de mort, mentre els pistolers d'ofici, els que fan de la "Star" o de la "Parabellum" una eina de treball, troben impunitats i complicitats en homes i organitzacions polítiques que exerceixen autoritat i tenen jurisdicció, no és estrany que augmentin també els delictes contra les persones en llurs di-

verses manifestacions.

Cal, doncs, reaccionar contra totes aquestes causes de l'augment de la delinqüència. No és pas possible de prescindir dels postulats essencials de la moral. No és lícit que segueixi dominant una confusió d'idees que porta fatalment una confusió de conductes. En cap cas i sota cap pretext no és lícit de donar bel.ligerància, sigui el que sigui l'apel.latiu que adoptin, a assassins i atracadors vulgars.

Els dirigents de la comunitat governant encara són a temps de reflexionar. Es troben davant de fets incontrovertibles, no davant d'opinions dubtoses. Hi ha un augment de delinqüència, que confirmen les estadístiques. Hi ha una relaxació moral de costums, que comprova la policia. Els interessos permanents del país n'exigeixen el remei.

DOCUMENT 159

LA VEU DE CATALUNYA — 17 Febrer 1932

Autor: Editorial — Pàg. 1

HI HA UNA OPINIO CATOLICA AL MON

El cardenal Bourne, primat d'Anglaterra, personalitat de renom universal, acaba de dir aquestes paraules que no necessiten comentari: "No ens interessen les qüestions polítiques d'Espanya, però els drets de l'Església en aquell país necessiten de tots els catòlics del món, i per això hem d'aixecar les nostre veus de protesta contra els actes persecutoris portats a cap pel Govern espanyol, i hem d'expressar la nostra més profunda simpatia per les víctimes d'aquells actes."

El comte d'Hunyady, cap del nou partit cristià independent, ha dit també, en plana Cambra hongaresa: "El que passa a Espanya no pot ésser indiferent a Hongria. El Govern espanyol ha pres iniciatives que inquieten la consciència catòlica universal. Sense distinció de religions, cal que tothom s'uneixi a la nostra protesta."

Veus anàlogues han ressonat a Alemanya, a Bèlgica, a Holanda, arreu del món. Veus que han ressonat a llavis de personalitats eminents, que tenen un nom a la història de llur país i a la història d'Europa.

Quan semblava imminent la publicació del decret de dissolució de la Companyia de Jesús, nosaltres advertírem lleialment el que passaria. No es tractava sols del

que havia d´ésser per als governants espanyols el primer de tot: del patrimoni espiritual del país i del sentiments d´una gran part de l´opinió pública, la majoria segons testimoniatges no gens sospitosos. Es tractava, a més a més, de l´opinió catòlica del món, ofesa temeràriament i sense cap necessitat.

Perquè existeix al món una consciència catòlica, una opinió catòlica; consciència i opinió que invoca el cardenal Bourne, cam han invocat altres personalitats il.lustres. Els actuals dirigents de la comunitat governant han oblidat això, com han oblidat tantes altres coses. Avui com avui, la política interior d´un país no pot ésser concebuda com vint anys enrera. La nissaga humana tendeix a l´abolició de la distància i aquest fet crea una interdependència més gran entre els pobles, que aspiren a una solidaritat i a una cooperació universals. Cada dia amb més vigor els pobles es senten col.laboradors d´una tasca de conjunt. La política interior dels pobles es va convertint així en episodi de la política universal. Un tiroteig a Xang-Hai pertorba la cotització de la pesseta. La dissolució de la Companyia de Jesús a Espanya repercuteix en la consciència catòlica del món.

Si els dirigents de la comunitat governant s´hi fixen, veuran amb tota precisió l´abast de llur obra. Als moments que cal eliminar en les relacions internacionals tots els elements de recelosa desconfiança, s´ha ferit imprudentment el sentit religiós de tots els catòlics del món. Veus autoritzades, veus que tenen un prestigi i un ressò universals, parlen ja de persecucions i en protesten.

I és creada aquesta enutjosa situació quan, arreu d'Europa, totes les forces permanents de la història es preparen per a resistir i vèncer les escomeses del comunisme contra l'essència mateixa de la civilització occidental, de la civilització cristiana, que és la nostra civilització. Els mateixos elements de la comunitat governant, per propi impuls o a contracor, s'han vist obligats a resistir aquelles escomeses. Però, en lloc de presentar-se davant d'aquest enemic formidable i efectiu amb un front unit i compacte, es presenten amb un país dividit en els seus sentiments més íntims i disassociat oficialment dels nuclis catòlics de tot el món, nuclis que constitueixen arreu d'Europa veritables seleccions i que en la lluita contra les noves formes de barbàrie ocupen llocs de distinció i algunes vegades, com a Bèlgica i Alemanya, per no esmentar sinó dos exemples típics, hi exerceixen una influència decisiva.

DOCUMENT 160

LA VEU DE CATALUNYA — 28 febrer 1932

Autor: Editorial — p. 1

LES RESPONSABILITATS POLITIQUES

Dèiem l'altre dia que, destriades les responsabilitats de gestió, exigibles sempre, calia fixar concretament les responsabilitats politiques de la Dictadura. Per aconseguir-ho efectivament, dintre de les limitacions que les circumstàncies imposen, mort del dictador i caiguda de la dinastia, cal assenyalar serenament el periode d'excepció.

La Comissió de Responsabilitats deles Corts Cosntituents, en el seu dictament, determina el periode de la Dictadura en aquesta forma, que ens sembla acceptable:

"Se fundamenta la propuesta de pena en considerar a este delito contra la forma de gobierno, como continuidad del de rebelión militar de 13 de septiembre y a los componentes del Gobierno de Dictadura de 1925 y cuantos posteriormente en él tomaron parte, presididos por el general rebelde, cooperadores de aquel poder faccioso que por la fuerza de las armas se impuso, no pudiendo cerr-arse a nuestro ver el paréntesis juridico que en la primera de esas fechas se abre para enjuiciar a los delicuentes possibles, en tanto no se cerra

se el parèntesis històrico que abren los hechos mismos y que no concluye hasta el momento en que un Gobierno anuncia su propósito, al constituirse, de volver a la normalidad constitucional y tal propósito toma cuerpo en actos reveladores de su sometimiento a la soberania del pais"

D'aquests mateixos antecedents del dictamen cal d deduir que el periode de dictadura resta clarament delimitat per aquestes dues dades: 13 de setembre de 1923 i 30 de gener de 1930.

Però en les propostes de responsabilitats que han publicat els diaris hi ha uns paràgrafs que diuen el - seguent:

"Se incluye también en las responsabilidades definidas en el articulo primero y sancionadas en el segundo de esta ley, a quienes ejercieron cargo con autoridad politica administrativa, otorgado por el gobierno que presidió el general Berenguer y por el que le sucedió bajo la presidencia del capitan general de la armada don Juan Bautista Aznar, pero respecto de ellos la sancion queda limitada a sus componentes y a quienes - ejercieron cargo de subdirector, de subsecretario, directores generales no técnicos, embajadores no pertenecientes a la carrera diplomática y gobernadores civiles, alcanzando a los nombrados desde el 30 de enero de 1930 hasta el 12 de abril de 1931.

Es evident que el govern del general Berenguer va cometre errors funestos. Però aquests errors, com tots

els que cometen els governs, són sotmesos a la sanció del sufragi i de la història. El govern del general Berenguer no fou un fovern de dictadura. Es constitui, - precisament, per a posar un terme a la dictadura i restablir la normalitat constitucional. En constituir-se, ja "anuncià el seu propòsit de tornar a la normalitat constitucional", i aquell propòsit "prengué cos en actes reveladores de la seva submissió a la sobirania del país".

Cal no oblidar que formaren part d'aquell govern personalitats que havien prres part activíssima en les conspiracions contra la Dictadura. Tan aviat com s'encarregà del Poder, el govern del general Berenguer jurà la Constitució que havia tingut en suspens la Dictadura. Reintegrà els ciutadans en l'exercici dels drets polítics. Tots els seus acords foren sotmesos expressament a la ulterior sanció de les Corts. Evità envair m matèries pròpiament legislatives. Amnistià o indultà tots els perseguits per la dictadura. Tornaren a la pàtria els proscrits. No solament els catedràtics i els funcionaris foragits per la dictadira foren reintegrats als seus llocs, amb el pagament de tots els havers endarrerits, sinó que foren creades a Madrid càtedres per a homes com Fernando de los Rios, que era a Granada. Fou restablerta la jurisdicció contenciosa-administrativa. Les multes extrareglamentàries foren anul.lades i decretada llur devolució mitjançant concessió de crèdits per les Corts, que encara no han estat votats. Foren autoritzats actes públics de caràcter polític tan d definit, com el del senyor Sànchez Guerra a la "Zarzue-

la", el del senyor Melquiades Alvarez a la "Comedia" i el del senyor Alcalà Zamora a Velència. De tots aquests actes la premsa pogué donar àmplies ressenyes, àdhuc amb els textos taquigràfics dels discursos. Si la llibertat de la premsa fou sotmesa a brusques oscil.lacions, cal no oblidar que els elements revolucionaris produïen co constants alteracions de l'ordre públic que obligaren el govern, com a tot govern, a adoptar mesures de defensa. El govern del general Berenguer convocà el Parlament tan aviat com ho permetè la formació del nou Cens electoral, demanada per l'opinió. La declaració ministerial del 13 de novembre de 1930 anunciava la convocatòria de Corts i la tasca que havia d'ésser sotmesa a llur deliberació. Fou fixada la data del primer dia de març de 1931 per a la celebració de les eleccions, es restabliren les garanties constitucionals, s'inicià el període electoral, i, quan sorgí com un entrebanc l'an anuncí de l'abstenció d'importants forces politiques - aquell govern dimití. Es a dir, dimiti pel sol fet de no haver pogut celebrar els eleccions. Tot això és ben bé al contrari d'una dictadura.

Quant a Catalunya -- i fóra deslleial no recordar -ho --, el govern del general Berenguer, en un any d'actuació, ana reparant dia per dia els greuges que la dictadura havia inferit als sentiments, als ideals i als interessos de Catalunya i amnistià o indultà els presos o els exiliats polítics, des dels encartats en el procés de Garraf a Francesc Macià.

El govern de l'almirall Aznar tingué com a primera

i principal preòcupació precipitar la consulta electoral al país. Restablí totalment les garanties constitucionals. Liquidà les sublevacions militars de desembre (Jaca i Cuatro Vientos) amb l'indult del capità Sediles i del govern revolucionari. Convocà immediatament eleccions. Amb una llibertat de premsa i de tribuna que Espanya no havia conegut mai ni a tornat a conèixer després, sesne lleis de defensa de la República ni de defensa de la Monarquia, aquell govern mantingué l'ordre públic, millorà la cotització del signe monetari del país i realitzà unes eleccions sinceres, les més sinceres que s'havien celebrat mai a Espanya i molt més sinceres que s'han celebrat després. I davant el resultat de les eleccions, la seva única preocupació fou que restés acatada la voluntat del país i que la transmissió de poders es realitzés sense estralls i sense perills per als interessos permanents dels pobles espanyols. Aquell govern prestà un servei eminent al país, reconegut per tothom. Es ridícul intentar ara demanar-li responsabilitats politiques i precisament per aquells que poden ostentat el títol més noble de llur possessió gràcies a la lleialtat i a l'abnegació amb què aquell govern servi la Constitució i la Llei per a salvar altíssims i interessos.

Oblidar ara tot això constituiria una lamentable equivocació en els estadistes i una tremenda ingratitud en els homes.

Queden encara per examinar diveros aspectes del d dictamen emès per la Comissió de Responsabilitats, però aquest punt serà objecte d'un altre article.

DOCUMENT 161

LA VEU DE CATALUNYA — 7 març 1932

Autor: Editorial — p. 1

A l'ENTORN DE LES RESPONSABILITATS

En articles anteriors hem parlat ja de les diferències entre les responsabilitats de gestió i les responsabilitats politiques de la Dictadura. També hem concretat el període d'aquestes responsabilitats polítiques i la diferència essencial que existeix en aquest punt entre els governs del general Primp de Rivera i els del general Berenguer i l'almirall Aznar.

Avui parlarem d'altres aspectes d'aquesta complexíssima questió.

En els textos dels dictàmens que han publicat els diaris hi ha detalls realment inadmissibles i, a més a més, impracticables. Entre les persones excloses de les sancions que contenen els projectes n'hi ha aquelles que ocupin o hagin ocupat càrrecs que portin anexa autoritat politico-administrativa o missions de confiança conferides, pel govern provisional de la República i les que figuraren en les candidatures de coalició republicano- socialista en les eleccions del 12 d'abril, encara que haguessin estat vençuts. En canvi, els que no reuneixen aquelles condicions cessaren en els càr-

recs, que ocupin, encara que siguin d'elecció popular.

Difícilment podria idear-se una combinació més radicalment antidemocràtica i fins i tot anticonstitucional. Mentre els que han estat elegits pel cos electoral són objecte de sancions, en resten ... els que han estat rebutjats nominalment pel poble. Si com diu el segon paràgraf de l'article primer de la Constitució, "los poderes de todos sus órganos emanan del pueblo", no es consebible que hi hagi cap rehabilitació ni cap sanció politica superiors a les que pugui imposar la voluntat del cos electoral.

Antoni Maura, que fou no solament un polític honest sinó l'esperit més sincerament liberal i democràtic entre els governants dels antics partits de la monarquia sostinguè sempre aquesta doctrina parlamentària i aplicà en els casos prou coneguts de les actes de ... i Azzati. Políticament, qui imposa o aixeca les sancions definitives és el cos electoral en funcions de sobirania.

Per aquesta mateixa raó són també inadmissibles les disposicions que tendeixen a evitar la reducció o extinció d'aquestes penes, per via d'indult ni amnistia. En aquestes matèries les Corts actuals no poden hipotecar la sobirania de les Corts futures. D'altra banda, el rigorisme de sancions d'aquesta mena és impracticable. No cal sinó recordar les llistes que formaren els aliats, les primeres potències del món, vencedores en la guerra gran, per a castigar els hipotètics culpables de la terrible calamitat. Ni fou intentada seriosament l'extradició del Kaiser ni fou evitat que Hindemburg ocupés la

Presidència de la Republica alemanya, amb els consentiment i el respecte de tothom.

Un altra dificultat pràctica que ofereixen els dictamens coneguts és la seva extinsió. Tot el que les sancions guanyarien en extensió ho perdrien en intensitat, i ens trobariem que mentre anem extenent l'òrbita de les responsabilitats politiques acabarien per esvair-se totalment les responsabilitats de gestió. I quant a les mateixes responsabilitats politiques hi ha a les excepcions que hem esmentat una contradicció tan monstruosa que amb ella sols n'hi ha prou per a impossibilitat les sancions.

I no parlem d'altres aspectes marginals com el fet d'incloure entre les persones dignes de sanció els caporals i sots-caporals dels Somatents, sense excloure els de Catalunya, existents de segles abans de la Dictadura i que, recentment a Berga i a Terrasa, han merescut elogis tan efusius de les autoritats militars de la República, "escrivint, segons els mots textuals, una nova pàgina de glòria en la copiosa història d'aquesta inimitable Institució."

Resumint, doncs, aquesta qüestió, cal:

a) destriar les responsabilitats politiques de les responsabilitats de gestió.

b) distingir entre els governs de la Dictadura i els del general Berenguer i l'almirall Aznar.

c) concretar les responsabilitats en els casos con

crets, sense diluir-les en una extensió impracticable.

d) respectar la sobirania del poble expressada en les urnes electorals.

e) No oblidar que les màximes responsabilitats polítiques han quedat extingides amb la mort del dictador i la caiguda de la dinastia.

DOCUMENT 162

LA VEU DE CATALUNYA — 19 Abril 1932

Autor: Francesc CAMBO — Pàg. 1

DAVANT DE L'ESTATUT

El text del dictamen de la Comissió de l'EStatut, si està lluny, tant del projecte que plebiscità Catalunya l'any passat, com del que votaren tots els partits i plebiscitaren els Ajuntaments catalans en 1919, fóra una injustícia negar que representa un avenç molt apreciable sobre tots els textos que s'havien portat, fins ara, a la deliberació del Parlament espanyol.

Ens plau reconèixer que el dictamen llegit a les Corts és plenament acceptable com a base de discussió i fins direm que és plenament satisfactori en gran part del seu contingut.

Hi ha, és veritat, dos punts essencials --ensenyament i hisenda-- als quals es dóna una solució inacceptable: és tan evident, però, la conveniència, de tots, que es modifiquin les solucions proposades per a aquests dos extrems capitals, que confiem que l'acció de la representació parlamentària catalana aconseguirà que s'arribi a solucions satisfactòries.

Es de lamentar que els senyors Lluhí i Xirau hagin presentat en el seu vot particular una solució, per al problema de la hisenda, tan inacceptable per Catalunya com per l'Estat Espanyol. Cal esperar que en el període

delicat que s'acosta, en el qual tots els partits catalans han d'estar disposats a fer els sacrificis que calguin, els senyors Xirau i Lluhí també faran el lleuger sacrifici d'amor propi de modificar una proposició redactada a corre-cuita i sense que en poguessin pesar les conseqüències.

Dos fets hi ha que cal proclamar als quatre vents, perquè tots els catalans se n'assabentin. Es el primer, que mai el problema català no s'havia trobat en condicions tan favorables perquè li sigui donada una solució satisfactòria; és el segon, que si ella no vingués avui, durant la vida de les Corts actuals, la solució normal i harmònica del plet català en restaria formalment dificultada, amb dany igual per a Catalunya que per a la resta d'Espanya.

Es notori que són molts els catalans i els catalanistes que veuen avui amb terror la implantació de l'Estatut per la temença que l'autonomia de Catalunya caigui en mans barroeres, incompetents o sectàries. Es evident, per dissort, que els homes que dirigeixen la Generalitat han fet el possible perquè pogués sorgir aquest sentiment. Però els que som essencialment catalanistes tenim el deure de proclamar que aquell terror podrà existir sempre, i si l'autonomia de Catalunya hagués de retardar-se fins el moment que tots els catalans estiguessin segurs que els instruments de govern de la Catalunya autònoma estaran en mans que ens siguin particularment grates, l'hora de l'autonomia de Catalunya no arribaria a sonar mai.

L'única cosa que tenen dret a exigir tots els partits catalans és que les eleccions es facin segons un règim equitatiu; que l'autoritat sols intervingui per a fer respectar la llibertat dels electors i la puresa del sufragi, i que en un tribunal d'actes, que mereixi la plena confiança de tots els partits catalans, decideixi de llur validesa o nul.litat.

Si això és aconseguit, serà la voluntat dels catalans la que decidirà quins han d'ésser els homes a qui correspongui la immensa responsabilitat de guiar Catalunya en els primers passos en l'exercici del govern d'ella mateixa. I aquella decisió, sigui la que sigui, tindrem tots els partits catalans el deure d'acatar-la.

Amb aquelles garanties, que exigeix la dignitat de tots i el mateix prestigi de Catalunya, els que havem consagrat la nostra vida a fer possible que vingués el moment que sembla apropar-se, farem tots els esforços i sacrificis que calguin perquè no es produeixi de nou el fet, tantes vegades repetit en la nostra història, antiga i contemporània, que siguin els catalans els qui, per enveges i passions, ajornem l'hora de l'autonomia de Catalunya.

No hem de voler nosaltres, els homes de la Lliga, fer amb els que avui ostenten la representació de Catalunya el que altres feren amb nosaltres quan legítimament n'ostentavem el títol.

En els moments actuals, la major abnegació serà la prova del més pur i del més íntim patriotisme.

Francesc Cambó

DOCUMENT 163

LA VEU DE CATALUNYA — 26 Abril 1932

Autor: Lluís DURAN I VENTOSA — Pàg. 1

CATALUNYA HA D'ESSER GOVERNADA PER TOTS ELS CATALANS

En Cambó, en el magnífic article que publicà fa pocs dies, i En Ventosa i Calvell, en el seu discurs eloqüentíssim del Teatre del Bosc, han fixat clarament la nostra actitud davant de les contingències d'una futura manifestació de la voluntat de Catalunya. Ens agradi o no, hem d'acatar el que el poble català decideixi; però el que decideixi ell, lliurement i amb totes les garanties, i no pas el que pugui imposar ningú. Ha d'ésser el poble català, i a proporció de la part d'opinió que cada idealitat pugui demostrar, qui ha de decidir la manera com vulgui organitzar el seu propi govern; però no fóra admisible que aprofitant-se de la bona fe del poble català i del generós desig d'unió hi hagués cap partit que s'apoderés per a ell tot sol del govern, el reconeixement del qual Catalunya, en el seu conjunt, pugui obtenir.

Aquesta fixació d'actitud és interessantíssima en el moment present en què va a discutir-se, no tant una lletra d'un Estatut, com l'autonomia mateixa de Catalunya. No hem d'oblidar certs antecedents.

Amb la il.lusió de creure que l'Estatut anava a ésser discutit i aprovat en les Corts Constituents, sinó abans que la Constitució, al mateix temps que ella, en el mes

de juliol darrer, el partit que acabava de guanyar les eleccions parlamentàries, sense intervenció de cap altre partit catalanista, i només amb algun concurs d'un altre dels partits ministerials, confeccionà un projecte d'Estatut que fou sotmès a la votació del poble català el 2 d'agost. Els nostres amics no pogueren intervenir gens ni mica en la seva elaboració, ni en la seva redacció; però, cridats a votar, no podent opinar sobre detalls, ni demanar-hi modificacions ni millores, en el dilema de votar l'Estatut, que volia dir en resum, la petició d'autonomia de Catalunya, o votar contra l'Estatut, que hauria volgut dir, votar en contra de la petició d'autonomia de la nostra terra, que és base essencial de la nostra idealitat, no hi havia dubte possible. Tots els nostres amics votaren i aconsellaren que es votés el projecte d'Estatut.

Però en aquest projecte hi ha un article que ja llavors repugnà a tots els catalans que tenen viu el sentiment de la pròpia dignitat política. Després de dir-se que al mes de tenir l'Estatut força de llei, seran convocades eleccions per al primer Parlament de Catalunya, en sufragi universal directe, i d'assenyalar les circumscripcions electorals en què el nostre territori serà dividit, i el nombre de diputats per circumscripció, s'hi diu en l'article 49 que "el procediment per a l'elecció serà el que fixarà el President del Govern Provincial de la Generalitat en la convocatòria". S'acabava de fer una revolució perquè el poble no es volia conformar a la subsistència d'un règim en què una sola persona, per enlairada que fos, s'encarregués de suplir la voluntat del poble, i no obstant, s'exigia als catalans, sota pena de votar contra l'Esta-

tut, que passessin per la humiliació de conferir, a qui fos, uns poders dictatorials per a decidir com havien de manifestar, ells, llurs opinions, en el moment més transcendental de la vida política, en elegir el primer Parlament de Catalunya...

Tots els partits catalans, per un patriotisme que mai serà prou apreciat, passaren, amb tot, per aquesta imposició perquè ningú pogués dubtar de la voluntat de Catalunya, d'obtenir l'autonomia. Però s'hi passà, perquè llavors era urgent l'aprovació. I també perquè llavors el President de la Generalitat passava als ulls de moltíssims catalans, com a representació suprema de Catalunya, no com a cap d'un partit determinat.

Però des d'aleshores han passat npu mesos. Aquelles presses han resultat, desgraciadament, sense cap justificació. Ara hi ha temps per a discutir-ho bonament tot. Aquella raó d'urgència que fonamentava l'autorització dictatorial en la impossibilitat que els partits es possessin d'acord prou depressa per a la proposició d'un procediment electoral, que permetès donar als catalans el seu propi govern a proporció de la part d'opinió amb que cada partit comptés, avui resultaria ridícula i ningú s'atreveix a donar-la. Ara no pot admetre's que el poble català deixi a un atzar la decisió de les garanties amb què ha de comptar per a la lliure expressió de la seva voluntat en les primeres i més decisives eleccions.

En la Constitució de la República i en el propi Estatut s'hi consignen tota mena de garanties dels drets individuals. Ningú del Centre, ni de l'Esquerra, ni de la

Dreta, ha pretés que els drets dels ciutadans poguessin quedar a discreció d'una majoria circumstacial, que podria ésser que ni tan sols representés la majoria real del poble. El mateix dret han de tenir els catalans, de veure garantitzada llur voluntat electoral. En la Carta fonamental de Catalunya, el dret de tots els catalans de participar, proporcionalment, en el seu propi govern, ha d'estar tan garantit com tots els altres drets, i no pot pas quedar a discreció d'un partit determinat, sigui el que sigui.

Tots els restants espanyols es riurien dels catalans, si ara que ha arribat l'hora de posar-ho en clar, en reclamar d'ells que ens deixin curar lliurement les nostres coses, hi renunciéssim a fer-ho proporcionalment, per a lliurar el govern de Catalunya a una fracció només del poble català.

Lluís Duran i Ventosa

DOCUMENT 164

LA VEU DE CATALUNYA — 28 Abril 1932

Autor: Josep PLA — Pàg. 1

DAVANT DE L'ESTATUT

Coincidint amb l'article del senyor Cambó a LA VEU --article que ha tingut el valor d'exasperar els elements més unitàriament recalcitrants d'ací en un grau molt més fort que mai per cap home de l'Esquerra-- coincidint amb l'article del senyor Cambó, s'ha començat l'ofensiva contra l'Estatut. Ha començat "La Libertad", periòdic republicà, propietat del senyor March, amb un article que hom atribueix públicament al senyor Alba. L'autor de l'article que estem comentant, es donà compte d'una cosa, això és, que la posició del senyor Carner, elements molt lligat amb l'Esquerra i la Generalitat, representant alhora de considerables interessos i també ministre de Finances, estava en una situació favorable per ésser maniobrat eficaçment. L'article de "La Libertad" plantejà el cas del senyor Carner en un to superior, de tota manera, al to general que en altres temps es tractaven les coses de Catalunya. El senyor Carner contestà a la seva manera, i potser hauria pogut estar una mica més hàbil del que estigué. Un ministre no pot dir mai que en virtut del seu càrrec ha hagut de perjudicar interessos particulars. I no ho pot dir perquè les coses poden canviar i se li poden tornar les pilotes perfectament. Però en fi el senyor Carner és un home abundant, impulsiu, un veritable soldat romà. La seva resposta té la importància que té. "La Libertad" li respongué. Total: no res. No s'havia aconseguit ni un sol moment, ni amb

la intenció dels uns, ni amb els errors dels altres, descompondre ni un plec de la cara dels elements responsables --del senyor Azaña concretament.

Si tot això no hagués coincidit amb els rumors que aquests dies han circulat a la Borsa sobre l'Estatut, que hom persisteix a presentar com un element de ruïna per a Espanya, com un pretext que servirà perquè el sistema econòmic del país quedi trossejat, no hauria passat absolutament res. Però tot això influeix lentament sobre la gent. Aquests rumors alarmistes van creant una sèrie de llocs comuns que la gent usa i manipula a les taules dels cafès. D'aquesta manera hom va fent l'ambient i es va preparant aquell estat de nerviositat al voltant del Congrés, que és un element tan nociu en el moment de discutir una llei.

Aquesta vegada, però, és d'esperar que la classe política tindrà més serenitat que abans, i aguantarà la diversitat febrosa dels moviments del carrer. El senyor Azaña és un home fred. Està convençut que donar a Catalunya una mica de llibertat, farà un gran bé a Espanya. Està disposat a defensar l'Estatut al Parlament. El senyor Azaña té, ensems, un gran prestigi. Al Parlament no té obstacle, no té enemic. En termes generals es pot afirmar que és un instrument que el President manipula amb tota llibertat. Aquesta és la garantia principal que té Catalunya. Es una garantia molt més important que les declaracions de l'ESquerra.

Tot això vol dir que l'Estatut tindrà una tramitació molt dramàtica, o, per contra, una tramitació molt fàcil?

Depèn. En principi tot fa pensar que la tramitació serà complicada, perquè serà difícil de mantenir la disciplina dels partits. Els caps de grups estan compromesos amb l'Estatut; però molts diputats, a l'hora de votar, veuran la qüestió a través de la situació electoral a la seva província. Aquesta és una de les característiques i un dels inconvenients de la democràcia. Però respecte de la coherència que podran mantenir els diputats de la majoria, l'actitud del President del Consell pot ésser decisiva. En tot cas, la presència del senyor Azaña al banc blau, és una garantia per al bon èxit de les negociacions finals. Ací hom creu que el senyor Azaña és l'únic polític capaç de fer cedir, si és convenient, no sols els representants de part castellana, sinó als diputats catalans. Aquesta idea es basa, al nostre entendre, en una visió clara del joc polític i en la mateixa naturalesa de les coses.

Nosaltres ja tenim el mètode i el punt de vista traçats. L'article del senyor Cambó ens haurà de servir de guia permanentment. Creiém que en aquest moment l'article conté una lliçó magnífica, i és, a més a més, l'únic mètode de treball eficient.

Josep Pla

DOCUMENT 165

LA VEU DE CATALUNYA — 30 Abril 1932

Autor: SPECTATOR — Pàg. 1

DE LES GRANDIOSITATS ESPECTACULARS

La setmana vinent serà la primera setmana de passió dels parlamentaris catalans. S'acosta un moment transcendental en la història del catalanisme. Va a donar-se una gran passa. Els catalans, tots els catalans, haurien d'estar orbs o traïdors a l'ideal col.lectiu si no haguessin aprofitat aquesta gran avinentesa històrica marcada pels cataclismes polítics dels darrers anys a Espanya. De la tàctica, de l'estratègia, de la confiança, de l'entusiasme, del moviment i conducció de les masses, com de l'habilitat en la diplomàcia i en l'enginy, depenia que la gran passa a donar fos més llarga o més curta, més insegura o més ferma, més fàcil o més difícil. Hem parlat d'això en cada oportunitat i escaiença. Ara no és hora d'entretenir-nos en planys ni en crítica del que hauria pogut fer-se i com hauria pogut fer-se. El moment és d'unió i concentració d'esforços. Formem un front únic i aquest fet encoratjador serà el criteri de les nostres cròniques. Som seguidors d'un ideal, i aquest ideal és la fita extrema de totes les nostres activitats.

- - - - - -

Es un axioma polític que cap moviment nacionalista és idèntic a un altre. El nostre no pot assimilar-se al flamingant, ni a l'irlandès, ni al txec d'abans de la

guerra. Ni menys pot assimilar-se a d'altres moviments existents dins el clos peninsular, com el basc i el gallec, malgrat la identitat de la força adversa que ens és comuna. Precedents històrics, massa social, orientacions ideològiques, procediment de lluita, objectius immediats, diferencien uns moviments dels altres. La interferència del principi biològic, històric i polític comú, amb la distinta realitat present, actual, de cadascú, produeix el plantejament de cada problema en termes diferents. Hi ha, redicalment, diferenciació en els termes concrets, bàsics i substancials, de cada qüestió. Hi ha també diferenciació en les formes externes, espectaculars.

Hi ha moviments forts en la doctrina. N'hi ha d'audaciosos en l'aprofitament de les catàstrofes històriques. N'hi ha de famosos en la protesta i en la violència. N'hi ha de moderats en acció de força i ensems inalterables en l'exigència política. Tots ells poden estar dotats de la màxima densitat en l'ambició col.lectiva. El fet que els uns siguin més violents i els altres més calmats, els uns més impacients i els altres més pacients, els uns amb un llenguatge maximalista i els altres amb un llenguatge eufemístic, no vol pas dir, necessàriament, que els uns sentin amb major profunditat i extensió que els altres l'ambició de la col.lectivitat.

- - - - - -

Els catalans hem reeixit en la grandiositat de les manifestacions ciutadanes. Ningú, en això, no ens pot passar la mà per la cara. Aquesta és la nostra originalitat en l'expressió del dolor col.lectiu. Grans masses

humanes, fluents com un riu magnífic, sota un sol dominical, amb gallardets, senyeres, pancartes i mocadors voleiants. Aquesta és la tradició que inaugurava la Solidaritat. Els nostres grans poetes la cantaren, amb llur intuïció de grans representatius. Si --durant la Dictadura, per exemple-- les manifestacions dels contraris eren lúgubres com un enterrament, l'enterrament dels nostres homes insignes prenia l'exultança, el volum i l'abast de les manifestacions cíviques.

Davant aquestes grandiositats espectaculars, els estrangers prenen un aire preocupat o es llancen a l'anunci de cataclismes. Ignoren el nostre tarannà; ignoren que, en les nostres latituds, les paraules i els gestos no tenen pas el mateix valor que en indrets més septentrionals. Som mediterranis i, si no ens ofega l'estètica, com pretenen els austers empedreïts i ferrenys, sabem nedar per damunt de l'estètica, tot guardant la roba de la realitat. Alguna cosa també se'ns ha encomanat d'aquell defecte o virtut hispànica que té per expressió la disparitat entre la lletra i el fet, entre els mots i la vida autèntica. Es dicten lleis, es proclamen constitucions, hi ha una marxa arbitrària de la política, que no coincideixen sinó rarament amb el costum, amb la constitució real del país i amb la marxa viva del cos social. La política i la vida real segueixen evolucions distintes, que de vegades són paral.leles, que d'altres s'acosten, que d'altres s'interfereixen, però que mai no es fonen en una sola evolució.

Entre els projectes de solució, pel moment, de la qüestió catalana hi ha l'Estatut, aprovat per referèndum pel nostre poble; hi ha el vot particular dels par-

lamentaris, el qual és la reducció d'aquell Estatut a les possibilitats de la Constitució, que votaren la major part d'ells; hi ha el dictamen de la Comissió parlamentària, que és una reducció de l'Estatut per sota del que permet la Constitució; hi ha, o hi haurà, d'altres vots i esmenes que seran, o bé intents de conciliació entre el dictamen i el vot particular dels catalans, o bé reduccions per sota del dictamen.

Diumenge passat, amb aquesta fàcil espontaneïtat que ens caracteritza, es féu una gran manifestació per la integritat de l'Estatut que refrendà el nostre poble. I al davant de la manifestació hi havia els parlamentaris catalans, els que saben que aquesta integritat és inassolible. Hipocresia? Joc doble? Diem, rodonament: no. I diem rodonament no, perquè els fets són més complexos que les categories lògiques. Tot espectador es desorientarà, per força, si només pren esment de les aparences.

Volíem dir, tots plegats, que el nostre ideal no s'atura ni està folgadament encabit a dintre una solució de compromís, com són totes les solucions polítiques. Que en el moment d'assolir una part --jo dic gran part-- de l'ideal, recordàvem la integritat de l'ideal popular. El poble volia fortificar l'ànim dels seus representants.

Tots portem a la consciència aquesta convicció; que l'ideal, més que una finalitat en si, és un estímul de superació per a la vida individual i col.lectiva. Ens assenyalem un ideal obsolut com a fita extrema, persuadits que potser no l'assolirem mai, però que hem de treballar sempre, sense recular ni un instant, cap a l'acos-

tament envers l'ideal. I, a fi de comptes, es tracta de saber si la part de lliure disposició que ara ens sigui reconeguda és suficient perquè s'hi puguin encabir i fructificar els nostres dalers, que són en primer lloc els de restaurar la nostra consciència col.lectiva. I tots sentim que això serà, ara, possible si no manca seny, ni entusiasme ni patriotisme.

"Spectator"

DOCUMENT 166

LA VEU DE CATALUNYA — 5 Maig 1932

Autor: SPECTATOR — Pàg. 1

LES RAONS PERMANENTS

En començar la discussió de l'Estatut apareixerà, darrera d'ell, un fantasma: El Pacte de San Sebastián. Els uns el veuran com una garantia, una signatura, un compromís. Els altres, com una intimidació, o una nosa. Els uns el consideraran com una ombra protectora i els altres com una ombra fatídica. Objectivament, realísticament, preferiríem que no es parlés del Pacte famós. Però nosaltres no comandem els esdeveniments. Serà evocat el fantasma i serem forçats d'acarar-nos amb ell. Tant els que li porten simpatia com els que li porten temença, tots l'esguardaran amb ulls inquiets.

Nosaltres donem per acabada la polèmica sobre el Pacte. L'endemà d'acomplir-se, fa prop de dos anys, en diguérem tot el bé i tot el mal que en pensàvem. No renovarem els nostres arguments de llavors. Resumirem. Era bo el pacte perquè comprometia personalitats del camp republicà que tenien més aviat una significació anticatalana i que, cas de reeixir el canvi de règim, esdevindrien personalitats de primer rengle en la nova situació i en el nou Parlament. Era dolent perquè establia uns tràmits que podien resultar entrebancadors, i no precisava res quant als resultats finals. Férem, malauradament, profetes: Algunes d'aquelles personalitats --Maura, Prieto-- no han desmentit, en la pràctica, llur fòbia anticatalana.

El Pacte ha estat una nosa, per a la solució del plet català, a partir de l'endemà mateix de la proclamació de la República. Se'ns ha imposat uns mètodes que per força havien de conduir a l'enervament, a la retallada, a l'aixecament de passions, al descontent "a priori".

- - - - - -

En totes les versions donades del Pacte hi ha aquests tres punts d'acord. Es reconegut el fet diferencial, la personalitat catalana. La constitució que es donin els catalans garantirà els drets individuals. L'Estatut de relacions entre Catalunya i l'Estat central serà sotmès al referèndum popular i a la discussió de les Corts Constituents. Foren fixats minuciosament els camins; no es fixaren les facultats, les atribucions, les llibertats indispensables a Catalunya. Heus aquí, al nostre entendre, el punt greu. Tots els programes i compromisos anteriors eren encerts o desencerts, estrets o amples, però tots fixaven, més o menys, en què havia de consistir o fins on havia d'arribar l'autonomia catalana.

I ara ve la realitat. L'Estatut ja ha passat per tots els avatars. Ha estat elaborat per una Assemblea catalana. Ha estat aprovat pels Municipis. Ha estat refrendat pel poble. Ha esperat --les raons d'aquesta espera no són prou convincents-- que s'enllestís la Constitució espanyola. A les Corts --seguint la reglamentació parlamentària-- ha estat sotmès a dictamen d'una Comissió especial. En aquesta Comissió, els catalans, com a minoria parlamentària, no hi han tingut gaire més participació que qualsevol altra minoria. La Comissió ha fet el seu

dictamen. Els catalans han fet un vot particular. En una qüestió essencial, com l'ensenyament, el president de la Comissió no coincideix ni amb el dictamen ni exactament amb el vot particular. Nombre d'altres components de la Comissió han redactat d'altres vots aprticulars.

Davant una situació semblant --i deixant de banda les possibles i eventuals esmenes per afegir als vots particulars--, ¿quina actitud han de prendre els signataris del Pacte? ¿Quina solució han de defensar? ¿Quina fórmula respon, autènticament, a l'esperit del Pacte? Heus aquí el carreró sense sortida. Heus aquí per què, al nostre entendre, l'evocació del Pacte només pot portar distracció i confusió.

- - - - - -

Si desem el Pacte, quins arguments hem d'aportar? Els arguments de sempre. La nostra reivindicació històrica. La nostra força actual. La necessitat de consolidar el règim.

El catalanisme polític, el catalanisme històric, no ha volgut portar mai catàstrofes a Espanya. Ha volgut, més aviat, prevenir-les. No ha volgut aprofitar-se de la decadència, sinó aturar la decadència. Ha estat tàctica del catalanisme provocar grans corrents d'opinió --la Solidaritat, l'Assemblea de Parlamentaris-- i aprofitar-se, oportunament, de les grans avinenteses polítiques per anar a la solució del nostre plet. Les provatures poden haver fallat, però la bondat de la tàctica n'ha sortit incòlume.

Els catalanistes que feien professió de republicanisme havien d'aprofitar, per catalanisme i republicanisme, l'advenimentde la República, a fi d'obtenir la llibertat de Catalunya. Així eren lògics com a republicans i com a patriotes catalans. I els catalanistes que fins aleshores havien estat neutrals en qüestió de règim, i àdhuc doctrinalment podien continuar essent-ho, per imperatiu catalanista i per fidelitat a la tàctica de sempre, tàctica inacatable des de qualsevol punt de mira netament patriòtic. Vinqué la República i era natural que els catalans que participaren en conspiracions republicanes, i proclamaren així el nou règim, i li donaren àdhuc el nom de República catalana, fossin els qui prenguessin la iniciativa i la responsabilitat de resoldre el problema català dins la República. I ha estat natural també que els qui no intervenguérem en les conspiracions, ni acudirem als pactes, fidels a Catalunya, ens disposéssim a cooperar, per a l'obtenció de l'autonomia, des d'un lloc més humil i àdhuc secundari, però no menys entusiasta.

Ha passat, però, el que ja van preveure nou mesos abans d'advenir la República. Que el fet d'ésser republicans d'esquerra els que portaven i defensaven el nostre plet a Madrid no apaivagava les forces tradicionalment adverses, no produïa un canvi en l'opinió castellana d'esquerra i, a fi de comptes, no facilitava, pràcticament, la solució. Ara es diuen contra nosaltres, a l'Espanya interior, les mateixes coses, i es mobilitzen les mateixes gents, de dreta i d'esquerra, que es deien i es mobilitzaven quan els catalanistes històrics portaven la responsabilitat del moviment.

I hi ha, encara, un fet més eloqüent. Els bascos i navarresos han portat a les Corts una minoria que es titllada, en tot o en part, de reaccionària, catòlica, monàrquica, retrògada i cavernícola. Malgrat això, hi ha la sensació ferma que l'Estatut basc-navarrès passarà amb menys tempestats que el nostre. I és probable també que els resultats satisfacis més a Euzcadi, tot i el seu maximalisme, del que pugui satisfer-nos a nosaltres el que obtinguem del Parlament.

Que vol dir això, en resum? Que cal no anar a cercar les nostres raons en pactes i en contactes de partit. Que cal cercar-les en la voluntat secular i inequívoca del nostre poble, manifestada durant la Monarquia i reiterada, amb fets concrets, demanats pel govern republicà, d'ençà de la República.

"Spectator"

DOCUMENT 167

LA VEU DE CATALUNYA — 16 maig 1932

Autor: Editorial — p. 1

EL SR. HURTADO, FEIXISTA?

Els amics de l'Esquerra Republicana de Catalunya van dient que no són els senyors Lluhí i Aragay els inventors del procediment electoral feixista, d'exclusió de les dones i d'agabellament de les majories dels llocs del futur Parlament de Catalunya, sinó que el responsable de la invenció és don Amadeu Hurtado, principal mentor politic del senyor Macià. Ells ho dient. No ha arribat fins a nosaltres cap noticia que el senyor Hurtado defensi, com hauria semblat natural, el principi que al Parlament de Catalunya tinguin tots els catalans la proporció deguda a les respectives matisacions de llurs ideologies; però confessem que ens estranya molt que el senyor Hurtado pugui defensar una solució electoral de tipus feixista.

Potser mai no hem cregut gaire en el catalanisme del senyor Hurtado, almenys en el sentit que nosaltres hem donat al catalanisme. Creiem, per altra banda, que ell tampoc no se n'ha volgut dir mai, de catalanista. Però el senyor Hurtado ha estat tota la vida republicà, i no pas com la immensa majoria dels actuals components de l'Esquerra, que jo han estat tot abans d'ésser repu-

blicans. A més, el tenim per un demòcrata convençut. Per això ens ha d'extranyar que oblidi que, si la República ha d'ésser el govern de tots i per a tots, més encara h ho ha d'ésser l'autonomia de Catalunya, ja que mai cap poble, i menys un poble com el català, podrà assegurar un nou règim nacional sense fer entrar tothom a compartir proporcionalment les responsabilitats i els perills d'un canvi tan transcendental de la vida política.

Diuen que el senyor Hurtado és partidari que les m majories monopolitzin la representació parlamentària - perquè solament comptant amb majories que ofeguin les - altres veus polítiques poden realitzar-se les respectives concepcions de cada partit. Aquest és el criteri de els comunistes russos, tipus Lenin, i dels feixistes italians tipus Mussolini. Els exemples no són gaire encoratjadores per a un democràta com el senyor Hurtado. Però el senyor Hurtado, ultra d'ésser republicà i demòcrata (que no ho són ni els russos, ni els italians), es català i viu a Catalunya i ens coneix a tots. I la imposició de les majories, mai no acceptable, és comprensible quan ... grans concepcions com les dels "Soviets" i del "Fascio"; però ... una majoria ofegadora de tot, per a anar a realitzar les "grans concepcions" de l'Esquerra Republicana.

No comprèn, el senyor Hurtado, el ridícul d'una proposició semblant?

Seguim resistint-nos a creure que el senyor Hurtado, demòcrata i republicà, s'oposi a la Representació proporcional, neta i pura, com s'ha implantant en totes

les noves Republiques. La fe en el feixisme és comprensible en els esperits violents, apassionats, arbitraris Però un home comprenssiu, més aviat excèptic en el fons, i convençut que li hagi cap ideologia absolutament bona ni, sobretot, cap partit absolutament apte, no pot ésser partidari de jugar-se la llibertat de Catalunya a una sola carta, mitjançant un procediment electoral feixista.

A una sola carta que poden guanyar, en lloc dels amics, del senyor Macià, els amics del senyor Barriobero... O els comunistes ... O la Lliga Regionalista, perquè també podria ésser...

DOCUMENT 168

LA VEU DE CATALUNYA — 17 maig 1932

Autor: Editorial — p. 1

FEIXISME INCOMPRENSIBLE

Sempre suposant que tinguin raó els amics del senyor Macià, en atribuir al senyor Hurtado d'ésser l'obstacle a la implantació de la Representació proporcional en les eleccions per al primer Parlament de Catalunya, seguim sense comprendre que una mentalitat política com la del senyor Hurtado defensi cap procediment electoral de tipus feixista.

La primera estranyesa ens prové de que el senyor Hurtado no és faci càrrec de com serveix de cobertora a pretensions que no tenen cap realció amb la seva il.lusió que un procediment electoral favorable a les majories relatives hagi de contribuir a la formació de governs forts, capaços de realitzar les "grans concepcions" de l'Esquerra Republicana de Catalunya. Per bona fe que tingui el senyor Hurtado, i la hi reconeixem tota, és estrany que no vegi que aqui no es tracta sinó de la por del senyor Macià de no ésser elegit per a la Presidència de la Generalitat, i del desig d'una colla d'il.lustres amics seus de seguir agabellant les funcions oficials a que han vingut prenent tant de gust.

Tot això de si afavorint les majories es tralitzen

millor les grans idealitats dels partits, és una pura facècia, a Catalunya. L'Esquerre Republicana té la quasi totalitat dels llocs de l'actual Assemblea de la Generalitat, constituïda fa més d'un any, i ningú no s'és adonat encara de les "grans idealitats" que hom intenti de convertir en realitat, amb una majoria molt més aclaparadora de la que el senyor Hurtado pugui somiar que tingui en el primer Parlament de la Catalunya autònoma. Pràcticament, ni tan sols cal parlar de majoria, avui, perquè no hi ha minories, perquè la d'"Acció Catalana", potser per haver degut els llocs a la munificència del senyor Macià, o per no portar gran cosa a dins, no ha tingut ni esma de protestar que l'Assamblea no es reuneixi mai ni s'ocupi del treball seriós de preparació de la imminent autonomia.

No. El que hi ha, només, és que el senyor Macià, amb el seu simplisme de militar, creu que solament s'asesgurarà la futura Presidència si el partit obté les majories. Tenim alguns motius per a creure que el senyor Macià s'equivoca de mig a mig, que té molt menys de probabilitats d'arribar-hi imposant un criteri dictatorial i feixista que adoptant el sistema pur i net de la Representació proporcional... Però això no ens interessa gens ni mica, perquè entenem que a Catalunya hi ha problemes molt més importants que el de si la presidència de la futura Generalitat serà ocupada pel senyor Macià o per En Marcel.lí Domingo a per l'Humbert Torres ... Però és de doldre que el senyor Hurtado no s'adoni que no fa sinó deixar el seu prestigi intel.lectual de

cobertora d'aspiracions personals, més o menys respectables unes, com la indicada, no gens respectables altres, com les de molts aspirants a omplir càrrecs en la futura burocràtica de la Catalunya autònoma.

Però el senyor Hurtado que, més il.lustrat que tants de companys seus de l'Esquerra, sap que hi ha algun altre país a Europa, a més de França -- no ignora que gairebé totes les noves Repúbliques han implantant el sistema electoral de Representació proporcional pura i neta, com a garantia de llur estabilitat i fermança de l'adhesió viva de tots els ciutadans, sense aturar-se davant les dificultats de la formació parlamentària de governs forts. Es clar que existeixen aquests dificultats. Però en bona democràcia, i podríem dir en bona política, les dificultats no es salven pas amb mesures artificials i arbitràries, sinó reconeixent la realitat.

I un enteniment tan calr com el del senyor Hurtado ha de comprendre que no pot ésser un remei a les dificultats derivades d'una potser excessiva matisació d'opinions polítiques en un poble, el de donar la majoria parlamtentària a un partit, si es donés el cas, com a exemple, que de "cent mil" vots emesos no n'obtingués sinó "quaranta mil" contra "seixanta mil" obtinguts, per separat, per tots els altres partit en lluita...

Això no ho pot defensa, l'any 1932, cap escrit de cultura europea.

Però demà ja insistirem a demostrar al senyor Hur

tado, si és que realment defensa el procediment tipus feixista, com s'equivoca en la seva obsessió del governs parlamentaris fonamentats en majories d'un sol partit.

DOCUMENT 169

LA VEU DE CATALUNYA — 18 maig 1932

Autor: Editorial — p. 1

L'OBSESSIO DELS GOVERNS HOMOGENIS I EL SR.HURTADO

L'única impugnació seriosa que s'ha fet en el món al procediment electoral de la Representació proporcional ha estat sempre la derivada de l'obsessió de la major fortalesa dels governs homogenis, fonamentats en grans majories parlamentàries d'un sol partit. I aquesta deu ésser l'obsessió que porta el senyor Hurtado, de bona fe, a negar el seu concurs a la implantació de la Representació proporcional per a les eleccions del primer Parlament de Catalunya.

Però és que en totes les Repúbliques s'ha superat ja aquesta por de les dificultats de la formació de governs forts, perquè hi ha quelcom contra el que no és possible anar. I és la realitat. On les opinions polítiques apareixen canalitzades en dues o tres o poques més gran agrupacions polítiques, com a Anglaterra i als Estats Units, allò pot discutir-se: però quan un poble té una gamma gairebé definida d'opinions polítiques i els grans partits no hi existeixen, no és possible apreciar els problemes polítics partint d'un fet imaginari. I aleshores s'imposa el reconeixement de la realitat, organitzant el procediment electoral, respectant la proporcionalitat de les forces de tots, dintre

el cós electoral, per a anar a cercar les unitats d'acció, no danvant d'aquest, sinó davant de les responsabilitats de les funcions de govern.

Aquest ha estat el cas d'Alemanya. I és i ha d'ésser el cas de Catalunya. En la nostra terra, descuidant-nos segurament, i sense voler-ho, moltes matisacions de l'opinió, tenim partits comunosta, socialista, separatista, federal, Acció Catalana, Unió Democràtica de Catalunya, radical-socialista, radical de Lerroux, Dreta Liberal Republicana, Unió Socialista, Esquerra Republicana, Lliga Regionalista, Tradicionalisme, monàrquics alfonsins..., sense comptar els elements catòlics - no agrupats en partit politic, els grups republicans - independents de Lleyda i de Tarragona, etc., etc. Organitzar un procediment electoral, tenint en compte només que, entre tants partits, un o altre ha de tenir més - vots que cada un dels altres, encara que lògicament n'haurà de tenir molts menys, moltissims menys, que tots els altres junts i donar a aquest, que tingui pot ser l'atzar, a favor seu, una majoria d'actes aclaparadora, serà sempre un procediment arbitrari injustificat, que mai no podrà produir una representació parlamentària reflexe del conjunt d'opinions del poble de Catalunya.

Què és un mal, que a Catalunya, com en altres pobles, hi hagi tantes matisacions d'opinió? No ho negarem: però una cosa és que el senyor Hurtado trobi que és un mal ... tots els electors de Catalunya no segueixin les orientacions de la Lliga Regionalista, i un altre ben diferent que ens entossudim ell i nosaltres en negar la realitat.

Sobretot, quan aquesta mateixa, més sàvia que els homes, per intel.lectuals que siguem, ens dóna ja el r remei. En els pocs pobles on la vida politica funciona a base de pocs grans partits, els ciutadans s'hi agrupen per grans ideals complets i grans organitzacions - completes, que estableixen una diferenciació marcada - entre els dos grans partits. Així i tot, quan arriben moments transcendentals en la història de cada poble, com aquestes diferenciacions s'esborren, ofegades per un gran sentiment o gran interès nacional comú, sovint tenen d'entrar a compartir tots ells la responsabilitat del govern... Però on hi ha tantissima diversitat de - partits (cas Catalunya), no existeixen aquelles grans, absolutes, definitives diferenciacions entre ells: i - conservant, cada partit, una personalitat, acusadora d' una matisació, poden coincidir circumstancialment els uns amb els altres, en questions concretes per a la direcció de la vida pública. I això salva les dificultats que el senyor Hurtado veu per a la formació de governs forts que tan fort, o més, pot ésser un govern constituït per representacions de diferents partits coincidents, que un govern d'un sol partit. Sovint és més forta una corda formada amb múltiples de fils, que un fil del mateix gruix...

La imposició de la necessitat de les majories relatives electorals, per la força mateixa de les coses, obliga els partits a alianços, sovint immorals, moltes vegades funestes: aliances que, sobretot, importen un possible engany al cos electoral, si se li presenten,

junts, candidats de diferents ideologies. En canvi, amb la representació proporcional, cada partit es presenta tal com és i, solament quan cadascú té una força demostrada, pot ajuntar-se, noblement, de cara a la pàtria, amb aquells amb que pugui coincidir momentàniament, en les qüestions concretes que, des del govern s'han d'anar resolent.

La mateixa Esquerra Republicana de Catalunya, solament mitjançant aliances, pogué aconseguir la gran majoria. En una campanya electoral pròxima no tindrà tampoc prou força per a presentar-se com un partit homogeni que no és, i haurà de passar per tota mena de "chantages" polítics que poden costar-li molt cars. Ella, que tant es preocupa de les majories, pot ésser perfectament la primera víctima de l'obsessió d'uns quants dels deus directors.

Deia no fa pas gaire, amb tota raó, En Rovira i Virgili, que amb el temps, la gent no se sabrà explicar com s'ha trigat tant a establir en tots els pobles de régim parlamentari el sistema de la Representació proporcional, que serà tan generalitzada com el sufragi universal mateix. Serà curiós, llavors, que es pugni comprovar que la glòria d'haver retardat a Catalunya la seva implantació , tot servint humilment la rutina, hagi correspost a homes d'esperit modern, a "avançats" com el senyor Hurtado.

DOCUMENT 170

LA VEU DE CATALUNYA — 19 maig 1932

Autor: Editorial — p. 1

L'ADAPTACIÓ DEL SISTEMA ELECTORAL FEIXISTA QUE ALGÚ VOLDRIA

Es ja coneguda l'aversió que senten els homes que actualment assumeixen la responsabilitat del govern de Catalunya a què en les primeres eleccions al Parlament català sigui adoptada la Representació proporcional. Tenen por de perdre llur predomini. Els espanta la possibilitat d'una consulta electoral que, responent d'una manera fidel a l'estat d'opinió de la nostra terra, els tregui dels llocs actuals des dels quals no han sabut guanyar-se altres títols que els de la incapacitat i els del descrèdit.

I entre els sistemes a utilitzar, fugint de la Representació proporcional, sembla que, a desgrat de llur nom i llur origen, no deixa d'atreure'ls amb una notable suggestió el que Mussolini ha fet oficial a Itàlia: sintema, doncs, feixista. Els nostres demòcrates, els nostres lliberals, el troven maravellocament apte per a la realització de llurs personals i grandioses concepcions i les de llurs partits. L'esquerra fa stemanes que hi medita...

Quin és aquest sistema?

Diguem, primer, que la Constitució de la República no permet aplicar-lo íntegrament. Prou se'n deuen doldre aquests acèrrims demòcrates! Tot amb tot, si hom els deixava fer, s'acontentarien encara convertint el procediment de segona volta italià en sistema general. La fórmula és bona i avantatjosa, que els en bastaria la meitat.

Segons la llei del 17 de març de 1928, a Ttàlia, quan la meitat més un dels vots emesos no és favorable a la llista presentada conjuntament pel Gran Consell Nacional del Feixisme i per les personas jurídiques que hi tenen dret (Confederacions nacionals de Sindicats, Associacions d'importancia Nacional, de Cultura, d'EDucació, de Beneficiència, etc.), el Tribunal Superior del regne ordena la celebració d'unes segones eleccions, amb llistes concurrents que poden presentar les Associacions i Organitzacions que compten amb més de cinc mil membres que siguin electors legalment inscrits a les llistes electorals. Cada una d'aquestes candidatures no pot contenir més de les tres quartes parts del total de diputats a elegir, i porta un signe distintiu, una figura o un símbol. Aquesta primera prart és la que, ben a contracor sens dubte els que no volen la Representació proporcional no dodria ésser adaptada, perquè tant equivaldria a anul.lar tots els partits polítics i la mateixa Constitució.

Però la combinació temptadora dels esquerrants de Catalunya comença ara. S'efectua l'elecció a base d' aquestes llistes, i el Tribunal Superior, constituït en

mesa del col.legi únic del país, en proclama el resultat, declarant elegits tots els candidats de la llista que ha obtingut "el major nombre de sufragis".

Els llocs reservats a les minories es reparteixen entre les altres llistes concurrents en la proporció del nombre de vots aconseguits per cada una.

A aquest objecte, la suma de sufragis obtinguts per totes les llistes que concorren a repartir-se els llocs de minoria es divideix pel nombre dels dits llocs, que, hem dit, representa només un vint-i-cinc per dent del total. La xigra així obtinguda és el quocient de minoria. El nombre de sufragis corresponent a cada llista es posa aleshores en raó del dit quocient, i el resultat de l'operació representa el nombre de llocs atribüible a cada una. En totes aquestes llistes de minoria hom proclama diputats els primers inscrits.

Deixem a l'opinió pública els comentaris que mereix aquest sistema. Observem només:

a) Que per "un sol vot" de més un partit pot quedar-se, ell tot sol, les tres quartes parts de les actes de diputat.

b) Que anul.la, amb el seu escarni de proporcionalitat, tota la força de les minories.

A malgrat d'això, diu que l'Esquerra, el Sr. Hurtado i algú més, mediten, mediten ...

LA VEU DE CATALUNYA 21 Maig 1932
Autor: SPECTATOR Pàg. 1

L'estatut al Parlament

CAP A L'ACORD GOVERNAMENTAL

Hem tingut, fins ara, el discurs d'obertura, que no era històric, ni jurídic, ni polític. (El Sr. Maura hauria produït molt menys efecte, si hagués parlat després de Sànchez Roman i Ortega Gasset.) Hem tingut el discurs jurídic, d'una juridicitat freda, per sota de l'emoció de l'instant. Hem tingut el discurs ample, d'elevades perspectives, nodrit de crítica històrica i de visió política: el d'Ortega. Hi ha hagut també un discurs, curull de bona fe, amb tots els tòpics castellanistes, del Sr. Alonso de Armiño, el qual trobava que la gran solució (és clar!) fóra que retiréssim el projecte de l'Estatut.

Pel costat nostre, hi ha hagut la fixació, molesta, d'actitud, per part del Sr. Companys: ben rebuda, ben comentada; la peroració sentimental, excessiva, del company Campalans; i el discurs d'Abadal, els bons efectes del qual persisteixen i s'allarguen, encara que algú hi doni --a "El Sol", per exemple-- interpretacions perfectament arbitràries.

Hom espera el gran discurs polític, aquell acte que fixi la posició dels partits governamentals i obligui als altres a fixar-la. El suscitarà el Sr. Alba? ¿Con-

sentirà el Sr. Lerroux que el Senyor Azaña el tornir a guanyar per mà? Aquesta setmana sortirem de dubtes.

- - - - - -

El Sr. de los Ríos anuncià diumenge que la requesta feta als socialistes seria contestada. Parlarà el Sr. Azaña i les seves paraules seran el resultat de les impressions canviades amb totes les forces parlamentàries governamentals; parlarà, doncs, també, en nom dels socialistes. Ens anem acostant a la coneixença del criteri i la posició del govern.

Hi ha el desig, evident, que totes les forces governamentals arribin a un acord sobre el nostre problema. La vida del govern, i àdhuc la sort immediata del règim, estan lligades a l'eixida de l'Estatut. Aconseguir una solució --que no sigui un greuge flagrant-- és qüestió de vida per al Gabinet. En què radicarà l'acord? Sense vacil.lació podem dir --i els mots del Sr. Domingo, a París, ens ho confirmen-- que l'acord no serà l'Estatut, ni el dictamen, ni el vot particular. L'acord voldrà recollir, a favor de l'Estatut, tot allò que no contradigui cap d'aquests tres aspectes de la unitat d'Espanya: l'aspecte històric, l'aspecte espiritual i l'aspecte orgànic. Temem, per tant, que l'acord de les forces governamentals estigui per sota del dictamen de la Comissió; que triomfi, a fi de comptes, malgrat allò que se'ns reconegui, el criteri d'unitat sobre el criteri d'unió.

Tot l'esforç ha de concentrar-se, doncs, per part dels catalans i de llurs amics, a obtenir un contingut

que no sigui una irrisió. Un contingut irrisori fóra una catàstrofe, perquè donaria lloc a una indignació de tot Catalunya contra el règim i els homes que el representen i condueixen. Catalunya espera que no hi haurà tal burla. Els més republicans i els catalanistes més simpatitzants amb la concòrdia hispànica són els qui més ho desitgen.

Té raó Lluís Bello quan declara que l'assaig d'autonomia a Catalunya és tan important com el canvi de règim, i que si la República es tirés enrera, sota el temor de la cridòria adversa, s'hauria fustrat l'esperit de reforma que el nou règim havia de realitzar. El Sr. Bello va dient ara les tesis i va insinuant les temences que el nostre company Estelrich sostenia fa dos mesos, en una conferència a Madrid, i que llavors suscitaven la seva indignació. L'autonomia és l'única fórmula espanyola de donar solució al problema de Catalunya; aquest assaig d'autonomia ha d'ésser un estímul per a tota Espanya.

Cal doldre's que les manifestacions d'adhesió al règim autonòmic vinguin amb excessives reserves i barrejades amb censures i patrioteries. A l'esforç que fem a Catalunya, predicant al nostre poble concòrdia i serenitat, no correspon un esforç semblant dels republicans a la resta d'Espanya. A la mobilització de la premsa anticatalana, no correspon una mobilització dels homes de pensament de l'interior d'Espanya, la missió dels quals és asserenar, persuadir, encarrilar els instints primaris i denunciar les maniobres impures. Federals de tota la vida, autonomistes de les regions, partidaris de la

vertebració hispànica, ara que han d'aplicar a Catalunya, llurs doctrines, regategen i s'irriten. No troben el moment oportú; no els fa gens de grècia la reforma.

Per això, segons el Sr. Bello, fóra de témer que, a força de retallar, no ja el vot particular dels catalans, sinó el mateix dictamen de la Comissió, vinguès tan minvat, que no servís ni com a assaig de règim d'autonomia. I, amb noble inquietud, es pregunta quin desenllaç hi hauria, sense Estatut, per al període històric obert el 14 d'abril.

- - - - - -

El discurs del Sr. Ortega i Gasset és, fins ara, per a nosaltres els catalans, el més interessant, per molts conceptes, que ha produït el diàleg amb els intel.lectuals castellans. Sospitem que, àdhuc políticament, llevat del que pugui fer el Sr. Azaña, no n'hi haurà cap de millor. I no precisament per l'art o la vestidura retòrica, no, sinó pel contingut doctrinal, per l'esforç de penetrar un problema, mostrar els seus elements irreductibles i els seus elements solubles, acostar-se, en resum, a l'estadi elevat, històric, transcendental, en què, per pròpia virtut, està col.locat el tema.

Hem d'agrair a Ortega i Gasset que no hagi minimitzat l'abast del nostre moviment; li ha trobat una orientació --el particularisme, l'apartisme, el senyerisme-- que, al nostre entendre honest, no és la real; però no ha volgut defugir els mots autèntics, preferint-los als eufemismes parlamentaris. Tot el que, pràcticament, en el

discurs del Sr. Ortega ens és advers, és la seva coincidència en les reserves i retalls ja patrocinats abans pels Srs. Maura i Sànchez Roman. Hi ha, però, en la seva consideració del tema un nombre d'aproximacions amb nosaltres i concretament amb els teoritzadors i propugnadors del catalanisme històric, solidari de l'hispanisme original. En aquest aspecte, hi ha evident progrés en el pensament del professor Ortega. El doctrinari, bon xic arbitrari i abstracte, de la vertebració hispànica, ha donat pas a un crític, no mancat de lucidesa i penetració, del fenomen històric català. Hi ha entre la doctrina del Sr. Ortega i el nostre catalanisme hispanista una coincidència en certs punts de partida i una afirmació de postulats pràctics que ofereixen una joiosa possibilitat de diàleg.

"Spectator"

DOCUMENT 172

LA VEU DE CATALUNYA — 21 Maig 1932

Autor: SPECTATOR — Pàg. 1

L'ESTATUT AL PARLAMENT

UNA BONA TARDA

"No hay mal que por bien no venga", diu el proverbi castellà. Els catalans estaven disposats a limitar llur intervenció en el debat de generalitat. Però ha convingut a algun personatge no parlar fins divendres i ha convingut al Govern allargar la discussió. Ha calgut, per tant, disposar-se a omplir la sessió d'avui dijous. Ha estat, en gran mesura, una sessió improvisada, si la comparem amb les sessions on actuaren com a "divos" els senyors Maura, Sànchez Roman i Ortega i Gasset, lluint discursos que portaven setmanes de preparació. Bona tarda! Ella ha desmentit que els catalans només portessin l'argument de llur silenci i de llurs vots. Prenent per tema aquest silenci i aquests vots, "Luz", aquest vespre mateix, en un article d'una inoportunitat esclatant, ha fet el gran ridícul, suposava que els catalans només farien pressió amb els vots, i justament han fet la gran descàrrega d'arguments; suposava que estaven en discòrdia amb el Govern, i justament es decidiren a parlar perquè convenia al Govern. Mentrestant, a la "sierra", el bon senyor Lerroux estudiava el formidable discurs polític que ens ha de fer.

- - - - - -

Excel.lent entrada la d'Antoni Xirau, membre català de la Comissió. La seva modèstia, el seu franc parlar, la seva tenacitat, li han guanyat la simpatia de tots els catalans i de molts no catalans. Entre els elements de l'Esquerra, avui ha acabat de col.locar-se en el primer rengle. Ha tingut un triomf clar, net, que ens plau de remarcar. El seu triomf en fa legítimament joiosos. La seva argumentació pot ésser acceptada per qualsevol catalanista; no podem dir el mateix d'altres que també parlen "en nom" de tots els catalans. Sense preàmbuls, sense genuflexions, sense excuses, dret al gra, al tema; i, dins el tema, als aspectes més sobresortints, més llampants. Oposar afirmacions a afirmacions. No acaramullar arguments. Un sol argument, el més visible i rotund, per a cada qüestió. Així uns mots per al senyor Maura, que s'ha oblidat de la Constitució i de les seves essències; uns altres per al senyor Sànchez Roman, que s'ha oblidat de la democràcia de liberalisme; uns altres per al senyor Ortega i Gasset, que s'ha oblidat de la història autèntica de Catalunya i de l'autèntica història d'Espanya. Grandesa antiga de Catalunya, ideal expansiu català; possible grandesa d'una nova Espanya, amb la col.laboració i llibertat de tots. Quan ha calgut recordar al professor il.lustre que tot just fa seixanta anys ningú no volgué ésser rei d'Espanya, el professor il.lustre ha empal.lidit.

- - - - - -

Com una demostració objectiva, doctrinal, jurídico-política, de la tesi catalana, ha vingut després el discurs documentat, pregon, del cap federal senyor Franchy Roca, un federal autèntic. Els federals enstenien avesats

a tantes incongruències, que aquest discurs del senyor Franchy Roca ha tingut tota la valor d'una restitució. Allò que no es digué prou, o no es digué prou bé, en discutir-se la Constitució, s'ha dit avui, pausadament, amb mètode ferm. Algú, pedantescament, havia donat el federalisme per mort. S'ha demostrat que era ben viu en la doctrina i en la pràctica. En l'interior dels Estats i en les relacions entre els Estats. Que els principis bàsics del vell federalisme inspiraven la vida internacional. L'Antoni Xirau havia recollit i sintetitzat tot el que hi ha de democràcia i de liberalisme en la nostra tesi i l'havia llançat, com un projectil feridor, contra el reducte estatista dels feixistes intel.lectuals; Franchy Roca recollia tot el que hi ha de modern, de viu i d'actual, en la tesi federalista, i ho llançava, amb igual encert penentrant, contra la vanitosa pretensió dels que creuen haver descobert, ara, els arguments possibles contra el federalisme. El discurs del senyor Franchy Roca acabava amb un acte de fe en les virtuts, la força, de les idees renovadores, i amb un acte de confiança en Catalunya. De tots els costats de la Cambra hi hagué una llarga ovació. El professor Ortega i Gasset empal.lidí encara més.

- - - - - -

Per donar una graciosa alternativa al debat, el president Barnés concedí la paraula al senyor García Gallego, un d'aquests capellans poc ensinistrats que, més que defensar la religió, han portat molts dubtes a les consciències. Sobretot han portat dubtes sobre l'eficàcia de llur actuació, la qual ha estat --levat d'excepcions-- model d'incongruència i de disparitat en els

criteris. Una hora i mitja d'eloqüència del pitjor estil de trona i de parlament. Cites inadequades. Aprofitament abusiu de Balmes. Silenci sobre Menéndez i Pelayo. Al final, ni un sol aplaudiment en tota la Cambra. Mal reforç per a Ortega i Gasset.

- - - - - -

El senyor Nicolau d'Olwer ha fet una llarga intervenció: massa llarga. Ha retret una quantitat copiosa d'arguments: massa arguments. Era el seu primer discurs polític al Parlament. Fou escoltat amb gran interès. Personalitats i ministres hi eren en nombre considerable. El senyor Nicolau ha tocat moltes tecles i algunes li han fallat. No ha estat l'èxit indiscutible de l'Antoni Xirau. Ha volgut esprémer massa el tema. Creiem un error haver donat al seu discurs aquesta intenció exhaustiva. Ni tot el que han dit els adversaris era digne de resposta, ni tot el que n'era digne podia contestar-se d'un cop. Si el discurs de Xirau era d'un catalanista, i el de Franchy el d'un federalista autèntic, Nicolau d'Olwer ha insistit més aviat en el registre republicà. Ha estat felicíssim en la rèplica a les interrupcions del grup intel.lectual estatista, sobretot quan ha replicat al professor Ortega i Gasset, que s'entestava a defensar la seva definió arbitrària de la sobirania. Malauradament massa insensible a certes característiques d'aquesta Cambra, en la darrera part del seu discurs, ha usat arguments inadequats per a la defensa de l'hispanisme dels catalans. No crèiem que el nostre amic Nicolau s'erigís, a darrera hora, en el defensor dels "paños de Tarrasa", com diuen ací. Ens dol aquesta part fallida. Perquè el discurs és, en conjunt, d'una important riquesa d'argu-

mentació. Algunes de les raons que els nostres lectors ja coneixen per aquestes cròniques, resplendien amb tota llur eficàcia al Parlament.

- - - - - -

En resum, bona tarda. Ha anat, àdhuc, massa bé, per a sentir-nos tranquils. No es farà esperar la torna. Rera l'exultança, preparem-nos a la depressió. Serenament.

"Spectator"

Madrid, 19 maig, nit.

DOCUMENT 173

LA VEU DE CATALUNYA — 12 juny 1932

Autor: Spectator — p. 1

L'ESTATUT AL PARLAMENT

EL PRIMER ARTICLE

Comencem avui la discussió de l'articulat. Tindrem votacions avitat, i encara que les primeres, sobre generalitats, no presentin un caràcter substancial, evidentment oferiran el valor de sondeig o inici per a les votacions en els punts essencials. Es fa un gran plat de l'observació que, per a major força moral de l'Estatut, convé que la quarentena de vots catalans no siguin els decisius. Potser, en el fons, només hi ha el desig d'eliminar una força parlamentària governamental. Diguem que el punt de vista eliminatori només pot sostenir-se amb criteri separatista; ara resultaria que els unics que n no podem tenir vot en l'Estatut de Catalunya som justament els catalans ! Segons el nostre criteri -- ja que s son Diputats d'Espanya elegits per Catalunya, i actuant dins el Parlament espanyol --, l'Estatut és cosa espanyola, i el nostre punt de vista de defensar-lo es tan e espanyol com qualsevol altre, i els nostres vots són - tan espanyols com els vots dels altres diputats; bé prou que són espanyols i que ens els sol.liciten en totes les altres questions dutes al Parlament !

Diuen també que l'Estatut no tindrà força moral suficient si algun article es salva per pocs vots de majo

ria. Si fos aixi la mateixa feblesa moral tindrà la Constitució alguns dels seus articles essencials -- el del vot de les dones, per exemple -- son aprovats amb escassissima majoria. Però, no sabem, per ventura, que la Tercera República francesa fou proclamada per un sol vot de majoria ? I tammateix la República francesa té, en sembla, tota la seva força moral. Fet i fet, la força moral d'una llei li ve, no de dalt, sino de l'actitud envers ella dels ciutadans que han d'aplicar-la o sotmetres'hi. La força moral de l'Estatut depèn, no dels vots que obtingui al Parlament, sinó de l'acollida que li fa sin els catalans; depèn, doncs, de què no s'allunyi massa, absurdament i gratuitament, de l'Estatut primitiu ; depèn sobretot de què el votin unànimement els representants catalans. Contra la cuirosa doctrina eliminatòria que es fa còrrer, la força moral de l'Estatut radica especialment en aquests vots dels catalans.

...

Entrem en la discussió del Titol I. Tant el projecte elaborat per la Generalitat, com el vot particular dels catalans, el determinen així: " Del territorio y de los ciudadanos de Catalunña". Una esmena del Sr,Iranzo,que és retirada proposa que digui: "Del territorio de Cataluña y de los catalanes." Hi ha, però, una esmena del senyor Abad Conde que s'emporta el triomf; és acceptada per la Constitució i aprovabada per la Cambra: el titol es dirà: "Disposiciones generales". Res menys espressiu, res menys comprometedor. Acord en totes les parts.

. . .

El Sr. Lluhí, davant una Cambra poc densa, atenta però refredada, després del desgast que li ha produït el debat violent sobre els fets de Sevilla, defensa la totalitat del vot particular dels catalans. El seu discurs no entusiasma. En acabar, àdhuc els mateixos catalans han estat moderadíssims en l'aplaudiment. Sens dubte, el Sr. Lluhí es mou més fàcilment a base de fets que a base d'idees. Si en altres intervencions sobre temes d'oportunitat política, ha estat brillant i vivaç, en la seva intervenció d'avui ha pres un to apagat i un ritme més aviat premiós, amb freqüents apel.lacions a les notes. Tot plegat ha pogut decepcionar els que esperaven flamarades. Diguem, amb justícia, que els aspectes haurien estat desplaçats, inoportuns. El sr. Lluhí ha dit coses interessants; i les ha dites amb brevetat, si no amb vigoria. S'ha limitat a tocar aspectes polítics i ha aconseguit despullar-se, àmb minva d'èxit, de tot esperit polèmic.

No ens costa pas gaire de coincidor en part amb ell en la interpretació dels fets polítics del catalanisme a partir de 1922. Diriem àdhuc que, en el fons íntim, l la seva teoria és la nostra, modificada o desviada per a acomodar-la a l'interès i a la justificació de partit. El fracás de l'Estatut de 1919 entra per bona part en la radicalització del nostre moviment polític, que determina, si hi afegim l'estímul de les impaciències personals, l'escissió d'Acció Catalana. Però la Lliga s'entengué amb Primo de Rivera? Es fals. Homes representatius, com

el Sr. Ventosa i el Sr. Duran, absent el Sr. Cambó, declararen llur parer advers a la Dictadura poques setmanes després del seu advenimento. Però hi havia un organisme oficial, la Mancomunitat, i aquesta bé havia de relacionar-se, per força, amb el nou poder. La ruptura completa no trigà tanmateix a venir, en tots els camps i en tots els aspectes, entre Catalunya i el dictador, sobre tot l'endemà del decret anomenat de repressió del separatisme. Aquest decret té un coronament personal, d'una violència ben poc majestuosa, en les paraules d'Alfons XIII, declarant-se hereu de Felip V i de la seva significació.

Apareix, llavors, -- i novament ens trobem d'acord amb el Sr . Lluhí --, Primo de Rivera, com l'encarnació de l'hostilitat a Catalunya i sembla que, per al nostre plet, esdevé impossible tota solució espanyola, tota solució de concòrdia. Entretant i per compensació - els intel.lectuals castellans se'ns mostren favorables. Hi ha un ressorgir liberal a Espanya i els republicans catalans inicien una política cap a la solució del nostre plet, mitjançant l'acord amb el poble espanyol que es donaria un règim de llibertat i de justicia. (Observem que aquesta política de col.laboració revolucionària d'antuvi, per a ésser governamental després, havia estat la tradició i l'originalitat de la Lliga; que el contacte es cerqués envers elements distints, no vol dir pas que el mètode dels republicans i de l'Esquerra no fos el mateix que el de la Lliga).

¿Els republicans catalans podien confiar, per a Ca

talunya, en els republicans de la resta d'Espanya? Heus aci la resposta afirmativa: en manifestos importants, - públics o clandestins, es declaraven favorables a Catalunya; tots o gairebé tots es deien federals, i s'atribueix al Sr. Marañón una lletra programa eminentment federalista; els emissaris dels comitès conspiradors ho - ratifiquen aixi als catalans; vènen l'any 1930 els in - tel.lectuals a Barcelona i, en un banquet esquerrà al marge, es pronuncien les paraules més fermen; en l'àpat del Ritz es llança la fórmula de concòrdia; la diu (ho recordem, ara, nosaltres) el Sr. Sainz Rodriguez: ni assimilisme, ni separatisme. Fexeu-vos que el Sr, Maluhi no parla del Pacte de San Sebastián ni hi fa cap al.lusió: precaució que l'acredita.

SPECTATOR

DOCUMENT 174

LA VEU DE CATALUNYA — 13 juny 1932

Autor: Editorial — p. 1

EL CAS CARRASCO

No creiem que hi hagi prou motiu per a donar una importància excessiva a la intervenció parlamentària darrera del senyor Carrasco, ni deduir-ne cap mal per a l'esdevenidor del projecte del'Estatut. El senyor Carrasco - és un d'aquells temperament que, desgraciadament, abunden en els nostres pobles meridionals, i fins direm en tots els pobles politicament anormals, incapaços d'adaptar-se a cap organització constructiva, víctimes ells mateixos, i els que en fan cas, d'una egolatria, pitjor perquè tot sovint es inconscient, que els porta a creure que sempre són ells els únics que tenen raó i mai els altres. Aquests homes són d'una innocuïtat absoluta en els pobles, -- quan la politica hi funciona normalment. En els altres, en èpoques de desgavell polític, el mal que facin depèn principalment de la vàlua efectiva de llur personalitat.

Per això, i per les circumstàncies de la seva intervencióparlamentària, mo influirà gens ni mica en la sort que el projecte d'Estatut espera, ni semblen prou proporcionades les indignades protestes dels elements de l'Esquerra, i menys encara dels d'Acció Catalana, que feia - poc ens volien donar entenent de les maravelloses qualitats polítiques i parlamentàries del senyor Carrasco i For

miguera. Una mica de mesura en les lloandes i en les vituperis escauria millor.

En parlem, amb tot, del cas del senyor Carrasco, perquè és una demostració evidentíssima de l'error comés per l'Esquerra Republicana de Catalunya, en ajuntar en la campanya electora noms d'ideologies i de temperaments antitètics i l'error més gran encara de volver-hi persistitr en les campanyes electorals vinents, oposant-se a la implantació del sistema de Representació proporcional, l'adopció del qual, al seu degunt temps, hauria fet impossible el cas actual. Perquè cal no oblidar que el senyor Carrasco i Formiguera, catòlic de principis, i del "tot o res" en catalanisme, deu l'acta de diputat a les Corts Constituent, en ús de la qual ha suscitat la indignació de l'Esquerra Republicana, exclusivament a's vots d'aquest partit, que l'inclogué en candidatura. L'Esquerra sectària votà el catòlic: l'Esquerra, cada dia menys catalanista (si és que n'ha estat mai)votà el maximalista en catalanisme. I dit a l'inrevés: En Carrasco, catòlic, accepta una acta donada pels electors més menja-capellans de Catalunya: En Carrasco, gairebé separatista (ara almenys perquè mesos enrera, el Congrés féu una professió de fe que no disgustà ni a Royo Villanova), accepta una acta d'electors ben poc catalanistes.

Es l'inconvenient que té el sistema electoral majoritari. Per a guanyar unes actes de diputat, l'acord sempres és fàcil, i amb qualsevol bandera s'ajunten candi - dats d'ideologies sovient contradictòreis. Però ¿ amb quina autoritat poden després parlar els candidats triom -

fants ? Si el senyor Carrasco hagués sortit diputat en - eleccions convocades pel sistema de Representació proporcional, ara el senyor Companys no hauria tingut necessitat de donar el trist espectacle de desautoritzar-lo davant els adversaris de l'Estatut, i el senyor Carrasco - no s'hauria trobat en el cas que puguin preguntar-li en nom de qui parla...

Si l'Esquerra Republicana fos capaç de preveure l' esdeveniments futurs, i l'obsessió d'assegurar al senyor Macià una Presidència que, aixi com aixi, no sap exercir no pogués més en ella que cap gran idealitat política, en el cas actual del senyor Carrasco veuria l'anticipació fatal del que li ha de succeir, si, per a satisfer el senyor Macià, imposa qualsevol dels sistemes feixistes i - majoritaris amb que volem enllaminir el partit, fent-li creure la necessitat de grans majories. Ja es veu què hi podrà guanyar l'Esquerra amb majories compostes de Carrascos, i de Giralts i companyia...

DOCUMENT 175

LA VEU DE CATALUNYA — 14 juny 1932

Autor: Spectator — p. 1

L'ESTATUT AL PARLAMENT

EL PRIMER ARTICLE

i II

Actitud, dels republicans catalans, envers Espanya ? El Sr. Lluhi, rectificant i corregint l'actitud que ha estat l'orgien de les escissions en el catalanisme històric i que ha estat també la tradició dels antics grups extremistes i d'esquerra catalana, la defineix en fòrmules que semblen traducció, o simplement reproducció, del pensament hispànic de la Lliga, del Sr. Cambò, i de tots nosaltres, Per aconseguir la solució espanyola, la de la concòrdia, cal participar - en la formació d'una Espanya renovellada: el sentiment catalaniste, que, essent expressió de vitalitat,havia pres coloració de protesta, negativa, havia d'elevarse a sentiment afirmatiu ... constructiva. Per anar a l'acord hispànic calia restablir la unitat espiritual hispànica, participant tots a l'elaboració d'un ideal col.lectiu per al conjunt. Quina era, quin ha d'ésser aquest ideal? Aqui el Sr. Lluhi es separa del pensa - ment nostre. Per a ell l'ideal col.lectiu era, i és , la República. Per a nosaltres, l'ideal col.lectiu ha d'éstar per damunt de les formes. Sense rebutjar la - forma , el règim republicà, ans bè acceptant-lo, i ajudant a la seva consolidació, un ideal superior ha de

traduir-se en finalitat superior: la unió, la coordinació, la integració hispànica; l'acord amb Portugal; una nova política internacional, acordada amb els nous principis de l'Espanya reconstruïda.

L'Estatut. Com s'elaborará? Antics prestigis esquerrans foren cridats a preparar-lo. Un cop redactat, fou sotmès -- cal fixar-se en aquest fet -- a la consulta del Sr. Alcalà Zamora, que hi aportà retalls i modificacions a diputats a les Constituents tots, els diputats elegits, i tots els derrotats, a Catalunya, portaven en la primera afirmació de llurs programes la defensa del'Estatut. Aquest no és cap Estatut maximilista; és un Estatut mitjà)(aixi el definiriem nosaltres, pel juliol de l'any passat, en fer-ne la propaganda), producte d'una transacció, resultat d'un compromis. Adhuc -- observació essencialissima del Sr. Lluhí -- el seu contingut és inferior al projecte... (Quan nosaltres, en el peridde de gestació de l'Estatut elaborat per la Generalitat, gosàrem -- d'això fa un any -- advertir que podria prendre's com a base el porjecte de 1919, semblà als nostres esquerrans, que cometiem una aberració, un crim de lesa pàtria).

Quins principis han inspirat el vot particular? Que no hi hagués res que pogués fer mal a cap altre regió: que s'adigués perfectament a la Constitució, amb el màximum que aquesta permet. El Sr. Lluhi defensa l'aplicació del mot Estat a l'organització autonòmica de Catalunya, fonamentant-se en raons sentimentals de la tradició federal; francament creiem que, no tenint, aquest mot Estat cap simpatia dins la Cambra, hi hauria

pogut molt ben renunciar; no són els noms que fan ara la cosa. Això sí, en l'esfera dels principis, la bona teoria és que els organismes autònoms que ... el conjunt espanyol poguessin (vegeu, s.u.p., les conclusions del llibre "Les Minories nacionals") prendre denominacions diferents, segons jerarquia, tradició, ... voler, etc.

Després concreta el Sr. Lluhí que, en l'ensenyament, el vot particular és inferior a les solucions de 1918, que signaven, entre altres, el Sr. Largo Caballero i el Sr. Lerroux, que ara, -- afegim nosaltres --, tretze anys, després i en plena República, es mostra tan restrictiu en aquesta matèria.

Els catalans sostenen, en conclusió, el vot particular, no per caprici, sinó per mandat, encara que sàpiguen que no en tot podrà triomfar. Cal que el votin -- segons el Sr. Lluhi -- tots els republicans. Només aixi no es donaran armes als extremistes; perquè --com haviem també nosaltres advertit, fa dos mesos i mig, en el "Liceo Andaluz" de Madrid -- pot tenir èxit a Catalunya tota bandera que s'alci portant com a reivindicació la llista dels retalls a l'Estatut. Els pobles no aprenen gaire si hem de judicar pel fet que advertiments de la mateixa indole calia que fes el Sr. Cambó, força anys enrera, en les seves actuacions parlamentàries i extra-parlamentàries. Admetent a precari l'argumentació esquerrana, si la no obtenció de l'autonomia per part del catalisme centrista i de dreta determinà que el poble català es pronunciés a favor de l'Esquerra i

de la República, aixi mateix, continuant nosaltres l' argument, podem concebre que un fracàs de l'actual representació catalana fóra seguit d'una reacció extremista. I les Corts vinents s'haurien d'entendre amb diputats menys amables.

El discurs del Sr. Lluhi pot haver estat tan poc sensacional com es vulgui. Però és ple de matèria política, sense fullaraca retòrica, i ha tocat gran part dels punts sobre els quals s'és feta, aquest dos anys darrers, la polèmica entre els partits catalans. Les coses qu ha dit el Sr. Lluhi havien de sortir en aquest debat, i més ha valgut d'hora que tard. Menquen encara molts arguments per retreure. Del debat de totalitat no més ha romàs inatacable eldiscurs del Sr. Abadal i algun altre. Del sistema de les argumentacions del catalanisme només alguns sectors i aspectes han estat utilitzats pels oradors catalans. Si, com demanen el Sr. Lerroux i d'altres, no es tracta de vèncer, sinó de convèncer, prou caldrà que traguem, en formació lògica totes les nostres raons.

. . .

Ens manca temps per a examinar les incidències de la discussió i presentació de vots particulars i esmenes a l'article primer. Una solució plausible s'ha trobat a darrera hora. Per comptes de dir-se, com en l'Estatut primitiu i en el vot particular, " Cataluña es un Estado autónomo dentro de la República Española", i com en el dictament, "Cataluña es una región autónoma

de la República Española", el Sr. Ruiz Funes ha defensat aquesta fórmula " Cataluña se constituye en región autónoma dentro del Estado español, etc.", que ha estat acceptada per la Comissió i considerada amb joia pels catalans, car no dóna lloc a equívocs ni a eufemismes, no contraria cap pensament intim. Aixi les coses, s'anava a votar aquest article primer, quan el Sr. Fanjul s'ha aixecat per a fer obstrucció i tot seguit el Sr. Carrasco Formiguera ha demanat consumir un torn i s'ha posat a parlar sol.licitan la lectura de l'article que s'anava a votar. El senyor Carrasco ha evitat que es votés aquest primer article. Llegit el nou text del dictamen, resumint en un dels tres primers articles, anirà a la discussió demà divendres.

SPECTATOR

Madrid, dijous, 9 juny, nit.

DOCUMENT 176

LA VEU DE CATALUNYA 22 juny 1932

Autor: Editoral. p. 1

UNA CONCEPCIÓ SEPARATISTA

"Conllevarse", No; Conviure

Es curiosíssima, i sembla paradoxal, la constatació del fet que els homes i els partits que a Madrid recullen el sentit de la part d'opinió contrària a l'Estatut de Catalunya responen a una concepció radicalment separatista. Són, com hem dit altres vegades, els que xifren el màxim patriotisme espanyol en la màxima restricció del concepte d'Espanya. Es natural que aquests esperits tan febles no poguin capir la grandesa d'una reintegració d'Espanya en la plenitud dels seus pobles.

Si s'oposen que sigui reconegut oficialment el fet que el català és la llengua pròpia dels catalans és p perquè creuen, en la intimitat del seu esperit, que el català no és un idioma espanyol sinó un idioma estrany. Si s'adonessin que el català és un idioma espanyol, tan espanyol com el castellà, no s'oposarien que el català tingués reconeguts a Catalunya els mateixos drets que el castellà a Castella.

Si s'oposen que una vila de la ratlla de les comarques de Lleyda o de Tarragona pugui incorporar-se lliurement al territori de la Generalitat de Catalunya,

és perquè creuen que aquella vila, en passar a ésser oficialment catalana, deixa d'ésser espiritualment espanyola. Si concebessin Catalunya com una nació espanyola, s segons la frase de Salvador de Madariaga, no palesarien una alarma tan absurda.

El mateix podem dir quant a la famosa qüestió de la sobirania. ¿Es que, si Catalunya és una regió o una nació espanyola, tota la sobirania que exerxeix Catalunya no és una sobirania exercida per Espanya mitjançant un dels seus pobles? Es que la Generalitat de Catalunya no és, com recordava Ramon d'Abadal, un òrgan actiu de l'Estat espanyol, de la República espanyola, integrada pels Municipis i les regions autònomes?

Cal, doncs, per a endegar eficaçment la discussió de l'Estatut, reprendre aquesta concepció tatalitària, integral, d'Espanya, que és la base i l'essència del nostre hispanisme, i que tingué una expressió feliç en el primer discurs del senyor Azaña. A la llum d'aquesta concepció imperail, imperial en el sentit de convivència, la resolució del plet català és ben fàcil. A la llum de l'altra concepció, de la concepció dels enemics del'Estatut , és impossible.

Aquesta concpeció separatista del centralisme unitari, que considera Catalunya, no com una terra espanyola, sinó com una terra estranya, és la que cal rectificar radicalment.

A ella responia encara recònditament la pensa del senyor Josep Ortega i Gasset quan, creient irreductible

el tràgic conflicte entre els dos pobles, deia que ens haviem de "conllevar".

Però, nosaltres, ara, com sempre, refusada la solució separatista dels d'allà i dels d'ací, creiem que els pobles hispànics no s'han de "conllevar" fatalísticament, sinó que han de "conviure" biològicament, activament.

DOCUMENT 177

LA VEU DE CATALUNYA — 4 juliol 1932

Autor: Lluís Duran i Ventosa — p. 1

L'EQUIVOCACIO DE LES DRETES

No és fàcil de trobar una explicació plausible a l'actitud que les dretes en el Parlament i en la premsa de Madrid han adoptat, d'oposició i fins d'obstrucció a les aspiracions autonomistes de Catalunya. Però és cosa evident que des del partit radical, que ve assenyalant, a Madrid, un propòsit de situar-se com a Centre Dreta, fins als que pensen en la possibiliyat d'una restauta-ció de la monarquia, totes les dretes polítiques que en podríem dir dretes espanyoles, s'han vingut col.locamt en actitut contrària a l'Estatut de Catalunya.

L'equivocació d'aquesta actitut és tan evident,que dóna una trista idea de l'aptitud politica dels elements dirigents d'aquestes forces, i de les possibilitats de llur esdevenidor. Hi ha moltes problemes, en la vida po litica actual, en què es lògica la contradicció entre - dretes i esquerres. Però l'Estatut de Catalunya ni per la seva essència, ni pel seu contingut verbal, no és d' esquerra ni de dreta. Significa només, una proposta de solució a un dels porblemes més greus que la realitat p politica té plantejats; un problema viu, nacional en el sentit més ampli de la paraula, independent de les for mes de Govern i de les orientacions en sentit de dreta

o d'esquerra ; i en la seva redacció no hi ha res que - plantegi pronlemes d'aquests ordres. Ho podem dir amb major autoritat els que no hem tingut cap intervenció en la confecció de l'Estatut. Dintre de la major voluntat de comprensió de les opinions d'altri, hom pot ex - plear-se objeccions de detall; el que ningú no pot comprendre és una oposició general com a orientació de dreta, com hauria estat igualment absurda si hagués vingut de l'esquerra.

Es ben de doldre, aquesta equivocació de les dretes que fa contrats amb el major sentit comprensiu de - les esquerres espanyoles. Als inicies del moviment catalanista, potser per la posició aleshores adoptada per - en Lerroux, l'aspiració autonomista de Catalunya més - aviat era acollida, si no amb simpatia, amb benevolença per les dretes, i combatuda per les esquerres. Però d' ençà del moviemtn fecund de la Solidaritat Catalana i d de la comprensiva actitud d'en Salmeron, això canvià, i cal reconèixer que Catalunya no ha hagut de planyer's - més de l'actitud, en conjunt, de les esquerres espanyoles. Prossegui, si, l'opossició d'una gran part del partit liberal monàrquic, d'aquella que precisament dificultà la gran obra transformadora de l'Estat que amb el seu projecte de Mancomunitats ... aquell gran talent politic de Canalejas, però sense molta imaginació no es pot qualificar aquells elements com si efectivament ... hagues sin estat mai d'esquerra.

Essent aixi, ¿ què pensen guanyar-hi les dretes e espanyoles amb una actitud que llanci a Catalunya a po-

der confiar només en els gobernants d'esquerra? ¿ No se n'han convençut encara, del pes que te Catalunya en la vida politica geeral espanyola? ¿ Quin pensament tenen per a l'esdevenidor si prescindeixen de Catalunya? Mal cami segueixen les dretes si pels èxits massa fàcils , però tan fugissers, d'una campanya purament negativa es guanyen l'antagonisme colectiu de Catalunya.

Però, a més, ¿ tot això amb quina finalitat es fa? Perquè un partit polític ha de propasar-se quelcom. Posar dificultats a l'aprovació d'un Estatut de Catalunya en un moment en què tot permet una solució d'aquest problema, sense tenir-hi una altra solució, és d'una temeritat inconcebible en els directors responsables de les forces polítiques. Què volen? ¿Anar allargant indefinidament el malestar?

Per a la part de dretes que aspira a governar dintre de la República, aquesta actitud està mancada de tota visió del propi interès. Si no tenen una solució pròpia del problema de Catalunya (i és evident que no la té el partit radical, ni en Maura, ni cap altre), ¿ com no comprenen que està en llur interès que la situació se l'aclareixi, mitjaçant una solució que hi donin els governants actuals? I quant als que esperin enderrocar les actuals institucions i es creguin que l'aixecament de p protestes contra l'Estatut ho ha de facilitar, ¿ com no comprenen que no hi hauria res que pogués solidar tant la República a Catalunya com la confusió de l'antirepublicanisme amb l'anticatalanisme?

S'ha de tenir en compte, a més, que l'aprovació del

futur Estatut de Navarra i les Províncies Bascongades depèn evidentment de l'aprovació de l'Estatut de Catalunya. Si no s'aprova aquest, no tindrà pas, aquell, cap probabilitat d'ésser aprovat. ¿ Quin esdevenidor polític es preparen les dretes, amb l'animositat conjunta de Catalunya i de Bascònia, d'aquesta Bascònia tan impregnada precisament de sentit de dreta?

Algú ha volgut suposar que el veritable objectiu de les dretes parlamentàries, en obstruccionar els propòsits del Govern quant a l'Estatut, no és altre que el d'obligar-lo a presentar de seguida el projecte de llei electoral, el retard de presentació del qual presuposa un ajornament indispensable de les noves manifestacions d'opinió del país, que poden permetre diferents orientacions de govern. Es clar que si fos aquest l'objectiu veritable de la companya, no aniria en realitat ja contra Catalunya, i no ens ho hauríem de prendre massa dramàticament, fos el que fos el nostre judici sobre el fet de fer servir la nostra causa d'instrument de la maniobra . Però és que no hi creiem gaire, que els directors del moviment contra l'Estatut tinguin la intel.ligència política ni l'habilitat parlamentària que semblant maniobra suposaria.En tot cas, fins ací no ens ha arribat res que ens permeti donar-hi versemblança. Pel contrari, ara que per ara no veiem en l'actitut de les dretes republicanes i monàrquiques del Parlament només un sentit equivocat i una visió excessivament tancada de la política; una equivocació que en definitiva, aixi ho esperem, més aviat els farà mal a elles que no pas a la causa de l'autonomia de Catalunya.

Lluís DURAN I VENTOSA

DOCUMENT 178

LA VEU DE CATALUNYA — 6 Juliol 1932

Autor: Editorial — Pàg. 1

LA DEMAGOGIA AL CAMP

Mentre les Corts Constituents deliberen i discuteixen el projecte de reforma agrària, parlant, els que defensen i els que l'impugnen, de com s'hauran de fer els assentaments dels pagesos i de si els propietaris expropiats hauran d'ésser o no indemnitzats de la valor de les terres, a Catalunya uns quants demagogs han portat la pertorbació al camp, i de fet han implantat per la violència l'apropiació de les terres i de les collites dels parcers o rabassaires.

En certes comarques catalanes --el Penedès especialment-- se'n riuen de la reforma agrària, perquè n'han implantada,de fet, una de molt més radical que la que defensen els socialistes al Parlament.

Els decrets del primer govern de la República sobre revisió i producció de rendes començaren a pertorbar les relacions entre els nostres pagesos i els propietaris. El conflicte prengué cairesgreus per setembre, amb motiu de la verema, car els rabassaires i els parcers es quedaven amb la totalitat del raïm, seguint els consells dels capdavanters d'aquestes campanyes demagògiques, que tant influïren en els resultats electorals de l'any passat.

En una reunió tinguda a la Generalitat per tots els elements interessats, s'arribà a un acord de transacció, segons el qual el propietari rebria una part menys de la pactada. Si tenia dret al terç quedaria al quart; si al quart, el conquè, etc., etc. Però aquest acord gairebé no el complí ningú. Els parcers i els rabassaires s'acolliren a decrets sobre revisió que els permetien de consignar judicialment la meitat de la part corresponent al propietari, i inundaren els escrits de demandes de revisió que els proporcionaren impreses els directors de la campanya.

Acumulades per milers de demandes de revisió, i davant la impossibilitat de resoldre-les, un decret del mes de maig establí unes regles, i ordenà que se sobresseguissin tots aquells judicis en que la part actual de fruits corresponent al propietari fos igual a la que regia contractualment en l'any agrícola 1913-14.

La fórmula, d'una lògica evident, acabà amb el 80 per 100 de les revisions plantejades, i que no tenien raó d'ésser, però els propietaris es troben ara que, malgrat haver guanyat, no han quedat sinó la meitat dels fruits que els pertoquen de la collita de 1931, i que per a reclamar l'altra meitat han de promoure un nou judici contra cada parcer o rabassaire.

Mentrestant s'ha fet córrer la veu que els jutjats ja no donen la raó als pagesos; aquest s'han de fer amb justícia per la seva mà, quedant-se tots els fruits o donant tan sols al propietari la part que els sembli bé, sense respectar els contractes. I aquest mot d'ordre,

obert joiosament pels pagesos, es repeteix cada dia i s'imposa per la violència, anant els parcers i rabassaires en grups de trenta o quaranta al camp on es fa la collita, per a imposar l'apropiació total o la partició arbitrària dels fruits, sempre amb infracció del contracte i en perjudici del propietari.

Fa un mes, amb la collita dels farratges, els parcers s'ho quedaren gairebé tot. Ara, amb el blat, es repeteix el cas arreu, i el propietari queda sense res o ha de prendre el que bonament volen deixar-los. Inclús de nit, s'emporten els fruits del camp. I a un propietari que fou amatent a retirar del camp la seva part, la força pública la hi féu retornar, segons ens diuen.

La situació és més greu que mai, car diumenge passat encara es celebraren actes públics en els quals s'animà els pagesos perquè persistissin a quedar-se els fruits, ço que equival a apropiar-se de les terres.

No hi valen contractes, ni lleis, ni tribunals. No es respecten els decrets del Govern de la República, ni les ordres de les autoritats, ni tan sols la Constitució, que encara no ha negat el dret de propietat, base de la riquesa de Catalunya.

Els propietaris es veuen espoliats cada dia, i molts d'ells condemnats a la misèria, car en la major part dels casos, l'ésser propietari no vol dir ésser ric, sinó viure modestament de la renda de la terra, respectada fins avui per les lleis.

Les víctimes de tot això es mouen i protesten i acuden al Govern i a les autoritats governatives i judicials inútilment, perquè no es pren cap resolució eficaç per a deturar el mal, ni es posa cap obstacle a la propaganda persistent en pro de l'apropiació dels fruits de la terra.

I els mateixos que prediquen aquestes doctrines demagògiques i que aconsellen i emparen l'apropiació dels fruits per la violència, diuen que quan estarà implantat l'Estatut la qüestió agrària quedarà resolta a Catalunya, donant peu a creure que aleshores les lleis fetes pels catalans consagraran l'espoliació dels propietaris de terres de conreu.

No podem creure que el Govern aprovi aquestes campanyes ni aquesta conducta. No és possible que el Poder Públic segueixi impassible davant la comissió diària i constant d'actes delictius que les Corts vigents sancionen. L'autoritat civil té el deure de parlar i d'actuar, si no vol que un gran sector dels ciutadans cregui que els seus drets són considerats de pitjor condició que els dels altres, i que sota el règim actual hi ha castes privilegiades i castes perseguides.

Per avui ens limitem a donar la veu d'alarma; però, si no s'hi posa un ràpid remei, tornarem a parlar-ne, i direm amb claredat tot el que pensem.

DOCUMENT 179

LA VEU DE CATALUNYA — 23 Juliol 1932

Autor: Editorial — Pàg. 1

L'AGITACIO DELS PARCERS

TRES PRETENSIONS ABSURDES

i II

La primera pretensió que van formulars els parcers revoltats, era que "l'augment del preu dels productes agrícoles des de 1914 ençà representa una major participació a favor del propietari, que ha d'ésser rebaixada".

Encara que el sol enunciat ja fa veure la seva absurditat, cal examinar-la, aquesta pretensió, perquè hom diu que el Ministre de Justícia, senyor Albornoz s'hi ha engrescat; i els socialistes de la Comissió Arbitral Agrària la sostenen i el senyor Macià la secunda.

L'acceptació d'aquesta fórmula obligaria a tornar a obrir tots els expedients de revisió i a fer-hi proves de tota mena, i especialment pericials per a saber l'augment de preu dels productes.

La pertorbació enorme produïda a tota l'agricultura espanyola amb els decrets dits de "revisió de rendes" seria immediatament reproduïda amb dificultats de procediment extraordinàries.

De tots els pagesos d'Espanya, sols als clients dels diputats de l'Esquerra se'ls ha ocorregut aquesta fórmula, i, per tant, hem d'examinar-la aplicant-la sols als contractes de tals clients.

Es evident que els mínims augments els han tingut els productes de la terra en el lloc de producció, per no venir encara afecció pels augments de jornals i transports; però, si augment hi ha hagut, més se n'és beneficiat el conreador, que té major participació; i si aquest ha de sofrir l'augment de valor d'allò que consumeix, en igual cas es troba el propietari.

Però, a més a més, existeixen les aportacions del propietari (llavors, adobs, sulfat, sofre, etc.), el preu de les quals ha pujat molt i absorveix de sobres el petit augment de preu del producte.

Si en els contractes s'acceptés aquest criteri, el comerç fóra impossible, aquests temps en què la mercaderia, per l'intercanvi de la moneda, varia de preu cada dia.

- - - - - -

La segona pretensió no és menys absurda. Segons afirmà el president de l'Institut Agrícola Català de Sant Isidre, en l'Assemblea fa poc celebrada, en la proposta de la Unió de Rabassaires enviada pel senyor Macià és adoptat l'anomenat Pacte de la Generalitat fins que sigui aprovada la llei d'arrendaments.

El Pacte de la Generalitat, celebrat entre els propietaris representats per l'Institut Agrícola Català de Sant Isidre i els parcers representats per la Unió de Rabassaires el setembre de l'any passat, va consistir, en essència, a rebaixar en un grau les parts que havia de rebre el propietari. Es a dir: si havia de partir a mitges, fer-ho al terç; si al terç, al quart; i així successivament.

Coneguda la varietat de tractes, és evident que una fórmula tan simplista ha d'incloure moltes injustícies; car, moltes vegades, partir al quart és més car que partir al terç, si les aportacions del propietari compensen amb excés la diferència del terç al quart.

Amb quina justícia es pot obligar al propietari que té millors tractes a rebaixar més que els qui els té més cars?

Però recordem bé que quan es va fer el Pacte de setembre passat (sols per suplir les deficiències de les disposicions legals quant a les consignacions), es va dir que el pacte era a reserva d'allò que resultés dels judicis de revisió. Ara una de les parts no vol estar-hi, i vol que continuï la rebaixa en contra del resultat dels judicis de revisió. ¿ Quina garantia hi ha que quan es promulgui la llei d'arrendaments es deixarà sense efecte allò que ara s'estableixi? Segurament, si la llei d'arrendaments beneficia més els parcers, l'acceptaran; però, si no els beneficia tant com el Pacte de la Generalitat, la rebutjaran i voldran continuar el Pacte, com ho han fet ara faltant obertament a ço que havien promès.

No hi ha cap motiu per a millorar d'una manera general els parcers contra els propietaris. Cap fet no ho abona, ni fa que els pactes bons fa dos anys siguin dolents avui.

Fins ara no s'ha vist enlloc que l'Estat intervingui en els contractes privats, no per evitar injustícies o per salvar situacions d'una classe social, sinó per millorar una classe que cobreix les seves necessitats, a costes d'una altra que no s'enriqueix excessivament.

- - - - - -

Mentre el Govern no accepta la primera fórmula en la corresponent disposició legal i els propietaris no accedeixen de bon grat a la segona, els parcers per si mateixos posen en pràctica una tercera fórmula, que és quedar-se la meitat d'allò que correspon al propietari. Es a dir: perquè no s'adopten unes fórmules en benefici dels parcers, molts d'aquests practiquen una tercera fórmula molt més beneficiosa per ells.

Començaren pretextant arbitràriament que la llei ho establia així, i quan les autoritats han restablert la veritat, aleshores han continuat aquells parcers enduent-se'n allò que no es seu: perquè no els ho ha donat qui té dret, ni els ho ha donat la llei.

En què es basa, doncs, l'apropiació? Sols en la voluntat del qui desitja allò que sap que no li pertany.

Cap dels inductors d'aquesta facècia no ha intentat de justificar tal apropiació, perquè segueixen "aconsellant-la". Es més: segueixen "organitzant-la".

- - - - - -

Cap de les tres solucions no resisteix el més lleuger examen, i, malgrat això, amb aquestes protestes és pertorbat el camp a Catalunya i s'estableix una lluita civil entre dos estaments catalans en l'hora que caldria que anessin tots units a salvar la pàtria amenaçada.

Però es veu que això tant els fa, amb tal de salvar la pròpia situació política.

Una qüestió social hàbilment aprofitada pels enemics de Catalunya va matar la campanya per l'autonomia l'any 1919.

Hi ha algú que tingui interès a repetir-ho?

DOCUMENT 180

LA VEU DE CATALUNYA — 24 Juliol 1932

Autor: Editorial — Pàg. 1

L'ASPECTE POLITIC DE LA QUESTIO DEL CAMP

PROGRESSIVA INFILTRACIO DE L'ANARQUIA

Interessa molt als catalans i a Catalunya la posició dels governants de Madrid i de Barcelona en front de l'acumulació de delictes comuns que, sota el nom de política social esquerranista, fomenten certs diputats, toleren algunes autoritats, i algú empara paternalment.

Ja hem al.ludit diverses vegades els aspectes tècnics i econòmics del problema. Cal, però, no oblidar l'aspecte polític.

No estem en mig d'una revolta agrària promoguda per un proletariat famolenc. Catalunya no el coneix, precisament gràcies a l'acció històrico-social d'institucions que l'Esquerra vol destruir. No estem tampoc en mig d'una revolta originada per les frisances d'obtenir terres conreables, retingudes per grans terratinents. Aquests són, de fet, desconeguts a Catalunya, gràcies --tornemho a dir-- a les institucions que vol destruir l'Esquerra.

Es tracta d'una lluita pel repartiment dels fruits, repartiment recolzat en contractes lliurement subscrits i que el temps ha anat millorant en profit dels rabas-

saires, com ho demostra l'estudi sociològic de la creixent prosperitat de la classe dels rabassaires i parcers. Aquesta creixent prosperitat és precisament una de les glòries i, ensems, el puntal més sòlid de l'agricultura catalana.

Els rabassaires, seguidors polítics i clients, tot d'un cop, de certs diputats advocats, no haurien d'oblidar que un mal contracte és, a la llarga, millor que la més pacífica de les anarquies. Ni haurien d'oblidar tampoc que, si ells sortissin amb la seva i s'apoderessin de les terres, llurs protectors d'avui haurien de cercar una nova clientela entre els treballadors del camp, privats de terres, o en la gran massa d'obrers de la ciutat, accessibles (com demostra el cas de Rússia) a tota forma d'hostilitat contra la gent del camp, sense exceptuar --ben al contrari-- els que ocupen situacions privilegiades com els rabassaires. A Rússia aquests serien considerats, com a Kulaky, mereixedors de totes les persecucions.

DOCUMENT 181

LA VEU DE CATALUNYA — 3 Gener 1933

Autor: Joan ESTELRICH — Pàg. 1

ELS DRETS PASSIUS A LA CLERECIA

En la discussió de la Llei de Pressupostos ha estat portat al Parlament espanyol el tema dels drets passius que, al nostre entendre, cal reconèixer a la clerecia. Una esmena del radical-socialista senyor Baeza Medina, d'acord amb el ministre senyor Albornoz, obtingué de la Cambra la negació, per part de la majoria, de la reconeixença d'aquests drets. Hi ha, però, un projecte de Llei del ministre de Justícia sobre aquesta qüestió, que serà portat al Parlament espanyol tot d'una que tornarà a obrir-se, i que permetrà una discussió a fons del problema. Els diputats de la Lliga han significat ja la seva actitud favorable als subsidis a la clerecia. Heus ací algunes consideracions per a informar als nostres lectors.

- - - - - -

Per motius tècnics, econòmics, polítics, foren separats de l'Exèrcit de 12 a 14 mil oficials. Sota pretext de desconfiança en llur lleialtat al règim, nombre de persones foren eliminades del servei diplomàtic i consular. Amb raons semblants són jubilats ara, forçadament, magistrats i jutges. A tots aquests funcionaris de l'Estat, que hom considera innecessaris o inútils o indesitjables o perillosos per a la República, el Govern de la

República reconeix i concedeix drets passius.

Amb motiu del Concordat, els sacerdots del culte catòlic a Espanya venien a ésser reconeguts com a funcionaris de l'Estat. Deixen d'ésser-ho de fet, com a conseqüència de la nova Constitució de la República. Però ho han estat; i en tal concepte mereixen, sens dubte, drets passius.

El ministre senyor Albornoz i els seus seguidors al.-leguen, en contra, que no pot pagar-se res a la clerecia perquè, segons la Constitució, en el terme de dos anys ha de quedar suprimit "totalment", el pressupost de culte i clerecia. Cal preguntar-nos: si, per exemple, algun dia la situació del món ens permetès de suprimir l'Exèrcit i decretéssim, d'acord o no amb altres països, la desaparició del pressupost de Guerra, i per donar més força a aquest precepte el consignéssim a la Constitució, ¿és que podríem potser deixar de reconèixer drets passius a tots aquells que fins llavors haurien servit com a militars l'Estat? Evidentment, no. Llavors els subsidis als militars desapareixerien del pressupost de Guerra, i anirien a classes passives, com ja s'ha fet ara amb els subsidis als militars que han deixat l'Exèrcit.

Ara bé: ¿és just i raonable que el Govern de la República doni un tracte especial als militars, als diplomàtics, als magistrats i jutges, i un altre tracte del tot diferent als sacerdots? ¿Pot justificar-se tal volta que els Governs siguin més durs amb els més desvalguts, amb els més inermes, amb els més pacífics? No; es comet

ací una injustícia, una manca d'equitat que de cap manera no hauria de prosperar.

D'ençà que fou votada la Constitució de la República, tot aquell que abraci el sacerdoci sap que, econòmicament, només podrà comptar amb els fidels i amb l'administració eclesiàstica. Però els que tingueren abans, en virtut del Concordat, la consideració o el caràcter de funcionaris de l'Estat espanyol, no poden ésser en justícia desposeïts del dret d'havers passius, en proporció als respectius anys de servei; així va fer-se a la mateixa França, com a conseqüència de les lleis Combes.

No cal insistir massa sobre l'aspecte religiós, espiritual, sentimental i humanitari de la qüestió; alguns oradors han pronunciat al Congrés espanyol, sobre aquest aspecte, paraules realment emotives; cap no ha pogut superar, tanmateix, les que temps enrera va pronunciar en el mateix Parlament espanyol un republicà de primera categoria, Emili Castelar, el qual en oració memorable exaltà les figures nobles, simpàtiques i senzilles de la petita clerecia.

No cal, però, acudir al sentiment ni a la sensibilitat. Els aspectes jurídic i polític són suficients per a convèncer tota persona no tarada de sectarisme agut. Jurídicament, no hi ha incompatibilitat irreductible entre la Constitució i la concessió de drets passius individuals. Políticament, la concessió d'aquests drets passius a la clerecia és un acte de pacificació ciutadana, és una disposició de concòrdia patriòtica, i al capdavall i essencialment un bé per a la República, per

al seu prestigi i la seva consolidació.

Cal témer els estralls de l'esperit de "trágala" venjatiu que ha departit els espanyols, de més d'un segle ençà, en colles irreductiblement enemigues. Si els governs republicans volguéssin ésser noblement i originalment revolucionaris, sense deixar de defensar enèrgicament la institució republicana, podrien instituir la gran novetat dins l'àmbit hispànic de suprimir les represàlies històriques. Si no ho fessin així, anirien perpetuant la fúria intestina i civil, la irreconciliació, la insolidaritat, i no hi hauria Estat fort, ni voluntat col.lectiva, ni unanimitat cívica, ni res de tot allò que empeny els pobles cap a les grans empreses.

Joan Estelrich

DOCUMENT 182

LA VEU DE CATALUNYA — 9 gener 1933

Autor: editorial — p. 1

LA REVOLTA DEL DIUMENGE

Quan, el diumenge al vespre, es produïren a la Rambla els primers esclats de la violència anarquista, tothom pogué veure que la temptativa revolucionària no reeixiria en cap del seus propòsits, ni tan sols en el de pertorbar amb una nova vaga la normalitat de la vida barcelonina. Es cert, i això és el més lamentable, que una altra vegada la violència ha tacat de sang els carrers de la nostra capital. Homes, dones i criatures han caiguts morts o ferits. Els defensors de la República i de l'ordre social: soldats de l'exèrcit, mossos d'Esquadra guàrdies de seguretat, han vessat llur sang en compli - ment de llur deure, a Barcelona i altres indrets de Catalunya. Però, una vegada més ha fracassat la vaga general revolucionària.

El fracàs del moviment anàrquic i caòtic de diumenge es deu en primer lloc a la vigilància i energia de les autoritats, que preveieren el cop i n'evitaren la sorpresa. Privada d'aquest element, la revolta ensopegà amb la rèplica immediata i contundent de la representació del poder públic. En segon lloc, i l'ordre d'enumeració no vol dir precisament el d'importància, les forces de servei públic i les autoritats trobaren arreu la més decidida i eficaç assistència ciutadana, en tots els esta -

ments socials, principalment, per les circumstàncies del cas, en la nostra admirable massa obrera, que resistí, activament totes les sol.licituds interessades d'elements exòtics i romangué fidel al seny pairal.

Davant la subversió de l'ordre públic, davant la revolta aramada, un deure elemental de ciutadania ens obliga a tots a posarnos incondicionalment al costat de la representació del Poder. Cal renonèixer que en aquesta ocasió les autoritats han procedit amb serena energia i palusible eficàcia. No oblidéssim, però, massa aviat les lliçons notòries d'aquesta tràgica experiencia. Si l'anarquisme terrorista és ja impotent, no sols per a fer la revolució social que predica, sinó també per a pertotbar greument el ritme de treball a Barcelona , té encara prou capacitat destructora per a posar en perill la vida dels ciutadans, com fèu diumenge. La tranquil.litat de la nostra capital, com de les altres poblacions de Catalunya, i la vida dels nostres comciutadans, no poden restar lliurades a l'atzar d'aquestes escomeses, sense cap finalitat confessable, àdhuc des d' un punt de vista estrictament revolucionari.

Lamentem la desgràcia de tots els que han caigut en la violenta encara que breu convulsió. Honorem els que han vessat llur sang en defensa de la República i de l'ordre social. Procurem tots, evitar, fins on sigui possible, la repetició, que sovinteja massa,d'aquests sagnants episodis. No ens acontentme pas amb què fracassin, sinó que procurem que no es reprodueixin. La convulsió de diumenge tingué, per la seva intensitat, una for

ma distinta dels moviments anteriors d'aquesta mena. Això demostra que els enemics de la República i de l'ordre social establert assegen noves tàctiques que constitueixen modalitats d'atac diferents de les utilitzades fins avui. Sortosament diumenge les autoritats compliren llur deure i l'escomesa anàrquica trobà la seva resposta immediata. Cal procurar, però, que aquests atacs no es repeteixin. La funció normal d'un govern no és restablir l'ordre públic, sinó mantenir-lo.

DOCUMENT 183

LA VEU DE CATALUNYA — 10 Gener 1933

Autor: Editorial — p. 1

LES MANIOBRES DE MOSCOU

Encara no fa gaires dies, el 2 de l'actual mes de gener, comentàvem la temptativa d'assalt i incendi del camp de l'Aeronàutica Naval, al Prat de Llobregat. Dèiem que el moviment terrorista desenvolupat a Barcelona i els seus voltants, era un moviment de caràcter anàrquic, en el qual confluïen totes les formes de terrorisme, des de l'esclat de les bombes a les temptatives d'alçaments amb armes. Els fets han vingut a confirmar, dissortadament, les nostres observacions, que han assolit una nova i sinistra actualitat.

En aquell mateix article recordàvem els projectes del "Komintern" per a estendre la revolució social als pobles d'Europa que ofereixin menys resistència a les maniobres de Moscou. Remercàvem que s'havia reunit no fa gaire la dotzava Assemblea plenària del "Komintern" per a adoptar una sèrie de resolucions a favor de la tasca fonamental, que consisteix a conquerir la majoria de la classe obrera en vista de la lluita per la dictadura del proletariat", tasca que -- afegeixen -- cal que sigui aconseguida, en el més breu espai de temps possible en alguns països, especialment Espanya, Alemanya, Polònia i Xina. El diari soviètic "Pravda" deia que " els combats per als quals és precis que es prepari el "Komin

tern" seran molt més greus que fins ara, i, en una sèrie de països, decisius". Entre aquests països, per pròpia confessió del comunistes del "Komintern", ells compten amb Espanya. Arribàvem a aquesta conclusió: Cal que totes les persones que sentin l'impuls conscient de servar les essències de la nostra civilització, que és la civilització occidental i cristiana, es preparin per a resistir, amb totes llurs forces, aquelles temptatives de desintegració i d'anarquia.

Encara que alguns diaris cregueren exagerades les nostres paraules, els fets de diumenge i dilluns a Catalunya i a altres indrets de les terres d'Espanya demostren que responien a una tristíssima realitat.

Es per això que ens doliem que, davant d'aquesta realitat, hi hagués elements políticament responsables que s'entretinguessin a desprestigiar el principi d'autoritat i oblidessin la necessitat que tothom respecti i acati l'imperi de la llei.

I és també per això que ens ha de semblar necessàriament temerària la iniciativa d'entaular, en aquestes circumstàncies, negociacions especials amb el Govern de Moscou, a base d'establir un intercanvi mercantil sense les més elementals garanties. Els països que s'han endinsat per aquesta via han hagut de retrocedir sense cap aventatge positiu. Ara com ara, entrar en relacions comercials amb el règim soviètic vol dir facilitar-li tota mena d'oportunitats per a realitzar la seva propaganda dissolvent. Després de les reiterades i públiques declaracions dels propòsits del "Komintern", creure que un

reconeixement a base d'aquell intercanvi no tindria conseqüències polítiques i es limitaria solament a una operació mercantil seria pecar d'ingenuïtat. A canvi d'uns avantatges eventuals, hipotètics, d'ordre econòmic, no és licit de comprometre la tranquil.litat del país, sense la qual és impossible el restabliment de la confiança, i, doncs, de la prosperitat.

Ja sabem que l'anarco-sindicalisme de casa nostra, defensa el que ell anomena la implantació del comunisme llibertari mitjançant la dictadura del proletariat, es diu enemic de Moscou, i actua allunyat de la disciplina del Soviets. Però és evident que la tàctica de Moscou és aprofitar tots els llevats de dissolució que existeixen a cada país. I a casa nostra el màxim llevat de dissolució és l'anarco- sindicalisme en la seva forma més destructora.

Si, amb l'esquer d'unes relacions mercàntils, la República obre les seves portes als agents de Moscou, aquests llevats de dissolució que ja existeixen a casa nostra fermentaran tota la massa social. Esperem que el Govern s'hi pensarà patriòticament. Els advertiments d'aquests dies són massa greus perquè puguin ésser desatesos.

DOCUMENT 184

LA VEU DE CATALUNYA — 11 gener 1933

Autor: Lluís Duran i Ventosa — p. 1

L'ENORME RESPONSABILITAT

Aquests dies en què l'ordre social ha sofert una tan forta escomesa de l'anarquisme revolucionari, molts catalans s'han preguntat, amb certa angoixa, què hauria estat de Barcelona, què hauria pogut passar a Catalunya si en compliment de l'Estatut d'autonomia s'hagués ja - realitzat el traspás dels serveis d'ordre públic a la Generalitat. Molts catalanistes, ben convençuts que no és una il.lusió la capacitat dels catalans per al ple exercici de les funcions polítiques -- las més delicada de les quals, és, sens dubte, la del manteniment de l'ordre públic -- no han pogut reprimir un moviment de patriòtica inquietud davant d'aquell interrogant.

I és que, en efecte, en aquests moments de crisi profunda, el traspàs imminent d'aquells serveis importa una enorme responsabilitat, una responsabilitat que hem d'esperar que senten amb tota intensitat, com a homes - demòcrates i com a catalanistes, els que exerceixen ara a Catalunya, les funcions de govern i que dintre d'un - termini breu hauran de substituir els que avui estan encarregats, en nom de l'Estat, de garantir la pública seguretat i la tranquil.litat social.

En altres temps, no era tan complicada la funció asseguradora de l'ordre públic. Però la vida moderna, d'

ençá de les grans agitacions polítiques i socials que han seguit a la Gran Guerra, l'ha feta molt més difícil i més complexa. El que abans haurien pogut ésser només trastorns locals, manifestacions de descontentaments parcials, que sols requerien mesures preventives contra pertorbadors fàcils de conèixer, solen ésser avui manifestacions d'un esperit revolucionari de sentit, d'orientació i sovient d'impulsió externs, que no podria deturar una policia patriarcalment organitzada, com la que mantenia l'ordre un quart de segle enrera. Al lligam entre els elements revolucionaris de ciutat, de comarques, i fins d'Estats diversos, ha de correspondre una lligam - estret entre totes les organitzacions policiaques i a la tècnica nova dels moviments revolucionaris hi ha de correspondre també una nova tècnica adequada en els qui han de salvar de llurs escomeses l'ordre social.

No hi ha perquè dubtar que a Catalunya, on hem sabut adaptar-nos a tantes de novetats creades per la tra transformació de la vida, no sapiguem també ajustar-nos a aquestes noves exigències. Però, si ningú no dubta de aquesta capacitat col.lectiva, no estranyin els homes que avui governen el nostre país que regni certa inquietut angoixoxa respecte a la manera com ells sabrien respondre a les necessitats imperioses del moment. Determinades concepcions pueríls de la vida política, que en altres ordres només fan somriure , podrien ésser fatals en els moments crítics d'una pertorbació de l'ordre. Les vacil.lacions i les retòriques buides poden provocar catàstrofes. Tothom està convençut que en aquestes diades darreres Catalunya i Espanya, en general, s'han salvat

perquè no ... cat en el moment precis de la decisió necessària per a la immediata defensa. Tothom desitjaria tenir la seguretat que, si l'actual Govern d'Esquerra Republicana es trobés en la mateixa situació en què s'han trobat les autoritats de l'Estat, demostraria les mateixes qualitats de decisió, de valor i de fermesa.

Algú ha trobat a mancar en el Govern de la Generalitat, en els primers moments, manifestacions prou explícites per a donar aquesta sensació. Jo no els faig cap retret. En el homes de govern importen molt més els fets que els paraules. No són pas sempre els millors governants els que més parlen d'energia. Però, hagin parlat o no, tots els catalans voldríem que aquells que el sufragi popular ha portat a exercir l'enorme responsabilitat del govern, en uns moments tan difícils de la història dels pobles hispànics, i tan transcendentals per a l'esdevenidor de l'autonomía de Catalunya, per la qual hem lluitat tant de temps, sentissin ben bé el pes de la dita responsabilitat i es preparessin per a exercir-la dignament.

Que l'eventualitat d'un fracàs en les qüestions d'odre públic, un cop sigui Catalunya mateixa la que estigui encarregada d'assegurar-lo, ha d'ésser esguardada amb patriòtica angoixa per tots els catalanistes. Tant com amb mal dissimulada esperança és segurament descomptada pels constants enemics de la nostra autonomia.

Lluís DURAN I VENTOSA

DOCUMENT 185

LA VEU DE CATALUNYA — 11 gener 1933

Autor: Editorial — p. 1

L'ACTITUD DEL GOVERN

Hem dit sempre que és un deure elemental de ciutadania col.locar-se resoltament al costat del Poder públic, davant de tota subversió de l'ordre establert i de tots els esclats de la violència. Es per això que, d-avant la convulsió anarquista que ha tanat de sang els carrers de Barcelona i ha tingut tan extenses i intenses repercussions a tants d'altres indrets de Catalunya i de totes les terres d'Espanya, nosaltres ens - hem posat des del primer moment al costat de les autoirtats legítimament constituïdes. Quan serà totalment dominada la convulsió, que encara intenta pertorbar la vida del pais, derà l'hora oportuna d'esbrinar les causes dels actuals esdeveniments i parlar dels seus deplorables efectes.

Avui, però, volem comentar la nota oficiosa del Consell de Ministres, sobre l'alteració de l'ordre públic pel complot anarquista. No cal dir com ens plau constatar que la inspiració i el lèxic d'aquesta nota coincideixen gairebé textualment amb el que venim sostenint nosaltres d'ençà de la proclamació de la República. Hi ha algun paràgrafa que semblaria reproducció exacta del que dèiem cap al 18 o 20 d'abril de 1931:

atemptar contra l'ordre és atemptar contra la República, i atemptar contra la República és atemptar contra el país.

No cal dir que nosaltres subscrivim tots els elogis que contè la nota oficiosa sobre la conducta plausible de la massa general de la classe obrera, de l'estament treballador, i l'actitud exemplar de la força pública, coses ambdues que ja subratllàrem en el nostre comentari de dilluns. Creiém també plenament justificades per les circumstàncies les decisions de sotmetre la majoria dels detinguts a la jurisdicció militar i de proposar a les Corts que siguin sostrets a la jurisdicció del Jurat els delictes de tinença d'explosius i altres d'anàlegs, aixi com la facultat otorgada al President del Consell i al ministre de la Governació per a decidir l'oportunitat de declarar l'estat de guerra on calgui. També trobem adequada a la gravetat dels fets la declaracio que en el compliment dels seus deures el Govern no sentirà cap fèblesa, i serà inexorable contra els enemics de l'ordre, que són els enemics de la República.

En la nota d'ampliació del Consell que publiquen els dirais, fora ja de la declaració oficial del Govern, hi ha dues afirmacions que mereixen també algun comentari. Diuen que el Govern havia pensat suspendre les garanties constitucionals, però que desiti de fer-ho perquè calia donar-ne compte a les Corts en un termini de vuit dies, i el Parlament no ha de reunir-se fins el primer de febrer. Creièm que deu haver-hi algu-

na confusió en aquesta noticia, car les garanties constitucionals resten de fet suspeses per la Llei de Defensa de la República. Un altre extrem interessantíssim de la nota d'ampliació del Consell és la referència a les negociacions comercials amb els agents soviètics. Alguna frase de la nota d'ampliació semblaria indicar que el Govern s'ha adobat ja de la inoportunitat d'aquestes negociacions en les circumstàncies actuals.

DOCUMENT 186

LA VEU DE CATALUNYA — 12 gener 1933

Autor: Editorial — p. 1

EL MANTENIMENT DE LA LLEI

En la sessió celebrada el dia 30 de desembre de 1932 pel Parlament de Catalunya, hi hagué una interessantíssim debat polític, en ésser discutit el conjunt del pressupost d'ingressos de la Generalitat. El nostre il.lustre amic Joan Ventosa i Calvell fixava, amb aquestes paraules, que recollim textualment del Diari de Sessions la posició de la minoria regionalista en la qüestió importantíssima del manteniment de la Llei:

" Per consegüent, que és un element indispensable el que hi hagi aquella pau i ordre d'aquell sentit de responsabilitat i col.laboració en nosaltres i vosaltres. Procurar que el mateix sentit de responsabilitat i col.laboració existeixi també en el poble de Catalunya; i s sobretot que hi hagi quelcom que estigui per damunt i per fora de totes les diferències d'ideologies i principis.Tot poder i tot govern digne d'ésser-ho ha de fer-se respectar i té d'imposar el compliment inexorable d' un prdre públic.

Crec jo, m'ho han dit, que dintre pocs dies es farà el traspàs de serveïs d'ordre públic de l'Estat a l' organisme ... d'acord amb l'Estatut. Es potser un moment

difícil i perillós el moment del traspàs; moment de crisi, ja que en aquest moment tots els gèrmens destructors mal avinguts amb l'ordre establert, procuren donar l'assalt a l'exercici del poder. Em permeto dir-vos la gran importància que aquest moment té i la necessitat de què el Govern afirmi inexorablement el principi de què el Govern de Catalunya és tan capàs de imposar i de continuar el manteniment del respecte al Dret i a la Llei, - perquè desapareixi d'aquesta manera el temor que pot existir en l'opinió pública i haurem establert aixi les bases de la més ferma confiança. Perquè en definitiva, jo tinc la ferma seguretat, la plena convicció de què si el nostre país pot donar la sensació de qué entre tots les terres d'Espanya és aquella en que es troben més emparats els drets, més salvaguardats els interessos legítims, m més respectat l'ordre i més asseguretat el treball, trobarem, mosaltres, indefectiblement, aquell concurs financier, no vull pas dir el de les grans potències, sinó - tot aquell petit concurs anònim, tot aquell concurs indispensable perquè la impalntació de l'Autonomia coincideixi amb una formidable expansió econòmica de la nostra terra."

El senyor Lluhí, vice-president del Consell, contestava:

Ara bé; el que desitjo deixar ben clar, perquè no quedi la més petita ombra de dúbte, és que aquest Govern una vegada traspassats els serveis, si ha d'ésser inexorable o no, com deia el senyor Ventosa, és qüestió de matís; i aquest Govern, una declaració d'aquesta naturale

sa no la farà mai, i no la farà mai perquè el prestigi del poder públic a Catalunya no decaurà mai a les nostres mans, i el fer una manifestació de la naturalesa que demanava el senyor Ventosa, és exposat sempre per p part de les persones que l'han de fer. Semblava que desitges que s'inpirés confiança als que temen el desbordabment dels homes d'idees avançades i de les classes n necessitades. Aquesta és la confiança que el senyor Ventosa desitjaria donar als que per la seva situació econòmica són contraris a això. Jo he de manifestar que, en tot cas, nosaltres participarem sempre d'un punt de vista d'equitat respecte dels que puguin atacar la República, tant si són de l'esquerra com si són de la dreta, i si haguèssim de fer una declaració en el sentit d'inexorabilitat, més aviat la fariem contra els sabotejadors procedents de la dreta que per ara han demostrat ésser més actius que el sabotejadors de l'esquerra. En aquest sentit, pot estar segur, Senyor Ventosa, que el poble de Catalunya no necessita d'afirmacions d'inexorabilitat fetes per part del seu Govern, i si es traspassen els serveis d'ordre públic és molt difícil que el poble de Catalunya no en tingui la deguda confiança, i que nosaltres no ho fem millor del que s'ha vingut fent d'uns vint-i-cinc anys ençà a Barcelona."

El senyor Ventosa i Calvell replicava encara:

"No demanava el Govern que faci una delcaració en el sentir de que fàra complir inexorablement l'ordre - públic, perquè jo crec poc en aquestes declaracions. Jo participo de les manifestacions del senyor Lluhí, en el

sentit de que el Govern, conscient de la seva responsabilitat, en tot moment i sense declaracions, sense bravates, sense manifestacions verbalistes fetes anticipadament i que potser després no podria mantenir plenament, sabrà vetllar pel prestigi del Poder públic, i amb això n'hi ha prou. Això es un element essencial de confiança. No les declaracions, és l'actuació posterior el que ho demostra. Podran en el restant no estar conformes en aquest manteniment de l'ordre públic els que no ocupin el Poder però els que sentin aquesta responsabilitat, han de fer-se respectar en tot moment, el mateix pels elements de la dreta que pels de l'esquerra i pels que vulguin subvertir-lo fora de les lleis i d'una manera violenta."

Ben pocs dies després d'aquell debat interessantíssim, s'han proudït els fets que tots coneixem i lamentem.

Davant d'aquests fets, els govern de la República ha publicat una nota, d'on resproduïm les següents paraules, que han merescut l'adhesió unànime dels ciutadans consicnets:

"La opinión pública puede tener la seguridad de que si no està siempre en la potestad del Gobierno evitar que se produzcan hechos como los que todos los españoles condenan, siempre lo està para reprimirlos tan pronto como se produzcan y para ser castigados ejemplarmente.

En el cumplimiento de estos dos deberes el Gobierno no tendrà descuido ni debilidad.

Atentar contra el orden no es atentar contra la República y atentar contra la República es atentar contra

Espanya. Frente al enemigo mercenario, emboscados los unos y declarados los otros, el Gobierno serà inexorable y hará que lo sean lo mismo todas las instituciones del Estado."

Els fets han demostrat tràgicament, molt més aviat del que hauria calgut, que, davant aquestes subversions de l'ordre públic, no pot haver-hi, de part dels que exerceixen el poder i tenen com a missió essencial el manteniment de la llei, ni vacil.lacions, ni matisos. No és pas qüestió de dretes ni esquerres. Es qüestió de vida o mort, i tots els governs i tots els pobles que sentin l'instint vital de conservació i no pateixin l'obsessió del suïcidi, no poden tenir, davant d'aquests problemes, sinó un sol lèxic i una sola actitud, com sostenia el s senyor Ventosa i Calvell amb una clara percepció de la realitat. I és per això també que cal que tots els partits catalans es facin càrrec i es facin dignes de la gran responsabilitat que contrauen en aquests moments - de l'inici de l'autonomia, com recordava ahir, en aquestes mateixes pàgines, el senyor Lluís Duran i Ventosa.

DOCUMENT 187

LA VEU DE CATALUNYA — 14 Gener 1933

Autor: Josep PLA — Pàg. 1

D O N M A N U E L A Z A Ñ A

(Un assaig de crítica política)

I

Aquest any de 1932, que acaba de finir, haurà estat caracteritzat, en el panorama de la política espanyola, per l'eclosió, en termes excepcionalment brillants, del mite Azaña com a gran estadista i per l'inici de la decadència d'aquest mite. Azaña, home desconegut en el moment del 14 d'abril, tingué una ascensió ràpidíssima, rutilant. S'imposà amb la reforma militar, és a dir, donant sortida a tota hostilitat acumulada en el país per la dictadura d'un general. Pel fet d'haver-se trobat en el centre d'aquest corrent, Azaña esdevingué, en tant que Ministre de la Guerra, una grab personalitat popular, car no cal oblidar que el sentit de les votacions del 12 d'abril fou essencialment antidictatorial. Després sabé, en el discurs que li donà el Poder, completar la seva personalitat amb aquella quantitat d'anticlericalisme que li faltava per a esdevenir el punt central dels interessos laics. Una vegada obtingut el Poder, Azaña demostrà tenir una idea excepcionalment clara --més clara que ningú-- de la funció del Parlament com a referència de tota la vida política nacional. Sabé crear-se, afegint pedaços, una majoria que fins ara no l'ha abandonat mai. En aquest punt, res no l'ha intimidat: ni els

seus propis errors, ni els innombrables processos de tendència, ni la situació del país. Ha tingut majoria al Parlament i ha anat tirant. Els tres puntals del mite Azaña han estat, doncs, els mateixos tres puntals de la revolució: l'antimilitarisme, l'anticlericalisme i el parlamentarisme. En aquest sentit, Azaña ha encarnat d'una manera completa, d'una manera molt més acabada que qualsevol altre polític, el sentit totalitari de la revolució republicana triomfant.

Quan les circumstàncies de la vida porten un home a sincronitzar-se, a coincidir amb el corrent dominant en els termes de perfecció que s'han produït en la persona de don Manuel Azaña, hi ha raons per pensar que s'ha produït un fet polític de duració i de conseqüències dilatades. Aquesta duració depèn, en definitiva, de la traça que tingui, la persona triada pel fet obscur, de mantenir-se i de durar. I bé: per a tota persona atenta a les incidències de la política general, hi ha un fet que no ofereix dubte, i aquest fet és la decadència, el desinflament de la figura política del senyor Azaña. La formació del seu mite fou fulminat i el període de la seva creixença ha estat ràpid. La decadència s'ha iniciat. El Ministeri Azaña dura de fa una mica més d'un any. Aquell enorme capital polític inicial de què pogué disposar Azaña fa uns quants mesos, s'ha reduït considerablement. Escolteu la gent. Els que tenen més benevolença diuen: és un home molt desigual; ha tingut grans encerts i grans errors. Altres, més càustics, creuen: és un gran polític que no deixarà ni rastre. Els més escèptics fan: governa perquè no té substitut en el clos de la "coterie" imperant. Nosaltres creiem que això darrer és el que s'acosta més a la veritat. I afegirem

una observació. Aquesta: el fet de la decadència del mite Azaña, com de qualsevol mite polític del país, no vol dir pas necessàriament la pèrdua del Poder. Primo de Rivera governà el país durant set anys completament desinflat. Això és un fenomen polític espanyol completament catalogat.

- - - - - -

Per a comprendre la política de don Manuel Azaña s'ha de donar la volta al Ministeri que presideix. Com tots els governants de tipus parlamentari, AZaña constituí el seu Ministeri amb els elements més típics de les minories que constitueixen la plataforma política que el manté. La traça del President consistí, però, a dosificar aquests elements de manera que les forces nacionals hi estiguessin representades i s'equilibressin d'una manera visible. Afrancesat conscient i despert, en el moment de crear aquest equilibri, Azaña anà a cercar en les lleis de la política francesa el criteri organitzador necessari. Obligat a prendre tres ministres socialistes, donà la cartera d'Hisenda a un ultra-conservador, representant típic de la burgesia catalana, la més sensible d'Espanya. Els socialistes espanten el capital; don Jaume Carner, en canvi, fou destinat a guarir d'esglais la classe més atacada del mal de cor i angoixa republicana. Galícia donà al president el ministre de la policia, prou fred per a posar l'aigua suficient al vi calent dels Dantonets radicals-socialistes atacats de verborrea arravatada. I els altres ministeris els atorgà amb un criteri que estigué molt de moda a París abans de la guerra: els atorgà als seus companys de

"tresillo". Això explica per què la puresa evangèlica de Zulueta hagi hagut de rebaixar-se fins a les impureses maquiavèliques del nostre Ministeri d'Estat i el per què hagi de fer de ministre de Marina un il.lustrat apotecari. Tot això forma part d'aquella facècia pueril que ha emplenat d'anècdotes els moments de menys grandesa de la política gàl.lica.

Quan Azaña constituí el seu Ministeri ben poques persones s'adonaren dels elements de contradicció --i per tant de desgast inexorable-- que contenia la combinació que havia format. Per habituar el poble francès a aquestes filigranes contradictòries han calgut seixanta anys de prosperitat creixent i la victòria de la guerra. Avui, com a exemple, Paul-Boncour s'ha volgut fer perdonar la seva melena, massa abundant per a no ésser suspecta, donant el Ministeri de Finances a Cherou, fina flor del proteccionisme agrícola, del sentit conservador i de la gastronomia normanda. Així i tot, la duració mitjana dels Ministeris a França ha estat curtíssima. Azaña s'havia de trobar fatalment amb els principis de desgast que caracteritzen les combinacions franceses semblants --desgast considerablement augmentat a Espanya per la rusticitat de la vida política i per les dificultats inherents a tot canvi de règim. Aquests elements de desgast són fàcils de veure; els exposarem de seguida en aquestes planes.

Josep Pla

DOCUMENT 188

LA VEU DE CATALUNYA — 15 Gener 1933

Autor: J. CIRERA ROMANI — Pàg. 1

LA VERITABLE FINALITAT DEL COMUNISME

El "Times" ha publicat una informació donant compte de la campanya que preparen els comunistes anglesos contra la religió cristiana. Ha estat nomenat un Comité, el qual tindrà la missió de combatre aferrissadament l'església catòlica i les diverses denominacions protestants que existeixen a Anglaterra. Ens plau l'actitud dels comunistes anglesos perquè posen de manifest l'odi que professen al cristianisme. El comunisme no preten únicament de donar una nova estructura a la societat que despectivament anomena burgesa, sinó que es proposa bandejar dels pobles d'Occident la civilització cristiana. S'equivoquen els qui creuen perillós el comunisme perquè té una falsa concepció del treball, del capital i de la propietat. El veritable perill és el seu materialisme. A Rússia, han fracassat les doctrines comunistes, però ha triomfat la matèria. L'espiritualitat russa, ha plegat les ales, i ha fugit d'aquelles terres. El comunisme és una doctrina utòpica que mai no triomfarà en cap poble de la terra. No triomfarà perquè és contrari a la naturalesa de l'home. Lenin, abans de morir, es va donar compte del seu fracàs. El comunisme pur no va poder implantar-se perquè els russos són de carn i ossos com la gent dels altres països. L'error cabdal dels qui pretenen donar una nova estructura a la societat, és considerar l'home com un ésser abstracte. Creen un home

fals, i el fan girar entorn de llur sistema filosòfic. En compte d'especular damunt un home real, especulen damunt un home que es mou dins del món quimèric de la fantasia. El cristianisme és humà, perquè no mutila l'home ni nega la seva personalitat, sinó que té en compte les seves necessitats, els seus defectes i les seves virtuts. Hem de considerar l'home tal com és en realitat, i no tal com nosaltres voldríem que fos.

Si en alguns pobles d'Europa el comunisme té un gran nombre de representants al Parlament, és degut als obrers sense feina. Generalment, l'home que no es pot pastar el nostre pa de cada dia amb el seu propi esforç, no creu en l'eficàcia de les solucions jurídiques per endegar la vida del treball, sinó en la revolució caòtica i trasbalsadora. Els obrers comunistes que es troben en atur forçós, haurien de comprendre que, si els grans estadistes que avui es preocupen de la solució dels problemes que hi ha plantejats en el món del treball no poden evitar la crisi que es va estenent arreu de la terra, molt menys ho aconseguirien si governessin els homes indocumentats. ¿Què passaria al món si de cop i volta hi hagués una subversió de valors, i els qui avui es troben en un pla inferior es col.loquessin al cim del poder? Tornariem altra vegada als temps primitius: únicament viurien els més forts, en l'ordre físic, i sucumbirien els més febles. La ciutat seria una continuació de la selva. Els comunistes incultes s'han de convèncer que hom no pot prescindir de la ciència ni de la tècnica. No oblidin, els qui són partidaris de la igualtat absoluta, que al món triomfarà sempre l'aristocràcia de l'esperit i de la intel.ligència.

Hem dit que els comunistes eren enemics de la civilització cristiana. Ho demostraren en poques paraules. L'article 65 de la Constitució soviètica declara que no poden ésser electors ni elegibles, els bojos, els condemnats per robatori o delictes infamants, i "els ministres del culte i servents de les esglésies. El Govern sociètic converteix els temples en cinemes i casernes. L'any 1919 el Poder soviètic ordenà que fossin destruïts els sepulcres dels patriarques. El dia 23 de febrer de 1922 va aparèixer un decret declarant obligatori el lliurament dels objectes sagrats que pertanyien a l'Església ortodoxa i catòlica. El dia 3 de març de 1923, es va representar un vodevil a la catedral de Moscou. En el bar hi havia un rètol que deia: "Ací hom ven vi de dir missa". L'any 1922, fou martiritzat l'arquebisbe Cieplak, cap de l'Església catòlica a Rússia. Les seves despulles foren calcinades en unió dels cossos de nou bandolers de camins que havien estat executats.

El govern soviètic té organitzada la propaganda antireligiosa. Els seus mitjans són la ràdio, el cinema i el teatre. En poc temps s'han publicat més de 1.500 obres combatent la religió. El Govern sosté diverses revistes consagrades a la propaganda atea. En publicar-se la revista il.lustrada "El sense Déu", el comissari d'Instrucció Pública, Lunatcharsky, pronuncià aquestes paraules que foren reproduïdes en la dita revista: "Desitjo de tot cor, èxit brillant a "El sense Déu", en la seva lluita contra l'espectre repugnant de Déu, que ha causat un mal tan diabòlic a tota la humanitat". L'any 1929, aquesta revista tenia un tiratge d'uns 170.000 exemplars. A Rússia és interdita la venda dels Evangelis. ¿No veieu

ben clara la lluita contra la civilització cristiana?

Els comunistes, per aconseguir l'absoluta materialització de l'home, han fet un gran esforç per a destruir la família cristiana. Segons els autors del Codi de 1926, la poligàmia no constitueix delicte. La família és una concentració de vides i una societat natural, que estarà constantment en contradicció amb les doctrines comunistes. Roma va perdre el seu poder, quan va deixar de retre culte a aquesta entitat moral que s'anomena família. Quan la dona frívola i equívoca va substituir la matrona i els patricis no van respectar l'honor de llurs esposes. Roma no va tenir força per aturar l'escomesa dels bàrbars.

En cap article del Codi soviètic no trobareu la paraula família. No la trobareu, perquè en realitat no existeix. Els bolxevics han abolit la pàtria potestat, i els pares no tenen cap dret damunt llurs fills. L'amor de família és un convencionalisme burgès. El catedràtic de medicina legal de la Universitat de Smoleask, M. Popov, declarava el 18 d'Octubre de 1925, damunt les planes del periòdic "Izvestia", que a Rússia es registraven gran nombre d'infanticidis. Els fills no tenen cap valor. L'avortament està oficialment autoritzat. No existeix la llar, perquè diverses persones conviuen en una mateixa cambra. L'amor per als comunistes és fisiologia.

Aquesta és la tesi que defensen els novel.listes russos contemporanis.

L'amor --diu l'escriptor Chkolow-- no és altra cosa que unes relacions de sexe i de companyonia establerta entre un home i una dona. En la novel.la "Primavera" de Gleb Alexeer, hom diu que el pudor femení és una hipocresia i que els fills són de l'Estat i no d'un home i una dona que l'atzar ha unit. Veieu el veritable perill del comunisme? No es concreta a atacar la propietat, sinó que pretén donar una llançada a la nostra civilització cristiana. Per això trobem lógica i natural l'actitud dels comunistes anglesos. Els comunistes han de confessar que són els enemics més irreductibles del cristianisme. Per aquest motiu, els pobles occidentals que tenen una tradició cristiana, mai no poden ésser partidaris del comunisme. Per a triomfar les doctrines comunistes caldria que l'home canviés de naturalesa i que aconseguís deseixir-se de l'ànima immortal que porta dintre el pit.

J. CIVERA ROMANÍ

DOCUMENT 189

LA VEU DE CATALUNYA — 18 gener 1933

Autor: Editorial — p. 1

DESPRES DE LA REVOLTA

Sembla clos, ara com ara, el tràgic parèntesi de la convulsió anarquista. Han passat els dies de la revolta al carrer. La ciutat recobra el seu ritme normal. El poder públic actua sense obstacles insuperables. No podem, però, creure que han desaparegut les causes que produïren tan lamentables efectes. I ara és l'hora de mirar que no sigui possible la reproducció d'aquella ç tragèdia.

Dèiem a l'endemà de la convulsió tràgica que la missió essencial dels governs era mantenir l'ordre, no restablir-lo. Es clar que quan l'ordre és pertorbat, cal restablir-ne l'imperi. Però és molt perillosa una situació que requereixi periòdicament restablir l'ordre per la violència, per la coacció del poder públic. Quan es repeteixen excessivament aquests assaigs hi ha el perill que alguna vegada reïxin.

Personalitats eminets de la situació han reconegut que els contactes establerts en l'època revolucionària i les paraules imprudents d'aleshores han entrebancat després l'actuació de les comunitats governants. Aquells contactes i aquell lèxic, sobre els perills temeraris dels quals nosaltres cridàrem oportunament l'

atenció de tothom, foren tan deplorables com ineficaços ja que el capdavall la República no vingué, sortosament per a tots, ni per a un "pronunciamiento" militar ni per una vaga general revolucionària. Vingué per un plebiscit lliure dels pobles hispànics en unes eleccions municiapls sinceríssimes. Aquest origen democràtic de la República havia d'informar la seva actuació. No ha estat sempre així, i és per això que avui el règim té, a la seva dreta i a la seva esquerra, en nombre i en qualitat, molts més enemics que no tenia el 14 d'abril de 1931.

Totes questes lliçons de l'experiència cal que siguin aprofitades pels homes públics que comparteixen avui a les terres d'Espanya les responsabilitats del poder. Lliçons que són de tàctica, de procediments i de principis. No és possible admetre a lliure plàtica les idees que pugnen essencialment amb els principis bàsics de la nostra civilització cristiana, sense que siguin afeblits d els fonaments mateixos de la nostra societat.

No és lícit proclamar l'aptitud de la violència per a la consecució d'una finalitat política i negar-la per a una altra. No és possible atemptar contra les bases de la religió, motor esperitual dels pobles, la família, la propietat i l'ordre, sense que se'n ressenti tota la fàbrica de la cohesió civil i la disciplina social.

Les tràgiques i doloroses conseqüències de la convulsió anàrquica del 8 de gener ens han d'obligar a tots d'efectuar un sever examen de consciència, que ens inspiri aquell ferm propòsit d'esmena, sense el qual el règim seguirà lliurat a totes les imprudències de l'atzar

DOCUMENT 190

LA VEU DE CATALUNYA — 19 Gener 1933

Autor: Josep PLA — Pàg. 1

D O N M A N U E L A Z A Ñ A

(Un assaig de crítica política)

II

La pedra de toc d'un govern és el problema de l'ordre públic. Així ha estat, és i serà independentment d'ideologies, de formes de govern i de matisos polítics. La primera finalitat d'un Estat com a organisme de la vida en comú, és evitar l'entredeverament dels ciutadans. Es per això que hom concedeix a l'Estat el dret de cobrar les contribucions i per res més que per això. Si l'Estat no compleix aquest deure essencial, jo em demano --en nom de la més clàssica i pura doctrina liberal-- si és permés arrogar-se el dret de portar a cap una política fiscal. En tot cas, la primera finalitat de l'Estat, essent l'organització de la convivència humana, es confon amb el manteniment de l'ordre públic. Es a través de l'ordre públic que l'Estat manipula els seus atributs més característics, que són els de sobirania.

Quan s'ha superat d'un cantó la fase inútil de la política i de l'altre la fase llibresca, queda ben clar que la noció de govern vol dir, per autonomasia, manteniment de l'ordre públic. Es pot discutir, sempre, és clar, si un govern és bo o dolent; però no es pot dir que hi ha govern si no hi ha assegurat prèviament l'or-

dre públic i no pas un ordre públic entés com a repressió, sinó com a prevenció. En aquest sentit es podria dubtar si aquests últims mesos hi ha hagut govern a Espanya. Gairebé cada dia, en algun punt de la península, el poder s'ha trobat literalment desbordat pels elements subversius. Els ciutadans s'han entredevorat amb una sorprenent impunitat. Els atacs a la convivència han tingut aspectes d'una vertadera ferocitat. Hi ha hagut una quantitat considerable de víctimes. Tots ens hem fet una piatosa obligació de dir que vivim en el millor dels mons possibles, que les coses van esplèndidament, que les petites anècdotes que passen són inherents al canvi de règim, que la darrera revolta serà l'última revolta i que de tot plegat en té la culpa una cosa anomenada la crisi mundial. Es possible, àdhuc, que en tot això quelcom sigui cert, però el que és un fet indubtable és que ens trobem davant d'una determinada realitat que no té res a veure amb els nostres bons desigs. I aquesta realitat s'ha de definir així: el govern Azaña en el curs de la seva gestió no ha pas demostrat tenir una política d'ordre públic eficient.

Si el lector recorda el que escrivíem en aquestes mateixes planes sobre la composició del govern Azaña trobarà potser la clau del fet que estem constatant en la mateixa composició del govern. Es un govern format per dos interessos completament contradictoris: tota la raó d'existència dels socialistes era, abans de la implantació de la República, fer la revolució. Ara que formen part del Govern, ara que estan obligats a sotmetre's a les estretors del Govern, els socialistes es troben amb el fet de l'emigració de grans masses de partidaris cap

a partits revolucionaris més actius, concretament cap a la confederació. Per rellentir, per evitar, si és possible, aquesta emigració, els socialistes es veuen obligats a fer-se els portantveus de tots els esclats de caciquisme antilegal que es manifesten en els nuclis del seu partit. D'ací prové l'enorme paradoxa del moment: la paradoxa d'un partit, que té tres ministres al banc blau i més de cent diputats a la majoria que manté el Govern, convertit en un instrument de desvalorització de l'instrument més típic d'aquesta majoria i d'aquest Govern, això és de la guàrdia civil. Pràcticament, aquesta extravagant contradicció és el que ha creat l'atmosfera de revoltant anarquia que domina a moltes comarques d'Extremadura i d'Andalusia i de la Manxa.

Contrastant amb els interessos de la politiqueria que els socialistes representen, sota una capa d'humanitarisme, en la composició del govern Azaña hi ha interessos ultra burgesos, representats típicament pel senyor Carner. Des del punt de vista de la política general el que els dóna força per resistir el treball de termites que fan els socialistes és la creença que aquests posaran, alliçonats per l'experiència, una mica de seny. No es pot negar que Prieta i Domingo no facin avui una política totalment distinta de la que realitzaren, impulsats per la seva pueril demagògia i per les idees recollides durant vint anys de vida de redacció i de bohèmia, durant els primers mesos de l'administració republicana. Però el cert és que la fracció conservadora i burgesa del govern Azaña no solament no ha pogut evitar que Largo Caballero muntés el tinglado de caciquisme socialista que ha muntat el Departament de

Treball, sinó que ha hagut de contemplar amb les mans creuades que es produís la devastació a l'economia i a la societat del país que la legislació i la tendència de la política socialista han fet. Pel cap alt, s'ha pogut desvirtuar un xic la llei de reforma agrària fent-la d'aquesta manera més caòtica. Però no ha pas pogut evitar --malgrat el temps que ha perdut el ministre d'Hisenda servint de mur de contenció-- que la situació d'Espanya caminés a l'empitjorament gradual, progressiu i impaclable.

Es pot dir, doncs, que l'obra del ministeri ha estat, mes que el desenvolupament d'un pla premeditat, coherent i lligat, la negociació confusa i llargíssima entre els elements que representen interessos contradictoris de decrets vitals per als partits polítics representats en el Govern. Hom ha legislat rarament per al país considerat com un tot orgànic; hom ha servit interessos de classe o íntims interessos electorals. Azaña ha volgut cobrir aquesta activitat merament vegetativa que caracteritza el seu ministeri, presentant-se com un impàvid defensor, com la mateixa encarnació dels interessos de l'Estat. Però aquest gust per l'estatolatria ha estat massa acusat, massa incessantment repetit perquè es pugui dir que és una política; aquesta terminologia forta i impetuosa (señores estamos en pie de guerra! --ha dit Azaña al Congrés) amaga un profund escepticisme --l'escepticisme que ha d'irradiar per força de l'obra d'un govern que ha de votar en totes les qüestions i negociar els decrets més insignificants. Per això, Azaña, que és l'home que diu estar en peu de guerra, dubta en realitat de tot: de si el capitalisme està o no està en

crisi; de si vivim o no una època de transició; de si convé prevenir o reprimir; de si hom ha de fer una política socialitzant o una política nacional, etc., etc. Aquesta figura és anomenada en els llibres d'història, política i kerenkisme. ¿I a què podria aspirar mai la F. A. I. --que té totes les tropes de xoc revolucionari millors d'Europa, tropes que contrasten amb la pobríssima direcció d'aquest grup-- a què podria aspirar mai la F. A. I. que trobar-se amb un Kerensky d'Alcalà de Henares al cap del Govern?

Josep Pla

DOCUMENT 191

LA VEU DE CATALUNYA — 20 gener 1933

Autor: Editorial — p. 1

L'EMPENTA DEL CATALANISME

L'Assemblea general que té convocada la Lliga Regionalista, i el sol anunci de la qual ha desvetllat una expectació tan justificada, és una prova més de la vitalitat del catalanisme històric. No ha calgut pas acudir a tòpics d'ocasió per a donar a la reunió imminent tota aquella transcendència que té com a fita assenyalada en l'organització de la nostra autonomia.

La Lliga Regionalista i els seus homes han viscut sempre el ritme mateix del nostre poble. Es per això que coincideixen meravellosament la història contemporània de Catalunya i la història de la Lliga. Com a síntesi d'aquesta coindicència hi ha el fet revelador d'haver passat integrament, textualment, l'article primer dels Estatuts de la Lliga Regionalista a l'article primer de l'Estatut de Catalunya.

La primera de les nostres organitzacion polítiques, la primera en el temps i en l'eficàcia, havia necessàriament d'articular la seva estructura amb l'estructura de l'autonomia del nostre poble. En la revisió de l'ideari no hi ha sinó aquella adaptació de l'ideal de sempre a la realitat de cada dia que ha constituït constantment la norma d'actuació del catalanisme històric. En la re-

forma de l'organització no hi ha tampoc un altra cosa que l'adaptació biològica del nostre nucli als seus mateixos desenvolupaments.

No s'han exhaurit, doncs, ni la potència de creació del catalanisme històric ni el seu do de l'oportunitat. Es, ara més que mai, la gran força de cohesió i de permanència de Catalunya, el més fecund impuls evolutiu de la nissagra. Anem a estructurar les forces socialment conservadores del país amb una amplitud germanívola que ofereixi a tots els ciutadans, amb consciència del que és bàsic en la nostra civilització occidental i cristiana, les màximes garanties d'eficàcia i continuïtat en l'actuació.

Aquests dies hi ha a tots els centres adherits o afins a la Lliga Regionalista una doble frisança de renaixença, un deig fervent de superació. Vençuts tots els obstacles anecdòtics, en l'empenta de la pròpia vida hi ha tots els gèrmens de la renovació i de la supervivència. Aquest és el secret de la seva fortitud.

Els trenta anys de la nostra gloriosa història passada no són sinó el pròleg de l'esdevenidor, un esdevenidor que és el mateix esdevenidor de Catalunya.

Això explica que la convocàtoria de l'Assemblea hagi desvetllat un interès extraordinari a Barcelona i a totes les comarques catalanes. Es Catalunya mateixa, políticament reorganitzada, que es retroba en el primer dels nostres nuclis ciutadans.

I ara, com sempre, l'expectació no serà degraudada. L'Assemblea de la Lliga Regionalista respondrà a totes

les exigències de l'hora. Ho garanteixen la seva actuació de sempre, el patriotisme i l'aptitud constructiva dels seus homes.

DOCUMENT 192

LA VEU DE CATALUNYA — 27 Gener 1933

Autor: Josep PLA — Pàg. 1

D O N M A N U E L A Z A Ñ A

(Un assaig de crítica política)

III

Tots els observadors de la política espanyola fan .. .. del període d'anormalitat en què fa tants anys el país viu, de la ..... que don Antoni Maura féu, entrat a l'ostracisme per la lleugeresa de ..... i de la traició de Dato, del mecanisme polític espanyol. Maura fou el que formulà la teoria segons la qual hi ha dues Espanyes, hi ha una Espanya visible, formada per una artificiosa superestructura política, i una Espanya ofegada, soterrada per aquesta superestructura. La primera concentra tots els vicis, totes les incapacitats, tot l'escepticisme de la política tradicional; la segona conté valors d'entusiasme, de capacitat i de patriotisme primigenis, intactes, magnífics. Si la superestructura pogués desaparèixer, si el que mantè ofegats i somnolents els factors vitals del poble espanyol pugués ésser abolit --deia Maura-- apareixeria una Espanya nova, ("una España en flor", dirà més tard Ortega i Gasset, reprenent la teoria de Maura), una etapa de la història de la península s'obriria amb possibilitats infinites.

Aquesta teoria de Maura madurà amb els anys. Els intel.lectuals d'Esquerra en feren el seu cavall de bata-

lla en milers de discursos i d'articles. I qui la portà a la pràctica fou la Dictadura. La dictadura, si tingué alguna idea, fou precisament aquesta: destruir la superestructura formada per la classe política. Una vegada destrïda, havia de sortit l'"España en flor..." En efecte, sortí la Unió Patriòtica. Fou el partit dels homes que no havien format mai cap partit polític. Els últims mesos de la vida de don Antoni Maura foren amargats pel fracàs de la seva teoria crítica.

La il.lusió, però, ja estava llançada. Una concentració considerable de paper imprès havia creat el mite d'una altra Espanya. La gent hi creia. La gent somniava amb les seves possibilitats. La classe mitjana pensa resoldre amb el seu advenimentla seva tràgica situació econòmica. La dictadura havia destruït el mecanisme polític de la Restauració, i de sota les runes de l'enfonsrament n'havia sortit la Unió Patriòtica. El resultat havia estat magre... La insuficiència d'aquest resultat fou atribuït, però, per ... dels intel.lectuals, a què quedava encara en peu l'obstacle tradicional més fort a l'aparició de la famosa "España en flor", a què feiem referència. La monarquia! --"voilà l'ennemi". La classe mitjana entrà en el corrent, i el darrer vestigi de l'època anterior fou abatut. La monarquia caigué sense pena ni glòria el 14 d'abril de 1931. I ara la gent està esperant que surti de sota les runes de la monarquia l'Espanya que li han promès.

Han passat a penes dos anys, i encara --és natural-- hi ha molta gent que espera. Però a mi em sembla que ja és hora de començar a parlar clar i de prevenir la des-

il.lusió final. I bé: els que esperen miracles de la República, quedaran decebuts fatalment. La República farà lleis i farà decrets, deliberarà, acordarà i manarà, farà el que fan tots els governs. Aquestes lleis i aquests decrets, aquestes deliberacions, acords i manaments, valdran en proporció dels coneixements i del sentit de la realitat que demostrin tenir els seus autors. ¿Què s'ha fet de la Constitució que els nostres representants elaboraren en el curs de tantes hores i en mig de tants savis i considerables precedents? Ha fet la fi de la Constitució dels senyor Cànovas del Castillo i de tantes altres Constitucions anteriors, que foren, totes, altres tants monuments de saviesa. Sembla que no ha convingut a la salut del règim mantenir-la íntegrament, com tampoc no convingué a la monarquia mantebir íntegrament i contínuadament la del 76. Perfectament. I és que no hi ha miracles en política. La vida en comú absorbeix, de l'obra dels seus homes polítics, allò que biològicament li convé. Les altres coses, per més filosòficament o sociològicament elaborades que siguin, les elimina. El nombre de lleis que s'han fos amb la manera natural d'ésser de la gent, és molt reduït.

Si des del punt de vista legislatiu les coses són, doncs, així, ¿què hi queda en un canvi de règim? Hi queda l'únic element de pes que està lligat amb tot fenomen de subversió política: hi queda el canvi de personal. Una revolució, en efecte, en termes absoluts, no és sinó un canvi de personal. Els que ara afaiten remullaran, i els que remullen afaitaran! --diu un vell adagi català molt comprensiu. Una revolució no és sinó això, i el canvi de règim a Espanya no és sinó, per ara, que el

desplaçament d'una determinada quantitat de material humà, a favor d'una altra determinada quantitat del mateix material. Aquest fenomen és interessantíssim, i al meu entendre formula la clau de l'engranatge polític d'un país.

Tot el que pot comportar de progrés un canvi de règim o una revolució --o per contra tot el que pot comportar de retrocés-- està íntimament lligat amb els desplaçaments a què feiem referència fa un moment. Per lluitar contra la tendència a l'antianquilosament no hi ha sinó un camí, donar la iniciativa als més forts, als més aptes, als més vitals, als més fidels a la idea a servir.

Totes les possibilitats de la revolució espanyola estan concentrades en aquest punt. I bé: ni el desplaçament de personal en el terreny polític, ni de personal burocràtic, no sembla haver estat dirigit amb un criteri positiu. En termes molt generals --i salvant les excepcions que hi pugui haver-- el personal dirigent actual no és, ni de molt, superior al que havia corregut la península en altres moments, i això tant als Ajuntaments, a les Diputacions com al Congrés. Ho pot ésser, certament, però això depèn del criteri que porti la més elevada direcció política --en aquest cas, don Manuel Azaña-- en la qüestió present. En el terreny burocràtic s'hauria d'haver seguit el criteri que s'imposà a Alemanya després de la revolució de l'armistici. Aquesta revolució serví per a fer una magnífica aclarida de personal inepte i una captació de personal apte independentment de les idees polítiques d'aquest personal. Així, hom ha foragitat els no-republicans, fossin aprofitables o

ineptes, i hom els ha substituït per republicans. Alguns han resultat bons i altres molt pitjors que els anteriors. En alguns ministeris s'ha vist això clarís-simament.

S'està produint a Espanya el desgelament polític, el desinflament del règim com a productor de miracles. Aquest fenomen que pot ésser molt perillós és el que està plantejat en el present moment. Contra aquest fenomen, don Manuel Azaña s'hauria pogut defensar amb més puixança si el problema de més pes de la revolució --el desplaçament de personal-- s'hagués portat amb menys passió i més intel.ligència.

Josep Pla

DOCUMENT 193

LA VEU DE CATALUNYA — 10 febrer 1933

Autor: Editorial — p. 1

LA GUERRA DELS SOVIETS CONTRA EL PAGESOS

Un telegrama de Riga que insereix el "Times" de Londrés, dóna detalls interessantíssims de la guerra declarada pels Soviets als pagesos. Es aquest un aspecte molt curiós de les temptatives per a implantar el sistema comuniste al camp.

Les autoritats soviètiques de Moscou han ordenat que sigui aplicat el régim dit de llista negra a tots els llocs que produeixen blat. Aquests llocs són ocupats militarment per destacaments armats, als quals acompanyen tribunals especials que administren càstigs individuals o col.lectius. Els destacaments tenen ordres de fer servir els llocs ocupats d'exemples als pobles veins. Llurs facultats per a imposar càstigs són gairebé il.limitades.

Durant aquestes ocupacions, els destacaments prenen reines, i, quan es retiren, traslladen els elements que creuen sospitosos o deslleials a altres regions més llunyanes i menys fèrtils, com a exemple, Arcàngel.

Els llocs sotmesos ara la llista negra són els que produeixen blat per a la sembra i comprenen una part dels districtes d'Ucrània, la conca del Volga, el nord

del Caucas, els Urals, la Rússia Blanca i la regió del Mar Negre. Aquesta campanya s'ha intensificat a Ucrà - nia, on el govern local és acusat per Moscou d'haver fracassat en la tasca de conreu col.lectiu i de facilitar als Soviets la seva quota de blat.

Les autoritats comunistes tracten d'assegurar així la sembra per a la collita de la primavera. Diuen que e els pagesos sabotegen la maquinària agrícola o deixen que es faci malbé per negligència. Donada l'actitud de la pagesia, creu el Govern de Moscou que cal utilitzar la força i utilitzar-la sense contemplacions.

Quan les tropes franceses envaien la conca del Rühr Llovd George deia que les baionetes dels soldats d'ocupació no farien sortir ni una tona de carbó de les mines. Es evident que les ocupacions, pels Soviets, dels llocs esmentats no faran augmentar la collita de blat.

La força pot aconseguir, momentàniament, moltes coses. No pot ni crear riquesa, ni endegar una economia, ni augmentar una collita. Malgrat aquestes lliçons constants de l'experiència, Stalin insisteix en la seva campanya de terrorisme agrícola.

Convindria que els altres pagesos del món no apartessin massa els ulls de Rússia. Els Soviets començaren per a repartit la terra. Seguiren amb el col.lectivisme del camp. Ara es queden terres i fruits, i els pagesos, convertits, primerament en propietaris, avui resten en el més dur esclavatge.

DOCUMENT 194

LA VEU DE CATALUNYA — 11 Febrer 1933

Autor: Josep PLA — Pàg. 1

D O N M A N U E L A Z A Ñ A

(Un assaig de crítica política)

IV

El darrer debat polític, com era perfectament de preveure, no ha pas estat brillant per al senyor Lerroux. Fa molts mesos que una part de l'opinió espanyola s'ha entestat a considerar el cap del partit radical com una gran esperança, com el salvador de la República, com una mena de redemptor ampul.lós i mediterrani del país. Fins ara aquestes esperances han fallat una darrera l'altra i el paper polític i parlamentari de Lerroux i del seu partit ha estat gairebé piadós. Imagineu-vos que Lerroux no ha aconseguit mai, encara, que els diputats que componen el seu grup votessin d'una manera coherent i com un sol home! Imagineu-vos que han estat tan incapacitats de maniobra parlamentària --i el parlament és sempre pura maniobra-- que no han sabut en cap moment --malgrat les ocasions que s'han produït-- sumar l'importantíssim nombre de vots que hi ha a la Cambra contra el Govern. Així i tot, una part de l'opinió espanyola té la vista posada sobre Lerroux i no hi ha manera que es doni compte que don Alejandro és un factor polític nul en la situació present. En una de les nostres cròniques de Madrid escrivirem, ja fa més d'un any, que Lerroux, en la situació actual, no era ni al.ludit. Aquella crònica indignà molta de gent, però com que responia a una sè-

rie de fets incontrovertibles, ha resultat perfectament exacta. I és que hi haurà lerrouxistes fins i tot després de mort Lerroux, com hi ha encara mauristes. Es un país així.

Diem tot això per demostrar que Azaña en el Parlament actual no té competidor possible, ni oposició ferma i coherent. Precisament perquè les coses són així es dóna la curiosa paradoxa que com més èxits té Azaña al Parlament més feble és la seva situació davant del país i com més tritura el Govern els seus enemics d'hemicicle més força tenen els vents de fronda que bufen al carrer. I és que entossudir-se, com fa Azaña, a voler-se mantenir sobre un Parlament que té el joc intern trencat, equival a voler-se mantenir sobre el no-res. Una majoria parlamentària pot ésser el puntal més legítim i més fort d'un govern sempre i tant que el Parlament, productor d'aquesta majoria és un organisme vivent, representant de les forces d'un país. Si aquest Parlament és una desferra esbotzada per tots cantons, l'argument de la majoria parlamentària més que enfortir afebleix. I això és el que està passant en aquest moment. La força que dedueix Azaña de la seva majoria és la mateixa que deduirien de les seves respectives majories Sagasta, Montero Ríos, Vega de Armijo, Romero Robledo, Dato Alhuzemas i "tutti quanti". Es a dir: no res.

Nosaltres reconeixem, doncs, la legitimitat de voler convertir la institució parlamentària en centre absolut de la vida política del país. Si una opinió ha considerat que havia d'ésser enderrocada una institució secular per les vel.leitats de poder personal que havia de-

mostrat, és natural que es tracti de posar el lliure joc de la institució parlamentària en el pinacle del país. Però aquest esforç --com tots els esforços d'aquest món-- s'ha de fer, si és possible, amb aquell punt de candidesa que constitueix en política la sinceritat i la bona fe. Si ha de funcionar a Espanya el sistema parlamentari, és necessari respectar les bases del sistema. El factor essencial psicològic del sistema que al.ludim exigeix, en els polítics que s'hi mouen dins, una capacitat per saber perdre a cada moment. Això demana, no ja respectar, sinó fomentar el llire joc de l'oposició que és l'essència del Parlament. Això demana estar atent a les variacions finíssimes del país. Aquestes variacions lentes i raonades en els països de parlamentarisme constituït, esdevenen brusques i sobtades quan un govern sotmet un poble a un règim revolucionari obligatori com és el cas present. Això demana, sobretot, posar a cada moment les necessitats del futur sobre les presents, la continuació sobre la interrupció, els interessos generals sobre els personals o de partit. La vida política de la Tercera República francesa ha transcorregut normalment perquè la màquina parlamentària no ha estat desvirtuada en cap moment i perquè els polítics han sabut perdre sense dubtar gens. Per això la gent, ingènuament, diu que França té sempre el polític que necessita. Fa molts anys, en canvi, que Espanya coneix el règim parlamentari. Però ací, quan el sistema no ha estat corromput en el moment electoral, ho ha estat posteriorment per l'avidesa i l'ànsia personal del poder. Per això si a França el Parlament dóna sempre l'home necessari, ací ho priva: és un obstacle immens perquè el país pugui disposar de l'home que voldria inequivocament la gent. El parlamentarisme a França, malgrat els seus enormes defectes, ha

assegurat la continuïtat nacional i ha reduït amb suavitat els sobresalts interns: en aquest sentit la institució ha creat vitalitat, seguretat i optimisme. A Espanya ha estat una màquina de guillotinar, políticament, els esperits millors, per a portar-los a l'ostracisme, a la desconfiança i a l'aclaparament.

Totes aquestes consideracions no són pas noves i és una llàstima haver-les de repetir a propòsit de don Manuel AZaña, format, com tants de nosaltres, en la crítica de la política espanyola anterior. Però els fets són els fets i quan hom observa la reiteració continuada, independentment de règims, partits i homes de la mateixa realitat, el més noble encara és parlar clar i català.

Josep Pla

DOCUMENT 195

LA VEU DE CATALUNYA — 11 Febrer 1933

Autor: Editorial — Pàg. 1

LES VALORS ESPIRITUALS

La solemnitat amb què les Juntes Diocesanes d'Acció Catòlica, les Joventuts, i les entitats confessionals de Barcelona commemoren l'onzè aniversari de la coronació del Sant Pare, coincideix amb manifestacions anàlogues que es realitzen aquests dies arreu del món. Es una afirmació de solidaritat cristiana, universal. Demostra la intensitat i l'extensió dels sentiments religiosos que constitueixen valors espirituals insubstituibles.

La força de l'esperit ha estat sempre font viva d'inspiració i d'entusiasme, d'abnegació i de generositat. En aquests temps, quan amenacen les bases mateixes de la nostra civilització cristiana, les concepcions materialistes de la vida i de LA història, és un senyal de confiança en l'esdevenidor de la nissaga humana aquest desvetllament de les energies espirituals. Coincideixen aquestes múltiples manifestacions de la fe religiosa del nostre poble amb la discussió a les Corts Constituents del projecte de llei anomenat de Confessions i Congregacions Religioses. Aquest projecte, com ja diguérem quan fou presentat, i hem tingut ocasió de repetir després altres vegades, fereix en el més íntim de llur consciència els sentiments de molts milions de ciutadans dels pobles hispànics. Es, a més a més, contrari a tots els

corrents moderns del dret públic. Els elements catòlics constitueixen, indubtablement, una majoria entre els habitants de les terres d'Espanya, però, encara que no ho fossin, tindrien opció als drets reconeguts pels tractats internacionals a les minories. Es a dir, si constitueixen una majoria, han d'ésser respectats en els seus drets com a majoria, i si són una minoria, han d'ésser respectats en els seus drets com a minoria. El que no pot fer ningú, lícitament, és desconèixer tots aquests drets. El projecte de llei en discussió nega i contradiu les mateixes llibertats que estableix el text constitucional. Nega, a més a més, la llibertat d'ensenyament, que és factor imperatiu de cultura.

Si aquest projecte de llei és aprovat, el país no sols no veurà resolt cap dels seus problemes actuals, sinó que se'ls trobarà tots agreujats. Que no respon ja ni tan sols als impulsos incoercibles de proselitisme sectari, ho demostra el fet notori i simptomàtic que la discussió del projecte no suscita gaires entusiasmes entre els mateixos sectors que integren la majoria parlamentària.

Es evident que aquell projecte no respon ni a cap necessitat veritable a l'interès públic, ni a posicions conscients de cap sector veritable d'opinió. No és una afirmació, sinó una negació. Això li dóna el seu caràcter persecutori que el fa inacceptable.

DOCUMENT 196

LA VEU DE CATALUNYA — 15 febrer 1933

Autor: Editorial — p. 1

CAP A L'ESDEVENIDOR

Resolta pràcticament la qüestió de les formes de govern amb la proclamació de la República, per la voluntad dels pobles hispànics; implantant l'Estatut de Catalunya que dòna satisfacció inicial als ideals alliberadors del nostre poble; era evident que calia organitzar les forces polítiques de la nostra terra en una forma que respongués a les noves realitats de la vida pública del país.

A aquesta necessitat dels temps obeïa la recent Assemblea de la Lliga Regionalista que ha donat lloc a la constitució del Partit de la Lliga Catalana. Mentre calia lluitar per l'autonomia de Catalunya era possible, era lícit i fins i tot en determinades condicions podia ésser convenient, i àdhuc necessari, multiplicar els fronts de combat, no deixar sense cobrir cap sector, acceptar l'actuació complementària del guerriller o del franc tirador. Però, reconeguda inicialment l'autonomia de Catalunya, ara cal organitzar, estructurar, el nostre incipient govern propi, I,per aquesta tasca, els guerrillers i els franc-tiradors destorben. Cal emptar amb e exèrcits compactes i disciplinats, cal comptar amb grans partits que siguin òrgans efectius dopinió i que siguin

instruments eficaços del govern. El cos electoral, en les eleccions memorables del 20 de novembre, es pronuncià inequívocament per aquestes grans agrupacions.

Lliga Catalana s'ha constituït en forma que respon perfectament a aquestes exigències de l'hora. Creu que cal actuar ara amb la màxima comprensió, la màxima amplitud, la màxima generositat. Dintre del marc amplíssim de la seva disciplina, que és una disciplina de l'ideal, i de la seva organització, que és una organització de l'eficàcia, hi cap tota la diversitat dels matisos que concretin les modalitats d'un mateix pensament i d'un mateix programa.

Es, doncs, natural que els elements de màxima catalanitat del Partit Catalanista Republicà, els que han seguit sempre les inspiracions i el consell del nostre volgut amic Jaume Bofill i Mates, en situar-se davant el moment històric que travessa Catalunya i contemplar el panorama de les forces polítiques de la nostra terra, s'hagin trobat naturalment, sense cap esforç, com una conseqüència lògica dels fets, dintre de Lliga Catalana.

Bellament ho deià el senyor Bofill i Mates amb la seva imatge de la mà dreta i l'esquerra. Es natural que els elements de major tradició catalanesca del Partit Catalanista Republicà es trobin bé dintre de Lliga Catalana, com és natural que els elements de major tradició revolucionària del mateix partit acabin per fondre's amb l'esquerra.

Els elements del Partit Catalanista Republicà que

ara coincideixen amb Lliga Catalana, sempre havien mantingut el seu ideal de màxima catalanitat. Són els mateixos de sempre. Contemplada panoràmicament la seva actuació, ells i nosaltres no som dos rius que s'aigua barregen. Es un mateix riu que, dividit en dos corrents pels accidents topogràfics, torna a ajuntar les seves aiqües en un sol cabdal, cap a la mar, és a dir, cap a l'esdevenidor.

DOCUMENT 197

LA VEU DE CATALUNYA 15 Febrer 1933
Autor: Josep PLA Pàg. 1

D O N M A N U E L A Z A Ñ A

(Un assaig de crítica política)

V

Reconeixíem, en la nota anterior, que la intenció d'Azaña de posar el Parlament en els centres de la vida política espanyola era, en principi, absolutament lloable. Quan un país ha considerat que s'havia d'enderrocar una institució secular per les vel.leitats que aquesta institució havia tingut de poder personal, és lògic i absolutament comprensible que hom tracti d'assajar el sistema de les assemblees i de la democràcia. Però perquè aquest assaig reixi, perquè no sigui una posició merament dialèctica i buida que visqui dels defectes del seu contrari, cal que el Parlament representi en tot moment el cos social del qual el Parlament és un reflex. En poques paraules: si el centre de gravitació política del país ha passat del Palau Reial al carrer, cal que el Parlament reculli els matisos, els interessos, les passions del carrer en cada moment. Cal que reculli els seus canvis. Si això no es fa, de la dictadura unipersonal es passa a la dictadura de tres cents ideòlegs estipendiats i invulnerables presidits per un oligarca.

Aquests casos de divorci entre el carrer i els seus

representants formen el gran trencacolls del sistema parlamentari. Per resoldre aquests casos només hi ha un bon camí: fer que el Parlament tingui prou elasticitat per a recollir els canvis de temperatura política que al carrer es produeixen. Es el que passa d'una manera modèlica a França. Per això l'any 1926 un Parlament que derrotà triomfalment Poincaré dos anys abans, exigí que aquest senyor fos President del Consell de Ministres. Per això la Cambra francesa actual ha sabut eliminar Herriot, el gran triomfador de la primavera passada, i està en camí de donar una majoria franca i eficaç a un home de Dreta. Així, Azaña fa el contrari: vol que el país es consideri representat, costi el que costi, per una Cambra absolutament superada. I és que Azaña, que no sap perdre, es presenta com a defensor integèrrim del sistema parlamentari. L'home que pel fet d'haver destruït l'elasticitat del sistema ha mort aquest Parlament, es presenta com a encarnador de tot el que és parlamentari. Es la prestidigitació, davant d'un país de distrets.

Per a mantenir el seu sofisma, Azaña sol dir: ¿ I qui podria assegurar que aquest Parlament no representa el país? ¿Qui podria afirmar amb fonament que aquesta Cambra està superada? Això ja ho veurem a les pròximes eleccions...

Ara passarem dos mesos dedicats al joc de societat d'endevinar qui guanyarà les pròximes eleccions. ES indubtable que si el Govern actual ..... pròximes amb una llei democràtica i amb la sinceritat que el Govern Aznar posà en les eleccions municipals últimes, podríem veure alguna sorpresa. Però és possible que la

democràcia continuï servint merament per a amanir discursos grandiloqüents i articles de diari considerables. En aquest cas, els precedents espanyols de la matèria poden ésser mantinguts sense cap risc apreciable. Però al meu entendre, no és pas necessari lliurar-se a aquests jocs de tertúlia forana. Hi ha raons objectives que demostren que la Cambra actual està completament superada. No costa pas gaire de veure-ho amb una claror meridiana.

Aquesta Cambra l'elegírem perquè organitzés la felicitat del país donant-nos, a aquest objecte, la legislació que el país demanava. Havia de fer, sobretot, una Constitució, és a dir, el motllo nou que servís per a donar una forma a la segregació multitudinària de la vida d'Espanya. I bé: la Constitució ja és feta, ja tenim el motllo a la mà, però, de fet, aquesta Constitució no ha pogut regir, íntegrament, ni un sol dia. Avui està pràcticament i en els seus punts essencials --en el punt concret dels drets de l'home i del ciutadà-- suspesa. I el més curiós és que aquesta suspensió s'ha produït per excés de felicitat. El país no ha pogut resistir el plaer, una vegada ha tingut reconeguda la llibertat d'entredevorar-se. I si això és així, jo demano on és la saviesa, la prudència, la discreció dels legisladors i quin objecte pot tenir mantenir un Parlament que la magnitud del seu fracàs desplaça a una llunyania arqueològica considerable. I això que ha passat amb la Constitució, ha passat amb la immensa majoria de lleis --i se n'han fet a dotzenes-- que el Parlament ha produït. Són aquestes lleis que han creat la inseguretat, la desconfiança, l'anarquia que regna gairebé a tot Es-

panya. Aquella màxima eterna que explica tota la vida humana, allò que diu que el millor és sempre el contrari del bo, ha estat constantment desconegut pels legisladors actuals. Aquesta explicació, si voleu, és massa piatosa, però val més no enfondir res massa.

Unes Corts així havien de veure dramàticament el seu fracàs en el problema més dramàtic, que és el de l'ordre públic. I això és el que ha passat. Les Corts Constituents no solament no han pacificat el país sinó que l'han col.locat en un terreny de caotisme apassionat i sagnant. La presència dels socialistes al Poder ha estat no ja la fórmula de la concòrdia sinó un incentiu de guerra civil irresistible. L'anomenada hora de les esquerres ha causat una quantitat de víctimes de la lluita política dilatada. I Azaña creu que sobre una situació que ha provocat aquests resultats paga la pena de cercar-hi una majoria! Hi ha posicions massa ingènues per a ésser veritables.

Josep Pla

DOCUMENT 198

LA VEU DE CATALUNYA — 3 maig 1933

Autor: Joaquim Pellicena — p. 1

RENOVACIÓ, PERSONALITAT...

Avui sortim al carrer amb un vestit nou. I amb un vestit nou, no comprat a cap bacar de roba feta, sinó tallat a mida. Es a dir: renovació, personalitat. Renovació, que es ritme de vida. Personalitat, que és llei de nissaga. Vida periodistica la nostra sempre identificada amb la vida del nostre poble. Nissaga espiritual la nostra. Sempre identificada amb la nissaga eterna de la Pàtria.

Fa quaranta tres anys que apareixia LA VEU DE CATALUNYA, setmanari. En fa trenta quatre que es convertia en diari del vespre i en diari de mati alhora. D'aleshores ençà, la seva història ha estat la història de Catalunya. La seva vida ha estat, com volia Prat de la Riba, la veu del nostre poble. Per les seves pàgines acollidores i vives han passat, una hora o altra, tots els grans escriptors de Catalunya, gairebè tots els periodistes de la nostra terra. No hi ha, ni hi ha hagut fins ara cap altre diari català, que hagi pogut aplegar i recollir, en trenta quatre anys d'existència gloriosa tants bateecs vius de l'ànima popular, de l'ànima catalana.

Jo he dit sempre que un diari és, essencialment,

un vehicle d'idees i de noticies. D'idees, es a dir, de cultura, De noticies, és a dir, de fets, d'informacions, de realitats, Instrument, doncs, doble: instrument de cultura, amb una missió pedagògica activa: instrument d'informació, amb un mecanisme efectiu d'investigació multiforme, amb un mecanisme que recull instantàniament les ralitats vives. El nostre diari, com semble, haurà d'atendre aquest doble aspecte de les activitats periodistiques. I haurà de servar l'agilitat precisa per a seguir el ritme accelerat de la vida moderna, ritme fet d'anècdotes i de categories, de llàgrimes i somriures, de profunditat i extensió, de velocitat i lleugeresa. Ritme passat amb la vida mateixa de la nostra generació, Ritme d'automobilisme i aeronàutica.

El periodista és l'historiador de l'anècdota. Però és també el notari de la història pùblica, de la història que passa pel carrer. Un diari ès sempre, una mica, producte de la seva urbs i de la seva època. No són els diaris, que fan les ciutats: encara que això contrarii el nostre natural orgull. Sòn les ciutats, que fan els diaris. Perquè els diaris són sempre, fills de las ciutats, no de les nacions. Potser LA VEU DE CATALUNYA és una de les poques excepcions que recordem. El nostre d diari, ptser pel seu origen, potser pel seu esperit, no ha estat mai un diari de tipus exclusivament barceloni. Ha estat diari de tipus àmpliament nacional, àmpliament català. El seu barcelonisme, innegable, tanmateix, ha estat una forma del seu catalanisme. No ha estat producte d'una urbs: ha estat producte d'una Pàtria.

Es clar que les noves modalitats que pren, sota el mes segur dels guiatges, el patriotisme actiu, no li faran perdre cap de les seves qualitats característiques, sinó tot el contrari. Caldrà accentuar i subratllar encara la seva marxa progressiva. Caldrà possar a contribucció totes els elements d'informació, de comentari., d'amenitat. Caldrà mantenir la funció periodistica al servei constant del públic. LA VEU DEL VESPRE respondrà a les seves modalitats caracteristiques amb el mateix noble afany de supervivència i de superació que LA VEU DE CATALUNYA del matí.

El nostre diari entra en una etapa de renovació quan Catalunya inicia la seva vida autònoma. Reprèn així la seva tradició essencial. Segueix, com sempre, el ritme viu del nostre poble.

Catalunya autònoma ha d'ésser, serà, fidel a les lleis del seu propi esperit. Nosaltres volem i aspirem a bastor una República democràtica. Una República democràtica exigeix l'existència d'una premsa lliure. Caldrà, doncs, donar al nostre règim de premsa tota aquella amplitud que demana el lliure joc de la política i de la cultura. Ni lleis d'excepció, ni tractes de privilegi. Una premsa lliure, en un poble civil, és sempre responsable, car es sotmesa cada dia al cemtrats del s sufragi dels lectors.

Si tots nosaltres, volem fer de la Catalunya autònoma un poble políticament mès lliure, socialment més just, econòmicament més ric, esperitualment més culte.

la nostra premsa ha d'esser un instrument actiu que hi col.labori. Recordeu que, fins a l'arpovació de l'Estatut de la nostra autònomia inicial, la premsa catalana representava fatalment, per la situació política del país, un element d'oposició gairebè irreductible. Això feia que hagués de consumir una part considerable del seu esforç en una obra de combat. Ara, però, amb la implantació de l'Estatut, tota la premsa catalana, sigui qualsevulla la seva significació, entra a ésser instrument de govern, òrgan integrant del poder, no d'un partit, sinó de la Pàtria. El fet que, en retrobar-se Catalunya ensenyorida dels seus destins, la seva premsa, tota la seva premsa, tan sols per èsser catalana, ja es senti Poder del seu propi Estat, dóna a la seva actuació un nou impuls.

Nosaltres volem servir aquest nou impuls amb la màxima eficàcia. I és per això que avui sortim al carrer amb un vestit nou. Però un vestit nou, tallat a mida, que no sigui sols un continent, sinó també un contingut. Un contingut de modernitat, un contingut d'europeisme, un contingut de catalanitat.

Sortosament per a nosaltres, avui catalanitat, vol dir tot això; vol dir modernitat, és a dir, perennitat viva de les idees eternes que ens donen forces i assegurances per resistir totes les temptatives de regressió a la barbàrie; vol dir europeisme, és a dir, afirmació de la llibertat, del dret a l'oposició, de la licitud del diàleg,

I pensem tots, i no oblidem mai, que aquest dret a l'oposició, a la controversia, a la contradicció, al diàleg, que és l'essència de la democràcia com a con - creció política del cristianisme, és la mateixa raó d' existir de la premsa.

Al servei, doncs, de la llibertat: al servei de Catalunya!

Joaquim Pellicena

DOCUMENT 199

LA VEU DE CATALUNYA — 5 Maig 1933

Autor: Joan ESTELRICH — Pàg. 1

LA LLIURE COMPETICIO DE L'ENSENYAMENT

En tota la controvèrsia a l'entorn de la Llei de Confessions i Congregacions religioses. La finalitat més clara, més acusada, és aquesta: l'Estat vol prendre a l'Església la direcció de les consciències. L'estat, així, s'atribueix unes finalitats que no té, ni en la mateixa Constitució que s'ha donat; el servei de la cultura que s'ha posat, constitucionalment, com una obligació essencial, no el faculta pas per a dominar els esperits. Més direm: les necessitats reals del "servei de la cultura" poden exigir, i exigeixen, la llibertat d'ensenyament; l'Estat, en molts casos, servirà millor la cultura, o les cultures, o els esforços culturals, limitant-se a garantir el lliure desplegament.

L'EStat, per a suprimir la competició de l'Església, comença per prohibir-li l'exercici de la facultat d'ensenyar. Després, no tenint mitjans propis suficients, L'Estat intenta prendre'ls a les organitzacions religioses. L'actitud de l'Estat revela una rivalitat de botiga. Utilitza la seva força actual per anihilar la concurrència de les institucions lliures. L'acte de força és massa brutal perquè no aparegui amb tota la seva odiositat i cruesa.

Preferim, naturalment, que no hi hagi lluita entre l'Església i l'Estat; però, si n'hi ha d'haver, un mínimun de netedat en el joc reclama que les institucions pedagògiques de l'Estat i les de l'Església puguin competir i que el ciutadà triï. Perquè l'Estat senti l'estímul de posseir les millors institucions pedagògiques, cal que n'hi hagi de privades en competència. Suprimida la concurrència de les ordres religioses, l'Estat no tindrà cap interès a millorar els propis establiments. La cultura, la instrucció general en patirà. Les formes d'unicitat oficialitat monopolitzada i uniformitat en el tipus cultural, determinen descens en la cultura intel.lectual i ètica d'un poble; només marquen progrés les formes de llibertat o de competició.

Si calgués considerar els resultats, ¿on es dóna la millor preparació? Fins ara els millors resultats s'han obtingut en les escoles congregacionistes; en les institucions de l'Estat, a Espanya, els resultats més aviat han estat minsos, llevat de certes càtedres universitàries, certes encertades iniciatives com els Instituts-Escola, certes organitzacions de cultura superior i ampliació d'estudis, totes les quals obtenen eficàcia justament perquè venien a ésser una protesta o assaig contra les normes rutinàries i burocràtiques que determinen la ineficiència oficial. Però, ultra els resultats numèrics, hi ha d'altres arguments més sòlids a favor de l'ensenyament lliure. Aquest no crea una floració burocràtica esponerosa com la de l'Estat. En l'ensenyament lliure, l'educador, no essent protegit per cap privilegi oficial, s'imposa majorment de la gravetat de la seva tasca. Si falseja la pedagogia en "instrument regni", si en els

seus establiments no hi ha ordre, ni disciplina, ni autoritat, si el treball no s'hi fa a plaer, si el deure no s'hi compleix fàcilment, si no hi ha sol·licitud afectuosa, els seus establiments hauran de plegar.

Els de les congregacions no direm pas que siguin perfectes; admetem la possibilitat que, en un cert nombre, siguin deficients. Però no són millors els de l'Estat. I, per a nombroses necessitats, els de l'Estat no existeixen. En tindrà quan els hagi pres a les congregacions. ¿Els mantindrà llavors a la mateixa altura? ¿Els millorarà? Cal tèmer, més aviat, els efectes de la supressió de la lliure concurrència.

Perquè els defectes de l'ensenyament a Espanya són intrínsecs a la manera espanyola de portar les institucions docents, manera contrària a la llibertat i a la competició lliure. En l'ensenyament secundari, per exemple, s'ha pogut comprovar que els resultats millors són dels col.legis congregacionistes; superioritat del personal docent, millor utilatge científic. I aquests resultats es troben considerablement minvats encara per l'exigència estatal de l'oficialisme que no permet la competició de mètodes, textos i programes; si els resultats no són millors, la culpa radica, justament, en l'absorció dirigent de l'Estat.

Hi ha, també, el problema econòmic, que és essencial. Són conegudes les dades autèntiques, el balanç estadístic de la tasca docent de les organitzacions religioses a Espanya. El cens escolar primari de les Congregacions abasta 60.190 alumnes, una tercera part de l'oficial.

27.000 alumnes en els Centres secundaris, i 17.103 en les escoles professionals. En discutir-se l'actual pressupost d'Instrucció Pública, ja haguérem de remarcar el col.lapse que per a la cultura del país representaria el tancament de les escoles congregacionistes, i el greu problema que es plantejava a l'Estat si vòlia substituir-les; l'Estat necessitava llavors elevar anualment el pressupost d'Instrucció primària en 92 milions, i en 19 el d'ensenyament secundari.

I els edificis? I l'instrument? Aportació de la iniciativa privada, l'Estat no amaga el desig de copsar-los. resultat, estroncament o minva d'aquesta iniciativa.

En resum, torno al motiu inicial d'aquests articles: --Ningú no em podrà fer creure que hi hagi llibertat en un país en què jo no pugui ensenyar, a casa, tot sol o amb altres associats, amb mestres triats per mi, segons les meves idees i segons els mètodes que em semblin millors. Si l'Estat em prohibeix la utilització de certs mestres, i m'imposa uns certs programes, i no em permet d'ensenyar segons principis religiosos, la meva institució no és lliure; amb el meu esforç i els meus cabals, depèn de l'Estat.

Joan Estelrich

DOCUMENT 200

LA VEU DE CATALUNYA — 16 maig 1933

Autor: Joan Esteiricn — p. 1

MALTHUSIANISME DE L'ESPERIT

Uns fanàtics de nou encuny volen fer de l'Estat, de llur Estat, una mena d'esglesia laica, combatent, amb la força del poder, l'esglesia religiosa, i prenent cura de la formació de les consciències. Suposen que el sentiment religios no ajuda, ans noeix, el culta de la Pàtria i de la Humanitat. El Dr. Guàrdia, fa cinquanta anys, ja preguntava com no s'havia pensat d'aplicar la invenció d'un publicista belga, el qual proposava seriosament d'eregir la francmaçoneria en religio d'Estat, a amb culte i litúrgia, llavors els francmaçons, sota la influència del positivisme ateu, eliminaven Déu i excloïen de les lògiques el gran arquitecte.

I bé: en matèria d'ensenyament l'Estat té obligacions amb els ciutadans, i té uns certs drets damunt llur. Té l'ogligació d'assegurar a tots un minimum de coneixements. Però l'Estat no pot ésser, sense dany gravissim per a la cultura, monopolitzador de la ciència i de l'esperit: la ciència es fa i l'esperit crea, per raons superiors a la raó d'Estat. No pot ésser aquest, per tant, l'únic distribuidor de coneixements. No pot, ni teòricament, acaparar totes les activitats espirituals i per tant les educatives, d'un poble.

A Espanya, la impossibilitat teòrica es miltiplica per una impossibilitat pràctica. L'Estat no és la pà - tria, ni la nació, ni la societat; l'Estat espanyol, con cretament, es el mandatari de les pàtries, de les na - cions, de les societats hispàniques. Ultra això, en l'e esfera cultural, poden existir, i de fet existeixen, din tre la societat, institucions més representatives que l' Estat mateix, de la pàtria, i de la nació com a cultura, l'Estat no pot tenir el de l'ensenyament; així com no tè el monopoli del patriotisme, no pot tenir el de la lli- bertat.

Encarregueu-vos de les ànimes, jo m'encarregarè de les intel.ligències, ve a dir l'Estat: com si fos tan fàcil de separar ànima i intel.ligència, com si l'ésser no fos tot u. Els pedagogs de tots els temps saben que no tot es redueix a la raó; que no predomina pas la raó en els infants i en els adolescents; que l'educació no pot limitar-se a l'exercici de la intel.ligència; que abasta un territori més vast: tota la vida afectiva, de les emocions elementals fins a la voluntat. El cor pre- cedeox el cervell. Pel cami del cor, la moral, resum de l'educació , penetra en el cervell i impregna les entra nyes de l'home. Cal començar delicadament, per l'educa- ció dels sentiments. Davant el problema de l'ensenyament moral, ¿ quin mestre podria sostenir-se en una actitud neutral?

Per l'obligatorietat de l'ensenyament neutre, dit late, hom aplicarà la llei de Malthus a les generacions de l'esperit; sordines a la veritat, sots pretext de neu

tralisme. La casuística en moral, condueix a actituds de vergonya i exhaüriment. La sinceritat val més, sempre, que la hipocresia. La qüestió de la veritat única és ardúa i complexa; ningú no ha pronunciat ni pronunciarà la darrera paraula; acceptem, provisòriament, que la veritat ens es desconeguda. Només la llibertat pot resoldre, amb el temps, aquestes qüestions complexes; d'aquesta llibertat deriva el progrés: acostament a la solució. I posats a acceptar dogmatismes, ensenyar "ad maiorem Dei gloriam", sempre srà preferible a ensenyar "pro domo sua" com fa l'Estat, segpns l'expressió del Dr. Guàrdia, en la seva " follia crònica de centralització laica".

Posició anacrònica, servilment imitativa, la dels nostres sectaris; sota pretext d'alliberar el mestre del rector, el sotmetran a la fèrula del batlle, de l'inspector o del ministre radical, socialista, o radical-socialista; el transformaran en missioner d'una religió laica sense contingut , encarregat d'escampar la instrucció cívica i moral de la secta jacobina o marxista. ¿Es això elevar la funció del mestre? La prova és feta frontera enllà: per compte d'elevació, hom ha obtingut grisor, desorientació, i, en el millor dels casos, una cultura artificial de l'estatisme, deixant desèrtics els vergers mès fèrtils, els recons mes fecunds, de l'ànima humana.

Hauriem volgut, per contra, que l'exemple del laicisme estatal francès hagués servit d'alguna cosa a Espanya. Les nostres esquerres han imitat l'impuls inicial les argumentacions i les realitzacions legislatives dels

esquerrans francesos de 20 i 30 anys enrera, com els pretextes i la dèria absolutista estatal del Canceller de Ferro. I aquí s'han aturat; no han volgut examinar el més interessant i útil, és a dir, els resultats d'aquelles lleis i procediments.

A Bismarck no li calgué, certament, d'anar a humiliar-se fins a Canossa, com hagué d'ajupir-s'hi Enric IV davant Gregori VII, però tanmateix hagué de rectificar i entendre's amb Roma. L'Estat francès, durant alguns llustres, ha estat en conflicte amb l'Església, i amb les famílies catòliques, i amb el fervor dels catòlics francesos. Què n'ha obtingut? Briand acabà per entendre's amb el Vaticà. ¿ Què se'n treia, civicament, de la lluita entre el mestre d'estudi i el rector, entre el catecisme de la diòcesi i la doctrina laica de la prefactura, entre el poder del ministre i l'autoritat esperitual del bisbe? La desunió moral entre els ciutadans, l'afebliment de la pàtria. La guerra gran vingué a demostrar que, malgrat l'Estat perseguidor, el religiós servava el seu patriotisme, més net i més pur que mai. No sols l'Estat no era fautor de patriotisme, sinó que aquell patriotisme, de rei superior a l'Estat laic, es fonamentava en un sentiment que l'Estat oficialment pretenia desconèixer.

Joan Estelrich

DOCUMENT 201

LA VEU DE CATALUNYA

16 maig 1933

Autor: Manuel BRUNET

p. 1

COMENTARI

L'ERROR DELS PROPIETARIS

Més de mil propietaris de finques rústiques s'han reunit a Vilafranca del Penedès per a protestar contra el projecte de llei que els rabassaires volen fer vo - tar al Parlament de Catalunya.

Innocents com són, els propietaris es pensen haver fet una gran cosa denunciant que el porjecte atempta - als drets que la Constitució reconeix als ciutadans, als postulats de la justicia i als principis més rudimentaris del Dret universal. Es creuen els propietaris que aconsequiran impressionar les autoritats esquerranes - dient que aquest projecte de llei s'assembla com una go ta d'aigua a un altra gota d'aigua, a una maniobra de traïció contra l'autonomia. La ilusió que ens feia l' autonomia. Suposen els ingenus propietaris que denunciant que el projecte es proposa crear una classe privilegiada i una desigualtat davant de la llei, i explicant que és impossible d'acudir als jutjats municipals perquè estan intervinguts pels rabassaires, aconseguiran commoure el senyor Companys i el senyor Riera de M Martorell.

Mala tàctica la dels propietaris. Ni apel.lant al Dret i a la igualtat davant la llei, ni fent altres co-

ses absurdes com respectar els contractes i pagar la contribució, aconseguiran fer-se respectar. Si fossin una mica més observadors s'adonarien que viuen als llims i que amb aquests mètodes legalistes els amics del senyor Companys acabaran prenent-los les finques. Si s'hi fixen una mica, els senyprs propietaris observaran que avui és perillos d'esser propietari, i perillos tenir cèdula i pagar la contribucció. L'ideal, avui, és dir-se Juan Expòsito, no tenir cèdula, viure a la Torrasa, no pagar el pis i tenir cuatre o cinc caixes de bombes a sota el llit per si de cas.

I que no facin comèdia, els senyors propietaris dient que la política actual compromet greument el catalanisme, perquè els rabassaires els diran que ja saben que el seu catalanisme i el seu amor a la tradició consisteix a anar a missa a les festes, a menjar tortell els diumenges, a fer ratafia cada any i anar a veure com ballen sardanes, costums pintorescos que tant En Companys, com l'Aragay o En Riera de Martorell excoren amb totes llurs forces. Ací el que cal, el que dòna prestigi d'esquerrà i esperit fort, no és sentir-se catalanista, sinó ecumènic, com don Fernando de los Rios, dir mal de la guardia civil i del sometent, tenir amics a la F. A.I., fer apologies d'En Ferrer, imitar les autoritats de Catalunya fent grans banquets de promiscuació del Divendres Sant, i menjar-se de tant en tant alguna creu de terme.

La tàctica d'apel.lar a la llei,de complir la llei els donarà mal resultat als propietaris. El que podrien f

fer es comprar-se una bandera roja i un retrat d'En Ferrer per a decorar llurs locals i fer-hi mitings dient mal de la Guàrdia Civil i dels papellans, constituir-se en Soviet i no pagar la contribució. Immediatament se'ls obririen ben obertes totes les portes de la Casa Gran, els farien entrar a l'Esquerra i els donarien una representació al Parlament de Catalunya i a l'Ajuntament de Barcelona. I si no s'hi afanyen, el Parlament Rabassaire de Catalunya se'ls polira tots els guanys i només els reconeixerà el dret de pagar puntualment la contribució.

Manuel BRUNET

DOCUMENT 202

LA VEU DE CATALUNYA — 20 maig 1933

Autor: editorial — p. 1

EL PROBLEMA DE LA TERRA

La veu serena i autoritzada de l'il.lustre patrici Ramón d'Abadal veu del seny i del dret pairal, suspitava dijous al Parlament de Catalunya el problema mes viu i més concret que pot discutir-se avui a casa nostra, car és refereix a l'entranya mateixa de la terra. Es el problema del camp.

Amb molta oportunitat recordava el senyor Abadal q que aquest problema no existia a Catalunya abans que l' Esquerra en tingués l'hegemimia. Els contractes, fruit de la lliure voluntat de les parts eren respectats per tothom. Les propagandes dissolvents i demagògiques de l' Esquerra inventaren i empotzinaren el problema. Desaparegue aquella cordialitat que existia al pagès. Vingué després el decret de revissió dels arrendaments. Es clar que aquestes disposicions tenien com a objecte remeiar i contenir els abusos on poguessin existir. Era evident que acabades les revisions, constatat el fet que no existien abusos ,o corregits on existien, la legislació quedava en pau, i calia complir i fer complir la llei. Es per això mateix que es fixava un termini per a demanar les revisions. Passat aquest termini, fetes les revisions, la llei torna a recuperar tot el seu imperi,

Tot això es tan clar, que ni els mateixos homes de l'Esquerra no gosarien a negar-ho si no fossin pressoners de llurs mateixes prèdiques demagògiques. La situació del problema no admet interpretacions capcioses ni necessita exègesis de cap mena. Ara, en realitat, el conflicte de dret no existeix. Hi ha unes parts que no volen complir llurs contractes i creuen més còmode no pagar. Aquestes parts s'han posat contra la llei. Caldria que la llei fos respectada. Però les autoritats no la saben o no la volen fer respectar. Patim així una crisi gravissima d'autoritat que deixa impune el mancament a la llei.

Ara venen els homes de l'Esquerra que són diputats al Parlament de Catalunya i diuen que, despres de fetes les revisions, no cal observar les lleis. L'Esquerra ha atacat el poder judicial sempre que li ha semblat oportú per a les seves finalitats partidistes. Ara prescindeix de l'administració de justicia. Comença així per minar la seva própia autoritat com a poder legislatiu. Molt justament remarcava el senyor Abadal que la República, i àdhuc la Revolució, també han de tenir la seva llei.

Aquesta absència de sentit juridic, contrària a tota la tradició catalana, demostra els perills que inclou per a la nostra terra, que hi exerceixin l'hegemonia i el poder politic aquests homes de l'Esquerra, al moment precís en què cal organitzar la nostra autonomía.

DOCUMENT 203

LA VEU DE CATALUNYA — 6 Juny 1933

Autor: Manuel BRUNET — Pàg. 1

COMENTARI

EL MEMORIAL DE GREUGES DE L'ESGLESIA

La Declaració de l'Episcopat espanyol, publicada amb motiu de la promulgació de la Llei de Congregacions religioses, mereixeria una sèrie d'articles destinats a comentar-la i popularitzar-la. No em puc permetre de fer-ne un seguit d'articles numerats amb xifres romanes, perquè periodísticament aquesta tàctica és absolutament ineficaç. Preferiré referir-me sovint al document en forma de notes marginals, extreure'n unes quantes idees i amonedar-les en llenguatge periodístic per a facilitar-ne la circulació.

Vull fer constar, en primer terme, que de la República ençà no havia aparegut un document polític de tanta envergadura. Estilísticament, la pastoral col.lectiva té una vibració que el fa un model de prosa política. La unitat i harmonia de les línies, són admirables. Dialècticament, la Declaració és un teixit sense tara. Ni els polítics, ni els eclesiàstics, ens tenen acostumats a una literatura tan robusta. Per a construir el seu memorial de greuges, diríeu que l'Episcopat ha volgut fer-ho en pedra de catedral. Una declaració com aquesta faria impressió a qualsevol assemblea Internacional, a Ginebra o La Haia, a tot arreu on l'auditori fou sensible a l'argument, i estigués vacunat contra el fanatis-

me integrista de les esquerres espanyoles. En un document d'igual extensió, un don Fernando de los Ríos, amb tota la seva ciència germànica, no és capaç de codificar les essències del socialisme el dia que al socialisme li toqui el torn de rebre. Un don Lluís Nicolau d'Olwer, no té una ploma suficientment hàbil per a demostrar que el catolicisme i la maçoneria poden barrejar-se com el cafè i llet, sense produir una metzina mortal, ni és capaç, amb tot el seu liberalisme, de defensar, com els prelats, els drets de les minories, i potser ni d'entendre que un home liberal ha de defensar igualment, en teoria i amb fets, els drets de les minories nacionals i lingüístiques que els drets de les minories confessionals. Si tots els partits donessin un document tan clar com el de l'episcopat, si tothom es definís clarament, potser començariem a entendre'ns.

De moment em sembla necessari fer constar que un document d'aquesta índole farà molt de favor a l'Església i segurament la compensarà de molts estralls. Feia molts anys que l'Església espanyola no havia parlat amb tanta claredat. Encara que la Declaració episcopal sigui un memorial de greuges, conté una doctrina positiva que és la vera efígie de l'Església de tots els temps. No sotmesa avui a un Poder, que tot abraçant-la l'ofegava, l'Església s'ha retrobat políticament, i ja no parla en nacionalista espanyol, sinó en ecumènic --com diria don Fernando de los Ríos.

Davant d'un document com aquest, ja no serà possible que En Josep Carner segueixi parlant de l'Església cesària. Aquesta manera de repartir directes que té el

nostre poeta quan abandona el jardí de la poesia i surt de casa vestit de paisà, molts, començant per un catòlic com el malaguanyat Jaume Bofill, l'haviem, en altra època, considerada necessària; fa un quant temps que és extemporània, i d'ara endavant no serà de bon ésser. Li ho dic amb tota la consideració que em mereix, que és moltíssima, la màxima que pot concedir-se.

Qui d'ara endavant no s'adoni que l'Església parla el llatí més pur serà que té mal d'orella.

Manuel Brunet

DOCUMENT 204

LA VEU DE CATALUNYA — 9 juny 1933

Autor: Miquel Vidal i Guardiola — p. 1

TRAJECTORIA ANARCO-COL·LECTIVISTA DE LA REFORMA AGRARIA CATALANA

Una de les poques justificacions presentades pels massa silenciosos diputats d' Esquerra Republicana que defensen (¿?) al Parlament el projecte de consolidació d'uns estats de fet de violència, inspirats en el desig d'expoliar interessos respectables, és que es tracta d'una mesura transitòria, en espera de la Llei "grossa" sobre contractes de conreu.

Enganyosa il.lusió! Les transformacions económico-socials, o es produeixen en un ambient de juridicitat o en un ambient de violència. I ens demostra la història (sobre la qual no sembla que hagin mediat molt el senyor Galés i altres companys de Comissió,), que els resultats definitius d'una transformació, d'una revolució económico-social (la paraula no ens espanta), depenen a la llarga, no tant de la seva orientació com de l'ambient en què es desenvolupen.

La raó és clara. I són precisament els més fanàtics dels materialisme històric, els qui no la volen comprendre: La Humanitat no pot alterar l'acció de les lleis econòmiques fonamentals. Pot solament adaptar-s'

una violència per davant de les Comissions arbitrarals, dels Tribunals i del Parlament, jo penso en els pagesos propietaris que va crear una revolució russa d'octubre de 1917.

Què ha esdevingut d'ells? Llegiu el llibre de Grinko, el veritable autor del Pla Quincennal. " el 25 d'octubre de 1917, fou abolida la propietat privada a Rússia". Això era el programa. I la realitat? " A les darreries de 1929, hi havia a Rússia 26.000.000 d'explotacions pageses individuals, o sia 10.000.000 més que en 1917". Quin profit n'han tret els pagesos? No cap. Fixem-nos en dos aspectes importants.

D'una banda, el Govern bolxevic ha fet seva la teoria de Trotzky: que el benestar del pagès és el pitjor enemic del comunisme. I els anys 1930, 1931 i 1932 han presentat l'exirpació del pagès, La col.lectivització dels pagesos ha anat quatre vegades més de pressa del que s'havia previst en el Pla Quinquennal. Els pagesos entren a les col.lectives per força o per desesperació. Avui, en 1923, els pagesos han de triar morir-se de fam dins de les col.lectives o fora d'elles. No els queda altre camí.

Ara l'altre aspecte. Diu Grinko: "D'un cop de ploma han estat descarregats els pagesos de 450.000.000 rubles de rendes pagades als propietaris". On és la millora de benestar? El pagès no paga renda ni interès. Però, és un esclau .

Les col.lectives (Kolhozy), han de lliurar tanta

part de la producció, que els pagesos no tenen per viure. Si poden vendre alguna cosa en el mercat lliure vergonyant, els la prenen amb impostos o amb emprèstits forçosos.

Es la trajectoria fatal de la violència. Devora e els qui de primer antuvi se n'aprofiten. Qui dispara una bala de canó, no pot dir-li després que es deturi a la meitat del seu camí mortífer.

Per això nosaltres no lluitem contra la noble i catalanissima classe dels rabassaires. Lluiten comtra la violència que es tornarà contra llur. Lluitem pel respecte a lleis i pactes, sense els quals els rabassaires no podran mantenir llurs explotacions agrícoles, com no les han pogut mantenir els pobres pagesos russos que en 1917 ajudaren a Lenin i Trotzky.

Lluitem en defensa de l'esperit de creacció, d'ordre, de coordinació, que fa grans els pobles, i contra l'esperit de destrucció, anarquia i salvatgisme que els porta a la misèria.

Miquel Vidal i Guardiola

DOCUMENT 205

LA VEU DE CATALUNYA — 23 juny 1933

Autor: J. Ventosa i Calvell — p. 1

LA LLEI PER A RESOLDRE ELS CONFLICTES DEL CAMP

El Parlament de Catalunya va a votar definitivament aquesta llei, de la qual han aprovat ja tots els articles. Transitoria pel seu objecte i per la seva durada, es transcendental pel seu contingut i per les seves repercussions.

Per això, cal que l'opinió --potser desorientada per les incidències de la llarga discussió parlamentària -- s'assabenti de la llei i dels seus efectes.

El precepte bàsic es aquest: aquells arrendataris que hagin complert els contractes, seguiran pagant el confingut fins que vingui la llei definitiva; aquells altres que hagin retingut els fruits o el preu de l'arrendament, només hauran de pagar el 50 per 100, i en cara per a pagar-lo tindràn un termini de dos o quatre anys, fixat per una Comissió arbitral, i podran optar -- quan la renda sigui pagadora en gruits -- entre pagar-lo en fruits o en metàl.lic.

Al voltant , d'aquesta dispossició central, n'hi ha d'altres que la defineixen i la completen. Els procediments entaulats, els embargaments, i les retencions queden sense efecte. Les sentències dictades no s'executen. Els que hagin estat llançats de les terres després

del 1 d'abril de 1931, poden recobrar-les. No poden exercitar-se accions penals en cas d'apoderament indegut de fruits o de danys.

I quant a les Comissions arbitrals , a les quals s'atribueix tota l'autoritat per a resoldre els conflictes, llur president -- que és qui en definitiva dexideix -- es designat pel Consell executiu de la Generalitat, sense limitació de cap mena.

Aquesta és la llei monstruosa a la qual ha vingut a parar el projecte elaborat, amb un ampie esperit de pau i concòrdia, per la Comissió jurídica assessora. Les etapes d'aquesta evolució regressiva han estat el projecte del Govern, el dictamen de la Comissió formada en la seva majoria per representants dels rabassaires i e els suggeriments suscitats per un interès de classe o de partit, i en alguns casos pel propòsit de cercar en el desgavell del camp català, un camí favorable al triomf dels ideals col.lectivistes.

He dit llei monstruosa, i el qualificatiu no és certament exagerat.

Comença per consagrar la injusticia d'atribuir un tracte de favor a aquells qui han incomplert els contractes, les sentències dels Tribunals i les lleis de la República, sobre aquells que -- reclamant o no per les vies legals -- les han acatades.

Desposseix el propietari, sense indemnització, sense jusfificació de cap mena, de la meitat de les seves

rendes. Sense distingir si aquestes rendes eren excessives o moderades, si eren del terç o del cinquè o del novè. Sense tenir en compte les decisions dictades en judicis de revisió entaulats, d'acord amb les lleis de la República, pels jutges competens o pels organismes arbitrals, o per la mateixa Comissió arbitral agrícola instituida al Ministeri de Treball.

Deroga les lleis processals, deixant sense efecte procediments anteriors i anul.lant sentències legalment recaigudes.

Aboleix articles del Codi Penal.

Eregeix un govern de partit, com es el que hi ha avui a la Generalitat, sense garanties d'imparcialitat i d'independència, en òrgan d'una funció judicial delicadíssima.

Quines seran les conseqüències de tot això?

En l'ordre social, es evident que, en lloc de resoldre els conflictes pendents, en suscitarà de nous, més greus, més enverinats, més generals, més perillosos, que els que existeixen.

En l'ordre econòmic desvaloritza ja des d'ara la propietat agrícola catalana, que com totes les altres manifestacions d'activitat i de riquesa, no pot subsistir si no es sobre la base de la confiança, que exigeix com a condició essencial el compliment de la llei, l'execusió dels contractes. La garantia d'una administració fr justicia imparcial i respectada. El fenomen que ja

avui s'observa, de la impossibilitat de vendre o d'hipotecar una finca rustica, si no es en condicions usuràries, si aquesta llei subsisteix anirà accentuant-se.

En l'ordre juridic, que no pot mai ésser violat impunement, la transgressió d'avui prepara les transgressions futures i treu a la mateixa llei que acaba de votar-se , i als que han d'aplicar-la, tota garantia de respecte i d'eficàcia.

En l'aspecte patriòtic, deixant de banda la ferida al nostre patrimoni col.lectiu, la nova llei enfondeix la lluita i la discòrdia entre els catalans, presenta al nostre Parlament lliurat a una obra de parcialitat i d'injusticia, i exposa la institució fonamental de la nostra autonòmia al risc que les seves lleis siguin impugnades i la seva autoritat desconeguda. Amb l'agreujant que, així com en el porjecte de la Comissió jurídica assessora, el tecnicisme jurídic era superior al de les lleis anàlogues sotmeses a les Corts de la República, la llei votada ara, pel seu contingut i per la seva redacció, pot suscitar comentaris irònics respecte a la capacitat i a la competència del Parlament de Catalunya. No crec que a cap patriota català deixi de causar-li profunda preocupació una semblant perspectiva.

La minoria de Lliga Catalana ha fet el que ha pogut. L'obstinació d'una majoria enormement superior no ha permès que la seva oposició triomfés, i que les seves observacions essencials fossin ateses. La seva actuació no obstant, l'autoritza per a declinar, davant l'opinió catalana, tota responsabilitat per l'aprovació de la llei i per les seves conseqüències.

J. Ventosa i Calvell

DOCUMENT 206

LA VEU DE CATALUNYA — 4 Gener 1934

Autor: Lluís DURAN I VENTOSA — PAg. 1

EL QUE HI HA PER A FER

El que més sorpren i el que al mateix temps hauria d'indignar més de la funestíssima gestió municipal de l'Esquerra Republicana, a Bercalona, és l'esterilitat absoluta de tota ella en aquests dos anys i mig, amb escreix, en què ha dominat en absolut, a la Casa de la Ciutat i al Palau de Sant Jordi, i que hauria pogut dominar a les esferes governamentals de Madrid.

D'ençà que Catalunya viu políticament en democràcia, mai cap partit no s'havia trobat en unes condicions tan excepcionals com s'ha trobat l'Esquerra Republicana, per a poder deixar senyals esplèndides del seu pas per l'administració municipal de Barcelona. Cal retrocedir mentalment als temps llunyans del caciquisme provincià de fi de segle, que l'aparició de la Lliga Regionalista foragità de la casa de la Ciutat de Barcelona, per a trobar una situació política, amb força incontrastable alhora, en els dos Palaus de la Plaça de Sant Jaume, i a Madrid. Però després de la caiguda del caciquisme d'aquells temps, les dues grans forces polítiques de Barcelona es trobaren, durant un quart de segle, constantment contrapuntades, i dominés l'una, o dominés l'altra, mai cap d'elles no pogué comptar, amb certa constància, amb un concurs eficaç del Govern de Madrid, indispensable per a tot, en aquell temps de centralisme polític i administratiu.

Solament la Dictadura ha reunit, en aquests darrers temps, tots els poders en una sola mà, posant-se en condicions de fer molt per Barcelona. Però la Dictadura d'En Primo de Rivera no era la representació d'un partit polític català: tenia el pensament més enllà de l'Ebre; no podia tenir per la seva mateixa naturalesa la preocupació viva i activa de l'engrandiment i de la glòria de Barcelona. I, amb tot, si volem fer justícia, hem de reconèixer que, malgrat els molts disbarats que féu i els molts abusos que cometé, encara féu més per l'embelliment i el progrés de la Ciutat que l'Esquerra Republicana.

Perquè, per molt imparcialment que la vulguen judicar, no hi ha manera de trobar res important fet per aquesta a favor de Barcelona. El balanç de tota la gestió esquerrana és funestament negatiu. Ni obres ni organitzacions de serveis, ni orientacions, ni iniciatives tan sols.

No vull parlar ja del desgavell administratiu, ni dels escàndols de diferents ordres, ni de tot el que desgraciadament ha sobresortit en aquests dos anys i mig, i ha fet adquirir a l'Ajuntament de Barcelona un desprestigi potsermai no igualat. Es que prescindint i tot del que ha fet malament, no hi ha manera d'intentar tan sols un principi de perdó, pel que hagi fet, perquè les seves faltes de negligència i la seva despreocupació pels alts interessos de la ciutat i pel seu esdevenidor, són, en realitat, tan greus com les faltes d'escàndol que han aixecat tota l'opinió de Barcelona contra l'administració esquerrana.

Els elements directors de l'Esquerra pretenen excusar la seva inconcebible falta de política municipal en l'estat de la Hisenda. Es aquesta una excusa que no convenç a ningú. La penúria de les caixes municipals explica que un Ajuntament s'abstingui de fer obres grandioses. Es evident que en les èpoques financerament dolentes no cal pensar en la realització de gran projectes d'aquells que comprometen molts milions de pessetes que l'Ajuntament no té i que només a preu massa car podria trobar a crèdit. Però això no és excusa, la preocupació i l'adopció de les mesures que calguin, precisament per a normalitzar la Hisenda, cosa que l'Esquerra no ha sabut fer, ni tan sols amb les mesures més elementals que estaven al seu abast. Si la Hisenda municipal estava malament, raó de més perquè en dos anys i mig l'Esquerra la posés en òrdre o preparés almenys la seva normalització, en lloc de deixar-la tan malamènt com la trobaran els nous Regidors que Barcelona ha d'elegir proximament.

Per altra banda, la situació de la Hisenda havia de servir a l'Esquerra per a emprendre una obra ben planejada de reorganització de serveis que fes més útil el treball dels empleats. En lloc d'augmentar el nombre d'aquests per a col.locar-hi amics i partidaris, l'Esquerra podia, si no haver fet economies --que potser en podia haver fet-- almenys organitzar millor totes les funcions municipals. Es una equivocació de tots els partits de clientela voler fer creure que aquelles funcions només poden millorar augmentant considerablement les despeses. Algunes vegades, cal reconèixer que és indispensable, però sovint bastaria invertir millor els cabals que s'hi destinen.

Amb els milions gastats sense solta, en atencions que només un criteri errat de partit li ha anat imposant, l'Esquerra de l'Ajuntament hauria pogut contribuir molt a mitigar la intensa crisi del treball. Precisament, en aquest punt, hauria pogut ésser més útil aquesta estreta compenetració dels organismes municipels, de la Generalitat i del Govern de Madrid, a què feia suara referència, perquè, sense ella, sovint els esforços d'un Ajuntament sín impossibles, com per exemple, si un Ajuntament tracta d'impulsar grans obres i els altres organismes fomenten o faciliten vagues que contrarestin aquelles iniciatives. Però, l'excusa de l'estat de la Hisenda no li pot valer a l'Esquerra, perquè si la seva gestió hagués merescut confiança, a Barcelona s'haurien pogut realitzar, d'acord amb l'Ajuntament, obres importantíssimes que, amb un sacrifici relativament petit de l'Erari municipal, haurien pogut donar feina a molts milers d'obrers. Hauria estat suficient una política de pau i de veritable interès per a tots els elements que viuen del treball, prescindint del funest sistema de fer-los servir per a finalitats electorals.

L'Esquerra ha deixat passar l'ocasió de prestar grans serveis a Barcelona. La situació en què políticament s'ha trobat durant prop de tres anys li permetia de fer donar un gran pas endavant a la nostra capital. En lloc d'això, en preparar-se per a deixar la Casa de la Ciutat, deixa pitjor que mai l'administració barcelonina. Per això Barcelona la té definitivament judicada.

Lluís Duran i Ventosa

DOCUMENT 207

LA VEU DE CATALUNYA — 10 Gener 1934

Autor: Josep PLA — Pàg. 1

La setmana a Madrid

BARCELONA, COVADONGA DE LES ESQUERRES?

Durant aquesta setmana, l'interès de la política general es concentrarà fatalment en les eleccions municipals que tindran lloc a tot Catalunya diumenge vinent. L'enorme importància d'aquesta consulta consisteix el tema de totes les converses polítiques. Els pronóstics que hom fa tenen per base el resultat d'aquestes eleccions. L'esdevenidor polític general prendrà una o altra direcció segons quina sigui la tendència que escolleixi l'elector català d'ací a pocs dies. La importància de les eleccions del 14 és evident.

Més endavant es podran comentar les excel.lències o les dificultats de la llei electoral que serà estrenada en la consulta, es podrà veure quin resultat des d'un punt de mira estrictament català donaran aquestes eleccions: es podrà àdhuc, especular sobre les conseqüències que aquestes eleccions portaran en la història dels nostres partits. Ara com ara, però, hi ha un fet que cal recollir peremptòriament i és la projecció del dia 14 sobre la política del règim com un tot.

Les esquerres de Madrid, mal avingudes en molts aspectes, han coincidit a anomenar Barcelona, aquests dies, la Covadonga de l'esquerrisme. Són laics i es diuen

republicans, però no poden estar-se de fer símils catòlics i monàrquics. Derrotats a tot el país, aspiren a trobar, en les morbositats malaltisses de la nostra gran urbs, aquell impuls de reconquesta que una pila d'errors profunds, d'incompetències notòries i de destruccions continuades els ha fet perdre en tanta de manera que han quedat al margè, pràcticament, de la vida política del país. La seva pretensió és que a Catalunya es pot trobar encara un vestigi del rem de follia que ha imperat de 1931 a 1933. S'ha de partir d'aquests fets per a comprendre les esperances que les esquerres espanyoles de tots colors han posat en el 14 de gener.

Han sortit tan triomfants de les darreres eleccions generals que no saben, literalment, el que els passa. Es tornen a trobar mútuament intel.ligents. Tornen a conspirar. Tornen a dir que Espanya és un mal país, un país d'analfabets, de retardats i de calets. No saben callar. Fins i tot han acceptat el turment d'haver-se d'unir. S'han unit unitaris i catalanistes, socialistes i sindicalistes, els de "La Publicitat", que tenen l'alè pur com els àngels, i els que aquell diari anomenava "gansters". Han demanat que els grans derrotats de les darreres eleccions tinguessin l'amabilitat de venir a fer el "bolo" de Barcelona i per això han vingut Prieto i Casares, Domingo i Azaña. S'han oblidat d'invitar el senyor Viñuales, ministre de Finances amb Azaña, el de les valoracions de l'Estatut!

Tornem, doncs, a ésser el poble escollit de les Esquerres, o sigui de totes les forces de l'anarquisme peninsular. De Barcelona ha de sortir, altra vegada, la

fórmula màgica de la felicitat humana. La projecció de l'anarquia sobre Catalunya continua amb més força que mai. Als esforços que en aquest sentit s'han fet durant dos anys i mig, presidits per l'Esquerra, s'hi han d'afegir ara els dels esquerrans castellans. Ens volen continuar crucificant a través de l'intecte dolorisme de les esquerres --dolorisme què és naturalment, compatible amb actuacions que han estat refusades per amorals. El poble català ha hagut de fer esforços enormes --esforços que han costat molta sang-- per eliminar de la vida normal del país els ferments de descomposició esquerranista. I ens trobem ara, després de tants treballs, amb una altra ofensiva insidiosíssima per infiltrar l'anarquia en la nostra vida. Ens trobem que els polítics que han estat refusats reiteradament per la Península entera vénen a Catalunya per a provar de refer-se una virginitat. Barcelona esdevé així una mena d'estació termal de tots els polítics tarats.

No sé pas en nom de quin dret es pretèn convertir tot un poble en conillet d'Indies de quatre despistats. El senyor Prieto faria bé de transportar les seves idees infinitament cursís i els seus procediments suspectes a la vila de Bilbao; el senyor Azaña té una magnífica plaça de braus à Madrid per esplaiar-se i per passar comptes amb l'opinió del seu poble que l'està esperant amb candeletes; Casares Quiroga té prou feina a Galícia, si la vol fer, per perdre el temps a Barcelona. I Domingo ¿ per què no es dedica a possibilitar la resurrecció del partit radical-socialista independent "desde un punto de vista estrictamente" --per dir-ho amb les seves mateixes paraules-- "nacional?"

A Catalunya ja tenim prou feina amb els catalans d'esquerra de tots els matisos. Ja en tenim prou amb l'esplandorosa fauna esquerrana indígena per a poder anar tirant amb dificultat.

I abans d'acabar voldríem fer un advertiment. El fet de la importància que les esquerres espanyoles donen a les eleccions municipals catalanes demostra que aquests senyors tenen totalment perdudes les seves posicions a la Península. Per tant, convé tenir present que lligar els interessos de Catalunya -i de l'Estatut, per consegüent- a aquestes desferres, equival a lligar-nos amb els sectors espanyols més impopulars. La situació dels esperits a la Península --amb relació a Catalunya-- està prou agitada perquè puguem cometre l'error tàctic enorme de lligar el nostre esdevenidor a personatges, idees i procediments arxisuperats. No us deixeu enganyar per les sirenes del provincianisme. L'hora d'Azaña, de Prieto, de Casares, de Domingo i de tots els Domingos haguts i per haver, ha passat. El moviment, el procés polític espanyol marxa "encara" cap a la dreta. Avui l'opinió d'aquest país és molt més a la dreta que en el moment de les últimes eleccions generals. Deixem, doncs, els sentimentalismes a part i tractem la nostra qüestió com l'Esquerra no l'ha sabuda portar; és a dir: considerant-la un element permanent i situant-la en el cor de l'egoisme més sagrat.

Josep Pla

DOCUMENT 208

LA VEU DE CATALUNYA
Autor: Francesc CAMBO

17 Gener 1934
Pàg. 1

A L'ENTORN DE LES ELECCIONS

I

Ha passat ja prou temps perquè s'hagin esvaït les impressions primàries i, per tant, violentes, que, en uns i en altres, produí el resultat de les eleccions de diumenge, i se'n pugui escriure amb tota serenitat, en la confiança de trobar en els lectors una serenitat igual.

Ni els qui han guanyat les majories tenen motius per a parlar d'un revirament d'opinió a favor seu, i menys d'una desfeta dels seus adversaris, ni els decebuts tenen raó de parlar de versatilitats de l'opinió i d'incapacitats del sefragi com a base del poder polític.

¿Què han significat, a Barcelona, les eleccions de 14 de gener amb relació a les de 19 de novembre? Han significat que l'opinió barcelonina no ha sofert cap modificació, malgrat haver-se produït dos fets considerables: el triomf, arreu d'Espanya, d'un tan gran nombre de diputats dretistes, que han fet que el Parlament espanyol estigui controlat per les dretes, provocant injustificadés inquietuds en republicans d'esperit conservador, i la Coalició de les Esquerres Catalanes, feta possible per la mort del senyor Macià, formant una sola candidatura que ha comptat amb el suport déuna

premsa considerable.

Doncs bé; malgrat aquests factors, el resultat de la votació de diumenge ha estat tan igual al de la del 19 de desembre, que, d'haver-se aplicat a les dues eleccions un règim de representació proporcional, les Esquerres coaligades haurien tret, en les dues, el mateix nombre de representants, i a les candidatures patrocinades per la Lliga els hauria passat el mateix. Aquelles han obtingut, ara, a Barcelona, la suma dels vots que, separades, tingueren el 19 de novembre, més uns deu mil, procedents, en part principal, dels vells radicals. La candidatura patrocinada per la Lliga ha obtingut els mateixos vots que llavors, més deu mil, per aportacions de dretes i de nous radicals. La significació dels vots no ha sofert, doncs, la menor variació.

Els milers de vots que restaren a la candidatura de la Lliga les violències de l'Esquerra han vingut compensades per una minva aproximada de vots falsos, degut a la major cura que posà en aquestes eleccions la intervenció de la Lliga previnguda del que passà en les eleccions legislatives i perfectament instruïda i utillada per a impedir l'allau de vots falsos que s'havien preparat per a les eleccions darreres.

El resultat contradictori de les dues eleccions --atribuint, aquelles, a la Lliga, un nombre excessiu de llocs, com aquestes atribueixen a la Coalició d'Esquerres-- no és degut a canvis ni rectificacions d'opinió, sinó al règim, absurdament majoritari, de les dues lleis electorals que s'han aplicat.

No és just, doncs, atribuir als electors barcelonins, com fan alguns, versalitats inexistents. D'unes eleccions a les altres s'han produït canvis en l'actitud d'alguns partits, però no s'ha produït cap canvi apreciable en l'actitud del cos electoral que ha restat fidel, remarcablement fidel, a les posicions preses en les eleccions del 19 de novembre. I a la resta de Catalunya, el resultat de les eleccions darreres presenta les mateixes característiques que a Barcelona.

La lleu diferència entre els vots obtinguts per les Esquerres coaligades i per la candidatura patrocinada per la Lliga, que hauria estat encara menor de no haver-se produït les violències que no és admissible que puguin repetir-se, que vol dir que fóra injust refusar l'arma del sufragi i voler incorporar la victòria dels propis ideals a procediments de violència i a règims d'opressió. Un esforç més en la preparació i en la propaganda pot donar el resultat que es desitja sense perills immensos que comporten els règims de violència... en els quals també fien el seu triomf les esquerres extremes.

Les eleccions del 19 de novembre, per raó del règim electoral monstruós establert pel senyor Azaña i que funciona contra d'ell, han creat un Parlament en el qual els partits de dreta tenen una representació molt superior a la que els correspondria pel nombre dels seus sufragis. Es per això que a les eleccions legislatives se'ls ha atribuït, per uns i altres, una significació i una transcendència excessives, que han donat a les dretes una sensació de força exagerada, que no correspon a la realitat, i que ha fet que el despit, igual-

ment injustificat, de les extremes esquerres, desvetllés en elles sentiments antidemocràtics i apel.lacions a la violència.

El que ha ocorregut en les eleccions municipals a Catalunya, com allò que esdevingué en les eleccions per al Parlament espanyol, demostra que s'han de canviar els règims electorals, tan allà com ací.

Els règims majoritaris, aplicats a grans Circumscripcions (cosa que no existeix a cap país) amb primes enormes a la majoria, produeixen, amb tota independència de la voluntat del electors, els més exagerats moviments de pèndol: una aliança entre elements afins o una dissidència dintre un partit, redueix o multiplica els representants que obté un partit advers sense que la massa dels seus partidaris sofreixi la més lleu alteració.

El règim electoral majoritari, tal com està establert a Catalunya i a Espanya, és incompatible amb una vida de normalitat política, que reclama que els seus organismes rectors no sofreixin més alteracions que aquelles que vinguin imposades per canvis considerables en l'opinió pública.

Sense aquesta normalitat, no hi ha institució que pugui consolidar-se i, de persistir els règims electorals que la fan impossible, ni Espanya consolidarà la República, ni Catalunya consolidarà l'autonomia.

Francesc Cambó

DOCUMENT 209

LA VEU DE CATALUNYA 19 Gener 1934

DECLARACIONS DEL CONSELL DE GOVERN DE LLIGA CATALANA DE 18 DE GENER DE 1934

Primera. Lliga Catalana, en dirigir-se al poble de Catalunya després de les passades eleccions, ha de renovar la seva fe no sols en els seus ideals fonamentals, sinó també en la fórmula autonòmica per a servir-los, car no fóra just atribuir a un sistema les falles de què són únicament culpables els homes que l'apliquen, puix que això portaria a rebutjar totes les institucions socials, polítiques i fins religioses, car a totes elles, s'han produït falles en l'actuació dels homes destinats a regir-les.

Segona. Ha de renovar igualment la seva fe en els procediments i en les institucions democràtiques. Aquests procediments han donat a les candidatures patrocinades per Lliga Catalana, en les darreres eleccions, una votació tan copiosa que sols el concurs d'una pila de circumstàncies que sols a llargs intervals es produeixen, ha pogut privar-li una victòria esclatant, que no tardarà a venir. Advertir a tots els qui a l'impuls d'una justificadíssima contrarietat, posen la fe en solucions dictatorials, que aquestes podrien tenir avui a Espanya, més que una significació i un programa obertament contradictoria a l'espiritualitat i als interessos materials de Catalunya.

DOCUMENT 209

LA VEU DE CATALUNYA 19 Gener 1934

DECLARACIONS DEL CONSELL DE GOVERN DE LLIGA CATALANA DE 18 DE GENER DE 1934

Primera. Lliga Catalana, en dirigir-se al poble de Catalunya després de les passades eleccions, ha de renovar la seva fe no sols en els seus ideals fonamentals, sinó també en la fórmula autonòmica per a servir-los, car no fóra just atribuir a un sistema les falles de què són únicament culpables els homes que l'apliquen, puix que això portaria a rebutjar totes les institucions socials, polítiques i fins religioses, car a totes elles, s'han produït falles en l'actuació dels homes destinats a regir-les.

Segona. Ha de renovar igualment la seva fe en els procediments i en les institucions democràtiques. Aquests procediments han donat a les candidatures patrocinades per Lliga Catalana, en les darreres eleccions, una votació tan copiosa que sols el concurs d'una pila de circumstàncies que sols a llargs intervals es produeixen, ha pogut privar-li una victòria esclatant, que no tardarà a venir. Advertir a tots els qui a l'impuls d'una justificadíssima contrarietat, posen la fe en solucions dictatorials, que aquestes podrien tenir avui a Espanya, més que una significació i un programa obertament contradictoria a l'espiritualitat i als interessos materials de Catalunya.

Tercera. Agrair a les grans masses d'electors que arreu de Catalunya han aportat llur vot a les candidatures patrocinades per Lliga Catalana, aquesta nova expressió de confiança renovada i acrescuda.

Quarta. Felicitar a tota l'organització del nostre Partit per tota l'admirable tasca que ha realitzat en ocasió de les dues eleccions darreres, aconseguint millorar en proporcions considerables, arreu de Catalunya, les nostres posicions polítiques.

Cinquena. Que considera indispensable emprendre de seguida, amb el concurs de la nostra organització (Centres adherits, Seccions Femenines, Joventuts i Secció Escolar) i amb el concurs de tot ordre, que voluntàriament se'ns ofereixin, una tasca cultural i cívica de restauració de totes les aptituds i dels màxims entusiasmes del poble català, per tal que es recobri de l'afebliment patriòtic que s'és produït en aquests darrers temps.

Sisena. Que la manera com el Govern de la Generalitat va exercint les funcions inherents al servei d'Ordre Públic és del tot inadmissible, car transformen aquesta funció augusta en instrument d'opressió i de violència, iniciant un corrent contra l'Autonomia que tots tenim el deure d'aturar, llevant-li la raó que li ha donat naixença i que li dóna impuls.

Setena. Afirmar que el principi de la representació proporcional sempre defensat per la Lliga, és d'inajornable aplicació tant a les eleccions per a les Corts

d'Espanya, com a les del Parlament i Municipis de Catalunya, i

Vuitena. Que mentre no es doni satisfacció a les Conclusions sisena i setena (aquesta naturalment pel que pertoca a Catalunya) i mentre el Govern i el Parlament de la Generalitat persisteixin en l'obra antipatriòtica de destruir en grans masses catalanes la confiança i l'adhesió en L'Autonomia de Catalunya, els representants de Lliga Catalana en el Parlament català queden rellevats del deure d'aportar-hi llur col.laboració.

DOCUMENT 210

LA VEU DE CATALUNYA — 30 Gener 1934

Autor: Joan VENTOSA I CALVELL — Pàg. 1

LA NOSTRA POSICIO

I

Al voltant de l'acord d'abstenció, pres pel Consell General de Lliga Catalana i pels nostres representants al Parlament de Catalunya, s'està formant ina atmosfera que cal disipar. Els uns confonent de bona fe els termes de la qüestió, els altres tergivensant-los maliciosament, presenten la nostra actitud com una rebel.lió contra el resultat advers d'unes eleccions, o, el que és pitjor, com un atac a l'Autonomia de Catalunya.

No. No és ni una cosa ni l'altra. Examinem-ho.

Durant tota la seva història política, la Lliga Regionalista ha demostrat que sabia perdre. Ha sofert greus derrotes, determinades unes per males arts, altres per apartament circumstancial dels electors. I sempre, sempre, la seva actitud ha estat l'única que pot adoptar un partit essencialment demòcrata: exercitar els recursos legals pertinents i continuar amb més intensitat que abans la seva actuació i la seva propaganda. I amb aquesta tàctica, basada en l'esperit de continuïtat, a les derrotes han succeït novament victòries. I amb unes i altres la Lliga Regionalista i després Lliga Catalana, han exercit una influència en tot el moviment polític de Catalunya, durant els darrers 30 anys, que no admet comparació, per la seva intensi-

tat i la seva durada, amb la que hán exercit els altres partits polítics de la nostra terra.

No haviem d'alterar ara aquesta norma constant de la nostra política. Per això, a l'endemà mateix de les eleccions vàrem protestar dels atemptats comesos contra el dret de sufragi, però vàrem acceptar el resultat de les eleccions. Aquest, per altra banda, si no consagra una majoria nostra, marca un avenç molt considerable de la nostra posició en el cos electoral i en els Ajuntaments de Catalunya, i si es vol considerar com a interpretatiu de l'opinió pública, demostra que una tan gran part d'aquesta --major que la de cap altre partit, gairebé tan gran com la que ha votat la coalició d'esquerres-- ens ha atorgat la seva confiança, indicant que és impossible fer a Catalunya una política partidista, imposada a una meitat del nostre poble per una petita majoria de vots. No és, per conseqüent, el resultat electoral, el determinant de l'acord d'abstenció.

Menys encara pot sostenir-se que representi un apartament o un desengany de l'Autonomia. Aquest supòsit és simplement imbècil. Si nosaltres, els homes de LLiga Catalana, fòssim capaços de mancar als deures que ens imposa la nostra condició de catalans, el nostre egoisme com a homes de partit ens obligaria a romandre-hi fidels; puix que és evident que el fracàs de l'Autonomia fóra el nostre fracàs.

Precisament, el desig d'impedir el fracàs de l'Autonomia és el determinant de la nostra actitud.

¿Quin és el fonament i quin és l'objecte d'aquesta actitud? ¿Es adequada per a la finalitat que es persegueix? Heus aquí les preguntes que cal contestar serenament i clarament per tal d'esvanir equívocs que pertorbin la visió exacta de la realitat.

El fonament dels acords és doble. Primer, la reclamació d'un règim electoral basat en la representació proporcional que asseguri, amb l'adequada representació de l'opinió pública en els organismes de govern de la nostra terra, la continuïtat i ponderació de la nostra vida política, i amb ella un suport normal del règim autonòmic, evitant la ferocitat i el canibalisme en la lluita per una majoria desproporcionada i artificiosa. Segon, l'obtenció de garanties que l'administració de l'ordre públic no serà a Catalunya un instrument al servei d'un partit.

D'aquests dos objectius, el primer pot ésser fàcilment satisfet amb la presentació pel Govern de la Generalitat d'un projecte de llei electoral que, a més de regular el referèndum per a la dissolució del Parlament, apliqui el principi de proporcionalitat, atenent les demandes formulades per tots els partits catalans, sense altra excepció que una part de l'Esquerra, que ara sembla també haver abandonat la seva posició irreductiblement majoritària.

No sembla, doncs, haver-hi en aquest punt, cap obstacle insuperable que impideixi al partit governant donar satisfacció a una demanda legítima, fins ara desatesa i que és condició essencial de la nostra normalitat política.

L'altre punt, el de l'ordre públic, té molta més gravetat i sobretot molt major i més inajornable urgència.

Joan Ventosa i Calvell

DOCUMENT 211

LA VEU DE CATALUNYA — 31 Gener 1934

Autor: Joan VENTOSA I CALVELL — Pàg. 1

LA NOSTRA POSICIO

II

Un ordre públic imparcialment organitzat, inflexiblement mantingut per damunt de les conveniències de partit, que sigui per a tots els ciutadans una garantia de seguretat i de respecte en l'exercici de llurs drets, és una exigència elemental de tota vida civilitzada.

Aquesta exigència és molt més forta a Catalunya que en altres països. Per diverses raons.

En primer terme, perquè, a Catalunya, el poder autònom naixent no té les traves, els obstacles que oposa a l'arbitrarietat dels governants una organització consolidada, que té una tradició i que s'ha anat formant per capes successives, amb la col.laboració de partits diversos, de distints temperaments, de règims diferents i oposats. A Catalunya, s'han d'establir les regles, s'han de nomenar els homes, s'ha de crear una organització, infondre-li un esperit, assegurar-li una eficàcia. Hi ha, per tant, un risc molt major d'arbitrarietat, i tota desviació de poder públic té molta més gravetat i transcendència.

En segon lloc, perquè és un deure elemental de tots els catalans i especialment dels qui exerceixen funci-

ons de govern, evitar que fracassin en llurs mans els òrgans de la nostra autonomia. I és evident que un ordre públic partidista està condemnat al fracàs. En altres matèries, una ensopegada pot dissimular-se o excusar-se. En matèria tan vital com és l'ordre públic, no. Per això, en Cambó hauria volgut ajornar la responsabilitat d'aquesta funció fins que l'estabilitat i la consolidació del nou règim autonòmic, amb el transcurs d'un cert període de temps, hagués assegurat que podia ésser exercida amb plena eficàcia. En lloc de seguir aquesta prudent gradació, s'ha preferit gestionar el traspàs immediat de l'ordre públic, àdhuc abans d'obtenir la determinació dels mitjans econòmics que constitueixen la base fonamental de l'exercici efectiu de totes les facultats. S'han trobat a Madrid, en aquest ordre de prelació de traspassos, unes facilitats extremes que jo no vull creure inspirades pel propòdit de provocar un fracàs, però que contrasten amb les dificultats amb què s'ha topat per a obtenir recursos econòmics.

I el fet és que avui els serveis d'ordre públic estan totalment traspassats; i que és un deure de tots, dels governants, dels partits d'oposició i de tots els ciutadans, fer el màxim esforç per evitar un fracàs que tindria una doble reper cussió: d'un costat, fóra explotat com una demostració de la nostra incapacitat per a regir-nos; d'un altre, produïria pertorbacions a la nostra terra.

Ara bé; no crec que ningú, parlant sincerament, amb bona fe, en la intimitat de la seva consciència, deixi

de reconèixer que, a Catalunya, no sols no s'ha seguit, per part dels qui han governat, un criteri d'imparcialitat i d'eficàcia, únic que pot evitar un fracàs, sinó que s'ha adoptat constantment un criteri obertament, inadmissiblement partidista. Citaré, per a comprovar-ho, alguns fets, que són els més coneguts, però que no són certament els únics. I en fer-ho, precindiré --i ja és molt prescindir!-- de les escandaloses incidències electorals, perquè no semblin, les meves observacions, inspirades per l'apassionament de la lluita, i perquè no vull tractar de fets circumstancials, sinó del problema permanent.

Cap de policia

Es la pedra angular, fonamental de l'organització. A tot arreu on la policia està ben organitzada, és un home aliè a les lluites de partits qui exerceix la seva funció amb tots els governs siguin les qui siguin llur significació i tendència.

A Catalunya, s'ha nomenat un home de partit, sense més títol que la seva condició d'home de partit. I aquest home, des que ha estat nomenat ha actuat com a home de partit.

Ha practicat personalment, faltant a la llei, ha manat fer registres en el domicili de societats polítiques adverses amb el pretext de cercar armes, quan tothom sap que, a ciència i paciència seva, els centres d'Estat Català tenen armes de tota mena i els escamots en fan pública ostentació.

No sols ha deixat sistemàticament en llibertat els militants d'Esquerra detinguts, sinó que s'han circulat ordres a les Comissaries i s'ha procedit en forma que ha impedit que els Jutjats poguessin seguir els procediments sumarials contra els responsables. A propòsit d'això, és molt interessant un fet d'autenticitat indubtable, del qual he estat testimoni presencial. En el primer registre practicat al local de Lliga Catalana, dos subjectes que s'atribuïren el caràcter d'agents de l'autoritat, varen ésser denunciats. I detinguts. La policia va formar l'atestat fent constar que els posava a disposició del Jutjat de guàrdia, però varen passar a "Jefatura" i varen ésser posats en llibertat sense que es cursés la denúncia ni es comuniqués l'atestat al Jutjat.

Agents de policia

A tot arreu s'estableixen, per als qui tenen la missió de defensar l'ordre públic, garanties i condicions de moralitat i de competència. Una de les condicions més essencials és llur independència de les lluites polítiques. Exemple: a Espanya, la Guàrdia Civil va ésser un instrument eficaç en temps de la Monarquia i ho és avui igualment amb la República, perquè no és una milícia de partit.

Així, es ve seguint el criteri diametralment oposat.

S'han designat agents auxiliars i es prepara el nomenament d'agents definitius, sense cap condició ni garantia ...

Joan Ventosa i Calvell

DOCUMENT 212

LA VEU DE CATALUNYA — 1 Febrer 1934

Autor: Joan VENTOSA I CALVELL — Pàg. 1

LA NOSTRA POSICIO

III

He afirmat que era un deure de tots evitar que l'ordre públic s'organitzi sobre una base partidista que el condemnaria indefectiblement a un fracàs. Aquest deure recau, en primer terme, sobre els governants, i amb relació a l'orientació que haurien de seguir, he marcat clarament quin és el nostre pensament.

Ara bé, és evident que han seguit fins ara un canal diametralment oposat. Davant d'això, ¿què ha de fer Lliga Catalana, partit minoritari?

En primer terme, és un plet que s'ha de ventilar dintre Catalunya. Per respecte al nostre estatut i per estimació de la nostra dignitat com a poble. Jo estic fermament convençut que, amb tot i ésser greu la situació creada per la política desacertada de l'Esquerra no ofereix majors garanties el govern central. Pot oferir-les majors en un moment determinat, segons les circumstàncies variant-les el temps, però no d'una manera permanent i essencial. Recordem, si no, els temps en els quals tothom, a casa nostra, ha malparlat, amb raó, de l'actuació dels governants de Madrid i de llurs representants a Catalunya. A part d'això, jo he de declarar que si arribés a perdre la confiança que el nostre poble té vitalitat per a reaccionar contra un mal go-

vern, preferiria retirar-me de la vida pública.

Hi ha, no obstant, a Catalunya, una dificultat, a què en un article anterior he fet referència: la manca d'organització anterior, de tradició, d'experiència que dóna un marge major de possibilitats de desviacions partidistes.

Per això cal, dintre del nostre país, reaccionar amb la màxima energia contra l'organització d'un ordre públic al servei d'un partit i contra el perill que representa. ¿Podia, aquesta reacció, efectuar-se dins del Parlament, o era més adequat l'acord de retirada?

Per a contestar, cal examinar alguns antecedents.

Es, el primer, el sentit feixístic de l'Esquerra. I quan parlo de sentit feixístic, no em refereixo a la desfilada d'escamots uniformàts, ni tampoc a l'organització de l'ordre públic, sinó al sentit general que informa la seva actuació i que consisteix a identificar el partit amb el país i a subordinar, als organismes del partit, ela organismes de govern.

Aquesta tendència s'ha manifestat lamentablement en l'actuació del govern de la Generalitat i del Parlament de Catalunya. Els qui hem estat diputats catalans hem vist com els projectes de govern, les reunions de les Comissions parlamentàries, les deliberacions del Parlament, han estat sotmesos a les reunions de la Comarcal o del Directori d'Esquerra. No ha estat mai un go-

vern responsable que té una majoria que secunda els seus acords, sinó uns organismes de partit que han tingut en el Govern uns representants privats d'autoritat per a imposar llur criteri. I així, les deliberacions del Parlament s'han reduït a una ficció sense eficàcia.

No s'han respectat, en la deliberació, les essències del règim. No s'han respectat tampoc les lleis votades. Quan ha convingut als interessos del partit variar-les, s'ha fet amb la mateixa desimboltura que si es tractés d'un acord municipal. Quan ho han imposat les conveniències del partit, s'han deixat de complir, com per exemple la llei reguladora de conflictes del camp fins a provocar la dimissió del conseller senyor Mías i la recent circular de l'actual conseller senyor Comorera.

Malgrat tot això, per patriotisme, hem seguit en el Parlament, donant amb la nostra presència un aspecte extern de normalitat a la ficció creada pel partidisme de l'Esquerra.

Però avui el problema és massa viu, el perill massa greu. La continuació de la nostra actitud constituiria un encobriment, de conseqüències funestes per a Catalunya i per a l'autonomia.

Si l'Esquerra vol organitzar l'ordre públic a Catalunya com un instrument al servei del seu partit, l'actuació dels nostres diputats fóra absolutament ineficaç

pel nombre desproporcionadament petit de la nostra representació. Ineficaç per la submissió del Parlament a les ordres dels organismes del partit d'Esquerra.

En aquestes condicions no era possible, dins de Catalunya, sinó una solució: deixar-los íntegrament la responsabilitat de llur actuació. Potser la sensació d'aquesta responsabilitat serveixi de moderador i de fre. Si no és així, servirà per a posar clarament de manifest que els actes de govern i les deliberacions del Parlament són manifestacions d'una tendència feixista i dictatorial i que d'elles roman absent i en protesta la meitat de l'opinió pública de Catalunya. Podrem aprofitar la situació d'avantatge creada per l'artifici d'una llei electoral per a imposar temporalment llur voluntat; però tot el que facin naixerà mort, sense autoritat, sense vida, com a fruit de la violència.

Arreu del món, hi ha alguns parlaments unànimes en els quals s'han suprimit les discussions i en els quals no hi ha oposició. Són els parlaments feixistes. Han de considerar, però, els de l'Esquerra, que enlloc del món això no passa en parlaments de regions autònomes o d'Estats federals, sinó únicament i exclusiva en Estats de plena sobirania.

Aquest és llur error fonamental. Quan organitzen milícies, no tenen en compte que si volen que siguin milícies nacionalistes haurien d'ésser totalitàries: si volen que siguin milícies de partit, no poden ésser exclusives de Catalunya. Quan organitzen un ordre públic

de partit o quan manegen el Parlament seguint el vaivé de llurs interessos electorals, obliden que tenim una sobirania limitada, reduïda, sotmesa, en molts aspectes, a un poder superior.

Joan Ventosa i Calvell

DOCUMENT 213

LA VEU DE CATALUNYA — 2 Febrer 1934

Autor: Carles CARDO, prev. — Pàg. 1

TORNEM A LA UNITAT

Els qui ja no som joves --suposo que és un fenomen general-- ens trobem en estat de fruir d'una experiència interna de les més precioses de la vida: la reivindicació de certes idees tradicionals que la joventut inquieta rep amb escepticisme de boca dels vells i es fa quasi una obligació de rectificar. Tota joventut té la fal.lera d'inaugurar una nova època i, mancada de l'assabentament que només donen els anys, no té altra manera de fer-ho que liquidant les idees dels vells com a mobles estantissos. Però després, les idees bones tornen. Així hem vist tornar l'amor als estudis clàssics, la necessitat de la retòrica, els cants memorístics de l'escola primària.

Altres coses tornaran: una de les primeres, el reconeixement general de la necessitat de la unitat religiosa. La tolerància --cosa excel.lent quan no va més enllà del respecte a les persones de pensar diferent-- anava escolant-se a poc a poc envers una reverència absurda per les idees falses fins a fer concebre un enamoriscament de la diversitat, que arribava a inspirar himnes. Tal hi hagué, àdhuc entre els nostres, que creia de bona fe que les dissidències religioses eren necessàries per a educar la tolerància, com si no n'hi hagués prou i massa amb les divergències polítiques i socials i àdhuc

nostres pretesos heterodoxos. Davant de la gran afirmació cristiana, que abasta la matèria i l'esperit, la creença i la moral, la vida i la mort, l'heterodòxia no ha sabut oposar més que un "no" ignorant i sorrut, incapaç, no solament de construir un sistema científic, sinó, ço que és més dolorós, d'infondre una moral en els caiguts de la noble actitud creient. Generalment, i amb excepcions tan rares que no compten, els qui abandonen la creença, van alterant i afeblint sense parar el criteri moral, i si bé els qui s'han format hàbits de moral cristiana en la infantesa aguanten més sencera l'honestedat de costums, els qui neixen i creixen en la descreença ja no són capaços d'adquirir una formació ètica que garanteixi una dignitat de viure. Les excepcions són temperamentals i enclouen escasíssim mèrit i inspiren més escassa confiança.

I és que sense una doctrina dogmàtica sòlida que fonamenti seriosament els preceptes, la moral no s'aguanta. Aquella part dels nostre poble, malauradament no petita, que ha perdut la fe, és presa fàcil de tots els vicis i ofereix un espectacle moral d'allò més repugnant.

S'imposa el treball per tornar a la unitat. No ens il.lusionen més. No creguem més que les qüestions religioses només interessen els individus, que les col.lectivitats es preocupen solament d'afers econòmics i polítics. Convencem-nos d'una vegada, si més no per l'exemple de les esquerres, que sota de tot moviment polític es debat un interès religiós. Es cosa ben evident que les nostres esquerres tenen exacerbada la pruïja teològica. En fons, no pensen en res més. Ni la República,

ni la democràcia, ni l'obrerisme, no els interessen si no és com a mitjans per a desfogar un odi teològic que els corseca, o per a apagar la set insaciable que els dóna la cremor de la mutilació religiosa que han fet en llur esperit. Sense el neguit sectari, religiós per via d'oposició, ningú no seria tan insensat de jugar-se la tranquil.litat de la vida per una simple reforma de la façana política o social del país. Canviar-ne l'ànima és el que interessa, i l'ànima és o la imatge de Déu, o la del diable. Al fons, el món sempre serà menat per una teocràcia, o directa, o invertida.

I no es cregui tampoc ningú que les debilitacions simplement religioses de la gent no afectaran per res les formes polítiques. L'experiència s'ha fet, i ha estat dolorosa. El remenament d'idees que culminà en la Revolució Francesa començà per una crítica purament religiosa, molt bona persona en l'aspecte purament polític. Ningú, ni els monarques, ni els nobles, ni alguns teòlegs, no se'n malfiava. Alguns es permetien i tot de coquetejar-hi. Voltaire, Rousseau, Montesquieu, Helvetius, mentre soscavaven la fe dels esperit amb crítiques bíbliques, exaltacions a la raó, invectives contra la revelació i bocades de moral independent, eren respectuosíssimament monàrquics.

Carles Cardó, prev.

DOCUMENT 214

LA VEU DE CATALUNYA — 6 Febrer 1934

Autor: Joaquim PELLICENA — Pàg. 1

EL CAPVESPRE DE LA DEMOCRACIA?

El senyor Honorio Maura acaba de publicar a l'A.B.C., de Madrid, un article que cal recollir i comentar. El seu epígraf ja dóna una idea clara del seu contingut. Diu, concretament: "El porvenir está en la calle".

La tesi de l'article és que la democràcia parlamentària ha fracassat definitivament al món. Els problemes nous, els problemes vius, han desbordat el Parlament i són al carrer. I és al carrer on cal resoldre'ls. El senyor Honorio Maura adreça una crida a la gent d'ordre, com ell diu, per tal que es prepari la lluita, si no vol ésser escombrada. Però a la lluita al carrer que és on s'haurà de plantejar fatalment. El Poder no el conquistarà ningú amb discursos ni amb vots. Se n'ensenyorirà el més fort, el més disciplinat, el més valent. I qui ho aconsegueix, dreta o esquerra, no serà tan incaut i tan insensat que posi en litigi una altra vegada la seva conquista amb el sistema de la democràcia parlamentària.

Reconeix el senyor Honorio Maura que aquesta tesi és, exactament, la tesi actual dels socialistes espanyols. Els socialistes volen la dictadura del proletariat. Els monàrquics volen un Estat fort i autoritari. Però els

uns i els altres prescindeixen definitivament de la democràcia parlamentària, el capvespre de la qual és ja notori a Espanya, on aquest capvespre serà vermell o serà blanc, segons vulgui el país. Així, segons el senyor Honorio Maura, no hi ha altra solució que la dictadura del proletariat o el feixisme, encara que l'autor de l'article evita deliberadament escriure aquest mot.

Es comprèn que els socialistes espanyols, fidels al dogma marxista de la interpretació materialista de la vida i de la història, siguin partidaris de la dictadura del proletariat. No es comprèn que el senyor Honorio Maura invoqui les normes cristianes de conducta per a justificar les tesis feixistes dels monàrquics de "Renovación Española".

Precisament perquè la norma essencial, la regla aura de l'Evangeli, és no fer als altres el que no volem que ens facin a nosaltres, la democràcia és, com he dit altres vegades, la concreció política del cristianisme. La democràcia que és, segons la definició de Lincoln, el govern del poble, pel poble i per al poble, vol dir el govern per a la majoria i el dret per a tothom.

I això ni ha fracassat, ni pot fracassar definitivament enlloc. La democràcia parlamentària passa per una crisi notòria. Hi ha un poderós corrent del pensament polític europeu a favor de les solucions feixístiques. No oblidem pas que el feixisme és un fenomen polític específicament europeu. Però tots aquells sistemes amb els quals es vol substituir la democràcia es basen en doctrines i en conductes, en idees i en procediments

que ja han fracassat reiteradament en la història i que per la seva pròpia naturalesa no poden constituir bases permanents de la societat civil i són transitoris. A les terres d'Espanya l'ecperiment ja és fet.

¿ Com pot esperar ningú que la solució de les crisis actuals sigui la dictadura, quan precisament com a conseqüència dels set anys de dictadura ha patit el país els altres tres anys de demagògia? ¿ No ens recordarem mai que es l'home l'únic animal que ensopega dues vegades en la mateixa pedra? ¿ No serà ja per a nosaltres la història la mestra de la vida? Dretes i esquerres extremes semblen lliurades a una suïcida competició per a veure qui arriba primer a ensenyorir-se del poder per la violència. Deure inexcusable del poder públic és obligar tothom a moure's dintre de la legalitat. Quant a l'eficàcia, sembla impossible que dretes i esquerres oblidin tan aviat les lliçons més recents de l'experiència. Les esquerres revolucionàries intentaren el 15 de novembre i el 12 de desembre de 1931 el triomf de llurs ideals al carrer, per la força. El país digué clarament que no volia la revolució i foren vençudes. En canvi el 12 d'abril de 1931, les esquerres revolucionàries triomfaren plenament a les urnes i el país digué que volia la República. I la República vingué, no per una vaga general revolucionària, ni per un pronunciament militar, sinó per la lliure expressió de la voluntat del poble, manifestada en el sufragi. També les extremes dretes foren vençudes al carrer, per la força, quan suscitaren els moviments militars del 10 d'agost de 1932. El país digué aleshores clarament que no volia més "pronunciamientos". Doncs bé. En el terreny legal,

en el terreny de la propaganda i el sufragi, les dretes, àdhuc aquelles dretes que havien estat vençudes el 10 d'agost de 1932, aconseguiren una remarcable victòria en les eleccions del dia 19 de novembre de 1933. El mateix senyor Honorio Maura seu als escons del Congrés per la virtut de la democràcia parlamentària. Els exemples del 12 d'abril de 1931 i del 19 de novembre de 1933 haurien de demostrar a tots, dretes i esquerres, l'eficàcia de la propaganda i del sefragi per al triomf dels ideals polítics.

Per fort que sigui el corrent feixístic, per triomfant que sembli a una gran part d'Europa, no vacil.lem nosaltres a foragitar la violència de les nostres lluites polítiques, no vacil.lem nosaltres a defensar la democràcia parlamentària que no és sinó l'organització de la convivència, no vacil.lem nosaltres a reconèixer l'eficàcia conservadora del sufragi universal.

Els enemics de les forces fonamentals de la societat cristiana no dubten. Ells van contra la lliure emissió del sufragi, contra la democràcia parlamentària, contra l'imperi de la llei. No els fem el,poc amb el pretext especiós de combatre'ls amb les seves pròpies armes. La crida del senyor Honorio Maura a la gent d'ordre perquè es llenci al carrer és senzillament suïcida. Es comprèn el goig amb què ha estat rebuda pels enemics de la societat.

Es clar que per a defensar la democràcia parlamentària cal corregir i depurar els seus evidents defectes. Però aquest és un altre problema, del qual caldrà parlar un altre dia.

Joaquim Pellicena

DOCUMENT 215

LA VEU DE CATALUNYA — 8 Febrer 1934

Autor: Manuel BRUNET — Pàg. 1

Comentari

QUINA DEMOCRACIA?

Tot el que està passant a Europa fa pensar que potser ens trobem en una fase d'un període de liquidació de la Revolució Francesa. El russonisme, que ha fet tant mal i tanta sang, diríeu que s'eclipsa.

L'espectacle de la crisi de la democràcia hauria d'inclinar-nos, almenys, a un cert precaucionisme en les definicions. I, sobretot, no pretendre que la democràcia sigui l'expressió més autèntica del cristianisme. Si algú digués que la democràcia és l'expressió política del cristianisme li pregaria de permetre'm fer algunes distincions i de preguntar: quina democràcia? Entre l'antic despotisme regalista, o les formes més rígides de dictadura i la democràcia de tipus francès, encara albirem com un oasi de llibertat i de felicitat la vida de molts pobles d'Europa en èpoques anteriors al despotisme reial. A Catalunya, per exemple, el règim de l'època dels nostres reis era, salvant els dies de l'època, molt més liberal que la nostra República amb Estatut i tot. No és estrany que arreu d'Europa es produeixi un corrent de simpatia envers certes formes polítiques de l'Edat Mitjana.

En apuntar aquestes idees, sense ni temps d'estudiar-me el tema ni d'il.lustrar-lo amb algunes incursions històriques, pretenc només recomanar una mica de precaucionisme davant l'espectacle de la crisi de la democràcia. En la seva forma actual la democràcia és un fenomen recentíssim. El sufragi universal encara té molt poca història. A França encara no hi ha el sufragi femení, i Espanya encara no fa tres anys que som una democràcia. Cal, doncs, distingir molt bé entre la forma moderna de democràcia i altres formes de democràcia, i anar molt alerta a donar patents de cristianisme.

Tot això que dic no té res a veure amb el feixisme, pel qual he sentit sempre una curiositat immensa, que se'm traduïa en altres temps en una repugnància invencible, fins que l'observació atentíssima del cas d'Itàlia m'ha imposat el respecte.

El món està donant un tomb. I tothom és lliure de pronunciar-se. Però en la contemplació del fenomen us recomano de no recolzar-se sobre idees falses. La democràcia és un règim excel.lent. Però, quina democràcia? La de tipus francès, amb uns partits sense cap contingut, muntats com uns grans cacicats, i inspirada per societats secretes, és la pitjor tirania, la màquina més perfecta per a deformar un país i corrompre'l, és una caricatura de democràcia. Reaccionar contra aquest tipus de democràcia no equival a prestar acatament a la tirania.

En un mot: jo diria que davant l'espectacle de la crisi innegable de la democràcia, si no voleu patir del cor veient com rep unes quantes punyalades cada dia, us farà molt de servei pensar que les formes que ha pres en certs països la democràcia potser no són altra cosa que un carnaval democràtic, que no té res a veure amb l'esperit de la democràcia veritable.

Manuel Brunet

DOCUMENT 216

LA VEU DE CATALUNYA — 8 Febrer 1934

Autor: Carles CARDO, prev. — Pàg. 1

LA CRISI DE LA DEMOCRACIA

Pot recar tant com es vulgui, però és un fet indubtable que la democràcia passa una gran crisi en l'Europa hodierna. Els règims de força van estenent-se, no sols pels països llatins, on la democràcia moderna era article d'importació, sinó àdhuc per aquelles terres del Nord on un major sentit social de la disciplina feia més sanitós el funcionament del règim d'opinió. I fins en els països on el sistema democràtic resisteix més, els partidaris del feixisme van augmentant amenaçadorament. Tot fa preveure que Europa passarà una època de règims de ferro.

Serà una gran època històrica? Serà un meteor passatger? Ens inclinem per això segon, sense, però, tenir-ne tota la certesa que voldríem.

Probablement, la duració de la tongada dels dictadors dependrà de si els pobles saben conèixer les causes del fracàs de la democràcia i les reformes fonamentals a què caldrà subjectar-la en una nova etapa.

Creiem que és perdre el temps anar cercant les causes d'aquesta crisi en els trontolls econòmics, ni en l'exacerbació de les rivalitats nacionals, o potser millor

nacionalistes. La nostra època, l'època del cinema, dels esports i de la premsa fèrtil, ha perdut l'hàbit filosòfic i sol cercar les causes dels conflictes en les aparences més perifèriques. Cal anar més endins. La democràcia fracassa perquè, tal com s'ha concebut, planejat i practicat, és dolenta.

La filosofia d'on han rajat els sistemes polítics d'un segle i mig ençà és la de Rousseau, primer dogma de la qual és que abans de l'Estat, no hi ha res més que homes salvatges, sense drets ni deures, i després de l'Estat, no hi ha res més que el que ell vol que hi hagi.

Aquells salvatges solitaris, un bon dia es posen d'acord i es constitueixen en societat. Essent aquella una creació lliure d'ells, és clar que ells guarden la sobirania absoluta damunt d'ella, àdhuc la de poder-la dissoldre, quan vulguin. En cas de no trobar-se unànimes en la manera de governar i en la persona que ha d'ocupar el govern, el dret de determinació és de la majoria, la qual té, doncs, una sobirania absoluta i irresponsable sobre tots els aspectes de la vida social humana, perquè de tots és creador i governador absolut l'Estat. Si Déu existeix, és només en l'ordre de la creença, que no ultrapassa el llindar de la consciència individual, i l'Estat el pot fer recular sempre que intenti sortir-ne per influir en la vida pública. No parlem de cap societat religiosa independent de l'Estat, perquè és heretgia màxima: si pot haver-n'hi cap, ha d'ésser perquè l'Estat la creï i la governi: i si la troba creada, l'anirà estrenyent de mica en mica, ni que si-

gui amb aparences falagueres, fins a l'estrangulació per cortesia, o per barbàrie. (Tots dos sistemes hem patit a casa nostra). Si la família existeix, és perquè l'Estat la crea i la regula. Igual podríem dir del municipi, de la regió i àdhuc de la nació, de manera que aquells catòlics espanyols que creuen que l'Estat té un dret quasi-diví a sufocar personalitats nacionals o regionals, actuen, segurament sense témer-se'n, de rousseaunoans autèntics.

Això equival, en poques paraules, a fer la multitud arbitre de totes les qüestions de vida o mort tant de l'individu com de la col.lectivitat. Es sotmetre a la votació de la multitud qüestions que superen, no sols la seva capacitat, sinó la de tota intel.ligència humana, com les religioses, i totes aquelles altres que l'home pot arribar a resoldre a força d'estudi i d'experiència, però que seran sempre desproporcionades a la mentalitat perpètuament infantil de les masses populars. Aquell Ajuntament del temps de la Primera República que va acordar per majoria que no hi havia Déu, ens fasomriure, però representa al més legítimament possible la concepció democràtica revolucionària.

Per això els primers governants revolucionaris de França es van veure obligats a procedir sense cap miramment a l'opinió popular --que no volia pas llurs extremismes-- fins que un successor d'ells, el tristament cèlebre Talleyrand, va proclamar palesament que el mandat popular era "no imperatiu".

D'una banda, doncs, s'encomana al poble un arbitratge dificilíssim, que exigeix la més llarga preparació i la més exquisida moralitat; però d'altra banda, se li lleva el millor element d'educació moral popular, diríem més bé l'únic, la religió, que des del moment que se la tanca als soterranis de la consciència i se la malmira des de tot lloc d'influència pública, està condemnada al viltenimento i a la mort en el cor del poble.

Aquests dos elements combinats donen per resultat la demagògia. El polític aventurer, que sap que conquistant la majoria de sufragis esdevindrà omnipotent, no refusarà cap mitjà d'entabanament col.lectiu (1). No apel.larà ja al poble, entitat secular, rica de tradicions i de sentiments de vegades subconscients, però sempre vius, sinó a la pleballa vulgar, prèviament esterilitzada de tota defensa religiosa i moral, excitantli tota mena de males passions amb la prometença de vil satisfer-les. La demagògia és la conseqüència ineludible de la democràcia a la Rousseau. I la demagògia és la mort de la democràcia. Perquè a l'engany col.lectiu anterior a l'elecció, ve a afegir-se l'explotació de l'Estat i el malversament dels seus recursos per contentar aquella majoria de la qual depèn la reelecció. Segona demagògia pitjor que la primera. No es governa per al bé comú, sinó per al bé propi de l'aspirant a diputat perpetu. Doble corrupció enormement facilitada

(1) Un dels que patim ara nosaltres respongué a un bon amic, que li reprovava les enormitats que deia als pagesos. --Perquè són tan rucs de creure-se-les!

per l'eclipsi de la religió --i doncs de la moral-- en l'ànima de governants i governats.

Serien molt llargues les conseqüències d'aquestes consideracions. Apuntem només que les democràcies europees, la nostra potser més que cap altra, són víctimes d'aquesta degeneració demagògica, i que mentre no se sostreguin de l'oratge inconstant de l'elecció popular aquelles coses que estan per damunt de la seva competència, que són la seva garantia de pau; que constitueixen la base indispensable d'unanimitat social; i mentre el primer principi de la filosofia política no sigui "el bé comú", la democràcia naufragarà fatalment en les esculleres de la demagògia.

Carles Cardó, prev.

DOCUMENT 217

LA VEU DE CATALUNYA — 10 Febrer 1934

Autor: J.B. PRIESTLEY — Pàg. 1

cèlebre autor de "The Good Companiva", la novel.la de guerra més llegida a Anglaterra i Amèrica.

MOSLEY, ES EL MUSSOLINI ANGLES ?

Fa poc, s'havia de celebrar una exhibició de camises negres a Manchester. Cinc-cents soldats de sir Oswald Mosley, reclutats entre les seves "tropes d'assalt", havien de prendre part en aquesta manifestació que s'acabà en una batalla.

Mentre els feixistes desfilaven, foren llançades unes pedres, i abans que la policia pogués intervenir, alguns d'ells resultaren ferits. Això són precedents absurds. No experimento cap tendresa particular respecte als feixistes. Uns homes que desfilen portant camises negres i es donen el nom de ºtropes d'assalt" farien llàstima si es queixessin, quan reben per atzar un cop al cap.

¿Quina és la raó d'ésser soldat d'assalt, si hom no rep ferides? Però la millor manera d'actuar respecte a un jove que es diu "soldat d'assalt" és de somriure davant aquests fets. Res no li serà més desagradable, puix que es sentirà una mica ridícul. Al contrari, si li lliuren pedres, augmentareu la seva vanitat i féu d'ell un "soldat d'assalt" dels bons.

Heus ací per què repeteixo que els fets que han ocorregut a Manchester eren una cosa absurda. Ben entès, no penso pas que sir Oswald i els seus amics experimentin cap plaer a ésser lapidats, però si volen reflexionar una mica, comprendran que aquells que els han atacat d'aquesta manera han rendit un servei real a llur causa. Cada vegada que un miting feixista s'acaba amb un escàndol, cada vegada que les camises negres són atacades pel carrer, el moviment feixista dóna un pas endavant.

Es precisament perquè no estimo el feixisme que aconsello que, en el nostre país, se'l deixi en pau. Es necessari deixar molt lloc als seus líders perquè parlin quan i on els sembli bé. Desaprovo el feixisme per l'actitud militarista que li agrada adoptar. Trobo que, políticament, és un moviment retrògrad, que no es preocupa dels problemes vitals. Allà on finalment triomfa, és l'enemic de la llibertat política i intel.lectual.

No dubto que a Itàlia, el seu país d'origen, al qual convé, potser, d'una manera particular, li ha fet més bé que mal. Els turistes aprecien el feixisme italià perquè els assegura la regularitat dels horaris dels trens. Els dóna igualment l'avinentesa d'admirar els treballs acomplerts. Hom no sent italians murmurar contra el règim, perquè aquest s'ha sabut desfer dels descontents principals i els altres estan massa atemoritzats per a obrir massa la boca.

No sabem encara què farà el feixisme d'Alemanya. En tot cas, ha aconseguit, fins ara, alienar-li la resta del món. Les concepcions polítiques d'Itàlia i d'Ale-

manya són d'un segle enrera. Res més fals que dir, com alguns repeteixen, que els italians i els alemanys han passat ja l'estadi democràtic. .....
no certament en matèria política. Allà on ha sortit victoriós, ha destruït la llibertat de pensament i de paraula que constitueix un gran bé en si mateixa i sense la qual cap problema vital pot ésser solucionat.

Si sir Oswald Mosley i els seus amics responen que llur feixisme és diferent del precedent, ens prendrem la llibertat de dir-los que de les dues coses una: o bé cerquen enganyar-se, o bé enganyar els altres. Si el feixisme ha progressat una mica a Anglaterra, és, en gran part, perquè procura la possibilitat als joves de vestir un uniforme que cau bé, fer marxes, cantar; en un mot, divertir-se entre companys. Hom pot estar segur que si es creés una organització que posseís alguns capitals, un nombre de joves hi ingressarien en pocs dies. N'hi ha tants que no saben què fer de la seva persona.

Fa algun temps vaig poder veure el que passava en algunes ciutats. Em trobava a una ciutat important de l'oest d'Anglaterra, on vaig assistir a un míting que es celebrava a l'aire lliure. Els oradors eren dos joves amb camisa negra. Impossible fer-se oir del públic; un gran nombre de comunistes s'hi trobaven presents i no paraven de cantar llur himne, la Internacional. Un dels feixistes, blanc de còlera, digué als pertorbadors que al míting següent, que s'havia de celebrar alguns dies més tard, no els seria possible fer obstrucció, car llavors hi hauria més camises negres.

No vaig romandre a la ciutat fins el míting següent, però hom pot suposar fàcilment què degué succeir aquella tarda, entre més de dos feixistes i encara més comunistes, de manera que el resultat devia ésser una bona batalla. Tals circumstàncies no fan sinó fer progressar més el feixisme, i sense l'un no hauríem tingut mai l'altre. Es necessari recordar-se d'això.

Un gran nombre dels meus coneguts han condemnat, aquest any, violentament, la revolució nazi. Reprotxen als nazis la seva brutalitat respecte a llurs adversaris polítics, i llur intolerància ferotge. I, no obstant, algunes d'aquestes mateixes persones, mostren llur simpatia pels bolxevics, que han emprat els mateixos mètodes, però en unes proporcions molt més grans.

H.G. Wells ha dit que en els nazis hi ha un estúpid aute de fe de llibres; però n'hi ha hagut de semblants, durant molt de temps, en els bolxevics. En veritat, tota aquesta brutalitat és insensata, sigui feta pels camises roges, negres o brunes.

No volem pas que el nostre país, que té alguna pretensió a la civilització, esdevingui un camp clos pels comunistes i els feixistes.

J.B. Priestley

LA VEU DE CATALUNYA 13 Febrer 1934
Autor: Josep M. TALLADA Pàg. 1

CERCANT UN NOU ORDRE SOCIAL

Poques vegades el món haurà travessat un període de tanta fermentació d'idees i d'institucions com l'actual. S'està acabant una civilització i no s'albira encara quin podrà ésser el nou ordre que hagi de substituir-la. Davant d'un capitalisme que ha passat del seu punt màxim, i que indubtablement comença ja la seva davallada, trobem solament un socialisme que avui per avui és encara inepte per a resoldre els problemes que la nostra societat té plantejats.

El món gaudia d'un ordre, d'un equilibri, en l'esfera econòmica, en l'esfera política i en l'esfera social. Aquest ordre avui s'ha perdut i cal trobar-ne un de nou. Teníem, per exemple, un patró or, una llei de l'oferta i de la demanda, una democràcia parlamentària, una idea de reforma social que permetien d'anar mantenint una suficient elasticitat en les respectives esferes d'actuació. Avui el patró or és quasi inexistent, la llei de l'oferta i de la demanda no juga en la major part dels casos, la democràcia i el parlamentarisme són objecte d'intensa crítica i la reforma social és refusada pels qui se n'haurien de beneficiar.

Enfront d'aquest desordre apareixen temptatives isolades d'una nova estructuració, temptatives que, malgrat,

ésser interessants, promouen reaccions passionals en les masses que l'extremisme domina i deixen escèptiques als qui continuem creient que la llibertat és un dels factors de la felicitat humana.

Aquelles temptatives prenen com a idees bàsiques dues nocions que ja havien fet anteriorment llur aportació en els Estats de tipus liberal: el sentiment nacionalista i les institucions corporatives professionals.

La primera adopta mantes modalitats. Es, a Itàlia, l'Estat, principi i fi de totes les coses, el qual obliga l'home a fer per ell super-sacrificis. Hegel i Nietzche en síntesi difícil. Es, a Rússia, un nacionalisme econòmic concentrat en l'organisme estatal. List i Marx, en combinació. Es, a Alemanya, l'apoteosi de la raça, convertida de fet natural en idea cohesionadora d'un poble. Taine i Gobineau retornats.

La idea de corporació professional perd les característiques de lluita de classes que li donaren Sorel i els teoritzants de la C.G.T. francesa, per a convertirse en l'ossamenta al voltant de la qual es col.loca la carn de l'Estat.

El capitalisme havia estat en essència una tècnica de producció i la possibilitat d'un ordre social. Perfecte o imperfecte. Just o injust, però tècnica i ordre al capdavall.

I la Societat que vol substituir el capitalisme en

decadència, ha d´ésser i vol ésser també una organització de la producció i un sistema d´ordenació social.

El treball deixa d´ésser un dret dels individus per a convertir-se en un deure envers l´Estat. A Itàlia es defineixen les corporacions com "l´instrument en què sota l´empar de L´Estat, actuen la disciplina integral, orgànica i unitària de les forces productores, amb mires al desenvolupament de la riquesa, a la potència política i al benestar del poble italià."

La nova carta alemanya del treball és un intent d´impregnar amb la ideologia nacional-socialista les unitats industrials i amb elles les relacions entre patrons i obrers.

Més modesta la reforma del Duce, més atrevida la de Hitler, pretenen ambdues una total reforma de les relacions entre les classes socials. No ignoren sens dubte que a cada forma econòmica ha de correspondre una espiritualitat i una moral. Però creuen, al nostre entendre equivocadament, que la febre patriòtica que han volgut inocular en els pobles italià i alemany, és ja aquesta transformació psicològica que estimem necessària.

"Avui enterrem el liberalisme econòmic", digué Mussolini, el setembre passat, davant del Consell de Corporacions. I afegí: "el corporativisme és l´economia disciplinada i, per tant, controlada" La pau social i la desaparició de la lluita de classes les cerca en la transformació del sistema econòmic. Però aquesta transformació és més aparent que real. Capital, salaris,

profits i interessos continuen caracteritzant tota la infraestructura de l'organització econòmica italiana. El conflicte d'interessos entre patrons i obrers queda tan sols apaivagat per l'intervenció de l'Estat, que vol ésser justiciera, i per la cohesió que dóna al poble italià la vibració del patriotisme que el Duce ha sabut despertar.

En la Carta del treball alemanya, cercant també la cohesió de les forces de treball en una espiritualitat, es creen dintre de les empreses "Consells de confiança" I per a jutjar els qui manquin a llurs deures professionals, s'estableixen "Tribunals socials d'honor". Tota la llei va cap a la supressió dels conflictes de treball, però no arriba a suprimir les causes que els produeixen. Es tan cert això, que l'Estat no acaba de fiar-se que els conflictes desapareguin pel sentiment del "treball-deure" que es vol inculcar en patrons i obrers. Per això introdueix en el món del treball un tercer element que serveixi d'amalgama. Aquest tercer element és el partit, vigilant en tot moment i amenaçant, si el cas arriba, amb la coacció. Per això els membres del Consell de confiança han d'ésser membres del "Front del treball alemany" (Deutsche Arbeits-front) i oferir totes les garanties de llur adhesió sense reserves a l'Estat nacional-socialista.

En el discurs de Mussolini, al qual abans hem fet referència, expressa el Duce que per a la implantació del corporativisme calen tres condicions: un partit únic a l'objecte que, ensems que la disciplina econòmica, entri en acció la disciplina política: un Estat que absorbeixi

tota l´energia, tots els interessos, totes les esperances del poble. I, per últim, viure un període d´alta tensió ideal.

¿Però, és possible, que avui per avui, sense una pregona transformació espiritual dels homes, tot això existeixi en forma permanent? Malgrat el pessimisme de la nostra resposta, aquestes temptatives de superar amb motivacions ideals els conflictes econòmics, són verdaderament interessants. Són intents, més o menys reeixits, en cerca d´un ordre nou.

Josep M. Tallada

DOCUMENT 219

LA VEU DE CATALUNYA — 17 Febrer 1934

Autor: Editorial — Pàg. 1

LA COL.LABORACIO I LA COMPLICITAT

La interessantíssima declaració que el Consell de Govern de Lliga Catalana aprovava en la seva sessió plenària d'ahir, fixa d'una manera tan clara la nostra posició, que segurament no podrà ésser rectificada per ningú d'una manera seriosa.

L'Esquerra s'ha entestat en la tasca antipatriòtica d'afeblir la fe dels catalans en l'Autonomia, amb la seva obra demagògica en el Govern de la Generalitat, i és clar que els homes de Lliga Catalana no poden col.laborar-hi, mentre aquella política funesta no sigui radicalment rectificada. Així, doncs, el Consell de Govern de Lliga Catalana, en la seva reunió d'ahir no ha pogut fer altra cosa sinó mantenir l'acord del 18 de gener, en virtut del qual la nostra minoria parlamentària s'abstenia de concòrrer a les sessions del Parlament de Catalunya.

L'esmentada declaració explica d'una manera clara i concreta les raons que justifiquen el manteniment d'aquella actitud, mentre no siguin públicament i eficaçment ateses les reclamacions formulades.

El Consell de Govern de Lliga Catalana insisteix, doncs, a exigir d'una manera efectiva les garanties bàsiques de convivència civil i política per a tots els ciutadans catalans. El que enforteix aquesta actitud de la Lliga, i li dóna una transcendència patriòtica, és el fet que no demana res per a ella com a partit. Tot el que demana ho demana per al conjunt dels ciutadans de Catalunya, i en defensa de la llibertat i de l'autonomia de la nostre terra. Molt encertadament adverteix la declaració que la impunitat i la reincidència en els delictes electorals, en embrutar la font de la sobirania popular, que és el sufragi, constitueixen un greu perill per a les institucions democràtiques, que es fomenten en la lliure emissió del vot.

L'enumeració dels greuges que té rebuts de l'Esquerra la ciutadania catalana ofereix un sobri comentari a la realitat de la situació. L'Esquerra haurà de comprendre que no és amb prometences vagues d'una reforma de la Llei Electoral, ni amb disposicions formulàries sobre l'organització del personal de seguretat, que els fets s'encarreguen a cada moment de desmentir, com podrà modificar l'actitud adoptada per Lliga Catalana, actitud que respon als imperatius més categòrics de la consciència ciutadana del país. Hem dit altres vegades, i cal repetir-ho ara, que, donats tots aquests antecedents i totes aquestes circumstàncies, col.laborar en l'obra demagògica de l'Esquerra, no seria ja una col.laboració sinó una complicitat.

Es comprèn perfectament que aquesta actitud de Lliga Catalana, i les repercussions inequívoques que té en la consciència del país, preocupin seriosament els homes de l'Esquerra. Ells tenen, però, la responsabilitat íntegra de la situació creada. I en llurs mans resta el remei.

La declaració del Consell de Govern de Lliga Catalana demostra, sense cap mena de dubte, que la posició adoptada pels homes dirigents de l'entitat cabdal del catalanisme polític, i secundada per tots els organismes del partit i per sectors molt extensos de la vida pública catalana, és l'única possible patriòticament en aquestes circumstàncies.

Si l'Esquerra rectifica la seva conducta demagògica i anticatalana, nosaltres serem els primers de proclamar-ho i celebrar-ho. Si no ho fa així, nosaltres no en tindrem cap culpa i cap responsabilitat. Tota la culpa i tota la responsabilitat seran íntegrament per als homes de l'Esquerra que no han sabut, en aquestes hores crítiques per a l'esdevenidor del nostre poble, col.locar-se a l'altura que el més elemental sentit de llurs deures patriòtics els imposava.

Sortosament per a Catalunya i per a la causa de la llibertat i de l'autonomia del nostre poble, existeix a la nostra terra una organització política poderosa i viva, la Lliga Catalana, que constitueix una garantia de continuïtat i de supervivència per a les essències immortals del nostre esperit, i que, enmig dels trasbalsos de set lustres, i mentre ha vist nàixer, desenrot-

llar-se i morir al seu entorn tants d'altres partits, representa i interpreta d'una manera autèntica els interessos permanents de la societat catalana. I la manera més eficaç de guardar-los --el temps ho farà comprendre a tothom-- és l'actitud de la Lliga, sense cap responsabilitat pel mal que s'està fent a Catalunya.

L'Esquerra passarà, però Catalunya queda.

DOCUMENT 220

LA VEU DE CATALUNYA 17 Febrer 1934

DECLARACIO DEL CONSELL DE GOVERN DE 16 DE FEBRER DEL 1934

La conducta del Partit d'Esquerra Republicana i la que segueixen els seus homes en el Govern de la Generalitat no permeten al Partit de Lliga Catalana modificar el seu acord de 18 de gener puix no pot abandonar el més eficaç ressort legal de què disposa perquè aquella política sigui rectificada, ni pot recolzar amb la seva col.laboració una obra demagògica que està consumant la tasca antipatriòtica d'afeblir la fe dels catalans en l'Autonomia.

Unes declaracions favorables al règim de representació proporcional, abans de saber com i quan es convertiran en una realitat legislativa, i la publicació d'unes bases per a reclutament del personal de reguratat que no sabem com seran interpretades i complertes, no podrien ésser mai més que satisfacció insuficient a les queixes i reclamacions públicament formulades en adoptar-lo.

No poden, però, ni tan sols ésser preses seriosament com a indici d'una nova orientació i d'una rectificació de procediments de conducta.

Per una banda la campanya que ve fent el Partit d'Esquerra Catalana per aconseguir la impunitat de les vio-

lències, coaccions, falsedats, i altres delictes comesos en ocasió de les darreres eleccions, demostra que el Partit que governa la Generalitat, no sols no està resolt a que, en l'esdevenidor siguin impossibles els fets delictius que per vergonya de Catalunya les caracteritzaren, sinó que vol assegurar amb la impunitat llur repetició sense pensar que la sistemàtica prostitució del sufragi comporta fatalment la mort de les institucions democràtiques que en ell es fonamenten.

Per altra banda el Decret publicat ahir, dia 15, transformant la gloriosa institució catalana del Sometent en una organització sotmesa a les influències polítiques i que el nomenament del cap d'aquella institució inspirat, evidentment, en consideracions partidistes proven que el Govern de l'Esquerra persisteix en el seu propòsit insensat de convertir les funcions d'ordre públic en instrument al servei del seu partit.

Per aquestes raons el Consell de Govern de Lliga Catalana ha acordat mantenir la seva actitud d'abstenció fins que hagin estat atorgades de manera efectiva les garanties elementals de convivència civil i política per ella reclamades.

DOCUMENT 221

LA VEU DE CATALUNYA — 18 Febrer 1934

Pàg. 13

EL SENYOR VENTOSA I CALVELL EXPOSA LA SEVA OPINIO SOBRE L'ACTUAL MOMENT POLITIC

"Ahora", de Madrid, ha dedicat un número a exposar la situació general de l'Ordre públic, i ha demanat l'opinió dels caps polítics. La del senyor Ventosa i Calvell és com segueix:

"El ex-ministro, don Juan Ventosa y Calvell, enjuicia la política española, que atraviesa un momento de inquietud e incertidumbre, de este modo:

-- La razón principal está, a mi juicio, en el incoercible empeño de los partidos que se llaman izquierdistas en monopolizar la República identificándola con su propia tendencia. Uno de sus representantes més caracterizados decía, hace días, comentando el discurso del señor Azaña: "Nosotros queremos la República para todos, pero queremos gobernarla nosotros." Es la expresión ingénua de un estado de espíritu real, que toda persona sensata y de buen sentido ha de encontrar inaceptable y absurdo y que consiste en admitir en el régimen a los demás a condición de que se dejen gobernar por las izquierdas, investidas, por una especia de derecho divino-laico, de la función directora. A ello obedecen los ataques al Presidente de la República, la consideración de que es-

tas Cortes son ilegítimas porque el sufragio --entendido con arreglo a una ley electoral que ellos dictaron-- ha dado mayoría a las derechas, y las amenazas de subversión violenta de un régimen y de una legalidad que los propios amenezantes contribuyeron de modo preponderante a elaborar.

-- ¿Qué tendrían que hacer, entonces, las izquierdas?

Oponer un espíritu de moderación, de reconocimiento del derecho del adversario, de sumisión al sufragio, tanto si nos favorece como si nos perjudica, de respeto a la ley y de predominio absoluto de la autoridad legítima del poder público sobre todo intento de subversión violenta.

Por otra parte, hay que procurar dar eficacia a la acción de gobierno, acometiendo decididamente la solución de todos aquellos problemas económicos y sociales que afectan a la vida del país y a los intereses de las clases trabajadoras; problemas que en su mayor parte salen fuera de la división artificiosa en izquierdas y derechas. El paro obrero, las instituciones de asistencia social, una ordenación adecuada de obras públicas, la valorización de nuestros productos, etc., tienen mucha más realidad y consistencia que la defensa del artículo 26 de la Constitución o el mantenimiento de una vaga ideología revolucionaria.

La posición de las izquierdas españolas tienen hoy un sentido arcaico. En el mundo, están en lucha dos tendencias: la que afirma la solidaridad de clase y la

que afirma la solidaridad de patria. La primera trata de organizar la sociedad bajo el predominio del proletariado, o, mejor dicho, de una fracción determinada del proletariado. La segunda coordina las actividades y los intereses, subordinándolos todos al interés supremo del país. En esta pugna de las dos opuestas tendencias, los partidos llamados izquierdistas, que pretenden imponer su predominio a base de laicismo y de una tendencia vagamente socializante que destruye la economía sin dar satisfacción a ninguna aspiración, constituyen un anacronismo.

En otro aspecto, hay que señalar que en todo el mundo está hoy planteado el problema de la revisión del régimen parlamentario. La cuestión no es la forma de gobierno, sino algo aun más hondo; y aquí, como en todas partes, será necesario dotar al Poder público de todos aquellos medios y facultades para que pueda actuar con eficacia.

- - - - - -

En Cataluña, según el señor Ventosa, el problema, en sus lineas fundamentales, está planteado en los mismos términos.

--Aquí --dice-- era más necesaria que en ninguna parte la afirmación del sentido de solidaridad superior a los partidos, para que la implantación del régimen autonómico consagrado en el Estatuto se efectuara sobre una base de permanencia, que exige, en los puntos fundamentales de convivencia, el consentimiento y la adhesión

de las grandes fuerzas políticas del país. En lugar de hacerlo así, la "Esquerra" ha ecentuado su sentimiento exclusivista de partido.

Ello se ha manifestado de un modo singularmente grave en la organización del Orden público.

Para marcar nuestra disconformidad y para no incurrir en responsabilidad como cómplices o encubridores de una política que habría de conducir al desastre si persistiera, hemos decidido abstenernos de asistir al Parlamento de Cataluña, mientras no se otorguen, por los que gobiernan, aquellas garantías elementales de convivencia civil que hemos reclamado, hasta ahora, inútilmente.

No le parece viable al señor Ventosa i Calvell una restauración monárquica, pero en cambio no duda que se intenten movimientos revolucionarios.

-- Creo --añade-- que son posibles desórdenes, revueltas, intentos violentos. Desgraciadamente, los hechos no permiten pensar en otra forma. Sin embargo, no veo fácil un movimiento que sea capaz de subvertir violentamente el orden constituído, por poco que el Gobierno sepa utilizar los resortes y medios que tiene en su mano.

Con todo, a mi juicio, sería necesario que la acción gubernativa no sirviera sólo para dominar, sino para prevenir. Por humanidad, para evitar víctimas. Por el bien público, gravemente perjudicado por esa amenaza

constante, crónica, de revolución.

Es un deber del Gobierno hacer que cese rápidamente ese estado de anarquía difusa en que vivimos, en el que es imposible que pueda desenvolverse normalmente la vida del país."

DOCUMENT 222

LA VEU DE CATALUNYA 28 Març 1934

AL POBLE DE CATALUNYA (març 1934)

Un partit modern que aplega grans masses d'opinió i que aspira a governar ha de posar en primer pla els problemes socials que són la màxima preocupació dels nostres temps. Es per això que Lliga Catalana ha constituit la secció de Política Social, i, elegits nosaltres directius de la dita secció, ens adrecem als ciutadans del nostre poble per a explicar-los la nostra tasca i per a demanar-los el seu ajut.

Anem a fer la propaganda de l'ideari social del nostre partit, però volem també realitzar una intensa educació social, contribuir a formar una consciència popular en favor de la col.laboració de classes, donar a conèixer a patrons i obrers els seus drets i els seus deures i lluitar contra l'apoliticisme dels obrers, aturant-nos, però, respectuosament enfront de la vida sindical obrera que som els primers a reconèixer que no ha d'ésser pertorbada internament per la política.

Ens interessa donar la màxima formació social a la burgesia catalana perquè sàpiga dels problemes del proletariat, de la justícia de moltes de les reivindicacions obreres i de la necessitat de treballar per una més justa distribució de la riquesa.

Utilitzant els procediments democràtics establerts en el nostre partit que fan compatible la disciplina sincerament sentida amb totes les iniciatives que contribueixen a l'adaptació constant de les realitats a les necessitats i possibilitats del nostre poble, volem fer avançar el nostre ideari pel camí del reformisme social indefinit del programa de Lliga Catalana, cridant a aquesta tasca tant els obrers com els patrons que tinguin la plena consciència dels moments actuals del món, que requereixen una estructuració estatal adequada a les necessitats socials i un esperit inalterable de justícia en totes les relacions econòmiques del treball.

Josep M. Tallada, M. Vidal i Guardiola, F. de Solà Cañizares, Alexandre Gallart i Folch, Josep M. Gic i J. Ruiz Castella.

DOCUMENT 223

LA VEU DE CATALUNYA 24 Maig 1934

DECLARACIO DEL CONSELL DE GOVERN DE 22 DE MAIG DE 1934

Ha examinat el Consell les manifestacions de l'honorable President de la Generalitat de Catalunya en resposta a la crida que li féu, divendres passat, un prestigiós publicista, recollint un estat de consciència cada dia més extens entre els catalans, que desitja veure com desapareix o, almenys, s'atenua, la pugna que té avui contraposada una meitat de Catalunya a l'altra meitat.

El senyor Companys redueix el comentari al fet de l'absència del Parlament català dels diputats de Lliga Catalana.

Aquesta absència no és més que una de les manifestacions de la greu situació que travessa Catalunya, amb dany per a la seva prosperitat econòmica, la seva pau social i la patriòtica solidaritat absolutament indispensable per a consolidar l'Autonomia.

Els diputats de la Lliga tornaran al Parlament català tan bon punt la vida pública de Catalunya vagi en camí d'assentar-se sobre els postulats elementals que, per a la convivència dels ciutadans, regeixen totes les democràcies, fins les més rudimentàries. Faltant aquests

postulats elementals de convivència civil, el retorn dels diputats de la Lliga al Parlament català en res modificaria la situació, servint tan sols per a donar als de fora la sensació d'una normalitat que els catalans sabríem que no existeix.

La instauració de l'Autonomia exigeix un esperit de solidaritat i de col.laboració per a totes les coses d'interès general de Catalunya, que en res no pugna amb la lliure actuació de tots els partits que convé afirmin clarament les seves peculiars característiques. Com tampoc és incompatible aquell esperit de col.laboració patriòtica amb el fet evident que el partit o partits que obtinguin la majoria legal i amb ella el govern, actuïn d'acord amb llur significació específica.

Es precís, però, si volem que Catalunya visqui en règim de democràcia, que sigui escrupolosament respectada l'emissió del sufragi.

Un dels aventatges que un règim de representació proporcional portaria a Catalunya fóra el d'eliminar pretextos de violència, en reduir considerablement els resultats que aquesta violència pugui donar.

La pau de Catalunya exigeix que l'Ordre Públic sigui per a tothom i al servei de tothom i avui, per desgràcia, veiem com s'està desnaturalitzant el Sometent, convertint-lo en una milícia de partit i en instrument d'opressió per a grans masses de catalans.

I el prestigi de l'Autonomia i la dignitat de tots els catalans imposa que la justícia, en tots els seus graus, deixi d'estar sotmesa, com ho està avui a Catalunya, a l'arbitri del poder executiu i a la conveniència d'un partit.

El dia que el Govern de la Generalitat vulgui, sense afebliment del seu prestigi, ans el contrari, guanyant la confiança i l'agraïment de tots els catalans, la lluita civil s'haurà acabat a la nostra terra i serà possible la col.laboració de la immensa majoria dels catalans per a la defensa i acreixement del patrimoni espiritual i material de Catalunya.

DOCUMENT 224

LA VEU DE CATALUNYA 10 Juliol 1934

LLIGA CATALANA A L'OPINIO PUBLICA (juliol 1934)

No és la primera vegada que el Consell de Govern de Lliga Catalana exposa la seva convicció sobre el greu perill que per a la nostra terra i per a les seves llibertats representa el criteri partidista amb què s'ha volgut organitzar la nostra autonomia.

La identificació de la Generalitat amb el partit d'Esquerra, l'orientació estèrilment sectària de l'Estatut interior, la desnaturalització de la funció parlamentària subordinada als organismes de partit; el desconeixement de la independència de la funció judicial, la intromissió abusiva en el règim municipal; el monopoli, a favor d'un partit, de la radiodifusió i altres mitjans de propaganda, la posposició de les lleis fonamentals i orgàniques encaminades a restaurar el nostre règim jurídic i estructurar geogràficament i administrativament Catalunya autònoma a altres lleis alienes a l'interès essencial del nostre poble, imposades per la ideologia de partit o l'interès electoral; l'abandó de la defensa de l'economia catalana, sacrificada, tant en la valorització de serveis traspassats, com en l'actuació del Govern de la Generalitat, a consideracions polítiques del partit governant; la violència emprada per a guanyar sigui com sigui les eleccions... són fets lamentables que han motivat reiteradament les nostres observacions i les nostres protestes.

DEMAGÒGIA I DICTADURA

Amb un caràcter més greu encara, l'organització de l'ordre públic al servei d'un partit, fent coincidir l'actuació parcial de les autoritats amb l'amenaça demagògica d'elements armats que exhibien públicament llurs formacions i realitzaven impunement llurs gestes, determinaren l'accentuació de la nostra protesta, fins arribar a la retirada del Parlament de Catalunya dels nostres diputats, que no volgueren seguir prestant aparences de normalitat parlamentària i democràtica a un règim de dictadura demagògica. Amb posterioritat, els fets s'han agreujat encara amb la transformació del Sometent en una milícia de partit i amb l'organització, incontrolada pels organismes constitucionals de Catalunya, d'una força armada a la qual públicament s'atribueix una significació política, bandejant d'ella tots aquells que no la comparteixen.

Es, aquesta, una situació de gravetat extrema. Una meitat del nostre poble, aprofitant els ressorts del poder que les circumstàncies han posat íntegrament a les seves mans, vol imposar-se i reduir a servitud l'altra meitat, utilitzant l'Estatut d'autonomia per a implantar un règim dictatorial.

LA LLEI DE CONTRACTES DE CONREU

En aquestes condicions, s'ha plantejat el conflicte determinat per la sentència dictada pel Tribunal de Garanties anul.lant la Llei de Contractes de Conreu.

Els antecedents són de tothom coneguts. El Parlament de Catalunya, inspirant-se en un esperit partidista i de classe, va dictar una llei jurídicament monstruosa, econòmicament destructora de la riquesa agrícola catalana, patriòticament funesta com a fomentadora de lluita civil i de discòrdia entre els catalans, constitucionalment abusiva i contrària a la Constitució de la República i a l'Estatut de Catalunya. La Llei de Contractes de Conreu era una reincidència. Abans d'ella, la llei anomenada de Conflictes del camp, havia ja iniciat la pertorbació i consagrat l'absurditat i la injustícia de castigar els conreadors que havien complert els contractes i premiar aquells que els havien infringit o havien comès delictes.

Els diputats de Lliga Catalana al Parlament de Catalunya van combatre aferrissadament la Llei de conflictes del camp; llur oposició, però, va ésser ineficaç davant l'actitud sistemàtica d'una majoria enormement superior pel nombre, sorda a tota raó i sols atenta als seus interessos electorals. I aquesta ineficàcia treu tot fonament a la suposició, formulada per alguns, de si la presència de la nostra minoria en el Parlament de Catalunya hauria pogut evitar l'aprovació de la Llei de Contractes de Conreu o modificar-la substancialment. No; ni el nombre respectiu de les forces parlamentàries, ni l'esperit que anima la majoria d'Esquerra, permeten de tenir sobre aquest punt el més petit dubte. S'hauria repetit el cas de la Llei de conflictes del camp; amb la probabilitat, encara, que la veu dels nostres diputats, considerada com una provocació o una resistència, hagués estat invocada com a motiu o com a pretext per agreujar els preceptes de la llei.

LA QUESTIÓ DE COMPETENCIA

Però l'aprovació d'aquesta llei va plantejar, inevitablement, el conflicte. Per una banda, en la llei de Reforma Agrària, per iniciativa de l'Esquerra i amb el vot dels seus diputats, s'havia atribuït a les Corts de la República la facultat de dictar lleis reguladores de contractes de conreu amb vigència general a tota Espanya. Per altra banda, la Constitució i l'Estatut de Catalunya reserven a les Corts de la República la facultat de legislar sobre les bases de les obligacions contractuals, dret processal, dret penal, ordenació hipotecària i de registres, dret d'expropiació, legislació social. Matèries, totes elles, que resulten afectades per la Llei de Contractes de Conreu, que desconeix la força obligatòria dels contractes, permet de contractar a nom del propietari sense el seu consentiment, declara la inexistència de delictes, substitueix la jurisdicció ordinària per la d'unes Juntes arbitrals, regula l'expropiació de finques i de collites i anul.la sentències de desnonament dictades des de l'any 1923, nou anys abans d'entrar en vigor l'Estatut de Catalunya.

INTERVENCIO DE LLIGA CATALANA

Lliga Catalana, amatent sempre al compliment del seu deure, va creure que no podia romandre indiferent i estranya al conflicte plantejat.

Des d'un punt de vista patriòtic, no es tractava d'una extralimitació de facultats comesa pel Govern de la Generalitat per a defensar un interès general de Catalu-

nya, sinó d'una extralimitació abusiva, feta amb menyspreu d'interessos respectables, amb finalitat demagògica, amb greuge del dret, en perjudici de l'economia catalana.

Des d'un punt de vista autonomista, si no s'intervenia, hi havia la seguretat que els drets lesionats, privats de legítim empar dintre del règim legal de la nostra autonomia, buscarien la protecció i l'ajut de forces alienes, interessades, moltes d'elles, en el fracàs de l'Estatut. Per un altre cantó, un projecte de llei d'arrendaments, dictaminat ja per la Comissió parlamentària i pendent de discussió a les Corts de la República, desenvolupant la base 22 de la Llei de Reforma Agrària, establia la vigència dels seus preceptes amb caràcter general per a tota Espanya.

Els nostres diputats a Corts, amb aprovació expressa del Consell de Govern de Lliga Catalana, van creure que no podien deixar que fossin gent no catalana els qui defensessin els drets dels catalans i allò que és més important encara: el sentit jurídic de la nostra terra i els interessos essencials de la nostra economia. Van creure, així mateix, que no era possible d'abandonar el procediment legal establert a l'Estatut, per a confiar la solució del conflicte a l'atzar de les circumstàncies polítiques, a la pressió dels interessos contraposats o a la decisió de les Corts de la República, deixant que mentrestant, anàrquicament, dues lleis oposades proclamessin llur vigència a Catalunya, amb escarni de la justícia i amb foment de la discòrdia.

Per això, els diputats de Lliga Catalana van presentar una proposició demanant a les Corts que invitesin el Govern de la República a formular recurs davant del Tribunal de Garanties amb l'objecte que aquest --únic òrgan constitucional amb autoritat per a fer-ho-- resolgués el conflicte de competència. El Govern --abans la proposició no fos discutida i votada-- va decidir d'entaular el recurs. I el resultat d'aquest, conegut per tothom, ha estat l'anul.lació de la Llei de Contractes de Conreu aprovada pel Parlament de Catalunya. Després de l'anul.lació subsisteix la competència del Parlament Català en els termes definits per la Constitució i per l'Estatut, que la sentència --siguin les que vulguin les seves consideracions-- no pot modificar i que no troba altre obstacle que aquella Llei de Reforma Agrària votada per l'Esquerra, que ha d'ésser derogada o modificada per les Corst de la República per a deixar expedita, dintre dels límits constitucionals, la facultat legislativa del Parlament de Catalunya.

L'ACTITUD CONTRADICTORIA DE L'ESQUERRA

L'Esquerra, que havia votat la Constitució del Tribunal de Garanties --conferint-li l'autoritat i la missió de resoldre els conflictes de jurisdicció i de competècia--, que tenia en el tribunal un magistrat nomenat pel Parlament de Catalunya, que havia comparegut davant del Tribunal sotmetent-se a la seva jurisdicció, que havia nomenat un advocat que davant del Tribunal va defensar el punt de vista de la Generalitat..., quan ha conegut la sentència adversa, ha aixecat bandera de rebel.lió, presentant la sentència com un greuge inferit a Catalunya i com un atac a la nostra autonomia. I, amb

una fúria insensata, ha llançat contra els nostres homes els insults, les incitacions a la violència, les amenaces, en un grau mai no assolit encara en el canibalisme polític de què tant ha patit Catalunya.

Deixant a part aquestes misèries, que no ens afecten sinó perquè poden contribuir a la perversió moral del nostre poble, hem de fer constar ben clarament que el gest de l'Esquerra no respon a un apassionament catalanista ni a la defensa de l'autonomia.

NO ES TRACTA D'UN MOVIMENT CATALANISTA

No és un moviment catalanista. No pot ésser-ho, ja que no representa la defensa d'un ideal patriòtic o d'un sentit totalitari o d'un interès general de la nostra terra, sinó que, al contrari, és la conseqüència d'una campanya demagògica que ha sembrat la discòrdia a Catalunya i que pretén subordinar a l'interès d'una part dels catalans el dret i l'interès col.lectiu del país.

No pot tenir per motiu i per objecte la defensa de l'autonomia, un moviment que, negant el respecte als organismes fonamentals del règim autonòmic, justifica, amb la pròpia rebel.lió, futures violències del Poder Central que poden destruir-lo.

La característica veritable del moviment la donen la confabulació de l'Esquerra de Catalunya amb homes i amb partits, avui aliats sospitosos en l'obra de pertorbació encaminada a imposar a Espanya --per damunt de la

voluntat del sufragi, la sobirania de les Corts i els preceptes de la Constitució que ells mateixos van elaborar-- el predomini d'una política funesta, sectària i socialitzant que el país repudia.

PERILLS DE LA POLITICA SEGUIDA PELS QUE GOVERNEN LA GENERALITAT

I ací és on rau el perill principal de la política seguida pels homes que governen la Generalitat.

El més elemental bon sentit imposa als òrgans de govern de Catalunya la més absoluta neutralitat quant a la política general espanyola. Els homes i els partits catalans podem i devem intervenir-hi; però la representació oficial de Catalunya no ha d'adoptar uns significació partidista ni emprar el nom del nostre poble i utilitzar els instruments del seu govern per afavorir a Espanya una tendència política determinada. Procedint altrament, abusa de la representació que ostenta i compromet irreparablement l'autonomia, ja que ningú no pot pretendre que sigui respectada la independència del nostre govern si aquest no respecta la significació, sigui la que sigui, del govern d'Espanya.

CATALUNYA NO HA D'ESSER BALUARD DE CAUSES ALIENES

Esgarrifa la inconsciència amb què els homes i el partit que governen la Generalitat deixen proclamar i proclamen que Catalunya és el baluard de la República esquerrana. Per haver-se erigit en baluard de causes alienes, el nostre poble ha sofert els desastres més

grans de la seva història, ha perdut durant segles les seves llibertats i ha estat a punt de perdre la seva ànima. Avui hi ha el perill d'una recaiguda. Sense l'actuació serena i patriòtica de Lliga Catalana, s'hauria ja provocat el moviment violent de reacció de l'opinió espanyola, exaltada, més que pels vells prejudicis anticatalans, per l'ofensa què representa l'intent d'un govern autònom de voler imposar als altres pobles d'Espanya una política esquerrana, que repudien.

La nostra actuació ha impedit que s'identifiqués Catalunya amb el partit governant, i ha aconseguit de tots els sectors de la Cambra manifestacions explícites d'acatament i de respecte a l'Estatut. No ha pogut, però, impedir ja un primer estrall: el d'afeblir els moviments inicials de diverses regions espanyoles, singularment València i Galícia, per a obtenir estatuts d'autonomia i dificultar la realització de l'aspiració del poble basc a veure aprovat el seu estatut.

I és de témer que, si persisteix la política insensata dels homes que governen la Generalitat, de voler comprometre l'esdevenidor de Catalunya identificant-la amb la sort del seu partit i de la seva política, vinguin dies greus en què puguir ésser destruïda l'obra realitzada pel nostre Renaixement durant una centúria.

Lliga Catalana compleix un deure denunciant aquest perill, amb l'esperança que els patriotes que hi ha en les rengleres de l'Esquerra se'n donaran compte, i amb la finalitat, en tot cas, que el nostre poble no es deixi desviar del veritable camí per excitacions vio-

lentes, que, sota l'aparença d'un exaltat sentiment patriòtic, constitueixen, en realitat, la negació de l'obra essencial del catalanisme.

ELS PERILLS IMMEDIATS

Ho denuncia amb raó perquè no es tracta d'un perill remot, sinó d'un perill immediat. Si persisteix l'obra de divisió entre els catalans, podrà l'Esquerra assentar damunt les ruïnes i la discòrdia, el predomini del seu partit; però mancarà la solidaritat patriòtica, basament essencial de la nostra autonomia. Si els homes responsables del Govern de Catalunya, segueixen mancant als compromisos formals contrets amb l'acceptació de l'Estatut, no tindran força moral per a exigir que sigui respectat pels governs de la República. Si no es contenen les apel.lacions a la violència, i l'extremisme desordenat segueix ocupant el lloc del patriotisme conscient, i la cridòria desaforada substitueix al seny, haurem de resignar-nos a que a la violència de Catalunya hi respongui la violència dels altres, i a que es formi un ambient d'antagonisme i de lluita que fatalment produirà estralls irremeiables.

ELS MALS JA CAUSATS

I no denunciem únicament els perills futurs. Dissortadament hem de lamentar mals presents. La decepció de molts catalanistes, l'aversió d'una gran part del nostre poble als organismes de la Generalitat, la manca de base financera per a la realització de l'obra de la nostra autonomia, la pertorbació material i moral en el

camp de Catalunya, la inseguretat i la temença en l'esdevenidor que paralitzen la vida econòmica, impedeixen la implantació de noves activitats, determinen l'emigració d'indústries i augmenten el nombre dels sensefeina, són conseqüència de la política funesta seguida pels governs de l'Esquerra.

DIRECTIVES DE LA RECTIFICACIO NECESSARIA

Però, en denunciar els perills i assenyalar els mals d'aquesta política, no pretenen únicament defugir responsabilitats, sinó marcar el camí de la rectificació necessària. Rectificació que sols pot fer-se amb l'afirmació del sentiment de solidaritat entre els catalans, predominant damunt les conveniències de partit i els interessos de classe. Amb el sentit de moderació que permeti la col.laboració dels partits catalans en l'obra comuna, sense perjudici del manteniment de llurs particulars ideologies. Amb la participació dels més dignes i dels més capacitats, sense que ningú sigui exclòs, en l'obra magna de refer el nostre poble. Amb l'ordre públic per a tots. Amb el respecte de la sinceritat del sifragi, base essencial de tota democràcia. Amb la garantia d'igualtat en l'exercici dels drets individuals. Amb el respecte a l'autonomia dels municipis. Amb la dignitat i la independència de la funció judicial. Amb el compliment de les lleis constitucionals del nostre règim, que no exclou la possibilitat de llur revisió i ampliació. Amb la determinació de les finalitats essencials de la nostra autonomia, que han de constituir per a tots els catalans un punt de convergència i assegurar la continuïtat i eficàcia de l'obra de govern de la Generalitat.

Aquestes són les directrius polítiques fonamentals que Lliga Catalana, complint un deure patriòtic, proclama, considerant-les indispensables per assegurar la pau, la normalitat i la llibertat del nostre poble en aquesta hora greu de la seva història.

Per a donar-hi efectivitat i realitzar una obra de concòrdia, LLiga Catalana, deixant de banda tot interès de partit, tota consideració d'amor propi, tot resentiment per greuges rebuts, ofereix sincerament, desinteressadament, cordialment, el seu concurs.

Barcelona, juliol 1934.

Per acord del Consell de Govern.- El President,
R. d'Abadal.

DOCUMENT 225

LA VEU DE CATALUNYA 3 Agost 1934

DECLARACIONS DE LA COMISSIO D'ACCIO POLITICA DEL 2 D'AGOST DE 1934

La Comissió d'Acció Política de Lliga Catalana ha examinat el Decret de la Generalitat obrint una informació pública sobre el Reglament per a l'aplicació de la llei de contractes de conreu del 14 de juny del 1934.

La Comissió d'Acció Política de Lliga Catalana, donada la transcendència extraordinària d'aquesta qüestió, estima necessari precisar la seva actitud, i, formula a l'efecte les declaracions següents:

1. En l'ordre dels principis constitucionals, és evident que essent la llei de 14 de juny del 1934, mera reproducció de l'anterior que va ésser anul.lada pel Tribunal de Garanties Constitucionals, no se li pot atribuir vigor i eficàcia sense infringir la Constitució de la República i l'Estatut d'Autonomia de Catalunya.

En conseqüència, igualment ha d'estar mancat de tota eficàcia legal, un Reglament dictat per a l'aplicació d'aquella llei.

2. Apart d'aquest aspecte constitucional, el Reglament publicat, manté tots els vicis essencials de la llei de 14 de juny de 1934, sense atenuació i sense es-

mena. Es, per tant, com ella, contrari als principis universals de dret i a la tradició jurídica catalana, destructor de la riquesa agrària del nostre país i fomentador de la discòrdia i de la lluita civil a Catalunya.

3. La Comissió d'Acció Política de Lliga Catalana afirma una vegada més la necessitat que el Govern de la Generalitat i el Parlament de Catalunya, per damunt de partidismes i d'interessos electorals i de classe, dintre de l'esfera de competència que la Constitució i l'Estatut els atribueixen, realitzin l'obra de col.laboració i de concòrdia que ha reclamat sempre Lliga Catalana.

DOCUMENT 226

LA VEU DE CATALUNYA 1 Setembre 1934

DECLARACIO DE LA COMISSIO D'ACCIO POLITICA DE 31 D'AGOST DE 1934

La Comissió d'Acció Política de Lliga Catalana s'ha ocupat de la invitació adreçada pel diputat senyor Monzón a la Minoria Regionalista, per a assistir a l'Assemblea convocada per al dia 2 de setembre a Zumárraga. La Comissió d'Acció Política ha acordat ratificar l'adhesió fervorosa i entusiasta de Lliga Catalana a les aspiracions autonomistes de Basconia, per a la consecució de les quals i per a l'adequada solució dels problemes que avui té plantejats el País Basc, pot comptar ara com sempre amb el concurs decidit de la nostra minoria parlamentària.

Quant a l'Assemblea, la Comissió d'Acció Política, temint en compte les circumstàncies que hi concorren, ha estimat que, agraint la invitació, no podia acceptar-la per considerar que l'assistència dels diputats de Lliga Catalana constituiria un acte de col.laboració en una tàctica política determinada que respecta, però que no estima oportú compartir.

Ha examinat, així mateix, la invitació rebuda a l'Institut Agrícola Català de Sant Isidre, per a assistir a l'Assemblea que ha de celebrar-se a Madrid, el dia 8 de setembre. Com en el cas anterior, ha acordat abstenir-se d'intervenir-hi oficialment, per esti-

mar que essent Lliga Catalana un partit català que ha expressat ja clarament i d'una manera inequívoca el seu pensament respecte de la Llei de Contractes de Conreu, en declaracions reiterades, en actes públics, en la seva actuació a les Corts de la República, i al Parlament de Catalunya, no fóra ara conseqüent ni adequada la seva participació. Vol, però, fer constar una vegada més que, persistint en l'actitud seguida fins ara, realitzarà el màxim esforç perquè es posi terme a la situació de subversió constitucional i jurídica i d'anarquia al camp que amenaça destruir la riquesa agrícola de la nostra terra i que, en aquest sentit, totes les reclamacions legítimes dels elements interessats trobaran en els organismes de Lliga Catalana i en els seus representants parlamentaris, tot l'empar necessari perquè siguin ateses.

DOCUMENT 227

LA VEU DE CATALUNYA — 15 març 1935

Autor: Editorial — p. 1

EL GOVERN QUE AVUI NECESSITA ESPANYA

En la seva interessantíssima conferència del Palau de la Mùsica Catalana, el nostre il.lustre i volgut amic Joan Ventosa i Calvell examinava els diversos aspectes que ofereix la realitat política espanyola i, en analitzar les condicions que hauria de reunir un govern per a actuar amb eficàcia i coherència, deia que una cosa és evident: que aquest govern no podia ésser ni l'actual - ni cap altre que s'hi assemblés.

La situació política i parlamentària creada aquests darrers dies ha vingut a confirmar, en forma insuperable les paraules del senyor Ventosa, Un país pot viure sota qualsevol forma de govern. El que no pot viure es sense govern de cap mena.

L'absència de govern que bé caracteritzan a l'actual etapa ministerial, s'accentuà darrerament en la forma que tothom ha pogut veure, i ha donat lloc a incidents polítics i parlamentaris, la significació dels quals contrasta amb aquella solidaritat, esséncia i forma activa del patriotisme, que el senyor Ventosa definia en la seva conferència ja esmentada. Tot el succeit dimecrés al Congrés i el que està passat amb la llei d'arrendaments com en tantes altres, demostra la vida impossible del

Govern actual.

Espanya és troba avui, després de la subversió violenta del mes d'octubre, en una situació semblant a la que tots els països del món han resolt amb la formació de governs de coalició, anomenats d'unió racional o sagrada, que han vingut a resoldre els problemes plantegats per la guerra o per la crisi económica. En l'actualitat hi ha governs d'aquesta mena a la Gran Bretanya, a França, a Belgica, a Holanda, per a no citar sinó els pobles del nostre mateix tipus de civilització occidental. I es que els problemes que avui planteja, als pobles la realitat viva de cada hora són problemes que ultrapassen la capacitat d'actuació d'un partit i demanen l'esforç i el concurs de tots o almenys de la zona més extensa possible d'opinió que pugui coincidir en la realització d'un programa comú.

Un govern de coalició, doncs, no pot ésser un govern de partit, perque no ha de realitzar un programa de partit sinó un programa comù, a extenses zones de l'opinió. Precisament el fet d'haver volgut realitzar una política de partit amb un govern de coalicio ha estat la causa de la ineficácia i de la incoherència de l'actual gestió ministerial. I si ara s'intentava reincidir en la mateixa error, canviant tan sols la política d'un partit per la d'un altre partit, el resultat seria igualment catástrofic. El govern que avui necessita Espanya és un govern del tipus civil i solidari que el senyor Ventosa definia i demanava en la seva conferència del Palau de la Música Catalana. I el país sent aquesta necessitat amb

tan instintiva impaciència, que un govern d'aquesta mena trobaria instintivament una activa i rotunda assistència de masses enormes de ciutadans.

Els moments són d'una gravetat extraordinària, i ningú no pot tancar els ulls a una realitat tan viva. ¿Tindrà a la fi Espanya el govern que necessita avui? Es aquesta una pregunta, la resposta a la qual és una jornable. Perqué d'ella depèn tot l'esdevenidor immediat del país, en l'ordre polític i en l'ordre econòmic.

DOCUMENT 228

LA VEU DE CATALUNYA 16 març 1935

Autor: Editorial p.1

LA CAUSA ESSENCIAL DE CATALUNYA

La primera cosa que es preguntan ara tots els catalanistes, després de la solució de la crisi, és si els esdeveniments polítics que es desenvolupen a Madrid, repercutiran a casa nostra en un sentit favorable o advers a la restauració de les essències autonòmiques. Som a un règim transitori, sobre el qual no hem amagat pas la nostra opinió. Però, fins i tot dintre d'aquest règim transistori, que conserva l'estructura externa de les institucions autonòmiques, poden existir en els governs de la República dues tendències: la d'anar a una liquidació de l'Estatut o la de possibilitar-ne el restabliment.

Es, doncs, una cosa ben natural que preocupi fonda ment tots els catalanistes la conseqüència que pugui portar per a la causa essencial de la nostra terra i de les seves llibertats col.lectives el canvi de Govern. Estem tocant una de les conseqüències de la tràgica atzagalada comesa per les esquerres el dia 6 d'octubre.

Abans d'aquella luctuosa data, i després d'instaurades les nostres institucions autonòmiques, les crisis i els canvis de política a Madrid no constituïen per a nosaltres, com a catalans i catalanistes, sinò una preocu

pació de caràcter molt general. Ens interessaven, naturalment, com a ciutadans espanyols i per la repercussió que podien tenir en la vida de la República. Però el règim autonòmic, acceptat a Madrid ja per tothom, havia quedat fora de la lluita dels partits.

Les esquerres catalanes cometeren, però, aquella vbogeria de la nit del 6 d'octubre, que el mateix senyor Azaña qualificàva de "desatino", i en un moment de follia llançaven per la finestra i deixaven en mig del carrer, segons la gràfica frase del senyor Hurtado, les institucions autonòmiques. D'aleshores ençà, solament l'esforç abnegat i heròic dels hòmes més representatius del catalanisme històric a pogut evitar que la catàstrofe fos total i definitiva.

Les esquerres catalanes sentint-se abans esquerranes que catalanistes, negant l'essència mateixa dels principis autonòmics, volgueren unir la sort de l'Estatut i de Catalunya a les vicissituts de la política general espanyola. Volgueren fer de Catalunya, segons les seves mateixes paraules, el baluard de les esquerres espanyoles, que elles confonien amb la República. Volgueren imposar per la violència als altres pobles hispànics la forma de govern que havien d'adoptar. El resultat fou, com nosaltres haviem previst inutitlment, un resultat - catastròfic. L'obra de moltes generacions de patriotes catalans ofu, compromesa en una nit de follia. I ara tots els catalanistes hem de lluitar per la restauració de l' Estatut, com avans de la seva aprovació i de la seva instauració.

A l'interès, doncs, que pugui inspirar-nos com a ciutadans de la República qualsevol canvi de Govern a Madrid, cal afeigir ara la preocupació pel que pugui representar i significar en pro o en contra de la causa essencial de Catalunya. Era un plet ja fallat a favor de la nostra terra per tots els partits espanyols, de dreta o d'esquerra. Un instint elemental de conservació, però, per a no parlar ja d'un sentit actiu del patriotisme, aconsellava no tornar a posar en litigi el que tothom havia reconegut, de més o menys bon grat. Es una cosa absurda que qui té el títol de possessió el posi en litigi. Això és, però, el que feren les esquerres catalanes el 6 d'octubre.

I ara cal refer pacientment tot el que s'ha perdut.

DOCUMENT 229

LA VEU DE CATALUNYA — 16 març 1935

Autor: Manuel BRUNET — p. 1

COMENTARI

ALTRA VEGADA EL FRONT UNIC

Els nostres esquerrans treballen en la reconstrucció del Front Unic. I com abans del 6 d'octubre, el Front Unic anirà des del senyor nicolau al senyor Pestaña. Com a mostra del que serà el Front Unic, en la darrera conferència, del senyor Marcel.li Domingo, els diaris deian que l'anarquista senyor Pestaña ocupava un lloc distingit, al costat dels grans burgesos de l'Esquerra i dels Burgesos d'Acció Catalana. El que són les coses de la vida; tinc la convicció de que els esquerrans, sobretot els d'Acció Catalana, no reserven en llurs cors cap sentiment d'afecte envers l'home que en els temps del naixement del sindicalisme lluitava a l'esquerra del Noi de Suore. En canvi, és licit suposar que el senyor Pestaña reserva per als burgesos d'esquerra una admiració sorda, difícil de contenir, i que ell es morfon en veure que a la seva edat tot just comença la carrera política.

Després del 6 d'octubre vàrem contemplar l'espectacle commovedor de les acusacions mútues entre esquerrans. ¿Qui en tenia la culpa del 6 d'octubre? L'Esquerra la donava a Estat Català i Estat Català la donava a l'Esquerra. Més contrits i humiliats, alguns homes d'Acció Cata

lana -- jo n'he sentit algun -- sostenien que si el Consell d'Acció Catalana hagués fet la seva obligació, el 6 d'octubre no s'hauria produït. I mentre aquests tres partits burgesos parlaven així, eren acusats de covards pels comunistes i trentistes.

La baralla entre el conglomerat esquerrà s'ha acabat. Al cap de cinc mesos del desastre, la flaire de la sopa torna a unir-los. Magnifif espectacle! Hi ha molt a apendre en aquest instint de les esquerres a constituir un Front Unic. Esglaia considerar la distància ideològica enorme que va del senyor Nicolau d'Olwer a l'anarquista senyor Pestaña. No crec que pugui ésser el catalanisme la força que uneix un Nicolau i un Pestaña. Tampoc no crec que pugui ésser el republicanisme, perque un anarco-sindicalista no pot entendrir-se per qüestions burgeses de règim. Potser els uneix l'esperit del 14 d'abril. Però, en aquest cas, haurien d'admetre que seria convenient que el senyor Nicolau i el senyor Pestaña es possesin d'acord i ens diguessin en què consisteix l'esperit del 14 d'abril. Jo vull creure que el senyor Pestaña veu en l'esperit del 14 d'abril una força de desordre i, en aquest cas haurem de reconèixer que no traeix la seva ideologia aliant-se amb aqiests grans burgesos.

El Front Unic és ja gairebè un fet. Ha estat una llastima que els seus components, no ens hagin dit abans llur opinió sobre el 6 d'octubre. Què en pensa el senyor Marcellí Domingo? Què en pensen els senyors Nicolau i Comromines? D'aquest 6 d'octubre ara ningú no en té la cul

pa. Ja ningú no es vol recordar que els esquerrans i els dominguistes s'havien dedicat una repugnància mùtua. L'oloreta d'un arròs imaginari -- he dit imaginari, perquè tot allò no pot tornar, ni tornarà -- provoca un sens ... d'abraçades. Però, encara no sabem què opinen els grups esquerrans del 6 d'octubre. I segurament no ho sabrem mai. Es natural que certs homes que no el varen saber e evitar, com per exemple el senyor Nicolau, que n'es un dels grans responsables negatius, ara callin.

El 6 d'octubre era el final d'un camí. Aquell conglomerat confusionista i revolucionari forçosament havia de produir un 6 d'octubre. I fasi el que vulgui aquesta coalició que té a l'extrema dreta el senyor Nicolau i a l'extrema esquerra el senyor Pestaña, el Front Unic, el conglomerat nou, ha d'acabar forçosament en un altre 6 d'octubre. ¿ Serà veritat que el poble català és un gran infant i que aquest poble acusat de materialista i mercantil és una flro de romanticisme ?.

Ben mirat, potser és fatal que les esquerres intentin fer alguna cosa. Però és certissim que allò del Bien ni no es reproduirà.

Manuel BRUNET

DOCUMENT 230

LA VEU DE CATALUNYA — 1 maig 1935

Autor: Editorial — p. 1

PER LA CAUSA ESSENCIAL DE CATALUNYA

Quan, com a conseqüència funesta de la tràgica atzagaiada del 6 d'octubre, i malgrat els patriòtics esforços que feren els homes de la Lliga per a evitar-ho, fou implantat a Catalunya el règim transitori previst per la llei del 2 de gener d'enguany, es plantejava a tots els patriotes catalans un dilema inexorable. Si el règim transitori anava a significar la liquidació de l'Estatut, si el govern provisional havia d'actuar com una mena de comissió liquidadora de l'Autonomia, cap partit catalanista no podia col.laborar-hi. No sols no podia col.laborar-hi sinó que ni podia admetre sobre aquesta hipòtesi cap mena de diàleg. Encara més, hauria calgut oposar-s'hi per tots els mitjans legals.

Però si el régim transitori, d'acord amb les paraules solemnes reiteradament pronunciades pel Cap de Govern, havia de desembocar lleialment en la restauració dels instruments del nostre govern propi, ¿ quin partit catalanista podria negar-se a col.laborar-hi patriòticament?

Les declaracions del Consell de Govern de Lliga Catalana situaren, des del primer moment, la qüestió en els termes precisos. Han passat quatre mesos. Els homes

de la Lliga veieren amb dolorosa sorpresa que després de l'aprovació de la llei del 2 de gener, sobre la qual ja havien dit oportunament tot el que calia, el govern de la República, ni tan sols es deturava en el límit que assenyalava aquell text. Amb infracció notòria dels seus mateixos preceptes, l'Estat central s'incautava dels serveis traspassats i semblava no tenir aturador en la seva ofensiva contra el sentiment i els interessos vitals de Catalunya. Amb serena energia, sense incòrrer en exageracions que haurien estat ridicules i contraproduents, els homes de la Lliga recordaren al govern la solemnitat de les seves paraules i la contradicció entre aquelles paraules i la seva conducta. Mentrestant, per l'actitud patriòtica de la Lliga, resistint tota mena de pressions i sol.licituds, de fora i de dintre de Catalunya, no fou possible posar en marxa el règim provisional si no era rectificada prèviament aquella trajectòria del govern de Madrid.

I la rectificació començà.

Vingué primerament el decret que deixava sense efecte la incautació per l'Estat dels serveis traspassats a Catalunya. Vingué després l'inici de normalització de la vida municipal a la nostra terra. El cap de Govern insistí en els seus propòsits de respecte a la Constitució i a l'Estatut. Es reconegué explicitament la vigència de la llei municipal catalana, obra cabdal del Parlament de Catalunya. I en aquest moment es constitueix el govern provisional de la Generalitat i com a garantia de lleialtat i d'eficàcia en l'obra restauradora dels intruments

del nostre govern propi, els homes de la Lliga són cridats a col.laborar-hi.

¿Quina havia d'ésser, doncs, la nostra actitud en aquest moment? Del dos termes del dilema que plantejava la instauració del règim transitori, el govern de la República es decanta cap a la restauració del òrgans del nostre govern autònom. I com a garantia de la seva sinceritat i de la seva lleialtat, hi ofereix una intervenció efectiva als homes del catalanisme històric. ¿Poden els homes de la Lliga negligir aquesta oportunitat de salvar el que es pugui del que va comprometre la conducta insensata de les esquerres catalanes? ¿Poden contraure l'enorme responsabilitat de contribuir, amb llur abstenció, al fracàs del propòsit reintegrador del govern de la República, propòsit de la sinceritat del qual no podriem dubtar si la nostra intervenció pot tenir concrecions d'eficàcia? Si els homes de la Lliga tenien dret per llur història catalanissima i els vots del cos electoral de Catalunya a participar en el govern de la Generalitat per al bé de la nostra terra, i si no hi participaren abans del 6 d'octubre fou per l'actitud antidemocràtica, antipatriòtica i anticatalana de l'Esquerra, ¿ perquè no havia d'intervenir-hi avui, quan hi són cridats, amb tota la integritat de llur representació, avalada pels vots de la meitat, almenys, del cos electoral de Catalunya?

Nosaltres hem estat sempre contraris a les actituds negatives o catastròfiques. Sempre,Però, després del 6 d'octubre, encara més. Les actituds negatives i catastrò

fiques ens han portat a la desfeta i al ridicul. Nosal - tres hem estat sempre partidaris dels procediments evolu tius, d'aprofitar totes les avinenteses possibles per a la realització d'aquella part de l'ideal que los immedia tament assolible.

Ningú que conegui els homes de la Lliga no podrà dubtar que realitzen un veritable sacrifici patriòtic en asumir, en aquests moments, la greu responsabilitat de participar en el govern provisional de Catalunya.

L'assumeixen, però, sense vacil.lacions, per a ser- vir la causa essencial de Catalunya.

DOCUMENT 231

LA VEU DE CATALUNYA — 1 maig 1935

Autor: Manuel Brunet — p. 1

COMENTARI

EL PRIMER DE MAIG

Aquesta festa del primer de maig portarà sempre al front la marca del seu pare, el socialisme. La característica del socialisme és la tristesa. ¿ Heu vist en to ta la història un personatge més trist que el marxisme? ¿Heu conegut socialistes? Al món no hi ha animal més trist, més eixarreït d'esperit que l'home socialista. Són iguals a tot arreu: sembla que els fabriquin amb mot llo. A tot arreu són limitats i fanàtics, i pertot -- oh paradoxa incompresible! -- són grisos i pedants. No hi ha raça ni secta al món que hagi produït menys homes emi nents, menys polítics genials, menys poetes i menys artistes. Tenen el monopoli de la mediocritat. Els estan vedades les regions del geni que requereixen una concep ció elevada del món i de la vida. ¿ Us imagineu un Homer un Virgili, un Dant o un Shakespeare socialistes? ¿ Podrien existir un Rafael o un Greco que fossin integralment marxistes? Certament,la interpretació materialista, de la vida no dóna per a tant. Però, això si, amb aquesta doctrina es pot buidar tot el contingut d'humanitat del cervell de les masses i omplir els cranis amb pasta d'espardenyot. Amb aquesta trista doctrina no es pot volar gaire més que els ànecs, que són animals tan materia

listes que no es veuen mai tips i no estan per volades. I guardeu-vos de creure que amb la teoria de la lluita de classes es pugui administrar ni un municipi: sempre que ho han provat, o els ha fet nosa la moneda, o els han atratrebancat els principis.

Imaginada per aquest gent tan trista i antipoètica, la festa del treball havia d'ésser una diada de la rancùnia d'odi al treball. "Guanyaràs el pa amb la suor del teu front", se'ns va dir. El marxista fa veure que no s'ho creu que va ésser Déu qui va pronunciar aquesta sentència, però des del moment que es rebel.la contra aquest fall és que creu. Però el marxisme li lleva el consol de veure, en el treball un mitjà de purificació i d'enaltiment de l'home. El seu cervell eixorc li diu que el treball només és una necessitat econòmica i per això no sap res de l'amor al treball i a la feina ben feta, i només el rpeócupa treballar amb la màxima economia i guanyar el pà no suant-lo gaire; i d'això, que és molt humà si no es pren en termes absoluts, en fa una religió absoluta, l'únic ideal de la vida. L'home ha inventat errors que tenen una certa distinció, però estava reservat a un jueu, Karl Marx, proposar al món l'adoració del vedell d'or i creure que amb una doctrina politico-econòmica es podia matar tota l'espiritualitat, i que l'home podia substituir fàcilment la ciència de Déu, la fe i la teologia per l'economia.

El socialisme té dues cares: L'odi al treball i a la feina ben feta és una heretgia quan es tracta de servir l'Estat socialista. Però l'Estat socialista també té patrons i capatassos, paga més malament l'obrer que en rè-

gim de llibertat, no li reconeix cap mena de dret i no suprimeix la fam. L'Estat socialiste exigeix que l'adorin i, pitjor que els tsars, pretèn acaparar tota mena de noció de l'espiritualitat i convertir l'home en un esclau.

En país socialista, el primer de maig és una exhibició de força, perquè l'Estat està muntat sobre el culte a la força, a l'exèrcit i a la policia. En països burgesos, influïts pel marxisme, el primer de maig és la protesta contra l'obligació de treballar imposada a l'home: és l'intent de vaga general. I la festa, anant bé, és tan trista, que la ciutat sembla un cementiri.

Manuel BRUNET

DOCUMENT 232

LA VEU DE CATALUNYA — 3 maig 1935

Autor: Manuel Brunet — p. 1

COMENTARI

SEPARATISME CONTRA CATALANISME

El llibre que acaba de publicar-se, ara, "Memorias de Doña Eulalia de Borbón, ex-Infanta de España", obriu-lo per on volgueu us interessa immediatament. I com que el que més ens intriga d'un llibre d'història contemporània és el període que més intensament hem viscut, He començat aquestes memòries per l'acabament, pel capítol dedicat a la caiguda de la Monarquia i a l'advenimment de la II República.

L'autora només explica el que ha viscut, i ho fa amb una gran sobrietat, possant-hi tota la filosofia d' una princesa que té un talent real i uns grans dots d' observació que ha arribat al setanta anys i que ha vist molt món.

En el capitol que he citat, el de la caiguda de la monarquia, l'autora, després de descriure l' arribada de Don Alfons a un hotel de París, escriu els següents paràgrafs:

"Después se dió (Don Alfons) ha interrogat ansiosamente a los que tenian noticias más recientes y directas sobre los acontecimientos españoles. El problema catalan era su pesadilla. "Ojalá todo esto no sea -- co

mentó con los que le informaban -- el principio de un movimiento desintegrador de España. "

La lectura d'aquest passatje us obliga a reflexionar. ¿Es possible -- es pregunta el lector -- que don Alfons cregués sincerament en el perill del separatisme ? Doncs, d'on venia el rei destronat, ¿ De Madrid o de Vladivostock? ¿ Tant malt informat estava ? "El problema catalan era su pesadilla " -- diu la tia de don Alfons. Tot això suposa per part del monarca que acabava d'abandonar el seu reialme un desconeixament quasi absolut, incomprensible, no solament del problema sinó també dels polítics catalans. Doncs, ¿ D'on venia don Alfons ? -- torno a preguntar. De Madrid o dels antipodes ? A vegades hom arriba a creure que Madrid és Bizanci.

Això del separatisme es un mite que es van inventar els polítics de la monarquia I ells i la monarquia en foren les primeres víctimes.HI ha més separatisme de la part d'allà que de la part d'ací. ¿ Tan lluny es Barcelona perquè ens desconeguin d'aquesta manera ?. Actualment de la part d'allà, el mite encara té el seu culte i els seus turiferaris. Hi ha, per exemple el senyor Royo Villanova que es un dels qui més fervent creuen en el mite, que es pensa conèixer catalunya, perquè ens ha visitat algunes vegades i perquè fa anys que llegeix diaris i llibres catalans. Però la veritat és que el senyor Royo no hi ha entès mai res en aquest afer, i probablement no n'entendrà mai un borrall. Per entendre un poble, senyor Royo, cal posar-hi més afecte que intel.ligència, més cordialitat que estudi. Quan jo vaig a visi-

tar un país, la primera cosa que faig es armar-me de simpatia. Així tot ho trobo més bonic. Però si veniu a Catalunya, senyor Royo Villanova, amb la predisposició d'un redactor d'El "Debate", es clar que tot ho heu de veure negre, i us ha de semblar que en compte de parlar lladrem i que tots som una colla de pistolers.

Això del separatisme català -- senyor Royo que em llegiu-- es un mite. Però, entenem-nos: El problema català malt entès i malt enfocat, es el ferment més dissolvent d'Espanya. Sis anys de morfina dictatorial només van servir per enverinar-lo. L'Esquerra fou la reacció produïda per la Dictadura. Una altra inyecció de morfina d'aquella produiria, a la seva hora, una reacció pitjor.

Inventar el mite del separatisme per combatre el catalanisme és el pitjor delicte que pot cometre's des de el punt de vista espanyol. Aquest fou l'error de la monarquia i és encara l'error del senyor Royo. El senyor Lerroux, que coneix aquest poble, no veu el problema d'una manera dramàtica. Davant d'un problema, ni l'home d'Estat, ni l'home d'imaginació, ni l'home cordial poden reaccionar inventant un mite. Aquesta posició es la menys intel.ligent

Manuel BRUNET

DOCUMENT 233

LA VEU DE CATALUNYA — 7 maig 1935

Autor: Manuel BRUNET — p. 1

COMENTARI
SOBRE L'ESCOLA LAICA

El setmanari "Nouvelles Littéraries" ha publicat un interessantíssim article en el qual el seu autor, M. Gaston Picard, exposa l'opinió de Victor Hugo sobre l'escola laica.

Segurament sorprendrà molts que el poeta demagog f fos un adversari declarat de l'escola laica. Explica M. Gaston Picard que en el mes de novembre de 1872 uns republicans del Districte IX havien projectat de constituir una societat per a donar gratuitament als infants de la barriada una instrucció purament laica i fundar una biblioteca. Ettienne Carjat havia escrit a Victor Hugo per a demanar-li la seva adhesió. Victor Hugo va contestar, des de Guernesey, al seu fill Victor. Aquesta lletra, fins ara inèdita, publicada per "Les Nouvelles Littéraires", porta la data de 28 de novembre de 1872. Heus aci el text de la lletra de Victor Hugo al seu fill, François-Victor:

"No he rebut això fins avui, estimat Victor, I t' ho envio. Explica al nostre excellent amic Carjat el retard de la meva resposta. Explica-li també "confidencialment" la meva situació, davant les escoles laiques. Es una situació molt delicada. No patrocinarà mai

un ensenuament si no el dirigeixo. L'ánima dels infants és una resp-onsabilitat molt gran. Jo vull l'ensenya - ment "laic" i no "ateu" Per a molts, àdhucs amics nostres, els dos mots són sinònims. Jo, tu ja ho saps, crec en Déu. L'ensanyament ateu "nega", l'ensenyament laic "s' absté". Greu diferència. Explica això als nostres amics, als millors, entre els que, com tu han signat, Lokroy, Carjat. No puc donar el meu nom per a l'escola, pero contribuiré de gust a la biblioteca".

"Jo crec en Déu" diu la lletra escrita per Victor Hugo l'any 1872 M. Gaston Picard diu que aquesta confes sió de Victor Hugo al seu fill ve a ésser la primera - versió del famós "Je crois en Dieu" de la declaració tes tamentària del poeta.

Consti bé que Victor Hugo no va voler col.laborar a la fundació d'una escola laica. Ell sabia perfectament que "escola laica" i "escola-atea" en el seu temps, com avui, són sinónims. ¿ Com hauria resolt Victor Hugo el problema d'una escola laica no atea? El poeta el veia tan delicat aquest problema que per això escrivia: " No patrocinaré mai un ensenyament si no el dirigeixo." Es evidnet, doncs, que Victor Hugo no veia solució pràctica al problema. Però no vacil.lava a abominar de l'escola laica. Collocat en aquesta actitud, Victr Hugo temta ... ta més raó que els nostres esquerrans quan deia: "L' ànima dels infants és una responsabilitat molt gran" Quan els notres laico-ateus diuen això només barbotegen.

Els nostres laico-ateus no han tingut temps d'as-

s

sabentar-se que l'ateisme no ha merescut cap respecte a molts escriptors anticristians: a Victor Hugo els ateus li feien fàstic; Voltaire els odiava. Això em fa pensar en un proverbi àrab que m'ha reportat un amic meu. Amb perdó dels nostres ateus, reproduiré el proverbi, que d diu: "el musulmà és superior al cristià, el cristià al jueu, el jueu al porc i el porc a l'ateu" Ara recordo també el cas d'un ciutadà que de nom de fents es diu Mateu. L'home ha trobat el sistema de laïcitzar el seu nom fent la petita operació d'extirpar-ne la M inicial, de manera que En Mateu es diu "Ateu" o "Ateo", segons hagi de signar en català o en castellà. I sembla que està molt satisfet de la troballa. Desitjant felicitar-lo com es mereix, dedico amb tot el respecte, al ciutadà Ateu X abans Mateu X, el pro-verbi àrab.

Manuel BRUNET

DOCUMENT 234

LA VEU DE CATALUNYA — 5 juny 1935

Autor: Manuel BRUNET — p. 1

COMENTARI

"L'ANTICRIST A LES ESCOLES"

La publicació de reportatges deu ésser una característica dels temps revolts. Del 6 d'octubre ençà n'han estat publicat una série. Es la liquidació d'un periode negre.

El reportatge que acabo de llegir, titulat "L'anticrist a les escoles", escrit per un periodista, l'amic Esteve Busquets-Moles, no és pas dedicat al 6 d'octubre sinó a l'agitació revolucionària que fatalment havia de conquir-hi. En el seu llibre, Busquets-Moles estudia especialment l'obra de corrupció que s'anava fent a certes escoles. Si Busquets-Moles arriba a publicar el seu llibre abans del 6 d'octubre hauria entrat -- si encara no hi era -- a les llistes negres de l'Esquerra, amb totes les incomoditats i perills que això representava. En l'època del terror, un llibre com aquest era impublicable. Dient això, em sembla que el lector podrà formar-se una idea de la gravetat de certes informacions d'aquest llibre.

Aquest reportatge interessa d'una manera especial tots els mestres catòlics i totes les persones que es preocupen pels grans problemes polítics. "L'anticrits a les escoles" és un dels documents més interessants sobre

l'esperit que animava els nostres esquerrans de tots els matisos des dels qui ocupaven el Poder fins als militans de la F.A.I., passant pels socialistes i comunistes. Tota aquesta gent, tant els de coll i punys com els d'espardenya, coincidien en una preocupació: descristianitzar el poble. Per descristianitzar el poble, tots sabien que s'ha de començar per l'escola. Les autoritats esquerranes havien arribat a esborrar el nom de Déu dels llibres escolars. Alguns mestres que intel.lectualment són el producte més atrotinat que pot presentar aquest país secundaven l'obra amb una ferocitat diabòlica. Un equip d'espies aterria i denunciava els mestres i mestresses que s'atrevien a ensenyar als alumnes alguns versos o alguna cançoneta que de prop o de lluny pogués semblar d'inspiració catòlica. Vigilades pels esquerrans, moltes escoles publiques no eren escoles neutres, sinó senzillament anticristianes i antideistes. Amb una velocitat extraordinària ens hauriem posat al nivell de Rússia i de Mèxic, si molts mestres i mestresses honorables i dignes d'elogi s'haguessin deixat seduir per la tàctica de fer mèrits. Esquerrans, anarquistes i comunistes feien tots la mateixa feina. Però,obert el camí de l'immoralisme, els anarquistes s'afanyaven tant, que el senyor Dencàs va creure necessari tancar les escoles llibertaries.

El llibre de Busquets-Moles comença amb una informació sobre l'obra descristianitzadora que l'Esquerra havia emprés en les colònies escolars. Per aconseguir que els nens i nenes de les colònies no anessin a missa els diumenges es mobilitzaren els prohoms del partit i es

feien veritables filigranes burocràtiques. Si aquest entusiasme i aquesta activitat haguessin estat aplicades a tots els sectors de l'Administració pública, l'Esquerra hauria fet miracles.

Busquets-Moles ofereix també diversos reportatges sobre la tendència de la campanya feta pels comunostes i anarquistes. Esquerrans i comunistes, i anarquistes no feien altra dèria que la de la revolució i coincidien en l'obra de descristianitzar l'escola. Ferrer i Guàrdia, aquest home del qual Unamuno va dir que "es ridículo hacer de él poco menos que un genio" i que havia estat "un hombre obscuro, de inteligencia mediocre y un fanático", era l'ídol, no solament dels anarquistes, sinó àdhuc dels esquerrans.

El llibre escrit per Busquets-Moles quedarà com un document per a la història de quatre anys de caotisme intel.lectual,moral i polític.

Manuel BRUNET

DOCUMENT 235

LA VEU DE CATALUNYA — 9 juny 1935

Autor: Editorial — p. 1

LA MINORIA DE LLIGA CATALANA A LES CORTS DE LA REPUBLICA.

Un diari de Madrid, no excessivament afecte al catalanisme històric, ha fet, potser sense adonar-se'n, una síntesi insuperable de l'actuació de la minoria parlamentària de Lliga Catalana a les Corts de la República. "El sentido conservador, el sentido político y el sentido común del señor Ventosa -- ha dit -- matizaron de serenidad la aguda polèmica." Es el mateix diari que... la minoria de Lliga Catalana té sempre l'orador més ad adequat per a intervenir en el tema que es discuteix. I és aquest el judici general que mereix la minoria de Lliga Catalana a tots els altres diaris i a tots els altres nuclis parlamentàris. Divendres mateix, en discutir-se la qüestió dels blats, fou també la minoria de Lliga Catalana que digué la paraula justa.

No cal dir quant ens plau, com a catalans, i com a catalanistes, aquesta falaguera realitat. Prou voldriem que es pogués dir el mateix de tota la representació parlamentària de Catalunya. Però és massa notori que els diputats de les esquerres catalanes, per l'absència de tota mena de selecció en la confecció de llurs candidatures, no fan un paper excessivament brillant en aquestes Corts. No volem citar noms ni donar a aquest comentari

cap caràcter personal. Bé que coneix i lamenta tothom el caràcter pintoresc de certa mena d'intervencions.

Moltes vegades, per la seva mateixa posició de centre, la situació de la minoria parlamentària de Lliga Catalana a les Corts de la República, no és gaire confortable. Es troba davant de dues intransigències, gens propicies al diáleg essencial de la democrácia representativa. Amb tot, la seva veu és escoltada sempre amb gran respecte.

Aquesta actitud de la minoria de Lliga Catalana a les Corts de la República és ja , ells sola, un exemple i un estimul en aquestes circumstàncies. Es un doble servei prestad patriòticament a Catalunya i a la República. Es una vindicació de la capacitat i de la competència del catalanisme històric per a intervenir en la vida pública espanyola i per a conviure en el conjunt hispànic. Després de la tragedia del 6 d'octubre, quantes coses desagradables no ha evitat el prestigi de la minoria-catalana- parlamentària de Lliga Catalana a les Corts de la República! Algun dia es sabrà tota la història interna d'aquests darrers mesos i aleshores podrà judicar-se en tota la seva extensió i en tota la seva intensitat el que ha estat aquesta actuació. Ara, entre les conseqüències catastrófiques de la tràgica atzagalada del 6 d'octubre, és fàcil de veure el que hem retrocedit sense l'actuació constant, intel.ligent, abnegada patriòtica de Lliga Catalana a les Corts de la República.

Mentrestant, ens plau de constatar el judici unànime que mereix l'actuació de la minoria de Lliga Catalana

a tots els òrgans d'opinió i a totes les forces parlamentàries del país. Serenitat, competència, aptitud. Sentit conservador, sentit polític. També aquell sentit comú de tots els sentits .

DOCUMENT 236

LA VEU DE CATALUNYA

Autor: editorial

20 novembre 1935

p. 1

EL GOVERNADOR GENERAL DE CATALUNYA

El Govern de la República ha nomenat Governador General de Catalunya al diputat don Ignasi Villalonga. Aquest anomenament ha estat ben rebut a la nostra terra.

No s'amaga a ningú la importància del nomenament per al primer càrrec polític de Catalunya, en la forma creada en la llei de règim transitori de 2 del proppassat gener. Qualsevulla que sigui l'opinió que aquesta llei mereixi i nosaltres no l'hem pas variada des de la memorable impugnació que hi feren els diputats de la Lliga -- tothom ha de reconèixer la transcendència que pot tenir per a l'esdevenidor polític de Catalunya l'encert o l'equivocació en la designació del Governador General.

Encara que nomenat aquest pel Govern de la República, el Governador General no és ni pot esser ni està en l'esperit de la República que pugui ésser, un virrei a de l'estil antic. El Governador General, mentre la llei subsisteixi, ha de tenir la confiança del Govern que el designi, però ha de tenir també, essencialment, una confiança moral del poble català, del qual està encarregat de dirigir la vida política i administrativa.

La necessitat d'aquesta doble confiança feia difí-

cil la designació. No volem, amb aquest reconeixement, excusar la tardança del nomenament, tardança deplorable que solament mals produïa i provocava un malestar sempre perillós. Peró contribueix a explicar-la. Per fortuna, el nom ha estat ben trobat, i ens complaem a fer-ho constar, amb major autoritat, per tal com el senyor Villalonga no pertany pas a la Lliga, i no es podrà suposar que un esperit de passió inspiri les nostres paraules de satisfacció.

El senyor Villalonga en realitat, és un català més.

Coneix els problemes de Catalunya. Estima Catalunya. Les seves llargues estades a la nostra terra li han permès de compenetrar-se amb el nostre esperit i fer-se càrrec de les necesitats i de les aspiracions del nostre poble. Mereixedor de la confiança del Govern de la República , ho és també de la confiança de Catalunya.

Tenim l'esperança, per no dir la seguretat que fara tot el possible per justificar-la.

DOCUMENT 237

LA VEU DE CATALUNYA — 26 novembre 1935

Autor: Editorial — p. 1

EN MANS DELS CATALANS

Ha pres possessió del seu càrrec de governador general i President de la Generalitat de Catalunya el senyor Ignasi Villalonga, diputat per Castelló i valencianista il.lustre. I en prendre possessió del seu càrrec, ha pronunciat un discurs interessantíssim, un discurs amarat d'amor a Catalunya, a la nostra història, a la nostra llegnua que és també la seva, a la nostra cultura, a la nostra economia, a les nostres institucions polítiques. No volem ni podem amagar que aquest discurs ha produit un excel.lent efecte a tots els qui l'han escoltat, com en produirà a tots els qui el llegeixin que seran, segurament, tots els catalans. Ni podia sorprendre aquest esperit de comprensió, de concòrdia i de convivència al qui coneixien tota l'actuació pùblica del senyor Villalonga desde fa mes de vint anys.

No hem de repetir ara el que tantes vegades hem dit sobre la llei de 2 de gener i el règim transistori. Ni cal repetir-ho quan aquesta actitud i aquests comentaris nostres han tingut el màxim ressò que podeien tenir, donades totes les circumstàncies, en el discurs inaugural del governador general nou.

El senyor Villalonga ha dit que desitja que el ter

mini del seu govern sigui breu i què pugui lliurar aviat la Presidència de la Generalitat de Catalunya, que rep com un dipòsit sagrat, a la persona que designin en aquell moment els representants que hagi elegit el sufragi popular.

Es a dir, el governador general, que mes encara que governador general, es sent President de la Generalitat de Catalunya ha promès fer tot el que sigui possible perquè el règim transitori desemboqui aviat en la reinstauració de les institucions autonòmiques.

El senyor Villalonga ha dit també que la sort de l'autonòmia és a les mans del propis catalans, Hem de reconèixer tota la veritat d'aquesta observació Cal no oblidar que el règim transitori establert avui a Catalunya vinguè com a conseqüència de la folla de les esquerres Catalanes que la nit del 6 d'octubre és sublevaren contra la Constitució i l'Estatut per a servir una causa no catalana que, a més a més, serviren amb la màxima ineptitud.

Les nostres institucions autónòmiques, els instruments del nostre govern propi, seran restablerts ineludiblement el dia que en la consciència pública de Catalunya s'hagi restablert la confiança en nosaltres mateixos, en la nostra capacitat d'esperit per a regir les nostres propis destins, i en la consciència pública de les altres terres d'Espanya s'hagi restablert la confiança en la nostra lleialtat i en la nostra adtitud.

El senyor Villalonga ha demanat el concurs de tots

els catalans per a restablir les nostres institucions autonòmiques i per a restablir la convivència còrdial a amb les altres pobles d'Espanya. Ha demanat aquest concurs en nom i pel bé de Catalunya i de la República. Creiem nosaltres que aquest concurs, en aquestes circumstàncies i amb aquella finalitat, es un deure inexcusable de patriòtisme. Els homes del catalanisme històric , els homes de la Lliga Catalana, compliran aquest deure, amb la mateixa abnegació, amb la mateixa eficàcia, que han demostrat sempre al servei de la causa essencial de Catalunya. Fins ara, àdhuc dintre del règim transitori, haviem viscut en un periode constant d'interinitat, que no ha permés una ràpida actuació constructiva de govern. Amb la presa de possessió del senyor Villalonga com a governador i President de la Generalitat de Catalunya esperem que s'intensifiqui aquesta tasca activa de reconstrucció i d'eficacia. I pensem, que, com ha dit el senyor Villalonga, la sort de l'autonomia és a les mans dels catalans, i la major o menor rapidesa en la reconstrucció dels instruments del nostre govern propi dependrà del grau que assoleixin l'esforç intel.ligent i l'abnegació patriòtica que posem tots en aquesta obra urgent d'eficàcia i de reparació.

DOCUMENT 238

LA VEU DE CATALUNYA — 27 novembre 1935

Autor: Josep Pla — p. 12

LA REFORMA CONSTITUCIONAL

Estem a punt d'entrar en la inèdita i ja famosa aventura de la reforma constitucional. El dia 9 de desembre farà quatre anys que la constitució de 1931 fou promulgada. Aquesta és la data que els partits revisionistes judiquen favorable per iniciar el proces de la reforma.

Que en el país s'ha aconseguit formar una plataforma d'opinió favorable a la reforma constitucional no hi ha pas dubte. Aquesta opinió cristallitza en l'època de l'elaboració de la constitució mateixa i potserm comparada amb la força que tenia dos o tres anys enrera, aquesta força ha minvat. Però existeix, de tota manera, puixant. També hi ha una opinió antirevisionista, que monopolitza, ara com ara, el senyor Azaña, sobretot després del seu discurs del camp de Comillas. Aquest punt de vista del senyor Azaña ha estat abandonar, però, pel senyor Prieto i la gran massa del socialisme polític. Els socialistes són revisionistes. ¿ Ho són per raons de defectuositat tècnica, o per evitar els efectes de la pertorbació o del confusionisme polític? No. Ho són perquè esperen que l'acord revisionista els obrirà la porta per f fer una constitució de classe. Ho són per raons merament passionals, de partit, d'orgull de venjança.

En realitat, tota la questió de la reforma constitucional esta avui pressionada per consideracions passionals. De la part de l'extrema dreta, com de la part de l'esquerra, hom veu la qüestió des dels punts de vista de compromisos de partit, i són ben escassos els arguments d'ordre tècnic i de consolidació política que hom esgremeix. La constitució és dolenta, certament. Recull, en forma de pedaços superposats, totes les grotesques innovacions que es produïren a Europa després de la guerra, fonamentades en l'arxigrotesca teoria del progrès polític. La Constitució de Weimar ha estat enterrada per la voluntat absoluta i decisiva del noranta per cent de l'electorat alemany. La constitució Txecoeslovàquia anà bé mentre duraren els jocs florals demo-massarykians. Quan els corrents capitanejats per Heinlein començaren a pressionar, la constitució d'aquell país entrà en un procés de franca inseguretat. I, ¿què tenen a veure Weimar i Praga amb Madrid i aquestes latituds? La constitució és exòtica, complicada, pedant, i no té ductilitat. La del 76, de l'immortal Cànovas, era infinitament superior, perquè era un instrument flexible, dúctil, manejable. Si la constitució de la monarquia liberal fallà, ¿ quin esdevenidor pot tenir en aquest país la d'una república parlamentaristica que no ha sabut dibuixar d'una manera clara les institucions que ha creat?

Tothom sap la fi que han seguit les constitucions escrites a Espanya des de l'inici del període constitucional. Cap d'aquestes constitucions no ha estat natural i producte de la tradició, de la història, de la geografia del país. En lloc de corregir els defectes intrinsecs

del país, aquestes constitucions han agreujat totes les situacions i han rebaixat el valor dels polítics. Per això han estat l'esca de les bandositats polítiques i per això s'han ensorrat.

. . .

L'article 125 de la constitució del 1931 fixa el cami de la seva reforma. L'article diu el que segueix:

"Artículo 125. La Constitución podrá ser reformada:

a) A propuesta del Gobierno

b) A propuesta de la cuarta parte de los miembros del Parlamento.

En qualquiera de estos casos, la propuesta señalará concretamente el articulo o los articulos que hayan de suprimirse, reformarse o adicionarse; seguirá los trámites de una ley y requerirá el voto, acorde con la reforma, de las dos terceras partes de los Diputados en el ejercicio del cargo, durante los cuatro primeros años de vida constitucional, y la mayoria absoluta en lo sucesivo.

Acordada en estos términos la necesidad de la reforma, quedará automáticamente disuelto el Congreso y será convocada nueva elección para dentro del término de sesenta dias.

La Cámara asi elegida, en funciones de Asamblea Constituyente, decidirá sobre la reforma propuesta, y actuará luego como Cortes ordinarias."

Si hom hagués volgut anar a la reforma abans del 9 de desembre de l'any en curs, haurien calgut els dos terços dels vots del Congrés. Després del 9, es necessitará només la meitat mes un dels vots, o sigui un quòrum de 221 diputats.

¿Es possible d'imaginar la producció d'aquest quòrum en les present Corts ? Es possible. Depèn només de quins siguin els articles que hom pretengui reformar. Si fos possible d'imaginar que la pretensió es limita a la reforma de l'article 125, és perfectament pensable q que hi hauria vots. Quan fa 15 dies, a la Comissió de Reforma constitucional que presideix el senyor Samper i en la qual actua com a representant de la minoria parlamentària de Lliga Catalana el senyor Lluís Puig de la ..., semblava que hi havia la tendència de limitar-la reforma a l'article 125 de referència, es dibuixava una possibilitat d'acord en tots els sectors del bloc governamental. Però, ¿ hi haurà vots suficients si hom dóna la batalla al voltatn de l'article 26, per exemple? ¿Els radicals poden anar, pensant lògicament, a la reforma d' aquest article? No fem sinó insinuar una dificultat que és multiplicarà per tantes vegades com es pretengui tocar els articles mès polèmics de la constitució del 31. I llavors? ¿Anirem a proposar una reforma que el Parlament no acceptarà?

La qüestió,plena de passions, es molt complicada i constituirà el fenomen polític al voltant del qual girarà, en les pròximes setmanes, tota l'actualitat.

JOSEP PLA

DOCUMENT 239

LA VEU DE CATALUNYA — 20 desembre 1935

Autor: Eidtorial — p. 1

FELIX ESCALES, PRESIDENT DE LA GENERALITAT

La designació del senyor Fèlix Escales, que avui pendrà possessió del seu càrrec, per a governador general i President de la Generalitat de Catalunya, ha causat a tot arreu una impressió excel.lent. Les circumstàncies polìtiques que obligaren el senyor Villalonga, per disciplina de partit, a deixar sobtadament la Presidència de la Generalitat, crearen una difícil situació d' interinitat, que ha salvat, amb el seu abnegat patriotisme de sempre, el venerable President de la Comissió Jurídica Assessora, el senyor Maluquer i Viladot.

Torna el senyor Escales al govern de la Generalitat amb totes les honors degudes a la seva alta jerarquia espiritual i social. Hi torna després d'una gestió brillantíssima com a titular del Departament de Finances. Hi torna després d'haber ocupat, abans de la Dictadura, la vice-presidència de la Mancomunitat inoblidable. Hi torna amb aquell esperit patriòtic que féu possible la convivència de tots els catalans en una tasca col.lectiva de govern i eficàcia reconstructiva.

El senyor Escales no necessita ésser presentat a casa nostra. Catalá de Mallorca, s'incorporà des de la seva joventut al moviment cultural de la nostra Renai-

xença, i, establert a Barcelona, s'identificà amb la nostra vida comercial i bancària i formà part de la Mancomunitat de Catalunya. En totes les diverses manifestacions de la seva activitat excelli.

La seva ben provada adpitud és garantia de l'encert de la seva gestió. El seu patriotisme actiu és una fermança de la seva autèntica interpretació de la voluntat i el sentit col.lectiu de Catalunya.

Sota la seva presidència, el govern de la Generalitat de Catalunya, integrat per il.lustres personalitats de catalanisme sincer i competència reconeguda, podrà realitzar una obra fecinda de reconstrucció i de reparació, que restableixi la confiança de Catalunya en les altres terres d'Espanya en la lleialtat i en l'aptitud de Catalunya per al seu govern propi.

Cal esperar que la patriótica gestió del senyor Escales i de tots els seus companys de govern aconseguirà ben aviat aquella doble i patriòtica finalitat. El camí únic que hi mena, si no és facil de seguir, no és difícil de triar. Es reprendre la tradició catalanesca de g govern democràtic iniciada per la Mancomunitat i evitar totes les desviacions de la demagògia, estranyes a l'esperit pairal.

DOCUMENT 240

LA VEU DE CATALUNYA — 28 desembre 1935

Autor: Manuel Brunet — p. 1

COMENTARI

EL FRONT POPULAR

A imitació de les esquerres franceses, els nostres esquerrans es proposen construir un Front Popular abans de les eleccions. I suposant gratuitament a l'esquerra prou ignorant per no saber què vol dir Front Popular, el setmanari "Suport", "periòdic popular" aparegut la setmana passada, diu en uns grans titulars: "Front Popular vol dir Front del Poble" Ja ès molt que el poble esquerrà comenci a tenir dos dits de front.

Per a formar-se una idea del que serà aquest Front Popular només cal llegir a "Suport" l'anunci del miting: "contra la guerra i el feixisme" que aquest setmanari ha organitzat per a diumenge. Parlarant en aquest miting, que promet ésser divertidíssim, set oradors: Lluis Lucque, pel partit Català Proletari, el partit que va fundar Jaume Comte i que, per un misteri inexplicable, sembla que s'està menjant el partit comunista, amenaçat de morir d'un empatx de marxisme, si s'escolta el meu amic, el doctor en ciències marxistes, Andreu Nin; Hilari Arlandis, pel Partit Comunista de Catalunya; Manuel Galés, diputat de l'Esquerra al Parlament de Catalunya; el meu estimat amic don Emili Granler Barrera, que és l'únic re

volucionari puritè que he conegut, parlarà en nom de la Unió Socialista de Catalunya; el senyor Jaume Miravitlles, abans comunista i avui esquerrà, perquè ell és un home pràctic, parlarà en nom de l'Esquerra; l'amic Pere Ardiaca, que encara es digui Ardiaca, no és canonge, p parlarà -- esgarrifeu-vos! -- en nom del Socors Roig Internacional; finalment, el diputat d'Esquerra Republicana de Catalunya don Josep A Trabal parlarà i presidirà. Per bè que sembla que el senyor Marià Rubió i Tudari no presentarà els oradors, el miting promet ésser cosa bona. M'inmagino el que diran aquest set oradors posats al servei de la Pau i de la Llibertat, en aquest miting contra el feixisme. El set discursos es podrien resumir així: "Volem ésser diputats". El Senyor Companys acaba de dir qye cal treura de casa els homes que valguin i posar-los al servei de Catalunya. I heus aci que amb el bon desig d'estalviar feina a la gent, set estrenus barons s surten de casa llur dient: "Presents"

Potser el lector s'estranyarà que en aquest mosaic de partits que estaran representats en el miting de diumenge al Price hi manqui un representant d'Acció Catalana. Però és que el senyor Nicolau d'Olwer, en la seva conferènnia de Tarragona, va condemnar igualment el feixisme que el comunisme, i va dir que feixisme i comunisme, són una mateixa cosa. Segurament és per això que Acció Catalana no ha estat invitada, o no ha volgut pendre part, al miting del Price. Cal dir a favor d'Acció Catalana que, si admet moltes espècies confusionàries, en matèria de comunisme el partit no ha vacil.lat mai.

Igual que el sobrerealisme i altres coses rares, el comunisme és un tema de dissertació i lluïment en aquella pàgina literària de "La Publicitat" que certs prohoms del partit sempre han considerat com un passatemps inútil. Per altra part, seria cosa sorprenent de veure els senyors d'Acció Catalana barrejar-se amb una una "terregada" que segurament porta corbates "inarrugables". Seria una cosa incongruent de veure el secretari d'Acció Catalana, senyor Peypoc, un sant baró com ell, entre els revolucionaris del partit comunista, del Partit Català Proletari, del Socors Roig Internacional i entre els senglars de l'Esquerra: Hi ha coses que el sentit comú es refusa a admetre.

Manuel BRUNET

DOCUMENT 241

LA VEU DE CATALUNYA — 1 gener 1936

Autor: Manuel BRUNET — p. 1

COMENTARI

L'ANY 1936

Mentre escriuré aquestes ratlles cauran les dotze batallades que ens obriran les portes del'any nou. Es tan a prop que ja li sento el trepig i la flaire a aquest any 36 del segle. I us asseguro que per l'olor conec que té pretensions d'ésser un any transcendental. Encara no ha nascut, en el moment d'escriure aquestes liniæs, i ja estic ben cert que farà cara d'any històric Vindrà amb cara d'home fet, d'home gran, que no és pas igual que de gran hone. Neixerà amb les celles juntes, el front arrugat i la boca sense un somriure.

Tot això no vol pas dir que hagi d'ésser un any dolent. Només us he dit que serà un any transcendental, que ve al món amb una herència feixuga, un any històric. I,per l'amor de Déu, no li feu mala cara. Que no ens ho conegui que li veiem la preocupació pintada al rostre. I tot fent com si ignorèssim tot això, no ens deixem sorprendre. ¿ Serà mantinguda durant aquest any la pau d' Europa? ¿ Què passarà a l'Extrem Orient? ¿ s'acabarà, i com es desentotllarà, la guerra d'Etiopia? Deu anys enrera. Mussoli va dir que l'any 1936 seria un any crucial. Déu vulgui que aquest senyor s'equivoqui.

I ¿què passarà al territori de la República espanyola? Si interrogueu el restro d'aquest noi amb faccions d'home preocupat, que porta el nom de 1936, veureu que, en parlar-li d'Espanya, sembla que se li desarrugui el front i que vulgui insinuar una lleu somriure, que seria franca riallada si la situació d'Europa ho permetés. Certament, aquest any que neix serà transcendental per a Espanya, però transcendental no vol pas dir dolent. Aquest 1936 arriba per a nosaltres amb un de-cret de dissolució de Corts i amb la profecia d'una ensorrada de les esquerres. Això és més clar que el sol. No us facin por les eleccions...tan temudes per les esquerres, son l'inici del malestar només es pot resoldre amb unes eleccions, i que aquesta poma electoral no se la menjaran les esquerres és una cosa que està escrita en un full del calendari. La victoria és segura, però si no la sabiem merèixer, aquesta victòria, que no pot fallar, no ens faria cap p profit. Cal, des d'ara, pensar-hi en aquesta victòria, i treballar com si cada circumscripció i cada poblet fossin el centre de l'univers.

Aquest any passat del 1935 -- ja és mort en el moment d'escriure aquestes ratlles -- ha estat molt dolent. Per a nosaltres, tot ell ha gravitat al voltant d de la trista llei del 2 de gener. Respecte a la sort d' aquesta llei i al caràcter de la que haurà de substituir-la, no us puc dir pas res. Acontentem sabent que molt aviat, potser aquest 2 de gener, l'any 1936 ens portarà el decret de dissolució de les Corts, que és l'anunci d' una voctòria, certa i grandiosa, contra la revolució.

Bon any a tots.

DOCUMENT 242

LA VEU DE CATALUNYA — 8 gener 1936

Autor: Josep Plà — p. 10

UNA CONSTITUCIO PERTORBADORA I UN PAÍS PERTORBAT

Es possible que tot el que passa avui en la política general no contingui cap element per obligar la gent a haver-s'ho de pendre seriosament. Vista a distància, tota aquesta agitació d'avui -- agitació que dura des del 14 d'abril -- ens semblarà pur despropósit i autèntica follia. Però això no ens excusarìa pas de dir tota la veritat. I la veritat és aquesta: que la constitució elaborada sobre textos estrangers i odis nacionals pels homes del bienni es totalment inservible.

L'editorialista del número de LA VEU DE CATALUNYA del passat dissabte escrivi: "Es cert que la defectuosa redacció de gairebè tots els preceptes constitucionals planteja sovient problemes d'interpretació dificils de resoldre". Això és exacte, incontrovertible. Es evident que en els problemes d'interpretació dels articles 58 i 81 de la Constitució, tal com es planteja avui dia hi ha una considerable desviació política. Però jo recordo haver-me permes d'interrogar el senyor Santiago Alba sobre aquesta qüestió -- i hi ha periodistes de Madrid que assistiren a la conversa -- fa tres o quatre mesos. Llavors, el senyor Alba estava tan perplex com

avui, la iniciativa de fer estudiar la qüestió per l' Assessoria juridica de la Cambra, parti precisament d' aquella època. No es cert, doncs, que el problema hagi estat inventat a darrera hora i de pressa i corrents. No, el que s'ha fet és aprontar un problema basant l' aprofitament en aquell esperit superparlamentàrisme que les esquerres tractaven d'infiltrar en la Constitució vigent.

Les Corts han d'estar reunides, cada any, cinc mesos com a mínim. En el primer període, han d'estar reunides durant tres mesos. En el segon, dos mesos. El primer periode comença èl primer de febrer i acaba el 31 de juliol. El segon periode comença el primer d'agost i acaba el dia 31 de gener. Ara ens trobem, doncs, en el darrer mes del segon període. En aquest segon periode, es evident que s'han celebrat els dos mesos de sessió reglamentaris.

Heus aci, l'article 58, literalment reportat: " Las Cortes se reunirán sin necesidad de convocatoria el primer dia hábil de los meses de febrero y octubre de cada año y fincionarán, por lo menos, durante tres meses en el primer periodo y dos en el segundo."

Las Corts tenen, com està sobreentes, la facultat de tancar-se elles mateixes per voluntat propia, sempre, naturalment, que hagin celebrat el nombre de sessions que exigeix l'article que acabem de copiar. El president de la República, però, té també el dret de suspendre les sessions del Parlamant. Això es el que estableix

el paràgraf segon de l'article 81 de la Constitució, q que diu així, literalment:

"Articulo 81. El Presidente de la República...

Podrà suspender las sessiones ordinarias del Congreso en cada legislatura, solo por un mes en el primer periodo y por quince dias en el segundo, siempre que no deje de cumplirse lo preceptuado en el articulo 58."

I això és el que diu la Constitució sobre la matèria de les suspensions de sessions. No cal dir que almenys la redacció de l'article 81 es una redacció totalment confussionària i pertorbadora. Es una fòrmula equívoca d'un superparlamentarisme morbós.

Si hi hagués seny, aquesta redacció pertorbadora de l'article 81 hauria estat corregida pel sentit comú mateix. El seny hauria fet comprendre que tenir un pais sotmes a cinc mesos mortals --com a minim --,de sessions parlamentaries turbulentes i anàrquiques, ja està bé i es arxisuficient per a mantenir el que s'anomenen les essències. Però, el seny on és? Ara són els monàrquics i, en general, les dretes les que fonamentant-se en l' esperit parlamentaristic de la Constitució de 1931 volen fer efectiu aquest esperit. Que aquest esperit parlamentaristic de la Constitució vigent existeix,no és pas dubtos. La Constitució fou elaborada amb un esperit febrosament contrari al poder personal i el motor de les Constitucions fou la redacció contra la Dictadura i la

post-Dictadura. En aquest punt, no fou mantingut cap e equilibri, ni cap ponderació, ni cap sentit de la continuitat. Les dretes s'aprofiten ara d'aquest esperit. Però si les dretes fan això, ¿ on deixen el sentit de la ponderació que proclament ? Si les dretes no fan si no acusar el sentit epilèptic i locoide de les esquerres, ¿ no serà que tots plegats haurem entrat en la pura i franca follia ?

Josep PLA

DOCUMENT 243

LA VEU DE CATALUNYA

29 gener 1936

Autor: Editorial

p. 10

LES ESQUERRES AL SERVEI DEL COMUNISME SOVIÈTIC

Tots els diaris del món han publicat la noticia. Per segona vegada en el transcurs d'un any, els treballistes britànics, el "Labour Party", han rebutjat les proposicions del partit comunista per a constituir un front unic del proletariat contra la civilització burgesa. I la raó que donen els treballistes britànics per a justificar la seva actitud es aquesta, segons la versió del seu òrgan en la premsa el "Daily Herald": "El partit comunista no es sinó un instrument revolucionari que te com a procediment fomentar la violència i com a finalitat establir una dictadura de classe, que ells anomenen dictadura del proletariat. La seva proposta de constituir un front unic amb el partit laboralista té com a objectiu unic eixamplar el camp de l'activitat de la propaganda comunista.

Doncs bé, Aquesta aliança que rebutgen els treballistes britànics amb els comunistas soviètics, ha estat mes que acceptada, cercada i pactada pels partits burgesos de les esquerres espanyoles de Madrid i per la seva sucursal a Barcelona, la coalició de les esquerres catalanes.

Les esquerres de casa nostra s'han posat al servei incondicional dels comunistes de Moscou. Els partits

burgesos catalans d'esquerra, en el seu afany revolucionari, han anat molt més lluny que els treballistes britànics. El que els treballistes britànics han rebutjad, ho accepten les esquerres burgeses de Catalunya. Es clar que els treballistes britànics, en sentit de govern, en eficàcia constructiva, en patriotisme actiu, són molt superiors als nostres partits burgesos d'esquerra. Però el sol fet que les esquerres catalanes acceptin la companyonia del comunisme soviètic, que rebutgen els treballistes britànics, justifica l'existència i la victòria del Front Català d'Ordre a casa nostra. La primera cosa a obtenir es que no pugui triomfar aquesta aliança catastròfica de la burgesia esquerrana i el marxisme soviètic que assenyalaria de destrucció de les essències de la nostra civilitat i de la nostra tradició.

Es, com deiem ahir, una qüestió d'existència. Si triomfaven a Catalunya els aliats de la Tercera Internacional, la Internacional Comunista de Moscú, el nostre poble quedaria al marge de la civilització occidental i cristiana i tots els esforços i tots els sacrificis de tantes generacions de patriotes catalans que culminaren en la renaixença, econòmica, cultural i política, desapareixerien en un instant.

No es que ho diguem nosaltres. Ho diuen els treballistes britànics que coneixen ben bé els comunistes soviètics. Ho diu l'experiència de Russia. Ho diu tota l'ànima catalana, tota la societat catalana, tota la tradició catalana radicalment contrària a la lluita de classe i a la interpretació materialista de la vida i

de la història.

Els partits burgesos de les esquerres catalanes s' han aliat amb totes aquestes negacions anticatalanes. Es cert, que ells en serien les primeres víctimes, però això no ens podria aconsolar del fet que en definitiva qui en resultaria més que perjudicada, destruïda, seria Catalunya mateixa en tot allò què es lliei del seu esperit, essència de la seva cultura, fonament de la seva economia i de la seva prosperitat.

El perill no és un perill hipotètic, ni un perill fantàstic. Es un repill real. No perilla sols un règim polític o un sistema de govern. Perilla el que és essència mateixa de la nostra societat, de la nostra civilització. Ni a Catalunya fòra lícit de dubtar-ne després dels tres anys tràgics de demagògica que desembocaren en el 6 d'octubre. Que tots els catalans pensin, que tot Catalunya pensi, en la integritat del seus estaments, el que hauria estat el 7 d'octubre a la nostra terra a mans de l'anomenada "Aliança Obrera", si el govern de l'Esquerra no hagués capitulat a les set del mati.

DOCUMENT 244

LA VEU DE CATALUNYA — 2 febrer 1936

Autor: Editorial — p. 10

LA SIGNIFICACIO DEL VEREDICTE DEL 16 DE FEBRER

Deia ahir, a la Lliga Regionalista de Gràcia, el nostre il.lustre i volgut amic senyor Ventosa i Calvell que un dels arguments que ha pogut ... amb major eficàcia per a deturar o atenuar les funestes consqüències que per a l'autonomia de Catalunya podia tenir la insensatesa de les esquerres coalitzades comèteren el 6 d'octubre és aquest: no es licit de castigar Catalunya per un pecat o per un delicte que Catalunya no comete.

Aquest argument ... pels homes de la Lliga després del 6 d'octubre per a salvar tot el que s'ha pogut dels instruments del nostre govern propi i de les nostres institucions autonòmiques. I és un argument que ha merescut el respecte de tothom.

Però si el poble de Catalunya avalava amb els seus vots la conducta insensata dels homes del 6 d'octubre, aquest argument perdría una gran part de la seva força. En auqesta hipotesi, per això mateix impossible, si Catalunya es solidaritzava amb aquells homes, ja no podríem dir que qui s'havía sublevat era l'Esquerra, però no era el poble de Catalunya.

Els enemics de la causa de l'autonomía de Catalu-

nya,i adhuc els que de bona fet l'havien acceptada i reconeguda a les altres terres d'Espanya,després del 6 d'octubre,al.legaven el següent: en realitat,l'Estatut era una llei pactada. Si una de les parts ha trencat el pacte,l'altra no ve obligada a respectar-lo.

I els homes de la Liga i els amics de la causa de Catalunya replicaven: "No. Catalunya no ha trencat el pacte. Catalunya no és l'Esquerra".

Aquest argument és el que han adduït tots els que s'han oposat a la llei de régim transitori del 2 de gener,tots,adhuc els homes i els diaris de les esquerres coalitzades. El mateix senyor Companys l'ha repetit. No era just castigar Catalunya,perque Catalunya no s'havia sublevat.

Doncs bé. ¿ Com poden els homes de les esquerres catalanes presentar-se ara devant del cos electoral de Catalunya amb la bandera del 6 d'octubre i dient que en la declaració del 6 d'octubre hi ha tot el seu contingut polític i que aspiren a repetir el 6 d'octubre sempre que puguin,i presentar-s'hi alhora com a defensors de l'Estatut d'Autonomía i de la Constitució contra els quals es sublevaren el 6 d'octubre?

En la campanya electoral de les esquerres coalitzades o sobra l'Estatut o sobra el 6 d'octubre. La regió autònoma dintre de l'Estat Espanyol,de l'Estatut del 15 de setembre de 1932,no és compatible amb l'Estat Català dintre de la República Federal Espanyola de la declaració del 6 d'octubre de 1934. Hi ha,doncs,en la

campanya electoral de les esquerres coalitzades,a més a més d'una insinceritat notòria,una contradicció irreductible.

I és precisament per a resoldre aquesta contradicció fonamental que el poble de Catalunya serà cridat a les urnes el 16 de febrer. Caldría aleshores decidir-se entre l'Estatut o el 6 d'octubre,és a dir,entre la legalitat estatutòria o la revolta subversiva,entre la llei o la violència,entre l'ordre o el desordre.

El poble de Catalunya abandonà el govern de l'Esquerra la nit del 6 d'octubre. L'abandonava perquè no s'hi sentía autènticament representat. Després del 6 d'octubre tothom ha dit que no fou el poble de Catalunya el que és sublevà. ¿Com volen ara els homes i els diaris de les esquerres coalitzades que el poble de Catalunya digui el contrari el 16 de febrer? Ni ho dirà ni pot dir-ho. Repetirá que ell no és sublevà el 6 d'octubre,que ell no trencà el 6 d'octubre el pacte de l'Estatut. I això no ho pot dir sinó d'una sola manera: derrotant copiosament les esquerres polítiques i socials coalitzades. I això serà el veredicte inequívoc del cos electoral de Catalunya el 16 de febrer.

DOCUMENT 245

LA VEU DE CATALUNYA — 4 abril 1936

Autor: Editorial — p.10

LA GRAVETAT DE LA SITUACIO

El discurs pronunciat ahir a les Corts de la República pel President del Consell de Ministres, senyor Azaña, ha tingut el mèrit de cridar l'atenció del país sobre la gravetat de la situació política. Mes d'una vegada ha dit el senyor Azaña, en el seu discurs, que aquesta és la darrera avinentesa pacífica que es presenta a Espanya de salvar el règim parlamentari, és a dir, el sistema de la democràcia representativa.

La situació política creada l'endemà de les eleccions del 16 de febrer, desembocava ahir en una complicació molt complexa. D'una banda, el govern, cedint a una realitat indefugible, havía de resignar-se a ajornar la data de les eleccions municipals. Cal reconéixer que aquesta decisió, encara que imposada per les circumstáncies, és plausible.

Quedava també constituïda la Cambra després dels lamentables episodis de la discussió de les actes de Granada, Càceres, Cuenca, Salamanca, Corunya i Orense, entre altres. A darrera hora s'aconseguí que la imposició de la majoría no fos tan tiránica i que es salvessin de l'escomesa demagògica algunes actes dels partits d'oposició.

I, finalment, malgrat tot el que s'havía dit en contrari, es plantejava el debat polític a base d'un discurs del senyor Azaña, on, com notava molt justament el senyor Ventosa, es barrejaven dos temes distints i que demanaven, per la seva importància, d'ésser tractats separadament.

El senyor Azana barrejava en un sol discurs, i en un sol debat dues coses tan distintes com l'actuació del govern d'ençà que fou encarregat del Poder en circumstàncies ben difícils i la facultat presidencial de disoldre les Corts.

Tots els episodis polítics i parlamentaris d'ahir: Ajornament de les eleccions municipals, reintegració de les minories de dreta al Parlament, constitució definitiva de la Cambra, iniciació del debat polític, en les seves distintes manifestacions, venen a subratllar l'encert de l'actitud adoptada per la minoría parlamentària de Lliga Catalana a les Corts de la República, en fixar dies enrera la seva posició.

La gravetat de la situació, sinceramente reconeguda pel senyor Azaña, imposa, al govern i a les oposicions, deures correlatius que no poden ésser endossats i que cadascú ha de complir des del seu lloc respectiu. Es per a nosaltres una satisfacció patriòtica poder constatar que aquests deures, pel que a les oposicions es refereix, han estat complerts en aquesta ocasió en forma admirable per la minoría parlamentària de Lliga Catalana a les Corts de la República, sota el guiatge mes

trivol del nostre il.lustre i volgut amic senyor Ventosa i Calvell.

DOCUMENT 246

LA VEU DE CATALUNYA — 12 abril 1936

AUTOR: Manuel Brunet — p. 11

CINC ANYS DE REPUBLICA

Avui farà cinc anys de les eleccions municipals que al cap de dos dies, el dimarts, ens portaven la República sobre una safata. Cal reconèixer que aquelles eleccions foren modèliques. Tothom recorda les eleccions del 12 d'abril de 1931 i les altres. Durant aquests cinc anys les eleccions més netes --almenys a Catalunya-- foren les del 12 d'abril. No va haver-hi ni un carrer de Casp aquell 12 d'abril. El govern va fer joc net i els partits també. I no diré pas que hagim de cercar la causa d'aquesta netedat en el fet que les esquerres no estiguessin gaire organitzades. Però és just fer constar que les esquerres no han aportat en el joc polític una ética nova.

Cinc anys de República. L'enunciat es prestaría a una dissertació extensissima. Convindría, però, que en examinar la història d'aquests cinc anys no donessim la culpa de tot a la República que, fet i fet, és una senyora desconeguda que té un bust als centres oficials. La sobrietat amb que la dama se'ns presenta en aquest bust indica que moltes idees que li son atribuïdes no deuen ésser seves. Per a parlar amb propietat només sabem d'ella que és grossa de pit --la qual cosa ha de voler dir que és molt maternal-- i que no coneix altre

capell que el barret frigi. Sobre si la dama és esquerrana o dretana, laica o antilaica, en realitat no en sabem res. I com que el bust és mut, tot fa pensar que per poc que s'excedeixin els senyors que parlen en nom d'ella cometen un abús de confiança. Un cop establert que s'abusa molt en parlar de l'esperit de la República i que la República som tots nosaltres, ja podríem començar a examinar com hem administrat, durant aquests cinc anys, el règim republicá democràtic. Amb uns quants punts en tindrem prou per a meditar molta estona. En matèria constitucional hem fet una llei que és una de les coses més curioses de la terra. Un ciutadà que ha estudiat a Alemanya va portar un exemplar de la Constitució de Weimar en el moment que el Reich es disposava a arxivar-la. Amb el bon desig de millorar-la, a l'hora de fer-ne una traducció i adaptació, hi fou introduit tot el millor de totes les Constitucions més bones del món. Afegiu-hi a tot això les bones idees dels diputats de les Constituents. Naturalment, aquesta suma de bondats havía de fer la felicitat dels espanyols, i si no som més feliços no és pas que no s'hi hagi posat el coll. Després de la Constitució, la llei electoral és, a cada pais, la més important. També sembla que és molt bona aquesta llei, tan bona que amb un grapadet de vots de majoría, o sense aquest grapadet de vots, es pot tenir a les Corts una majoría aclaparadora. Hauriem d'examinar també si durant aquests cinc anys els partits que administren la República han fet avançar o recular el país, si el país és més ric o més pobre. L'estadística dels obrers sense feina ens estalviarà

d'entrar en una llarga disquisició sobre el tema. Aquesta estadística ens dirá que l'atur forçós augmenta. El senyor Largo Caballero va dir ahir, en un míting, que durant aquestes últimes setmanes ha augmentat el nombre d'obrers sense treball. El senyor Largo Caballero --igual que el senyor Pestaña-- han promés acabar amb aquest flagell, però sembla que no s'adonin que fent demagògia no prosperen les activitats industrials i comercials. I es que costa molt més dirigir una fábrica que dedicar-se a vigilar el treball dels altres dirigint un sindicat.

Jo diría que només examinant aquests punts ja hi hauría matèria per a pensar com hem administrat la República durant aquests cinc anys. I us estalvio d'entrar en consideracions sobre els episodis de guerra civil.

MANUEL BRUNET

A N E X

CONSTITUCIÓ DE LA REPÚBLICA ESPANYOLA

CONSTITUCION DE LA REPUBLICA ESPAÑOLA

España, en uso de su soberanía, y representada por las Cortes Constituyentes, decreta y sanciona esta Constitución:

TITULO PRELIMINAR

Disposiciones generales.

Artículo Primero.

España es una República democrática de trabajadores de toda clase, que se organiza en régimen de Libertad y de Justicia.

Los poderes de todos sus órganos emanan del pueblo.

La República constituye un Estado integral, compatible con la autonomía de los Municipios y las Regiones.

La bandera de la República española es roja, amarilla y morada.

Artículo 2º

Todos los españoles son iguales ante la ley.

Artículo 3º

El Estado español no tiene religión oficial.

Artículo 4º

El castellano es el idioma oficial de la República.

Todo español tiene obligación de saberlo y derecho de usarlo, sin perjuicio de los derechos que las leyes del Estado reconozcan a las lenguas de las provincias o regiones.

Salvo lo que se disponga en leyes especiales a nadie se le podrá exigir el conocimiento ni el uso de ninguna lengua regional.

Artículo 5.º

La capitalidad de la República se fija en Madrid.

Artículo 6.º

España renuncia a la guerra como instrumento de política nacional.

Artículo 7.º

El Estado español acatará las normas universales del Derecho internacional, incorporándolas a su derecho positivo.

TITULO PRIMERO.

Organización nacional.

Artículo 8.º

El Estado español, dentro de los límites irreductibles de su territorio actual, estará integrado por Municipios mancomunados en provincias y por las regiones que se constituyan en régimen de autonomía.

Los territorios de soberanía del norte de Africa se organizarán en régimen autónomo en relación directa con el Poder central.

Artículo 9.º

Todos los Municipios de la República serán autónomos en las materias de su competencia y elegirán sus Ayuntamientos por sufragio universal, igual, directo y secreto, salvo cuando funcionen en régimen de Concejo abierto.

Los alcaldes serán designados siempre por elección directa del pueblo o por el Ayuntamiento.

Artículo 10.

Las provincias se constituirán por los Municipios mancomunados conforme a una ley que determinará su régimen, sus funciones y la manera de elegir el órgano gestor de sus fines político-administrativos.

En el término jurisdiccional entrarán los propios Municipios que actualmente las forman, salvo las modificaciones que autorice la ley, con los requisitos correspondientes.

En las islas Canarias, además, cada isla formará una categoría orgánica provista de un Cabildo insular como Cuerpo gestor de sus intereses peculiares, con funciones y facultades administrativas iguales a las que la ley asigne al de las provincias.

Las islas Baleares podrán optar por un régimen idéntico.

Artículo 11.

Si una o varias provincias limítrofes, con características históricas, culturales y económicas, comunes, acordaran organizarse en región autónoma para forman un núcleo político-administrativo, dentro del Estado espa

español, presentarán su Estatuto con arreglo a lo establecido en el art. 12.

En ese Estatuto podrán recabar para sí, en su totalidad o parcialmente, las atribuciones que se determinan en los arts. 15,16 y 18 de esta Constitución, sin perjuicio, en el segundo caso, de que puedan recabar - todas o parte de las restantes por el mismo procedi--- miento establecido en este Código fundamental.

La condición de limítrofe no es exigible a los territorios insulares entre sí.

Una vez aprobado el Estatuto, será la ley básica de la organización político-administrativa de la región autónoma, y el Estado español la reconocerá y amparará como parte integrante de su ordenamiento jurídico.

Artículo 12.

Para la aprobación del Estatuto de la región autónoma, se requieren las siguientes condiciones:

a) Que lo proponga la mayoría de sus Ayuntamientos o, cuando menos, aquellos cuyos Municipios comprendan las dos terceras partes del Censo electoral de la región.

b) Que lo acepten, por el procedimiento que señale la ley Electoral, por lo menos las dos terceras partes de los electores inscritos en el Censo de la región.Si

el plebiscito fuere negativo, no podrá renovarse la propuesta de autonomía hasta transcurridos cinco años.

c) Que lo aprueben las Cortes.

Los Estatutos regionales serán aprobados por el Congreso siempre que se ajusten al presente Título y no contengan, en caso alguno, preceptos contrarios a la Constitución, y tampoco a las leyes orgánicas del Estado en las materias no transmisibles al poder regional, sin perjuicio de la factultad que a las Cortes reconocen los arts. 15 y 16.

Artículo 13.

En ningún caso se admite la Federación de regiones autónomas.

Artículo 14.

Son de la exclusiva competencia del Estado español la legislación y la ejecución directa en las materias siguientes:

1.ª Adquisición y pérdida de na nacionalidad y regulación de los derechos y deberes constitucionales.

2.ª Relación entre las Iglesias y el Estado y régimen de cultos.

3.ª Representación diplomática y consular y, en general, la del Estado en el exterior; declaración de guerra; Tratados de paz; régimen de Colonias y Protectorado, y toda clase de relaciones internacionales.

4.ª Defensa de la seguridad pública en los conflictos de carácter suprarregional o extrarregional.

5.º Pesca marítima

6.ª Deuda del Estado.

7.ª Ejército, Marina de guerra y Defensa nacional.

8.ª Régimen arancelario, Tratados de Comercio, A Aduanas y libre circulación de las mercancías.

9.ª Abanderamiento de buques mercantes, sus derechos y beneficios e iluminación de costas.

10. Régimen de extradición.

11. Jurisdicción del Tribunal Supremo, salvo las atribuciones que se reconozcan a los Poderes regionales.

12. Sistema monetario, emisión fiduciaria y ordenación general bancaria.

13. Régimen general de comunicaciones, líneas a aéreas, correos, telégrafos, cables submarinos y radiocomunicación.

14. Aprovechamientos hidráulicos e instalaciones eléctricas, cuando las aguas discurran fuera de la región autónoma o el trasporte de la energía salga de su término.

15. Defensa sanitaria en cuanto afedte a intereses extrarregionales.

16. Policía de fronteras, immigración, emigración y extranjería.

17. Hacienda general del Estado.

18. Fiscalización de la producción y el comercio de armas.

Artículo 15.

Corresponde al Estado Español la legislación, y p podrá corresponder a las regiones autónomas la ejecu - ción, en la medida de su capacidad política, a juicio de las Cortes, sobre las siguientes materias:

1.ª Legislación penal, social, mercantil y procesal, y en cuanto a la legislación civil, la forma de matrimonio, la ordenación de los registros e hipotecas, las bases de las obligaciones contractuales y la regulación de los Estatutos, persoanl, real y formal, para coordinar la aplicación y resolver los conflictos en -

tre las distintas legislaciones civiles de España.

La ejecución de las leyes sociales será inspeccionada por el Gobierno de la República, para garantizar su estricto cumplimiento y el de los tratados internacionales que afecten a la materia.

2.ª Legislación sobre propiedad intelectual e industrial.

3.ª Eficacia de los comunicados oficiales y documentos públicos.

4.ª Pesas y medidas

5.ª Régimen minero y bases mínimas sobre montes, agricultura y ganadería, en cuanto afecte a la defensa de la riqueza y a la coordinación de la economía nacional.

6.ª Ferrocarriles, carreteras, canales, teléfonos y puertos de interés general, quedando a salvo para el Estado la reversión y policía de los primeros y la ejecución directa que pueda reservarse.

7.ª Bases mínimas de la legislación sanitaria interior.

8.ª Régimen de seguros generales y sociales.

9.ª Legislación de aguas, caza y pesca fluvial.

10. Régimen de Prensa, Asociaciones, reuniones y espectáctulos públicos.

11. Derecho de expropiación, salvo siempre la facultad del Estado para ejecutar por sí sus obras peculiares.

12. Socialización de riquezas naturales y empresas económicas, delimitándose por la legislación la propiedad y las facultades del Estado y de las regiones.

13. Servicios de aviación civil y radiodifusión.

Artículo 16.

En las materias no comprendidas en los dos artículos anteriores, podrán corresponder a la competencia de las regiones autónomas la legislación exclusiva y la ejecución directa, conforme a lo que dispongan los respectivos Estatutos aprobados por las Cortes.

Artículo 17.

En las regiones autónomas no se podrá regular ninguna materia con diferencia de trato entre los naturales del país y los demás españoles.

Artículo 18.

Todas las materias que no estén explícitamente re

conocidas en su Estatuto a la región autónoma, se repu tarán propias de la competencia del Estado; pero éste podrá distribuir o transmitir las facultades por medio de una ley.

Artículo 19.

El Estado podrà fijar, por medio de una ley, aque llas bases a que habrán de ajustarse las disposiciones legislativas de las regiones autónomas, cuando así lo exigiera la armonía entre los intereses locales y el - interés general de la República. Corresponde al Tribu- nal de Garantías Constitucionales la apreciación previa de esta necesidad.

Para la aprobación de esta ley se necesitará el vo to favorable de las dos terceras partes de los Diputa- dos que integren las Cortes.

En las materias reguladas por una ley de Bases de la República las regiones podrán estatuir lo pertinente por ley o por ordenanza.

Artículo 20.

Las leyés de la República serán ejecutadas en las regiones autónomas por sus autoridades respectivas, ex cepto aquéllas cuya aplicación esté atribuida a órga - nos especiales o en cuyo texto se disponga lo contrario

siempre conforme a lo establecido en este Título.

El Gobierno de la República podrá dictar Reglamentos para la ejecución de sus leyes, aun en los casos e en que esta ejecución corresponda a las autoridades regionales.

Artículo 21.

El derecho del Estado español prevalece sobre el de las regiones autónomas en todo lo que no esté atribuido a la exclusiva competencia de éstas en sus res - pectivos Estatutos.

Artículo 22.

Cualquiera de las provincias que forme una región autónoma o parte de ella podrá renunciar a su régimen y volver al de provincia directamente vinculada al Poder Central. Para tomar este acuerdo será necesario que lo proponga la mayoría de sus Ayuntamientos y lo acepten, por lo menos, dos tercereas partes de los electores inscritos en el censo de la provincia.

TITULO II

Nacionalidad.

Artículo 23.

Son españoles:

1.º Los nacidos, dentro o fuera de España, de padre o madre españoles.

2.º Los nacidos en territorio español de padres extranjeros, siempre que opten por la nacionalidad española en la forma que las leyes determinen.

3.º Los nacidos en España de padres desconocidos.

4.º Los extranjeros que obtengan carta de naturaleza y los que sin ella hayan ganado vecindad en cualquier pueblo de la República, en los términos y condiciones que prescriban las leyes.

La extranjera que case con español conservará su nacionalidad de origen o adquirirá la de su marido, previa opción regulada por las leyes de acuerdo con los Tratados internacionales.

Una ley establecerá el procedimiento que facilite la adquisición de la nacionalidad a las personas de origen español que residan en el extranjero.

Artículo 24.

La calidad de español se pierde:

1º Por entrar al servicio de las armas de una po

tencia extranjera sin licencia del Estado español, o por aceptar empleo de otro Gobierno que lleve anejo - ejercicio de autoridad o jurisdicción.

2º . Por adquirir voluntariamente naturaleza en país extranjero.

A base de una reciprocidad internacional efectiva y mediante los requisitos y trámites que fijará una ley, se concederá ciudadanía a los naturales de Portugal y países hispánicos de América, comprendido el Brasil, cuando así lo soliciten y residan en territorio español sin que pierdan ni modifiquen su ciudadanía de origen.

En estos mismos países, si sus leyes no lo prohiben, aun cuando no reconozcan el derecho de reciprocidad, podrán naturalizarse los españoles sin perder su nacionalidad de origen.

Artículo 29.

Nadie podrá ser detenido ni preso.sino por causa de delito. Todo detenido será puesto en libertad o entregado a la autoridad judicial,dentro de las veinti-- cuatro horas siguientes al acto de la detención.

Toda detención se dejará sin efecto o se elevará a prisión,dentro de las setenta y dos horas de haber sido entregado el detenido al juez competente.

La resolución que se dictare será por auto judi-- cial y se notificará al interesado dentro del mismo -- plazo.

Incurrirán en responsabilidad las autoridades cuyas órdenes motiven infracción de este artículo,y los agentes y funcionarios que las ejecuten,con evidencia de su ilegalidad.

La acción para perseguir estas infracciones será pública,sin necesidad de prestar fianza ni caución de ningún género.

Artículo 30.

El Estado no podrá suscribir ningún Convenio o Tratado internacional que tenga por objeto la extradición de delincuentes político-sociales.

Artículo 31.

Todo español podrá circular libremente poe el ter

ritorio nacional y elegir en él su residencia y domicilio, sin que pueda ser compelido a mudarlos a no ser en virtud de sentencia ejecutoria.

El derecho a emigrar o inmigrar queda reconocido y no está sujeto a más limitaciones que las que la ley establezca.

Una ley especial determinará las garantías para la expulsión de los extranjeros del territorio español.

El domicilio de todo español o extranjero residente en España es inviolable. Nadie podrá entrar en él - sino en virtud de mandamiento de juez competente. El r registro de papeles y efectos se practicará siempre a presencia del interesado o de una persona de su familia y, en su defecto, de dos vecinos del mismo pueblo.

Artículo 32.

Queda garantizada la inviolabilidad de la correspondencia en todas sus formas, a no ser que se dicte - auto judicial en contrario.

Artículo 33.

Toda persona es libre de elegir profesión. Se reconoce la libertad de industria y comercio, slavo las limitaciones que, por motivos económicos y sociales de

interés general, impongan las leyes.

Artículo 34

Toda persona tiene derecho a emitir libremente sus ideas y opiniones, valiéndose de cualquier medio de difusión, sin sujetarse a la previa censura.

En ningun caso podrá recogerse la edición de libros y peroódicos sino en virtud de mandamiento de juez competente.

No podrá decretarse la suspensión de ningún periódico, sino por sentencia firme.

Artículo 35.

Todo español podrá dirigir peticiones, individual y colectivamente, a los Poderes públicos y a las autoridades. Este derecho no podrá ejercerse por ninguna c clase de fuerza armada.

Artículo 36.

Los ciudadanos de uno y otro sexo, mayores de veintitrés años, tendrán los mismos derechos electorales c conforme determinen las leyes.

Artículo 37.

El Estado podrá exigir de todo ciudadano su prestación personal para servicios civiles o militares, con arreglo a las leyes.

Las Cortes a propuesta del Gobierno, fijarán todos los años el contingente militar.

Artículo 38.

Queda reconocido el derecho de reunirse pacíficamente y sin armas.

Una ley especial regulará el derecho de reunión al aire libre y el de manifestación.

Artículo 39.

Los españoles podrán asociarse o sindicarse libremente para los distintos fines de la vida humana, conforme a las leyes del Estado.

Los Sindicatos y Asociaciones están obligados a inscribirse en el Registro público correspondiente, con arreglo a la ley.

Artículo 40.

Todos los españoles, sin distinción de sexo, son admisibles a los empleos y cargos públicos según su -

mérito y capacidad, salvo las incompatibilidades que las leyes señalen.

Artículo 41.

Los nombramientos, excedencias y jubilaciones de los funcionarios públicos se harán conformes a las leyes. Su inamovilidad se garantiza por la Constitución. La separación del servicio, las suspensiones y los traslados sólo tendràn lugar por causas justificadas previstas en la ley.

No se podrá molestar ni perseguir a ningún funcionario público por sus opiniones políticas, sociales o religiosas.

Si el funcionario público, en el ejercicio de su cargo, infringe sus deberes con perjuicio de tercero, el Estado o la Corporación a quien sirva serán subsidiariamente responsables de los daños y perjuicios consiguientes, conforme determine la la ley. (sic)

Los funcionarios civiles podrán constituir Asociaciones profesionales, que no impliquen injerencia en el servicio público que les estuviese encomendado. Las Asociaciones profesionales de funcionarios se regularán por una ley. Estas Asociaciones podrán recurrir ante los Tribunales contra los acuerdos de la superioridad

que vulneren los derechos de los funcionarios.

Artículo 42.

Los derechos y garantías conisgnados en los artículos 29,31,34,38 y 39 podrán ser suspendidos total o parcialmente, en todo el territorio nacional o en parte de él, por decreto del Gobierno, cuando así lo exija la seguridad del Estado, en casos de notorio o inminente gravedad.

Si las Cortes estuviesen reunidad, resolverán sobre la suspensión acordada por el Gobierno.

Si estuviesen cerradas, el Gobierno deberà convocarlas para el mismo fin en el plazo máximo de ocho dias. A falta de convocatoria se reunirán automáticamente al noveno día. Las Cortes no podrán ser disueltas antes de resolver mientras subsista la suspensión de garantías.

Si estuviesen disueltas, el Gobierno dará inmediata cuenta a la Diputación Permanente establecida en el art. 62, que resolverá con iguales atribuciones que las Cortes.

El plazo de suspensión de garantías constitucionales no podrà exceder de trenta días. Cualquier prórroga necesitarà acuerdo previo de las Cortes o de la Diputación Permanente en su caso.

Durante la suspensión regirá, para el territorio a que se aplique, la ley de Orden Público.

En ningún caso podrá el Gobierno extrañar o deportar a los españoles, ni desterrarlos a distancia superior a 250 kilómetros de su domicilio.

CAPITULO II

Familia, economía y cultura

Artículo 43.

La familia está bajo la salvaguardia especial del Estado, El matrimonio se funda en la igualdad de derechos para ambos sexos, y podrá disolverse por mutuo disenso o a petición de cualquiera de los cónyuges, con alegación en este caso de justa causa.

Los padres están obligados a alimentar, asistir, educar e instruir a sus hijos. El Estado velará por el cumplimiento de estos deberes y se obliga subsidiariamente a su ejecución.

Los padres tienen para con los hijos habidos fuera del matrimonio los mismos deberes que respecto de los nacidos en él.

Las leyes civiles regularán la investigación de la

paternidad.

No podrá consignarse declaración alguna sobre la legitimidad o ilegitimidad de los nacidos ni sobre el estado civil de los padres, en las actas de inscripción ni en filiación alguna.

El Estado prestará asistencia a los enfermos y ancianos, y protección a la maternidad y a la infancia, haciendo suya la "Declaración de Ginebra" o tabla de los derechos del niño.

Artículo 44.

Toda la riqueza del país, sea quien fuere su dueño está subordinada a los intereses de la economía nacional y afecta al sostenimiento de las cargas públicas, con arreglo a la Constitución y a las leyes.

La propiedad de toda clase de bienes podrá ser objeto de expropiación forzosa por causa de utilidad social mediante adecuada indemnización, a menos que disponga otra cosa una ley aprobada por los votos de la mayoría absoluta de las cortes.

Con los mismos requisitos la propiedad podrá ser socializada.

Los servicios públicos y las explotaciones que afec

ten al interés común pueden ser nacionalizadas en los casos en que la necesidad social así lo exija.

El Estado podrá intervenir por ley la explotación y coordinación de industrias y empresas cuando así lo exigieran la racionalización de la producción y los intereses de la economía nacional.

En ningún caso se impondrá la pena de confiscación de bienes.

Artículo 45.

Toda la riqueza artística e histórica del país, s sea quien fuere su dueño, constituye tesoro cultural de la Nación y estará bajo la salvaguardia del Estado, que podrá prohibir su exportación y enajenación y decretar las expropiaciones legales que estimare oportunas para su defensa. El Estado organizará un registro de la riqueza artísitica e histórica, asegurarará su celosa custodia y atenderá a su perfecta conservación.

El Estado protegerá también los lugares notables por su belleza natural o por su reconocido valor artístico o histórico.

Artículo 46.

El trabajo, en sus diversas formas, es una obligación social, y gozará de la protección de las leyes.

La República aegurará a todo trabajador las condiciones necesarias de una existencia digna. Su legislación social regulará: los casos de seguro de enfermedad, accidente, para forzoso, vejez, invalidez, y muerte; el trabajo de las mujeres y de los jóvenes y especialmente la protección a la maternidad; la jornada de trabajo y el salario mínimo y familiar; las vacaciones anuales remuneradas; las condiciones del obrero español en el extranjero; las instituciones de coo-peración; la relación económicojurídica de los factores que integran la producción; la participación de los obreros en la dirección, la administración y los beneficios de las empresas, y todo cuanto afecte a la defensa de los trabajadores.

Artículo 47.

La República protegerá al campesino y a este fin legislará, entre otras materias, sobre el patrimonio familiar ienmbargable y exento de todo clase de impuestos, crédito agrícola, indemnización por pérdida de las cosechas, coóperativas de producción y consumo, cajs de previsión, escuelas prácticas de agricultura y granjas de experimentación agropecuarias, obras para riego y vías rurales de comunicación.

La República protegerá en términos equivalentes a

nomas. Una ley de Instrucción pública determinará la - edad escolar para cada grado, la duración de los períodos de escolaridad, el contenido de los planes pedagógicos y las condiciones en que se podrá autorizar la enseñanza en los establecimientos privados.

Artículo 50.

Las regiones autónomas podrán organizar la enseñanza en sus lenguas respectivas, de acuerdo con las facultades que se concedan en sus Estatutos. Es obligatorio el estudio de la lengua castellana, y ésta se usará también como instrumento de enseñanza en todos los Centros de instrucción primaria y secundaria de las regiones autónomas. El Estado podrá mantener o crear en ellas instituciones docentes de todos los grados en el idioma oficial de la República.

El Estado ejercerá la suprema inspección en todo el territorio nacional para asegurar el cumplimiento de las disposiciones contenidas en este artículo y en los dos anteriores.

El Estado atenderá a la expansión cultural de España estableciendo delegaciones y centros de estudio y enseñanza en el extranjero y preferentemente en los países hispanoamericanos.

TITULO IV

Las Cortes.

Artículo 51.

La potestad legislativa reside en el pueblo, que la ejerce por medio de las Cortes o Congreso de los Diputados.

Artículo 52.

El Congreso de los Diputados se compone de los representantes elegidos por sufragio universal, igual, directo y secreto.

Artículo 53.

Serán elegibles para Diputados todos los ciudadanos de la República mayores de veintitrés años, sin distinción de sexo ni de estado civil, que reúnan las condiciones fijadas por la ley Electoral.

Los Diputados, una vez elegidos, representan a la Nación. La duración legal del mandato será de cuatro años, contados a partir de la fecha en que fueron celebradas las elecciones generales. Al terminar este plazo se renovará totalmente el Congreso. Sesenta días, a lo sumo, despúes de expirar el mandato o de ser disuel

tas las Cortes, habrán de verificarse nuevas elecciones. El Congreso se reunirá a los treinta días, como máximo, despúes de la elección. Los Diputados serán reelegibles indefinidamente.

Artículo 54.

La ley determinará los casos de incompatibilidad de los Diputados, así como su retribución.

Artículo 55.

Los Diputados son inviolables por los votos y opiniones que emitan en el ejercicio de su cargo.

Artículo 56.

Los Diputados sólo podrán ser detenidos en caso de flagrante delito.

La detención será comunicada inmediatamente a la Cámara o a la Diputación Permanente.

Si algún juez o Tribunal estimare que debe dictar auto de procesamiento contra un Diputado, lo comunicará al Congreso, exponiendo los fundamentos que considere pertinentes.

Transcurridos sesenta dias, a partir de la fecha en que la Cámara hubiere acusado recibo del oficio cor

respondiente, sin tomar acuerdo respecto del mismo, se entenderà denegado el suplicatorio.

Toda detención o precesamiento de un Diputado quedarà sin efecto cuando así lo acuerde el Congreso, si está reunido, o la Diputación Permanente cuando las sesiones estuviesen suspendidas o la Càmara disuelta.

Tanto el Congreso como la Diputación Permanente, según los casos antes mencionados, podrán acordar que el juez suspenda todo procedimiento hasta la expiración del mandato parlamentario del Diputado objeto de la acción judicial.

Los acuerdos de la Diputación Permanente se entenderán revocados si reunido el Congreso, no los ratificara expresamente en una de sus veinte primeras sesiones.

Artículo 57.

El Congreso de los Diputados tendrá facultad para resolver sobre la validez de la elección y la capaci - dad de sus miembros electos y para adoptar su Reglamento de régimen interior.

Artículo 58.

Las Cortes se reunirán sin necesidad de convocato

ria de primer día hábil de los meses de Febrero y Octu de cada año y funcionarán, por lo menos durante tres meses en el primer periodo y dos en el segundo.

Artículo 59.

Las Cortes disueltas se reúnen de pleno derecho y recobran su potestad como Poder legítimo del Estado, desde el momento en que el Presidente no hubiere cumplido, dentro de plazo, la obligación de convocar las nuevas elecciones.

Artículo 60.

El Gobierno y el Congreso de los Diputados tienen la iniciativa de las leyes.

Artículo 61.

El Congreso podrá autorizar al Gobierno para que éste legisle por decreto, acordado en Consejo de Ministros, sobre materias reservadas a la competencia del Poder legislativo.

Estas autorizaciones no podrán tener carácter general, y los decretos dictados en virtud de las mismas se ajustarán estrictamente a las bases establecidad por el Congreso para cada materia concreta.

El Congreso podrá reclamar el conocimiento de los decretos así dictados, para enjuiciar sobre su adaptación a las bases establecidad por él.

En ningún caso podrá autorizarse, en esta forma, aumento alguno de gastos.

Artículo 62.

El Congreso designará en su seno una Diputación P Permanente de Cortes, compuesta, como máximum, de 21 representantes de las distintas fracciones políticas, en proporcioón a su fuerza numérica.

Esta Diputación tendrá por Presidente el que lo s sea del Congreso y entenderá:

1.º De los casos de suspensión de garantías constucionales previstos en el art. 42.

2.º De los casos a que se refiere el art. 80 de esta Constitución relativos a los decretos-leyes.

3.º De lo concerniente a la detención y precesamiento de los Diputados.

4º. De las demás materias en que el Reglamento de la Cámara le diere atribución.

Artículo 63.

El Presidente del Consejo y los Ministros tendrán

voz en el Congreso, aunque no sean Diputados.

No podrán excusar su asistencia a la Cámara cuando sean por ella requeridos.

Artículo 64.

El Congreso podrá acordar un voto de censura contra el Gobierno o alguno de sus Ministros.

Todo voto de censura deberá ser propuesto, en forma motivada y por escrito, con las firmas de cincuenta Diputados en posesión del cargo.

Esta proposición deberá ser comunicada a todos los Diputados y no podrá ser discutida ni votada hasta pasados cinco días de su presentación.

No se considerará obligado a dimitir el Gobierno ni el Ministro, cuando el voto de censura no fuere aprobado por la mayoría absoluta de los Diputados que constituyan la Cámara.

Las mismas garantías se observarán respecto a cualquier otra proposición que indirectamente implique un voto de censura.

Artículo 65

Todos los Convenios internacionales ratificados por España e inscritos en la Sociedad de las Naciones y que

tengan carácter de ley internacional, se considerarán parte constitutiva de la legislación española, que habrá de acomodarse a lo que en aquéllos se disponga.

Una vez ratificado un Convenio internacional que afecte a la ordenación jurídica del Estado, el Gobierno presentará, en plazo breve, al Congreso de los Diputados los proyectos de ley necesarios para la ejecución de sus preceptos.

No podrá dictarse ley alguna en contradicción con dichos Convenios, si no hubieran sido previamente denunciados conforme al procedimiento en ellos establecido.

La iniciativa de la denuncia habrá de ser sancionada por las Cortes.

Artículo 65.

El pueblo podrá atraer a su decisión mediante "referéndum" las leyes votadas por las Cortes. Bastará, para ello, que lo solicite el 15 por 100 del Cuerpo electotal.

No serán objeto de este recurso la Constitución, las leyes complementarias de la misma, las de ratificación de Convenios internacionales inscritos en la Sociedad de las Nacipnes, los Estatutos regionales, ni las leyes tributarias.

El pueblo podrá asimismo, ejerciendo el derecho de iniciativa, presentar a las Cortes una proposición de ley, siempre que lo pida, por lo menos, el 15 por 100 de los electores.

Una ley especial regulará el procedimiento y las garantías del "referéndum" y de la iniciativa popular.

TITULO V

Presidencia de la República.

Artículo 67.

El Presidente de la República es el Jefe del Estado y personifica a la Nación.

La ley determinará su dotación y sus honores, que no podrán ser alterados durante el período de su magistratura.

Artículo 68.

El Presidente de la República será elegido comjuntamante por las Cortes y un número de compromisarios igual al de Diputados.

Los Compromisarios serán elegidos por sufragio universal, igual, directo y secreto, conforme al procedimiento que determine la ley. Al Tribunal de Garantías Const-

tucionales corresponde el examen y aprobación de los poderes de los compromisarios.

Artículo 69.

Sólo serán elegibles para la Presidencia de la República los ciudadanos españoles mayores de cuarenta años que se hallen en el pleno goce de sus derechos civiles y políticos.

Artículo 70.

No podrán ser elegibles ni tampoco propuestos para candiatos:

a) Los militares en activo o en la reserva, ni los retirados que no lleven diez años, cuando menos en dicha situación.

b) Los eclesiásticos, los ministros de las varias c confesiones y los religiosos profesos.

c) Los miembros de las familias reinantes o ex-reinantes de cualquier país, sea cual fuere el grado de parentesco que les una con el jefe de las mismas.

Artículo 71.

El mandato del Presidente de la República durará seis años.

El Presidente de la República no podrá ser reelegido

hasta transcurridos seis años del término de su anterior mandato.

Artículo 72.

El Presidente de la República poometará ante las Cortes, solemnemente reunidas, fidelidad a la República y a la Constitución.

Prestada esta promesa, se considerará iniciado el nuevo período presidendial.

Artículo 73.

La elección de nuevo Presidente de la República se celebrará treinta días antes de la expiración del mandato presidencial.

Artículo 74.

En caso de impedimento temporal o ausencia del Presidente de la República, le sustituirá en sus funciones el de las Cortes, quien será sustituido en las suyas por el Vicepresidente del Congreso. Del mismo modo, el Presidente del Parlamento asumirá las funciones de la Presidencia de la República, si ésta quedara vacante; en tal caso será convocada la elección de nuevo Presidente en el plazo improrrogable de ocho días, conforme a lo estable-

cido en el art. 68, y se celebrará dentro de los treinta siguientes a la convocatoria.

A los exclusivos efectos de la elección de Presidente de la República, las Cortes, aun estando disueltas, conservaran sus poderes.

Artículo 75.

El Presidente de la República nombrará y separará l libremente al Presidente del Gobierno, y, a propuesta de éste, a los Ministros. Habrá de separarlos necesariamente en el caso de que las Cortes negaren de modo explícito su confianza.

Artículo 76.

Corresponde también al Presidente de la República:

a) Declarar la guerra, conforme a los requisitos d del artículo siguiente, y firmar la paz.

b) Conferir los empleos civiles y militares y expe dir los títulos profesionales, de acuerdo con las leyes y los reglamentos.

c) Autorizar con su firma los decretos, refrendados por el Ministro correspondiente, previo acuerdo del Gobierno, pudiendo el Presidente acordar que los proyectos de decreto se sometan a las Cortes, si creyere que se oponen a alguna de las leyes vigentes.

d) Ordenar las medidas urgentes que exija la defensa de la integridad o seguredad de la Nación, dando inmediata cuenta a las Cortes.

e) Negociar, firmar y ratificar los Tratados y Convenios internacionales sobre cualquier materia y vigilar su cumplimiento en todo el territorio nacional.

Los Tratados de carácter político, los de comercio, los que supongan gravamen para la Hacienda pública o individualmente para los ciudadanos españoles y, en general todos aquellos que exijan para su ejecución medidas de o orden legislativo, sólo obligarán a la Nacieón si han sido aprobados por las Cortes.

Los proyectos de Convenio de la organización internacional del Trabajo serán sometidos a las Cortes en el plazo de un año y, en caso de circunstancias excepcionales, de dieciocho meses, a partir de la clausura de la Conferencia en que hayan sido adoptados. Una vez aprobados por el Parlamento, el Presidente de la República suscribirá la ratificación,que será comunicada, para su registro, a la Sociedad de las Naciones.

Los demás Tratados y Convenios internacionales ratificados por España, también deberán ser registrados en la Sociedad de las Naciones, con arreglo al art. 18 del Pacto de la Sociedad, a los efectos que en él se previenen.

Los Tratados y Convenios secretos y las cláusulas secretas de cualquier Tratado o Convenio no obligarán a la Nación.

Artículo 77.

El Presidente de la República no podrá firmar declaración alguna de guerra sino en las condiciones prescritas en el Pacto de la Sociedad de las Naciones, y sólo una vez agotados aquellos medios defensivos que no tengan carácter bélico y los procedimientos judiciales o de conciliación y arbitraje establecidos en los Convenios internacionales de que España fuere parte, registrados en la Sociedad de las Naciones.

Cuando la Nación estuviera ligada a otros países por Tratados particulares de conciliación y arbitraje, se aplicarán éstos en todo lo que no contradigan los Convenios generales.

Cumplidos los anteriores rquisitos, el Presidente de la República habrá de estar autorizado por una ley para firmar la declaración de guerra.

Artículo 78.

El Presidente de la República no podrá cursar el aviso de que España se retira de la Sociedad de las Nacio

nes sino anunciándolo con la antelación que exige el Pacto de esa Sociedad, y mediante previa autorización de las Cortes, consignada en una ley especial, votada por mayoría absoluta.

Artículo 79.

El Presidente de la República, a propuesta del Gobierno, expedirá los decretos, reglamentos e instrucciones necesarios para la ejecución de las leyes.

Artículo 80.

Cuando no se halle reunido el Congreso, el Presidente, a propuesta y por acuerdo unánime del Gobierno y con la aprobación de los dos tercios de la Diputación permanente, podrá estatuir por decreto sobre materias reservadas a la competencia de las Cortes, en los casos excepcionales que requieran urgente decisión, o cuando lo demande la defensa de la República.

Los decretos así dictados tendrán sólo carácter provisional, y su vigencia estara limitada al tiempo que tarde el Congreso en resolver o legislar sobre la materia.

Artículo 81

El Presidente de la República podrá convocar el Con

greso con carácter extraordinario siempre que lo estime oportuno.

Podrá suspender las sesiones ordinarias del Congreso en cada legislatura sólo por un mes en el primer período y por quince días en el segundo, siempre que no deje de cumplirse lo preceptuado en el art. 58.

El Presidente podrá disolver las Cortes hasta dos veces como máximo durante su mandato cuando lo estime necesario, sujetándose a las siguientes condiciones:

a) Por decreto motivado

b) Acompañando al decreto de disolución la convocatoria de las nuevas elecciones para el plazo máximo de s sesenta días.

En el caso de segunda disolución , el primer acto de las nuevas Cortes será examinar y resolver sobre la necesidad del decreto de disolución de las anteriores. El voto desafavorable de la mayoría absoluta de las Cortes llevará aneja la destitución del Presidente.

Artículo 82.

El Presidente podrá ser destituído antes de que expire su mandato.

La iniciativa de destitución se tomará a propuesta de las tres quintas partes de los miembros que compongan

el Congreso, y desde este instante el Presidente no podrà ejercer sus funciones.

En el plazo de ocho días se convocará la elección de compromisarios en la forma prevenida para la elección de Presidente. Los compromisarios reunidos con las Cortes decidirán por mayoría absoluta sobre la propuesta de éstas.

Si la Asamblea votare contra la destitución quedarà disuelto el Congreso. En caso contrario, esta misma Asamblea elegirá el nuevo Presidente.

Artículo 83.

El Presidente promulgará las leyes sancionadas por el Congreso, dentro del plazo de quince días, contados desde aquel en que la sanción le hubiere sido oficialmente comunicada.

Si la ley se declara urgente por las dos terceras partes de los votos emitidos por el Congreso, el Presidente procederá a su inmediata promulgación.

Antes de promulgar las leyes no declaradas urgentes, el Presidente podrá pedir al Congreso, en mensaje razonado, que las someta a nueva deliberación. Si volvieran a ser aprobadas por una mayoría de dos tercios de votantes, el Presidente quedará obligado a promulgarlas.

TITULO VI

Gobierno.

Artículo 86.

El Presidente del Consejo y los Ministros constituyen el Gobierno.

Artículo 87.

El Presidente del Consejo de Ministros dirige y representa la política general del Gobierno. Le afectan las mismas incompatibilidades establecidas en el art. 70 para el Presidente de la República.

A los Ministros corresponde la alta dirección y gestión de los servicios públicos asignados a los diferentes departamentos ministeriales.

Artículo 88.

El Presidente de la República, a propuesta del Presidente del Consejo, podrá nombrar uno o más Ministros sin Cartera.

Artículo 89.

Los miembros del Gobierno tendrán la dotación que determinen las Cortes. Mientras ejerzan sus funciones,

no podrán desempeñar profesión alguna, ni intervenir directa o indirectamente en la dirección o gestión de ninguna empresa ni asociación privada.

Artículo 90.

Corresponde al Consejo de Ministros, principalmente elaborar los proyectos de ley que haya de someter al Parlamento; dictar decretos; ejercer la potestad reglamentaria, y deliberar sobre todos los asuntos de interés público.

Artículo 91.

Los miembros del Consejo, responden ante el Congreso solidariamente de la política del Gobierno, e individualmente de su propia gestión ministerial.

Artículo 92.

El Presidente del Consejo y los Ministros son, también, individualmente responsables, en el orden civil, y en el criminal, por las infracciones de la Constitución y de las leyes.

En caso de delito, el Congreso ejercerá la acusación ante el Tribunal de Garantías Constitucionales en la forma que la ley determine.

Artículo 93.

Una ley especial regulará la creación y funcionamiento de los órganos asesores y de ordenación económica de la Administración, del Gobierno y de las Cortes.

Entre estos organismos figurará un Cuerpo consultivo supremo de la República en asuntos de Gobierno y Administración, cuya composición, atribuciones y funcionamiento será-n regulados por dicha ley.

TITULO VII

Justicia.

Artículo 94.

La Justicia se administra en nombre del Estado.

La República asegurará a los litigantes económicamente necesitados la gratuidad de la justicia.

Los jueces son independientes és su función. Sólo están sometidos a la ley.

Artículo 95.

La Administración de Justicia comprenderá todas las jurisdicciones existentes, que serán reguladas por las leyes.

La jurisdicción penal militar quedará limitada a los delitos militares, a los servicios de armas y a la disciplina de todos los Institutos armados.

No podrá establecerse fuero alguno por razón de las personas ni de los lugares. Se exceptúa el caso de estado de guerra, con arreglo a la ley de Orden público.

Quedan abolidos todos los Tribunales de honor, tanto civiles como militares.

Artículo 96.

El presidente del Tribunal Supremo será designado por el Jefe del Estado, a propuesta de una Asamblea constituida en la forma que determine la ley.

El cargo de presidente del Tribunal Supremo sólo requerirá: ser español, mayor de cuarenta años y licenciado en Derecho.

Le comprenderán las incapacidades e incompatibilidades establecidas para los demás funcionarios judiciales.

El ejercicio de su magistratura durará diez años.

Artículo 97.

El Presidente del Tribunal Supremo, tendrá además de su facultades propias, las siguientes:

a) Preparar y proponer al Ministro y a la Comisión Parlamentaria de justicia, leyes de referma judicial y de los Códigos de procedimiento.

b) Proponer al Ministro, de acuerdo con la Sala de gobierno y los asesores jurídicos que la ley designe, entre elementos que no ejerzan la Abogacia, los ascensos y traslados de jueces, magistrados y funcionarios fiscales.

El presidente del Tribunal Suoremo y el Fiscal general de la República estarán agregados, de modo permanente con voz y voto, a la Comisión parlamentaria de Justicia, sin que ello implique asiento en la Cámara.

Artículo 98.

Los jueces y magistrados no podrán ser jubilados, separados ni suspendidos en sus funciones, ni traslados de sus puestos, sino con sujeción a las leyes, que contendrán las garantías necesarias para que sea efectiva la independencia de los Tribunales.

Artículo 99.

La responsabilidad civil y criminal en que puedan incurrir los jueces, magistrados y fiscales en el ejercicio de sus funciones o con ocasión de ellas, será exigible ante el Tribunal Supremo con intervención de un Jurado especial, cuya designación, capacidad e independen-

cia regulará la ley.

Se exceptúa la responsabilidad civil y criminal de los jueces y fiscales municipales que no pertenezcan a l la carrera judicial.

La responsabilidad criminal del presidente y los magistrados del Tribunal Supremo y del Fiscal de la República será exigida por el Tribunal de Garantías Constitucionales.

Artículo 100.

Cuando un Tribunal de Justicia haya de aplicar una ley que estime contraria a la Comstitución, suspenderá el procedimiento y se dirigirá en consulta al Tribunal de Garantías Constitucionales.

Artículo 101.

La ley establecerá recursos contra la ilegalidad de los actos o disposiciones emanadas de la Administración en el ejercicio de su potestad reglamentaria, y contra l los actos discrecionales de la misma constitutivos de exceses o desviación de poder.

Artículo 102.

Las amnistias sólo podrán ser acordadas por el Parla

mento. No se concederán indultos generales. El Tribunal Supremo otorgará los individuales a propuesta del sentenciador, del fiscal, de la Junta de Prisiones a petición de parte.

En los delitos de extrema gravedad, podrá indultar el Presidente de la República, previo informe del Tribunal Supremo y a propuesta del Gobierno responsable.

Artículo 103.

El pueblo participará en la Administración de Justicia mediante la institución del Jurado, cuya organización y funcionamiento serán objeto de una ley especial.

Artículo 104.

El Ministerio fiscal velará por el exacto cumplimiento se las leyes y por el interés social.

Constituirá un Solo Cuerpo y tendrá las mismas garantias de independencia que la Administración de Ju-sticia.

Artículo 105.

La ley organizará Tribunales de urgencia para hacer efectivo el derecho de amparo de las garantías individuales.

Artículo 106.

Todo español tiene derecho a ser indemnizado de los perjuicios que se le irroguen por error judicial o delito de los funcionarios judiciales en el ejercicio de sus cargos, conforme determinen las leyes.

El Estado será subsidiariamente responsable de estas indemnizaciones.

TITULO VIII.

Hacienda pública.

Artículo 107.

La formación del proyecto de Presupuestos corresponde al Gobiernp; su aprobación, a las Cortes. El Gobierno presentará ~~de cada~~ a éstas, en la primera quincena de Octubre de dada año; el proyecto de Presupuestos generales del Estado para el ejercicio económico siguiente.

La vigencia del Presupuesto será de un año.

Si no pudiera ser votado antes del primer día del año económico siguiente se prorrogará por trimestres la vigencia del último Presupuesto, sin que estas prórrogas puedan exceder de cuatro.

Artículo 108.

Las Cortes no podrán presentar enmienda sobre aumento de créditos a ningún artículo ni capítulo de proyecto de Presupuesto, a no ser con la firma de la décima parte de sus miembros. Su aprobación requerirá el voto favorable de la mayoría absoluta del Congreso.

Artículo 109.

Para cada año económico no podrá haber sino un solo Presupuesto, y en él serán incluidos, tanto en ingresos como en gastos, los de carácter ordinario.

En caso de necesidad perentoria, a juicio de la mayoría absoluta del Congreso, podrá utorizarse un Presupuesto extraordinario.

Las cuentas del Estado se rendirán anualmente y, censuradas por el Tribunal de Cuentas de la República, éste sin perjuicio de la efectividad de sus acuerdos, comunicará a las Cortes las infracciones o responsabilidades m ministeriales en que a su juicio se hubiere incurrido.

Artículo 110.

El Presupuesto general será ejecutivo por el solo voto de las Cortes, y no requerirá, para su vigencia, la promulgación del Jefe del Estado.

Artículo 111.

El Presupuesto fijará la Deuda flotante que el Gobier no podrá emitir dentro del año económico y que quedará e extinguida durante la vida legal del Presupuesto.

Artículo 112.

Salvo lo dispuesto en el artículo anterior, toda ley que autorice al Gobierno para tomar caudales a préstamo, habrá de contener las condiciones de éste, incluso el ti po nominal de interés, y, en su caso, de la amortización de la Deuda.

Las autorizaciones al Gobierno en este respecto se limitarán, cuando asi lo estimen oportuno las Cortes, a las condiciones y al tipo de negociación.

Artículo 113.

El Presupuesto no podrá contener ninguna autorizae ción que permita al Gobierno sobrepasar en el gasto la cifra absoluta en él consignada, salvo caso de guerra, En consecuencia, no podrán existir los créditos llamados ampliables.

Artículo 114.

Los créditos consignados en el estado de gastos repre sentan las cantidades máximas asignadasea cada servicio, que no podrán ser alteradas ni rebasadas por el Gobierno.

Por excepción, cuando las Cortes no estuvieren reunidas, -podrá el Gobierno conceder, bajo su responsabilidad, créditos o suplementos de crédito para cualquiera de los siguientes casos:

a) Guerra o evitación de la misma.

b) Perturbaciones graves de orden público o inminente peligro de ellas.

c) Calamidades públicas

d) Compromisos internacionales.

Las leyes especiales determinarán la tramitación de estos créditos.

Artículo 115.

Nadie estará obligado a pagar contribuación que no esté votada por las Cortes o por las Corporaciones legalmente autorizadas para imponerla.

La exacción de contribuciones, impuestos y tasas y la realización de ventas y operaciones de crédito, se entenderán autorizadas con arreglo a las leyes en vigor, -pero no podrán exigirse ni realizarse sin su previa autorización en el estado de ingresos del Presupuesto.

No obstante, se entenderán autorizadas las operaciones administrativas previas, ordenadas en las leyes.

Artículo 116.

La ley de Presupuestos , cuando se considere necesaria, contendrá solamente las normas aplicables a la ejecución del Presupuesto a que se refiera.

Sus preceptos sólo regirán durante la vigencia del Presupuesto mismo.

Artículo 117.

El Gobierno necesita estar autorizado por una ley para disponer de las propiedades del Estado y para tomar caudales a préstamo sobre el crédito de la Nación.

Toda operación que infrinja este precepto será nula y no obligará al Estado a su amortización ni al pago de intereses.

Artículo 118.

La Deuda pública está bajo la salvaguardia del Estado. Los créditos necesarios para satisfacer el pago de intereses y capitales se entenderán siempre incluidos en el estado de gastos del Presupuesto y no podrán ser objeto de discusión mientras se ajusten estrictamente a las leyes que autorizaron la emisión. De idénticas garantías disfrutará, en general, toda operación que implique, directa o indirectamente, responsabilidad económica del Tesoro, siempre que se dé el mismo supuesto.

Artículo 119.

Toda ley que instituya alguna Caja de amortización, se ajustará a las siguientes normas:

1º. Otorgará a la Caja la plena autonomía de gestión.

2.ª Designará concreta y específicamente los recursos ni los capitales de la Caja podrán ser aplicados a n ningún otro fin del Estado.

3.ª Fijará la Deuda o Deudas cuya amortización se le confíe.

El presupuesto anual de la Caja necesitará para ser ejecutivo la aprobación del Ministro de Hacienda. Las cuentas se someterán al Tribunal de Cuentas de la República. Del resultado de esta censura conocerán las Cortes.

Artículo 120.

El Tribunal de Cuentas de la República, es el órgano fiscalizador de la gestión económica. Dependerá directamente de las Cortes y ejercerá sus funciones por delegación de ellas en el conocimiento y aprobación final de las cuentas del Estado.

Una ley especial regulará su organización, competencia y funciones.

Sus conflictos con otros organismos serán sometidos a la resolución del Tribunal de Garantías Constitucionales.

TITULO IX

Garantías y reforma de la Constitución

Artículo 121.

Se establece, con jurisdicción en todo el territorio de la República, un Tribunal de Garantías Constitucionales, que tendrá competencia para conocer de:

a) El recurso de insconstitucionalidad de las leyes

b) El recurso de amparo de garantías individuales, cuando hubiere sido ineficaz la reclamación ante otras autoridades.

c) Los conflictos de competencia legislativa y cuantos otros surjan entre el Estado y las regiones autónomas y los de éstas entre sí.

d) El examen y aprobación de los poderes de los compromisarios qur juntamente con las Cortes eligen al Presidente de la República.

e) La responsabilidad criminal del Jefe del Estadom del Presidente del Consejo y de los Ministros.

f) La responsabilidad criminal del presidente y los magistrados del Tribunal Supremo y del Fiscal de la República.

Artículo 122.

Compondrán este Tribunal:

Un presidente designado por el Parlamento, sea o no Diputado.

El presidente del alto Cuerpo consultivo de la República a que se refiere el art. 93.

El presidente del Tribunal de Cuentas de la República.

Dos Diputados libremente elegidos por las Cortes.

Un representante por cada una de las Regiones españolas, elegido en la forma que determine la ley.

Dos miembros nombrados electivamente por todos los Colegios de Abogados de la República.

Cuatro porfesores de la Facultad de Derecho, designados por el mismo procedimiento entre todas las de España

Artículo 123.

Son competentes para acudir ante el Tribunalde Garantías Constitucionales:

1.ª El Ministerio fiscal

2.º Los jueces y tribunales en el caso del art. 100.

3.º El Gobierno de la República

4.º Las Regiones españolas

5.º Toda persona individual o colectiva, aunque no hubiera sido directamente agraviada.

Artículo 124.

Una ley orgánica especial, votada por estas Cortes, establecerá las inmunidades y prerrogativas de los miembros del Tribunal y la extensión y efectos de los recursos a que se refiere el art. 121.

Artículo 125.

La Constitución podrá ser reformada:

a) A propuesta del Gobierno.

b) A propuesta de la cuarta parte de los miembros d del Parlamento.

En cualquiera de estos casos, la propuesta señalará concretamente el artículo o los artículos que hayan de suprimirse, reformarse o adicionarse; seguirá los trámites de una ley y requerirá el voto, acorde con la reforma, de las dos terceras partes de los Diputados en el ejercicio del cargo, durante los cuatro primeros años de vida constitucional, y la mayoría absoluta en lo sucesivo.

Acordada en estos términos la necesidad de la reforma, quedará automáticamente disuelto el Congreso y será convocada nueva elección para dentro del término de sesenta días.

La Cámara así elegida, en funciones de Asamblea Constituyente, decidirá sobre la reforma propuesta, y actuará

luego como Cortes ordinarias.

Disposiciones Transitorias

Primera.--Las actuales Cortes Constituyentes elegirán, en votación secreta, el primer Presidente de la República. Para su proclamación deberá obtener la mayoría absoluta de votos de los Diputados en el ejercicio del cargo.

Si ninguno de los candidatos obtuviese la mayoría absoluta de votos, se procederá a nueva votación y será proclamado el que reúna mayor número de sufragios.

Segunda.-- La ley de 26 de Agosto próximo pasado, en la que se determina la competencia de la Comisión de responsabilidades, tendrá carácter constitucional transitorio hasta que concluya la misión que le fué encomendada; y la de 21 de Octubre conservará su vigencia asimismo - constitucional mientras subsistan las actuales Cortes Constituyentes, si antes no la derogan éstas expresamente.

Palacio de las Cortes Constituyentes a 9 de Diciembre de 1931.

Bibliothèque